

M/127397

รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชน
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

นายจิรวุฒน์ ศิริพานิชย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

พ.ศ. 2562

สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ใบอนุญาตวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

เรื่อง : รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

ผู้วิจัย : นายจิรวัดน์ ศิริพานิชย์

ได้รับอนุมัติเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญารัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรคำ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมเจตน์ ภูศรี)

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาศ)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รักดี โพธิ์สิงห์)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาณูมิ)

กรรมการ

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร. เสาวลักษณ์ โกลลภกิตติอัมพร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ ดร. สันญา เคนาภูมิ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รองศาสตราจารย์ ดร. สมเจตน์ ภูศรี ประธานสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. ยุภาพร ยุภาส กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. ภักดี โพธิ์สิงห์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ถ่ายทอดความรู้ที่มีคุณค่าและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าในการวิจัย ช่วยตรวจสอบความถูกต้องของรูปแบบและวิธีการปรับปรุงเพื่อความสมบูรณ์ของเนื้อหาในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และให้คำแนะนำวิธีการปรับปรุงเนื้อหาให้จนครบถ้วน

การทำวิจัยครั้งนี้ ทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้อันเป็นประโยชน์และประสบการณ์อย่างกว้างขวาง ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่ได้กรุณาตรวจสอบ ปรับปรุงชี้แนะวิธีการแก้ไขข้อบกพร่อง รวมทั้งคำแนะนำในการสร้างเครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัยจนสำเร็จมาเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณบิดา - มารดา และครอบครัวของผู้วิจัย ที่ให้การสนับสนุนด้วยความรักและกำลังใจที่ดี ที่มีให้แก่ผู้วิจัยเสมอมา ส่งผลให้การทำวิจัยในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจ หากมีข้อบกพร่องประการใด ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้ด้วยความขอบคุณยิ่ง

นายจิรวุฒน์ ศิริพานิชย์

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	จ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ	ฎ
สารบัญตาราง	ฐ
สารบัญภาพ	ฒ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามการวิจัย	4
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย	5
1.4 สมมติฐานการวิจัย	5
1.5 ขอบเขตการวิจัย	6
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	9
1.7 ประโยชน์ที่ได้รับ	12
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม	13
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง	13
2.2 แนวคิดและทฤษฎีพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง	37
2.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎร	47
2.4 บริบททั่วไปในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง	54
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	64
2.6 กรอบแนวคิดการวิจัย	69
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	73
ระยะที่ 1 ศึกษาระดับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียง - เหนือตอนกลาง และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎร ของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง	74

หัวเรื่อง	หน้า
ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนกลาง	82
ระยะที่ 3 การยืนยันรูปแบบการเลือกตัวแทนทางการเมืองของประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง	83
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	91
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	91
4.2 ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	93
ระยะที่ 1 การศึกษาระดับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎร ของประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง	95
ระยะที่ 2 การศึกษารูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง	111
ระยะที่ 3 การยืนยันความเหมาะสมรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง	115
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	121
5.1 สรุปผล	122
5.2 อภิปรายผล	127
5.3 ข้อเสนอแนะ	132
บรรณานุกรม	135
ภาคผนวก	145
ภาคผนวก ก เครื่องมือการวิจัย ระยะที่ 1 แบบสอบถามเพื่อการวิจัยเชิงปริมาณ ..	147
ภาคผนวก ข เครื่องมือการวิจัย ระยะที่ 2 แบบบันทึกการประชุมกลุ่ม การวิจัยเชิงคุณภาพ	159
ภาคผนวก ค เครื่องมือการวิจัย ระยะที่ 3 แบบสอบถามการวิจัยเชิงปริมาณ	163
ภาคผนวก ง แบบตรวจสอบความสอดคล้องของเครื่องมือ (Index of Congruence; IOC)	169
ภาคผนวก จ ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ	175
ภาคผนวก ฉ หนังสือแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ	181

หัวเรื่อง	หน้า
ภาคผนวก ช รายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุมการระดมความคิดเห็น	195
ภาคผนวก ซ รายชื่อผู้เชี่ยวชาญยื่นยันรูปแบบ	199
ภาคผนวก ฅ ภาพประกอบการประชุมระดมความคิดเห็น	203
การเผยแพร่ผลงานวิจัย	207
ประวัติผู้วิจัย	209

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	จำนวนตำบล หมู่บ้าน เทศบาล อบต. คริวเรือน และประชากร รายอำเภอ ของจังหวัดมหาสารคาม ปีงบประมาณ 2561	62
2.2	การสังเคราะห์ตัวแปร	70
3.1	สัดส่วนจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	75
3.2	ค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลสมการโครงสร้าง ตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์	81
3.3	การสรุประเบียบวิธีวิจัยจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย	88
4.1	ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ของข้อมูลด้านเพศ ของกลุ่มตัวอย่าง	95
4.2	ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ของข้อมูลด้านอายุ ของกลุ่มตัวอย่าง	96
4.3	ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ของข้อมูลด้านระดับการศึกษา ของกลุ่มตัวอย่าง	97
4.4	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยรวม และจำแนกเป็นรายด้าน	98
4.5	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยจำแนกเป็นรายข้อ	99
4.6	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ด้านการสนทนาเรื่องการเมือง โดยจำแนกเป็นรายข้อ	100
4.7	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง กับพรรคการเมืองและกลุ่มทางการเมืองต่าง ๆ โดยจำแนกเป็นรายข้อ	101

ตารางที่	หน้า
4.8 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ด้านการติดต่อกับนักการเมือง โดยจำแนกเป็นรายชื่อ	102
4.9 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ด้านการชุมนุมทางการเมือง โดยจำแนกเป็นรายชื่อ	103
4.10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) ของโมเดลสมการโครงสร้าง ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนกลาง (ก่อนการปรับโมเดลด้วยค่าดัชนีโมเดล ; MI)	104
4.11 การวิเคราะห์ค่าดัชนีความกลมกลืนของโมเดลสมการ โครงสร้างปัจจัยที่มีผล ต่อการเลือกผู้แทนราษฎร ของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง	106
4.12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) ของโมเดลสมการ โครงสร้าง ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง (หลังการปรับโมเดลด้วย ค่าดัชนีโมเดล ; MI)	108
4.13 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความกลมกลืนของโมเดลสมการ โครงสร้างปัจจัยที่มีผล ต่อการเลือกผู้แทน ราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ภายหลังการปรับแก้ด้วยค่าดัชนีปรับโมเดล	110
4.14 ระดับความคิดเห็น และความสอดคล้องรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านผู้สมัครผู้แทนราษฎร	115
4.15 ระดับความคิดเห็นและความสอดคล้องของรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบริบททางการเมือง	117
4.16 ระดับความคิดเห็นและความสอดคล้องของรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบทบาททางการเมือง	118
ง.1 การวิเคราะห์ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม	171
จ.1 ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ	177

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1	กรอบแนวคิดการวิจัย 71
3.1	กระบวนการวิจัยรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง 90
4.1	โมเดลสมการ โครงสร้างปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ก่อนการปรับแก้ด้วยค่าดัชนีปรับโมเดล (Before Modification) 107
4.2	โมเดลสมการ โครงสร้างปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ภายหลังจากการปรับแก้ด้วยค่าดัชนีปรับโมเดล (After Modification) 111
4.3	รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง 120
5.1	โมเดลสมการ โครงสร้างปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง 123
5.2	รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง 127
ฅ.1	ผู้วิจัยร่วมถ่ายภาพกับผู้เชี่ยวชาญที่มาร่วมการประชุมระดมความคิดเห็น (Focus Group Discussion) เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในเขตร้อยแก่นสารสินธุ์ 205
ฅ.2	ผู้วิจัยร่วมถ่ายภาพกับผู้เชี่ยวชาญที่มาร่วมการประชุมระดมความคิดเห็น (Focus Group Discussion) เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในเขตร้อยแก่นสารสินธุ์ ในด้านผู้สมัครผู้แทนราษฎร 205
ฅ.3	ผู้วิจัยร่วมถ่ายภาพกับผู้เชี่ยวชาญที่มาร่วมการประชุมระดมความคิดเห็น (Focus Group Discussion) เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในเขตร้อยแก่นสารสินธุ์ ในด้านบริบททางการเมือง 206

ณ.4	ผู้วิจัยร่วมถ่ายภาพกับผู้เชี่ยวชาญที่มาร่วมการประชุมระดมความคิดเห็น (Focus Group Discussion) เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาการเลือกผู้แทนราษฎร ของประชาชนในเขตร้อยแก่นสารสินธุ์ ในด้านบทบาททางการเมือง	206
-----	--	-----

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยได้ปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบันนับเป็นเวลา 87 ปี การปกครองระบอบประชาธิปไตย ก็คือ อำนาจอสูงสุดเป็นของประชาชนปกครองโดยประชาชน และเพื่อประชาชน ประเทศไทยมีอำนาจในการปกครองประเทศ 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านบริหาร ด้านนิติบัญญัติ และด้านตุลาการ อำนาจทั้ง 3 ด้านนี้ต่างก็ทำหน้าที่ต่างกัน เช่น อำนาจนิติบัญญัติทำหน้าที่ออกกฎหมาย อำนาจบริหาร ทำหน้าที่บริหารประเทศ และอำนาจตุลาการ ทำหน้าที่พิทักษ์รักษาความยุติธรรม สำหรับประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยหลายวิธี อาทิ มีส่วนร่วมในการเลือกตั้งผู้แทนไปทำหน้าที่แทนตนการลงประชามติ การแสดงประชามติ การประชามติ การเสนอร่างกฎหมาย การระงับยับยั้งการออกกฎหมาย หรือโครงการของรัฐ การถอดถอน การแสดงมติมหาชน การประชุมสาธารณะเกี่ยวกับการเลือกตั้ง (Election) เป็นกิจกรรมทางการเมืองอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นการเลือกสรรประชาชนเข้าไปเป็นตัวแทนของเขาในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ประการสำคัญ การเลือกตั้งไม่ใช่วิธีการเดียวในระบอบประชาธิปไตยตามที่ผู้เข้าใจกันผิด ๆ วิธีการประชาธิปไตยมีหลายวิธี ซึ่งประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยหลายรูปแบบ เช่น มีส่วนร่วมด้านการติดตามข่าวสารด้านการเมือง การตรวจสอบการทำงานของผู้แทนการเข้าชื่อถอดถอนผู้แทนฯ ใด ๆ ก็ดี การเลือกตั้ง จะต้องประกอบด้วย ผู้สมัครรับเลือกตั้ง (Candidates) ผู้เลือกตั้ง (Voters) ซึ่งจะต้องมีคุณสมบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายรัฐธรรมนูญ และกฎหมายเลือกตั้ง กำหนดการเลือกตั้งที่ประชาชนมีบทบาทต้องไปเลือกตั้งผู้แทนของเขาในปัจจุบันจะมีการเลือกตั้งผู้แทนระดับท้องถิ่น เช่น การเลือกตั้งผู้นำชุมชน สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรีเทศบาล นายกองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในระดับประเทศมีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (สว.) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) (วิไลวัจส์ กฤษณะภูติ, 2557)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2560 ซึ่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นการปกครองที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองแบบประชาธิปไตย โดยผ่านสภาผู้แทนราษฎรในฐานะตัวแทน (Representative Democracy) และหัวใจของระบอบประชาธิปไตยคือการเลือกตั้งหัวใจของการเลือกตั้ง คือ การมีพรรคการเมือง อีกทั้งพรรคการเมืองยังเป็นตัวกลางในการเชื่อมประสานระหว่างประชาชนให้เกิดความตื่นตัวทางการเมืองและมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างรอบด้าน โดยมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินการทางการเมือง กลไกในการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นตัวแทนของประชาชน การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งเพื่อบรรลุเป้าหมาย (Achievement Factors) ในทางการเมืองเพื่อจัดตั้งรัฐบาลเพื่อเข้ามาบริหารประเทศ รวมทั้งต้องพร้อมกับการเป็นฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร หากแพ้การเลือกตั้ง (พัฒนา เรือนใจดี, 2553)

ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2489 ถือได้ว่าเป็นรัฐธรรมนูญประชาธิปไตยฉบับแรกของประเทศไทยที่กำหนดสาระสำคัญให้ประชาชนมีเสรีภาพร่วมกันดำเนินกิจกรรมทางการเมืองและมีการตั้งพรรคการเมืองได้ ถึงแม้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2489 ได้มีการรับรองสิทธิเสรีภาพของประชาชนในการจัดตั้งพรรคการเมือง แต่ในช่วงเวลาดังกล่าวก็ไม่ได้มีการตรากฎหมายพรรคการเมืองขึ้น เพื่อสอดคล้องรองรับการจัดตั้งพรรคการเมืองแต่อย่างใด จนต่อมาได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. 2498 ซึ่งถือได้ว่าเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับพรรคการเมืองฉบับแรกของไทย แต่อย่างไรก็ตามก็มีบางช่วงของรัฐธรรมนูญไทยในแต่ละฉบับที่เกิดจากการรัฐประหารของผู้มีอำนาจมีการปิดกั้นสิทธิเสรีภาพการจัดตั้งพรรคการเมืองของประเทศไทย ทำให้การพัฒนาประชาธิปไตยผ่านระบบพรรคการเมืองหยุดชะงักลง เมื่อวิเคราะห์ลักษณะบทบาทและพฤติกรรมของพรรคการเมืองไทยเริ่มต้นตั้งอยู่บนพื้นฐานในระบบอุปถัมภ์ หรือเป็นระบบพรรคเด่นพรรคเดียว (One Dominant Party) โดยที่ผู้มีอำนาจทางการเมืองนิยมตั้งพรรคการเมืองขึ้นมา เพื่อเป็นฐานอำนาจทางการเมืองของตน มิได้แสดงบทบาทในการเป็นตัวแทนของประชาชนตามวิถีระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง แต่อย่างไรก็ตามเมื่อมีการพัฒนาการของประชาธิปไตยอย่างต่อเนื่อง บทบาทของพรรคการเมืองย่อมเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย หรือกลไกของรัฐธรรมนูญที่เป็นกรอบเชิงบังคับให้ปฏิบัติตาม พรรคการเมืองไทยย่อมแสดงบทบาทให้ประชาชนได้เห็นเพื่อคงสถานะที่จะได้รับการเลือกตั้งเป็นตัวแทนของประชาชน โดยผ่านระบบพรรคการเมืองในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ที่ได้มีการวางโครงสร้างในส่วนที่พรรคการเมืองที่จะต้องมีบทบาทสำคัญ คือ การสรรหาผู้นำและบุคลากรทางการเมือง ได้แก่ ที่มาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นระบบการเลือกตั้งแบบใหม่ ที่เรียกว่า ระบบการเลือกตั้งแบบจัดสรรปันส่วนผสมด้วยเหตุเพราะกติกาที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งได้เปลี่ยนแปลงไปเกือบทั้งหมด โดยเฉพาะในส่วนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้งแบบเขตและแบบบัญชีรายชื่อที่มีผลบังคับใช้แล้วทำให้พรรคการเมืองอยู่ในสถานะที่ต้อง

มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในกิจกรรมทางการเมืองในหลาย ๆ ด้าน ที่จะเป็นตัวแทนของประชาชน ในการรับเลือกตั้งเพื่อไปใช้อำนาจอธิปไตย นำอุดมการณ์และแนวนโยบายไปบริหารประเทศ โดยความชอบธรรม และระบบการเลือกตั้งอาจส่งผลกระทบต่อพรรคการเมือง (กิจบัติ ก้องเบญจภูษ, 2557)

การเลือกตั้งเป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการทางการเมืองในการปกครองระบบ ประชาธิปไตย เพราะไม่ว่าจะมีการเลือกตั้งที่ใดหรือแบบใดจุดร่วมสำคัญของการเลือกตั้ง คือ ระดม มติมหาชน เพื่อสร้างความชอบธรรมในการปกครอง นอกจากนั้นแล้วการเลือกตั้งยังเป็นแนวทางสำคัญ ในการเลือกสรรผู้บริหาร เลือกสรรนโยบายของพรรค กลุ่มการเมืองที่เสนอตัวเข้ามารับใช้ประชาชน การเลือกตั้งมีความสำคัญในกระบวนการทางการเมือง การเลือกตั้งโดยใช้วิธีการใช้สิทธิ์ออกเสียง ย่อมแสดงให้เห็นถึงการใช้ดุลยพินิจ และการใช้สิทธิ์ใช้เสียงของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ในการ ปกครองตนเอง กล่าวคือ ถ้าประชาชนจะเลือกบุคคลที่มีความสามารถอย่างแท้จริงเข้าไปเป็นตัวแทน ของตนให้ขึ้นไปตามหลักการเลือกตั้งสากลที่บริสุทธิ์ ยุติธรรม ตามหลักของประชาธิปไตยผู้ที่ไปใช้ สิทธิ์เลือกตั้งจะต้องมีความอิสระและเต็มใจที่จะเลือกตัวแทนของเขาเองไม่ใช่เลือกด้วยแรงจูงใจ อย่างอื่นที่เกิดจากการใช้อิทธิพลด้านต่าง ๆ บีบบังคับหรือให้ค่าตอบแทนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง (สถิตย์ ศรีชมชื่น, 2550)

การเลือกตั้งมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากการแสดงออกทางด้านสิทธิเสรีภาพทาง ความคิดของประชาชนที่ต้องการตัวแทนของตนเองให้มั่นนโยบายในการบริหารในรูปแบบใดต้องมีการ พัฒนาไปในทิศทางใดและต้องการผู้แทนของตนเองที่มีลักษณะเช่นใด การเลือกตั้งเป็นกลไก การใช้อำนาจอธิปไตยโดยการ ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งผู้แทนที่มีนโยบายตรงกับความต้องการของตนเอง ให้ไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนเองด้วยความชอบธรรม เพื่อลดภาวะความตึงเครียด ขจัดความขัดแย้ง หรือการสืบทอดอำนาจและเป็นกลไกที่จะควบคุมให้ผู้แทนที่ดำรงตำแหน่งจากการเลือกตั้งตระหนัก อยู่เสมอว่าต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชน เพราะประชาชนเป็นผู้กำหนดอนาคตทางการเมือง ของตน ด้วยการเลือกหรือไม่เลือกตนกลับมาทำหน้าที่ผู้แทนอีก ดังนั้นการเลือกตั้งจึงมีผลกระทบต่อ การพัฒนาทางการเมือง โดยประชาชนจะสำนึกถึงความจำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่พลเมือง ซึ่งต้องมีส่วนร่วมในการเลือกผู้แทนเลือกรัฐบาล (บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, 2544)

ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง มีการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่สมควรศึกษาวิจัย ถึงพฤติกรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิ์เลือก ทั้งการลงประชามติรับร่างรัฐธรรมนูญพฤติกรรมทาง การเมืองของกลุ่มผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และพฤติกรรมลงคะแนนเสียงของผู้มีสิทธิ์ เลือกตั้ง กล่าวได้ว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางเป็นฐานทางการเมืองสำคัญของพรรคเพื่อไทย พิจารณาจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วไปในปี พ.ศ. 2554 และการเลือกตั้งสมาชิก

สภาผู้แทนราษฎรทั่วไปในปี พ.ศ. 2557 พบว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งจากพรรคเพื่อไทยสามารถชนะการเลือกตั้งทุกเขตเลือกตั้ง และเป็นที่มาของคำครหาว่า คนอีสาน โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางนั้นถูกนักการเมืองซื้อเสียง ซึ่งต่อมาเมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2557 ศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยมีมติ 6 ต่อ 3 เสียง ให้การเลือกตั้งวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2557 เป็นโมฆะ และให้ฝ่ายรัฐบาลและ กกต.หารือกำหนดวันเลือกตั้งใหม่ (สุรพล พรหมกุล, 2559)

จากที่มีการศึกษาวิจัย วิธีการซื้อสิทธิขายเสียงเลือกตั้งตามความคิดเห็นของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ซึ่งพบว่า หัวคะแนนของผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ให้สิ่งของแก่ผู้เลือกตั้ง เช่น เสื้อผ้า ของใช้ ให้เงิน ในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น หัวคะแนนจะให้เงินประมาณคนละ 500 บาท ถึง 1,000 บาท และ 2,000 บาท มากกว่าการเลือกตั้ง สส. สว. วิธีให้เงิน ได้ให้หลายครั้ง คืนใกล้วันเลือกตั้งก็จะให้เงินอีกเพื่อการย้ำความแน่นอน การให้อาหารแก่ผู้เลือกตั้ง เช่น หม่าวว์ หม่าหมู แบ่งเนื้อวัว เนื้อหมู ให้ไปบริโภคก่อน นอกจากนี้มีการให้บริการ เช่น การนำหัวคะแนนไปทัศนศึกษา ทั้งส่งพาหนะไปรับ - ส่งผู้เลือกตั้ง และให้ความช่วยเหลือไปร่วมงาน บวชนาค งานแต่งงาน งานศพ มีการพนันคู่แข่ง และนโยบายประชานิยมของพรรคการเมืองถือว่าการซื้อสิทธิขายเสียงอีกวิธีหนึ่ง (วิไลวงศ์ กฤษณะภูติ, 2557)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง เพื่อจะได้ศึกษาว่าประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางนั้น สามารถซื้อสิทธิขายเสียงได้หรือไม่ หรือประชาชนชอบในตัวผู้สมัครและศรัทธาในพรรคการเมืองที่ผู้สมัครสังกัด หรือมีปัจจัยอะไรที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎร เพื่อนำไปพัฒนาการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง อันจะนำมาสู่ประโยชน์แก่ชุมชน สังคม และประเทศชาติ โดยรวมต่อไป

1.2 คำถามการวิจัย

1.2.1 ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางมีอะไรบ้าง

1.2.2 รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางมีลักษณะอย่างไร

1.2.3 รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่

1.2.4 ผลการยืนยันรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ได้ผลเป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาระดับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

1.3.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

1.3.3 เพื่อสร้างรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

1.3.4 เพื่อยืนยันรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

1.4 สมมติฐานการวิจัย

1.4.1 กลุ่มปัจจัยด้านผู้สมัครผู้แทนราษฎร และกลุ่มปัจจัยด้านบริบททางการเมืองมีผลทางตรงและทางอ้อมต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง กลุ่มปัจจัยด้านบริบททางการเมือง มีผลทางตรงต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

1.4.2 รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง มีความเหมาะสมในระดับมาก

1.4.3 รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

1.5 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัย เรื่องรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ผู้วิจัยแบ่งระยะของการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาระดับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในระยะนี้ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าของ Likert Five Rating Scales (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 72) 5 ระดับ ได้แก่ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้กำหนดขอบเขตด้านพื้นที่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ได้แก่ จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดขอนแก่น จังหวัดมหาสารคาม และจังหวัดกาฬสินธุ์

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง จำนวน 5,058,451 คน (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น มหาสารคาม และกาฬสินธุ์, 2561)

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง จำนวน 400 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane (1973, อ้างถึงใน สัญญา เคนาภูมิ และเสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร, 2558, น. 124) โดยการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยออกแบบการสุ่มตัวอย่างแบบ 2 - Stage Sampling โดยทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random) เพื่อกระจายแบบสอบถามให้ครอบคลุมพื้นที่วิจัยในแต่ละจังหวัด และหลังจากนั้นจึงทำการสุ่มแบบง่าย

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยระยะนี้ ผู้วิจัย ใช้เครื่องมือของการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีเนื้อหาที่ศึกษาในระยะที่ 1 ดังนี้

3.1 ศึกษาระดับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

3.2 ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยระยะนี้ อยู่ระหว่างเดือนมีนาคม - เมษายน 2562

ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้กำหนดขอบเขตด้านพื้นที่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ได้แก่ จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดขอนแก่น จังหวัดมหาสารคาม และจังหวัดกาฬสินธุ์

2. ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง นักการเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายแบบการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) การคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้ ประสบการณ์ และเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ผู้วิจัยได้กำหนดผู้เชี่ยวชาญ (Expertise Verify) ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการเลือกแบบการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 15 คน ได้แก่บุคคล ดังต่อไปนี้

2.1 ตัวแทนประชาชน จำนวน 5 คน

2.2 ตัวแทนนักการเมือง จำนวน 5 คน

2.3 ตัวแทนผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 5 คน

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาการสร้างรูปแบบการพัฒนาการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยการวิเคราะห์ ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และนำผลการจากวิจัยระยะที่ 1 มาเป็นประเด็นในการสร้างรูปแบบ วิจัยดำเนินการโดยการสัมภาษณ์เพื่อสร้างรูปแบบ โดยใช้แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง (Structure in - Depth Interview) ประกอบกับการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับบริบทของการวิจัย แล้วนำข้อมูลเชิงคุณภาพมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลเชิงปริมาณเปรียบเทียบตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุ และผลที่มีความสัมพันธ์กับการเลือกผู้แทนราษฎรเป็นสมการ โครงสร้างเชิงทฤษฎี โดยอาศัยหลักการเหตุผลสัมพันธ์ลำดับการเกิดก่อนหลัง (Birth Order) ของปัจจัยลักษณะที่มีอิทธิพลโดยตรง และโดยอ้อมต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง แล้วนำไปศึกษาเพื่อพิสูจน์สมมติฐานการวิจัยและยืนยันสมการ โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงทฤษฎี รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในเขตร้อยเอ็ดกาฬสินธุ์ ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ เพื่อยืนยันความถูกต้องเชื่อถือได้

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยระยะนี้ อยู่ระหว่างเดือน เมษายน - พฤษภาคม 2562

ระยะที่ 3 การยืนยันรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้กำหนดขอบเขตด้านพื้นที่ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ได้แก่ จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดขอนแก่น จังหวัดมหาสารคาม และจังหวัดกาฬสินธุ์

2. ขอบเขตด้านและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายแบบการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) การคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้ ประสบการณ์ และเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ผู้วิจัยได้กำหนดผู้เชี่ยวชาญ (Expertise Verify) ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการเลือกแบบการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 คน

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การยืนยันรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ผู้วิจัยนำผลการจากวิจัยระยะที่ 2 มาเป็นประเด็นในการสร้างเครื่องมือ โดยใช้แบบสอบถามเชิงปริมาณแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิธีดำเนินการ โดยการสัมภาษณ์เพื่อยืนยันรูปแบบประกอบกับการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับบริบทของการวิจัย แล้วนำข้อมูลเชิงคุณภาพมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลเชิงปริมาณเปรียบเทียบตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุ และผลที่มีความสัมพันธ์กับการเลือกผู้แทนราษฎรเป็นสมการ โครงสร้างเชิงทฤษฎีโดยอาศัยหลักการเหตุผลสัมพันธ์ลำดับการเกิดก่อนหลัง (Birth Order) ของปัจจัยลักษณะที่มีอิทธิพลโดยตรง และโดยอ้อมต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง แล้วนำไปศึกษาเพื่อพิสูจน์สมมติฐานการวิจัย และยืนยันสมการ โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงทฤษฎีรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อยืนยันความถูกต้องเชื่อถือได้

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยระยะนี้ อยู่ระหว่างเดือน พฤษภาคม - มิถุนายน 2562

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

“การเลือกผู้แทนราษฎร” หมายถึง การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การสนทนาเรื่องการเมือง การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองกับพรรคการเมืองและกลุ่มทางการเมืองต่าง ๆ การติดต่อกับนักการเมือง และการชุมนุมทางการเมือง

“การใช้สิทธิเลือกตั้ง” หมายถึง การไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น การไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งระดับชาติ การได้ชักชวนเพื่อนบ้านไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การเคยเข้าร่วมการรณรงค์เลือกตั้งหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง การประชาสัมพันธ์หรือเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลเพื่อกระตุ้นให้ผู้อื่นไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

“การสนทนาเรื่องการเมือง” หมายถึง การพูดคุยเรื่องการเมือง ปัญหาบ้านเมืองกับคนในครอบครัวญาติพี่น้อง การพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลเรื่องการเมืองกับกลุ่มเพื่อน การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรื่องการเมืองกับบุคคลอื่น ๆ เมื่อได้รับทราบข้อมูลที่สำคัญทางการเมือง จะส่งไปให้แก่กลุ่มเพื่อนและบุคคลอื่น ๆ ด้วยจดหมายและด้วยสื่ออื่น ๆ การเข้าร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลกับเพื่อนบ้านเกี่ยวกับการวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของนักการเมืองท้องถิ่น

“การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองกับพรรคการเมืองและกลุ่มทางการเมืองต่าง ๆ” หมายถึง การสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองในช่วงระหว่างการรณรงค์หาเสียงของนักการเมือง การสมัครเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเมือง เช่น กลุ่ม พธม. (กลุ่มเสื้อเหลือง) หรือกลุ่ม นปช. (กลุ่มเสื้อแดง) หรือกลุ่มอื่น ๆ ในการชุมนุมประท้วง การเคยร่วมหาเสียงให้กับนักการเมืองด้วยการติดป้ายหาเสียง ติดสติ๊กเกอร์ การบริจาคเงินช่วยเหลือพรรคการเมือง หรือกลุ่มทางการเมือง การเข้าร่วมประชุมทางการเมืองของพรรคการเมือง และกลุ่มทางการเมือง

“การติดต่อกับนักการเมือง” หมายถึง การเขียนเรื่องร้องทุกข์ เสนอปัญหาไปยังนักการเมืองท้องถิ่น การโทรศัพท์ติดต่อกับกรรมการชุมชน หรือนักการเมืองท้องถิ่นเพื่อเสนอปัญหาภายในชุมชน การติดต่อประสานงานไปยังพรรคการเมืองใด พรรคการเมืองหนึ่งเพื่อเสนอปัญหา หรือร้องทุกข์ในแก้ปัญหาและขอความช่วยเหลือ การให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือนักการเมืองท้องถิ่นในการดำเนินตามนโยบายของรัฐบาล การมีโอกาสพบปะพูดคุยกับกรรมการชุมชนเสมอ การมีโอกาสพบปะพูดคุยกับนักการเมืองท้องถิ่นเสมอ

“การชุมนุมทางการเมือง” หมายถึง การนัดกลุ่มเพื่อนเพื่อพูดคุยกันเกี่ยวกับสถานการณ์ทางการเมือง ปัญหาสังคม การเข้าร่วมชุมนุมฟังการปราศรัยของนักการเมือง การเข้าร่วมชุมนุมประท้วงเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่ทุจริต การเข้าร่วมลงชื่อขับไล่การทำงานของนักการเมือง การเข้าร่วมชุมนุมเดินขบวนประท้วงขับไล่รัฐบาล

“กลุ่มปัจจัยด้านผู้สมัครผู้แทนราษฎร” หมายถึง กลุ่มปัจจัย ซึ่งเป็นองค์ประกอบของผู้สมัครผู้แทนราษฎร ซึ่งประกอบด้วย คุณลักษณะของผู้สมัคร นโยบายของผู้สมัคร และวิธีการหาเสียงของผู้สมัคร

“คุณลักษณะของผู้สมัคร” หมายถึง ผู้สมัครมีความรู้ความสามารถ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความเสียสละ ชอบช่วยเหลืองานส่วนรวม เป็นคนพื้นที่โดยกำเนิด มีประสบการณ์การทำงาน มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับในสังคม มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีฐานะทางเศรษฐกิจดี

“นโยบายของผู้สมัคร” หมายถึง นโยบายสามารถปฏิบัติได้จริง นโยบายตรงกับปัญหาและความต้องการของประชาชน นโยบายมุ่งก่อให้เกิดประโยชน์กับส่วนรวม นโยบายมีความชัดเจน เข้าใจง่าย นโยบายมีความแปลกใหม่

“วิธีการหาเสียงของผู้สมัคร” หมายถึง การเดินหาเสียง การปราศรัย การใช้ใบปลิว การใช้รถโฆษณา การใช้บัตรแนะนำตัว การใช้วิทยุ การใช้สื่อออนไลน์ การใช้หวัคะแนนแนะนำ การซื้อเสียง การแจกสิ่งของ

“กลุ่มปัจจัยด้านบริบททางการเมือง” หมายถึง กลุ่มปัจจัย ซึ่งเป็นองค์ประกอบของบริบททางการเมือง ซึ่งประกอบด้วย การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมือง สภาพแวดล้อมทางการเมือง และความสนใจทางการเมือง

“การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง” หมายถึง การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากการอ่านหนังสือพิมพ์ การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากการฟังวิทยุ การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากการดูโทรทัศน์ การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากสื่อออนไลน์ การมีความกระตือรือร้นในการติดตามข่าวสารทางการเมือง

“วัฒนธรรมทางการเมือง” หมายถึง การมีความเชื่อมั่นในระบบการปกครองที่มีสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นสถาบันสูงสุดที่จะสามารถแก้ปัญหาของชาติให้มั่นคงยั่งยืน การเชื่อว่าระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขสามารถสร้างความกลมเกลียวเหนียวแน่นให้กับคนในชาติได้อย่างเหมาะสม การที่ผู้นำรัฐบาลเปรียบเสมือนหัวหน้าครอบครัวใหญ่ ฉะนั้นเราควรจะทำตามการตัดสินใจของเขา การที่เป็นเรื่องธรรมดาที่คนรวยจะได้รับอภิสิทธิ์จากกฎหมายมากกว่าคนจน คนรากหญ้า การที่ระบบพรรคพวก เครือญาตินั้นถือเป็นค่านิยมที่มีความสำคัญทางการเมืองในสังคมปัจจุบัน การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน หรือระบบอุปถัมภ์นั้น ยังเป็นพฤติกรรมที่ปฏิบัติกันอยู่ในสังคมไทย การที่กฎหมายในปัจจุบันไม่สามารถแก้ปัญหาสถานการณ์ทางการเมืองได้

“สภาพแวดล้อมทางการเมือง” หมายถึง ปัญหาเศรษฐกิจเรื่องปากท้องของประชาชนมีผลต่อเสถียรภาพทางการเมืองของรัฐบาล เมื่อเศรษฐกิจของโลกผันผวนมักจะทำให้การเมืองของประเทศไทยผันผวนไปด้วย เมื่อรัฐบาลใดรัฐบาลหนึ่งมีพรรคร่วมหลายพรรคมักมีการต่อรองผลประโยชน์กันมาก ส่งผลต่อเสถียรภาพของรัฐบาลนั้น ๆ การชุมนุมประท้วงของประชาชนในกลุ่มการเมืองต่าง ๆ

มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและเสถียรภาพของรัฐบาล การที่ทหารมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการเมืองไทย

“ความสนใจทางการเมือง” หมายถึง การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองภายในครอบครัวเสมอ การติดตามข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ สื่อออนไลน์เป็นประจำ การที่เหตุการณ์ทางการเมืองไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อการดำรงชีวิตประจำวัน เมื่อมีการเลือกตั้งจะเฝ้าติดตามข่าวสารผลการเลือกตั้งเสมอ การติดตามรายการ “คืนความสุขให้คนในชาติ” เป็นประจำ

“กลุ่มปัจจัยด้านบทบาททางการเมือง” หมายถึง กลุ่มปัจจัย ซึ่งเป็นองค์ประกอบของบทบาททางการเมือง ซึ่งประกอบด้วย พฤติกรรมทางการเมือง ค่านิยมพื้นฐานทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และอุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

“พฤติกรรมทางการเมือง” หมายถึง การมีความเชื่อที่ว่าการเมืองไทยเป็นเรื่องของชนชั้นนำทหาร นักธุรกิจ ผู้มีการศึกษาสูงเท่านั้น การคิดว่าปัจจุบันคนไทยยังมีค่านิยมเคารพนับถือคนที่มีเงินฐานะ ชนชั้นสูงทางสังคม ตำแหน่งหน้าที่การงานระดับสูงอย่างเช่นเดิม การที่ปัญหาทางเศรษฐกิจความเป็นอยู่เรื่องปากท้องของประชาชนไม่ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน การทุจริตคอร์ปชั่นของเจ้าหน้าที่รัฐ นักการเมืองทำให้ประชาชนแสดงพฤติกรรมทางการเมืองออกมา การแสดงออกซึ่งความไม่เป็นธรรม หรือการมี 2 มาตรฐานในสังคมไทยก่อให้เกิดการแสดงพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนออกมาเสมอ

“ค่านิยมพื้นฐานทางการเมืองแบบประชาธิปไตย” หมายถึง การเคารพสิทธิและเสรีภาพของตนเองและผู้อื่นนับเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง การปฏิเสธความคิดเห็นของผู้อื่นถึงที่แตกต่างจากตนหรือพวกของตน การทุกคนมีความเสมอภาคกันตามกฎหมายไม่ว่าจะอยู่ในฐานะแตกต่างกันอย่างไร การเชื่อในหลักการปกครองอย่างมีส่วนร่วมของประชาชนยึดมั่นในเสียงส่วนใหญ่เคารพเสียงส่วนน้อย การยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น ๆ เสมอแม้ว่าจะแตกต่างจากตนเอง

“อุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย” หมายถึง อำนาจอธิปไตยถือเป็นอำนาจอสูงสุดของประชาชน อันเป็นหัวใจของประชาธิปไตย การเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ยุติธรรมทำให้ได้ผู้แทนที่ถูกต้องตามแนวคิดของประชาธิปไตย ประชาธิปไตยต้องคำนึงถึงเสียงส่วนใหญ่ของประชาชน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์ส่วนรวมมากที่สุด รัฐบาลที่มีการบริหารประเทศที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ เป็นสิ่งสำคัญในระบอบประชาธิปไตย การใช้อำนาจในการตัดสินใจเด็ดขาด รวดเร็วมีความจำเป็นในการแก้ไขปัญหาบ้านเมืองในปัจจุบัน

“ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง” หมายถึง ผู้ที่มีสัญชาติไทย หรือผู้ที่มีสัญชาติไทย โดยได้แปลงสัญชาติมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ ในวันที่ 1 มกราคม ของปีที่มีการเลือกตั้ง และมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 90 วัน นับถึงวันเลือกตั้ง

“ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง” หมายถึง จังหวัดที่อยู่ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ได้แก่ จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดขอนแก่น จังหวัดมหาสารคาม และจังหวัดกาฬสินธุ์

1.7 ประโยชน์ที่ได้รับ

1.7.1 ทำให้ทราบถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

1.7.2 ทำให้ได้รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง รวมทั้งนำไปใช้และพัฒนาการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

1.7.3 นำข้อมูลผลการวิจัยในครั้งนี้ ไปเป็นข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการศึกษา ค้นคว้า วิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง รวมทั้งการพัฒนา รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในโอกาสต่อไป

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

ในการวิจัย เรื่องรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ผู้วิจัย ได้ทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางประกอบการวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง
2. แนวคิดและทฤษฎีพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง
3. ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎร
4. บริบททั่วไปในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

ในสังคมสมัยใหม่ ประชาธิปไตยในฐานะระบอบการปกครองที่ยอมรับในอำนาจของประชาชนต่อระบบและกระบวนการทางการเมือง อาจจำแนกรูปแบบของประชาธิปไตยออกเป็น 2 ประเภทด้วยกัน คือ ประชาธิปไตยทางตรง (Direct Democracy) ซึ่งเป็นการลักษณะของการปกครองที่ประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมมีเสียงในการปกครองโดยตรงในกระบวนการกำหนดนโยบายเพื่อบริหารประเทศได้โดยตรงในรูปของการรวมกลุ่มกันชุมนุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และตัดสินใจเรื่องการเมืองซึ่งพบเห็นได้บางรัฐเล็ก ๆ ในสหรัฐอเมริกาในปัจจุบัน หรือย้อนหลังลงไปถึงยุคนครรัฐกรีกโบราณ (Ancient Greek) ที่ได้รับการกล่าวอ้างถึงในฐานะต้นแบบแห่งประชาธิปไตยทางตรง แต่ด้วยข้อจำกัดของสังคมสมัยใหม่ ทั้งในเชิงโครงสร้างความสลับซับซ้อนของสังคม และปริมาณคนในสังคมที่มากขึ้น ประชาชนทุกคน จึงไม่อาจสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองได้ทั้งหมด ทั้งยังเป็นการยากลำบากในทางปฏิบัติที่จะสร้างกลไกรองรับการแสดงส่วนร่วมทางการเมือง โดยตรงของประชาชนทั้งหมดในสังคมได้อย่างรัดกุม จึงได้เกิดรูปแบบของประชาธิปไตยอีกประเภทหนึ่ง คือ ประชาธิปไตยโดยการใช้อำนาจทางอ้อมของประชาชนผ่านผู้แทน (Representative Democracy) เพื่อใช้อำนาจทางการบริหารปกครองไม่ว่าจะผ่านระบบรัฐสภาหรือไม่ก็ตาม

ในบรรดากระบวนการเพื่อให้ได้มาซึ่งตัวแทนในการใช้อำนาจทางการเมืองแทนประชาชนนั้น เป็นที่ยอมรับว่าการเลือกตั้ง (Election) เป็นรูปแบบพื้นฐานที่เหมาะสมที่สุดภายใต้รูปแบบอันหลากหลายของการให้ได้มาซึ่งผู้แทนของประชาชน การเลือกตั้งถือได้ว่าเป็นกิจกรรมที่สะท้อน แสดงออกซึ่งเจตจำนง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการส่งบุคคลหรือคณะบุคคลเชิงกลุ่มการเมือง ที่มีอุดมการณ์และแนวนโยบายในการใช้อำนาจอันสอดคล้องกับความต้องการของคนเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ หรือละเว้นการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด รวมตลอดจนถึงการตัดสินใจในนโยบายสาธารณะ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนเป็นองค์รวมและท้ายที่สุด คือ การสร้างความกินดีอยู่ดีให้แก่คน ในฐานะที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย การเลือกตั้งจึงเป็นเครื่องมืออันสำคัญและเป็นช่องทางให้ประชาชนสามารถแสวงหาทางเลือกในการปกครองและสนองความต้องการของเขารองพิจารณาในทางทฤษฎี การเลือกตั้งถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการทางการเมืองที่เป็นพื้นฐานของการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้สำคัญอันหนึ่งว่าในช่วงเวลาหนึ่ง คณะบุคคลใดจะได้ทำหน้าที่ ในการบริหารประเทศ และประเทศจะเป็นไปในแนวทางใดก็ด้วยความเห็นชอบ หรือฉันทานุมัติ ของประชาชนส่วนใหญ่จากกระบวนการเลือกตั้ง ซึ่งอาจจะมีเหตุผลหรือปัจจัยที่น่าพึงรอมรับหรือ เป็นไปโดยอาศัยความรู้สึกลึกบางประการผ่านนโยบายของผู้สมัครและพรรคการเมืองที่ผู้สมัครสังกัด นั้นเอง

2.1.1 ความหมายของการเลือกตั้ง

การเลือกตั้ง (Election) เป็นเงื่อนไขที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะการเลือกตั้งเป็นการแสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศ ในอันที่จะมอบความไว้วางใจในตัวแทนของปวงชนไปใช้อำนาจแทนตน การออกเสียงเลือกตั้งเป็น สิทธิขั้นมูลฐานของมนุษย์โดยเฉพาะในสังคมประชาธิปไตยอันจะเห็นได้เด่นชัดจากบทบัญญัติข้อ 21 (1) แห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) สรุปใจ ความสำคัญได้ว่า “เจตจำนงของประชาชนย่อมเป็นมูลฐานแห่งอำนาจของรัฐบาลผู้ปกครองเจตจำนง ดังกล่าว ต้องแสดงออกโดยการเลือกตั้งอันสุจริต ซึ่งจัดขึ้นเป็นครั้งคราวตามกำหนดเวลาด้วยการ ลงคะแนนเสียงของชายหญิง โดยถือหลักคนละหนึ่งเสียงเท่ากันและกระทำเป็นการลับด้วยวิธีการ ใดก็ได้ที่จะรับประกันในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นไปโดยเสรี” (กระมล ทองธรรมชาติ, 2525, น. 201)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ให้ความหมายของการเลือกตั้งไว้ว่า หมายถึง การเลือกบุคคลเพื่อเป็นตัวแทนตนกรณีต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด เช่น การเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล เป็นต้น

นิยามของการเลือกตั้งที่เข้าใจได้ง่าย ได้แก่ ทศนะของ ชานินทร์ กรัยวิเชียร (2520, น. 56) อดีตนายกรัฐมนตรียุคของประเทศไทย ซึ่งกล่าวว่า การเลือกตั้งหมายถึง การที่ประชาชนได้เลือกบุคคลหนึ่งจากบุคคลหลาย ๆ บุคคล หรือจากบัญชีรายชื่อหนึ่ง หรือหลายบัญชี เพื่อให้เข้าไปมีส่วนมีเสียงในคณะบริหารราชการแผ่นดินในทำนองเดียวกับ วิสุทธิ โปธิแทน (2524, น. 63) ที่ได้ให้ความหมายการเลือกตั้งไว้ว่า การเลือกตั้ง หมายถึง การที่บุคคลได้เลือกบุคคลหนึ่งหรือบุคคลจำนวนหนึ่งจากหลาย ๆ คน หรือจากบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งบัญชีหนึ่ง หรือบัญชีจำนวนหนึ่งจากบัญชีรายชื่อหลาย ๆ บัญชี เพื่อให้ไปกระทำการอันหนึ่งอันใดแทนตน ความหมายเช่นนี้เห็นได้ว่า ได้จำแนกประเภทของการเลือกตั้งไป และแบ่งปรัชญาแนวความคิดการเลือกตั้งไว้ในตัว

คำนิยามของการเลือกตั้งของนักวิชาการไทยท่านหนึ่งที่ถูกอ้างอิงถึงอยู่เสมอในวงการรัฐศาสตร์บ้านเรา ได้แก่ กระทบ ทองธรรมชาติ และคณะ (2531, น. 1) ที่ว่าการเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองที่เป็นกิจกรรมทางการเมือง อันแสดงถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยด้วยการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่ในรัฐสภา และในรัฐบาล เป็นกลไกแสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนที่เรียกร้องสนับสนุนให้มีการปฏิบัติ จัดทำ หรือละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในทางการเมือง และการตัดสินใจในนโยบายสาธารณะ ที่มีผลกระทบต่อประชาชน

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2540, น. 217) ให้ความหมายการเลือกตั้งว่าเป็นกิจกรรมที่สำคัญยิ่งในกระบวนการทางการเมืองและการปกครอง เพราะการเลือกตั้งเป็นการแสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนในการปกครองประเทศ เจตจำนงดังกล่าวปรากฏอยู่ในลักษณะของการเรียกร้อง (Demand) หรือสนับสนุน (Support) ต่อการตัดสินใจทั้งหลายในระบบการเมือง

วัชรวิไล ไซยสาร (2541, น. 8 - 9) ให้ทัศนะว่า การเลือกตั้งเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยได้มีส่วนร่วมทางการเมือง (Participation) อันเป็นกลไกที่แสดงออกซึ่ง เจตจำนงของประชาชนที่เรียกร้อง หรือสนับสนุนให้มีการกระทำ หรือการละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในทางการเมือง หรือตัดสินใจในนโยบายสาธารณะที่จะมีผลกระทบต่อประชาชน โดยประชาชนทั่วไปเลือกผู้แทน หรือพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์ นโยบายและวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับตนด้วยความคาดหวังว่าผู้แทน หรือพรรคการเมืองที่ตนเลือกให้ไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนนั้นจะนำอุดมการณ์ และนโยบายในการบริหารประเทศและทำหน้าที่พิทักษ์ผลประโยชน์ของตนเอง การเลือกตั้งจึงเป็นกระบวนการแสวงหาทางเลือกในการเมืองปกครองของประชาชนนั่นเอง

พิมลจรรย์ นามวัฒน์ (2546, น. 716) ให้ความหมายการเลือกตั้งว่า การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการออกเสียงลงคะแนนตามความเห็นของตนเอง โดยอิสระว่าจะเลือกใครเป็นตัวแทนของตนเข้าไปใช้อำนาจอธิปไตยบริหารกิจการของประเทศ ผู้ที่จะได้รับเลือกตั้งนั้นจะเป็นผู้สมัครใจเสนอตัวเข้ามาให้ประชาชนเลือกและผู้ที่ได้รับเลือกด้วยคะแนนเสียงส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้แทนของประเทศมีสิทธิตามที่ได้รับมอบหมายจากประชาชนให้เข้าร่วมเป็นคณะบุคคลดำเนินการบริหารและปกครอง

วิสุทธิ โปธิ์แทน (2554) ให้ความหมาย การเลือกตั้งว่าการที่บุคคลได้เลือก บุคคลหนึ่งหรือบุคคลหลาย ๆ คน หรือเลือกจากบัญชีรายชื่อผู้เข้าสมัครรับเลือกตั้งบัญชีหนึ่ง หรือบัญชีจำนวนหนึ่งจากบัญชีรายชื่อหลาย ๆ บัญชีเพื่อให้ไปกระทำการอันหนึ่งอันใดแทนตน

Butler, Penniman and Renny (1981, p. 344) กล่าวว่า การเลือกตั้ง (Election) มีนัยความหมายจำแนกออกได้เป็นสองแง่ กล่าวคือ การเลือกตั้งในแง่มุมมองของกฎหมายและการเลือกตั้งในแง่มุมมองปรัชญา โดยในส่วนแรก การเลือกตั้งในแง่มุมมองของกฎหมายนั้น เป็นการพิจารณาจากกฎหมายการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยทั่วไปแล้วจะมีสภาพอยู่ 3 ประการ คือ การเลือกตั้งที่เป็นสิทธิ (Rights) ในแง่นี้ การเลือกตั้งถือเป็นสิทธิที่มีความสำคัญประการหนึ่งที่รัฐจะต้องให้ความคุ้มครอง การเลือกตั้งในฐานะที่เป็นอภิสิทธิ์ (Privilege) เป็นการที่ผู้ลงคะแนนเสียงมีความเป็นอิสระที่จะเลือกกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดก็ได้ที่ได้รับการยอมรับจากกฎหมายปราศจากการแทรกแซง หรือเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น เป็นต้น และการเลือกตั้งในฐานะที่เป็นหน้าที่ (Duty) อันหมายถึง การที่บุคคลจำเป็นต้องกระทำ หรืองดเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่มีสภาพเป็นหน้าที่จึงเป็นไปได้โดยที่กฎหมายได้ระบุ หรือบังคับให้ผู้ลงคะแนนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า กฎหมายได้ระบุ หรือบังคับให้ผู้ลงคะแนนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยถือเป็นหน้าที่อย่างหนึ่งที่ต้องกระทำการลงคะแนนเสียงที่กำหนดไว้หน้าที่ทางการเมืองของประชาชนโดยผลทางบังคับของกฎหมายเช่นนี้ ยกตัวอย่าง ได้แก่ ประเทศไทยซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้กำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของปวงชนชาวไทย หากเพิกเฉยจะต้องถูกลงโทษด้วยการเสีสิทธิทางการเมืองบางประการ เป็นต้น

ในส่วนที่สอง การเลือกตั้งในแง่มุมมองปรัชญา แบ่งออกได้เป็น 3 ประการ ดังนี้

ประการแรก การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมีสภาพเป็นสิทธิตามธรรมชาติ (Natural Rights) กล่าวคือ เป็นสิทธิที่เกิดมากับบุคคลในฐานะที่เป็นหน่วยหนึ่งของรัฐ ทั้งนี้เพราะบุคคลย่อมเสมอภาคกัน อันเป็นลักษณะตามธรรมชาติของมนุษย์ ซึ่งหากบุคคลผู้ใดเป็นผู้บรรลุนิติภาวะมีความเป็นผู้ใหญ่ และไม่มีลักษณะต้องห้ามแล้วจะมีสิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

ประการที่สอง การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมีสภาพเป็นภารกิจสาธารณะ (Public Affairs) กล่าวคือ ความก้าวหน้าของสังคมย่อมขึ้นอยู่กับการปฏิบัติงานของบุคคลให้เป็นไปตามหน้าที่อย่างชาญฉลาด เมื่อเป็นดังนี้ การให้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจึงจำกัดเฉพาะแก่บุคคลที่เหมาะสม และสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ด้วยดีเท่านั้น การดำเนินการตามแนวนี้นั้น บุคคลจึงอาจถูกกำหนดสิทธิในการลงคะแนนได้เสมอ หากเมื่อปรากฏว่าบุคคลนั้นเข้าลักษณะที่ไม่สามารถใช้สิทธิเลือกตั้งได้อย่างถูกต้อง

ประการที่สาม การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมีสภาพเป็นสิทธิคัดค้านการกระทำ กล่าวคือ ผู้ออกเสียงลงคะแนนที่คัดค้านการกระทำ หรือนโยบายของรัฐจะลงคะแนนให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง พรรคการเมืองที่ตรงกันข้ามกับผู้สมัครรับเลือกตั้งที่สนับสนุนรัฐบาลหรือร่วมรัฐบาล พรรครัฐบาล หรือพรรคร่วมรัฐบาล ในวันที่มีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งหรือวันเลือกตั้งเป็นสำคัญ

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นอาจสรุปค่านิยมของการเลือกตั้งได้ว่าหมายถึง กระบวนการและกิจกรรมทางการเมืองที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ทั้งบทบาทในแง่การกำหนดตัวผู้บริหารประเทศ และการแสดงบทบาทตามเจตนารมณ์ในการส่งเสริมสนับสนุนการบริหารประเทศของผู้มีอำนาจปกครองด้วยการไปออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนของตนเพื่อทำหน้าที่ในรัฐสภาและในรัฐบาล หรือเป็นการที่ประชาชนได้แสดงออกซึ่งมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) โดยการออกเสียง (Voting) ลงคะแนนเลือกตัวแทนของเขาตามความเห็นโดยอิสระว่าจะเลือกผู้ใดเป็นตัวแทนของตนไปใช้อำนาจอธิปไตย ทั้งในทางนิติบัญญัติและการบริหารกิจการของประเทศผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งนั้นจะเป็นผู้ที่สมัครใจเสนอตัวเข้ามาให้ประชาชนเลือก และผู้ที่ได้รับการเลือกด้วยคะแนนเสียงส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้แทนของประชาชนทั้งหมดมีสิทธิตามที่ได้รับการมอบหมายจากประชาชน

2.1.2 คุณค่าของการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งนั้น ได้รับการกล่าวถึงว่าเป็นวิธีการที่อาจมีข้อเสียน้อยที่สุดในการที่จะให้คนส่วนใหญ่ได้มีส่วนร่วม หรือมีบทบาทในการปกครองประเทศตามระบอบประชาธิปไตยที่ถือว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน โดยการเลือกตั้งเป็นกระบวนการสรรหาผู้ปกครอง หรือรัฐบาล โดยสันติวิธีที่มีคุณค่า หรือคุณประโยชน์สำคัญใน 2 ประการ เป็นอย่างน้อย กล่าวคือ

ประการแรก การเลือกตั้งเป็นการสร้างความชอบธรรม (Legitimacy) 2 ให้กับอำนาจรัฐบาลหรือผู้ปกครองที่มาจาก การเลือกตั้ง เนื่องจากการเลือกตั้งนั้นเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการให้ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งได้มีโอกาสคัดเลือกรับไปเป็นรัฐบาลบริหารประเทศ และเมื่อรัฐบาลเข้ามาบริหารประเทศโดยผ่านการเลือกตั้งที่เป็นการแสดงเจตจำนงในการปกครองของประชาชนแล้วนโยบายสาธารณะ ซึ่งพิจารณาได้ง่าย ๆ ว่า คือ สิ่งที่รัฐบาลเลือกที่จะทำ หรือไม่ทำ (Dye, 1978,

pp. 3 - 5) ผู้ใช้อำนาจการเมืองการปกครอง ซึ่งได้รับอำណัติกจากประชาชนย่อมสามารถกระทำการต่าง ๆ ในนามประชาชนได้อย่างเต็มที่ เพราะได้รับอำนาจโดยความนิยมจากประชาชนนั่นเอง

ประการที่สอง การเลือกตั้ง เป็นกลไกแห่งการสืบทอดอำนาจโดยสันติ การเลือกตั้งแต่ละครั้ง อาจทำให้มีการเปลี่ยนแปลงนายกรัฐมนตรี หรือเปลี่ยนกลุ่มการเมืองที่เข้าทำหน้าที่เป็นรัฐบาล แต่การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากผลของการเลือกตั้งย่อมเป็นการเปลี่ยนตามครรลองและกระบวนการที่รัฐธรรมนูญกำหนด เป็นปรากฏการณ์ธรรมดาที่เกิดโดยสันติวิธี ไม่ทำให้มีปัญหาหรือวิกฤติการณ์ใด ๆ เกิดขึ้น เว้นไว้แต่การเลือกตั้งที่ทำให้ได้มาซึ่งผู้แทนประชาชนที่น้อยถอ อันส่งผลให้หลายกรณี การเลือกตั้ง มีฐานะเป็นกลไกสืบทอดอำนาจ และเป็นกระบวนการที่ส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อพัฒนาการทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

2.1.3 ความสำคัญของการเลือกตั้ง

วิทยา สุจริตชนารักษ์ (2529, น. 1) ให้ความเห็นไว้ว่า การเลือกตั้งมีผลสำคัญต่อการเมืองประการหนึ่ง และเป็นสิ่งกำหนดผู้ที่จะเข้าหรือออกจากการดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งหากจะกล่าวให้กระชับ ก็คือ การเข้าหรือออกจากอำนาจทางการเมือง (ทัศนะผู้เชี่ยวชาญ) และมีความสำคัญต่อระบบการเมืองใน 2 ประการ คือ

ประการแรก การเลือกตั้ง สร้างความชอบธรรมให้แก่ระบบการปกครอง เช่น การเปลี่ยนแปลงรัฐบาล หรือผู้ปกครองโดยสันติ ทำให้รัฐบาลนั้นเป็นรัฐบาลในนามของประชาชน เพราะได้รับความยินยอมให้เข้าปฏิบัติหน้าที่จากประชาชน และทำให้ประชาชนผู้อยู่ใต้การปกครองเกิดความผูกพันกับนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลที่ตนเลือกเข้าไป และทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนมีส่วนในการปฏิบัติตามนโยบายนั้น ทั้งรัฐบาลก็จะเรียกร้องให้ประชาชนเสียสละเพื่อประเทศได้ลักษณะดังกล่าวนี้ จะช่วยเสริมสร้างความชอบธรรมแก่รัฐบาลมากกว่าการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล

ประการที่สอง การเลือกตั้ง เป็นกลไกเชื่อมโยงที่สะท้อนทัศนคติของสาธารณชนต่อนโยบายของรัฐบาลและกำหนดแนวทางของนโยบายการบริหารออกจากการเลือกตั้งนั้น ก่อให้เกิดคุณประโยชน์แก่ประชาชนมากมายหลายประการ โดยสรุปได้จากงานของ อภิชาติ นาคสุข (2536, น. 23) ได้ดังนี้

ประการแรก การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งอย่างพร้อมเพรียงจะทำให้ได้มาซึ่งผู้แทนราษฎรที่เป็นตัวแทนของประชาชนส่วนใหญ่อย่างแท้จริงในทางตรงข้ามกัน หากประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งน้อย ผู้แทนราษฎรก็มักจะไม่มีฐานมวลชนที่กว้างขวาง ผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้ง ก็มีสภาพเป็นผู้แทนของเสียงส่วนน้อย

ประการที่สอง การเลือกตั้งที่เป็นไปอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม ย่อมเป็นสิ่งที่สะท้อนให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งใช้อิทธิพล โดยเฉพาะทางการเงินเพื่อให้ได้รับโอกาสในการเลือกตั้งลดน้อยลง ในขณะที่เดียวกันการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ยุติธรรมก็เป็นช่องทางที่เปิดต่อคนที่มีความรู้ความสามารถให้เข้ามาสมัครรับเลือกตั้งได้มากขึ้น และโอกาสที่คนมีความรู้ความสามารถจะได้รับการเลือกตั้งก็จะมีมากขึ้นตามไปด้วย

ประการที่สาม การเลือกตั้งเป็นการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยเองจากการเลือกตั้งถือเป็นหัวใจของการปกครองระบอบนี้ แต่หากประชาชนไม่สนใจไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง โดยนอนหลับทับสิทธิ์แม้จะมีการกำหนดให้การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญระบุไว้ก็ตาม

วัชรวิชัยสาร (2541) การเลือกตั้งตัวแทน ประชาชนเป็นกระบวนการทางการเมืองอย่างหนึ่งในระบบการปกครองที่เชื่อว่าอำนาจอธิปไตย หรืออำนาจสูงสุดในการปกครองเป็นของปวงชน ซึ่งคิดค้นขึ้นแทนระบบการปกครองที่ถือคติอำนาจอธิปไตยเป็นของบุคคลใดเป็นพิเศษเป็นเครื่องมือให้ความชอบธรรมในอำนาจปกครองของตน การเลือกตั้งเป็นกระบวนการที่เลือกสรรรัฐบาลที่จะทำการปกครองและสร้างความชอบธรรมให้แก่อำนาจการปกครองของผู้ปกครองให้เป็นไปโดยสันติ การเลือกตั้งในประเทศที่มีพรรคการเมือง หรือกลุ่มการเมืองมากกว่าหนึ่งพรรค หรือหนึ่งกลุ่มมีบทบาทสำคัญในการยุติข้อขัดแย้งในระบบการเมือง โดยเคารพและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์กติกา และกติกา ดังกล่าวจะทำให้คู่ต่อสู้ทางการเมืองยอมรับผลการตัดสินของผู้เลือกตั้ง โดยฝ่ายที่ชนะจะได้รับมอบอำนาจจากประชาชนให้ทำการปกครองในช่วงระยะเวลาที่กำหนดไว้ ส่วนฝ่ายแพ้ก็จะหาทางเอาชนะในคราวต่อไปตามวิถีทางที่กฎเกณฑ์และกติกาได้กำหนดไว้ วิธีการเช่นนี้ช่วยอำนวยความสะดวกอำนาจทางการเมืองและการปกครองเป็นไปอย่างสันติวิธี ไม่ต้องอาศัยวิธีการที่ผิดกฎหมายและไม่ชอบธรรม เช่น การปฏิวัติ รัฐประหารอันเป็นกลไกในการสับเปลี่ยนอำนาจ ดังนั้นกระบวนการเลือกตั้งภายในเงื่อนไขที่กล่าวมานี้ จึงแตกต่างไปจากการเลือกตั้งในประเทศที่มีพรรคการเมืองที่มีอำนาจและอิทธิพลมากที่สุดเพียงพรรคเดียว หรือกลุ่มคณะบุคคลเพียงคณะเดียว ซึ่งใช้ในการเลือกตั้งเป็นข้ออ้างในการสร้างความชอบธรรมในอำนาจการปกครองเท่านั้น มิได้ใช้เป็นกลไกเพื่อขจัดความขัดแย้ง หรือเพื่อตัดสินการสืบทอดอำนาจแต่อย่างใด

การเลือกตั้งเป็นกลไกการใช้อำนาจอธิปไตย หรือการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยโดยการใช้สิทธิเลือกตั้งผู้แทนที่มีนโยบายตรงกับความต้องการของตนเองให้ไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนด้วยความชอบธรรม เพื่อลดภาวะความตึงเครียด ขจัดความขัดแย้ง หรือการสืบทอดอำนาจ และเป็นกลไกที่จะควบคุมให้ผู้แทนที่ดำรงตำแหน่งจากการเลือกตั้งตระหนักอยู่เสมอว่า ต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชน เพราะว่าประชาชนเป็นผู้กำหนดอนาคต

ทางการเมืองของตนด้วยการเลือกหรือไม่เลือกตนกลับมาทำหน้าที่ผู้แทนอีก ดังนั้นการเลือกตั้งจึงมีผลต่อการพัฒนาทางการเมือง โดยประชาชนจะต้องสำนึกถึงความจำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่พลเมือง ซึ่งต้องมีส่วนร่วมในการเลือกผู้แทนเลือกรัฐบาลเลือกรูปแบบและวิธีดำเนินการปกครองเลือกนโยบายสาธารณะ เลือกระบบเศรษฐกิจซึ่งปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ จะเอื้อต่อการดำรงไว้ และบูรณาการทางการเมืองที่พึงปรารถนา ตลอดจนส่งเสริมให้ประชาชนให้มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยมากขึ้น การเลือกตั้งทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งระดับชาติ หรือระดับท้องถิ่นถือว่าเป็นวาระแห่งชาติการเลือกตั้งจึงเป็นกระบวนการทางการเมืองที่สำคัญยิ่งต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ดังนั้นเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชน และบรรลุวัตถุประสงค์ของแต่ละประเทศ จึงต้องพัฒนาปรับปรุงหรือปฏิรูประบบและกระบวนการ เลือกตั้งให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจในปัจจุบัน

ธโรธร ตู้อทองคำ (2545, น. 538 - 539) ได้จำแนกความสำคัญของการเลือกตั้งไว้ 2 ลักษณะ ดังนี้

1. ความสำคัญของการเลือกตั้งในทางทฤษฎีในทางทฤษฎีกล่าวได้ว่า ทฤษฎีการแบ่งอำนาจธิปไตยออกเป็นสามส่วน คือ อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ มีความเชื่อมโยงกับปรัชญาการเลือกตั้ง กล่าวคือ การเลือกตั้งจะเป็นที่มาของกลไกผู้ใช้อำนาจธิปไตยในประเทศประชาธิปไตย ในความหมายนี้ การเลือกตั้ง จึงมีความสำคัญในฐานะที่เป็นการยอมรับในอำนาจของประชาชนในการเป็นเจ้าของอำนาจธิปไตย ซึ่งได้มีการมอบอำนาจให้กับตัวแทนไปปฏิบัติการแทนตามกระบวนการและขั้นตอนที่กำหนดไว้ การเลือกตั้ง จึงเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้ลงคะแนนเสียงได้มีส่วนร่วมทางการเมืองในการเป็นผู้ใช้อำนาจธิปไตย ด้วยการเลือกตั้งตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่ในทางนิติบัญญัติ และมีความสัมพันธ์กับอำนาจทางฝ่ายบริหาร ความสำคัญของการเลือกตั้งในทางทฤษฎีที่เป็นไปตามนัยแห่งทฤษฎีประชาธิปไตยแบบคลาสสิก (Classical Democratic Theory) นี้ บ่งชี้ให้เห็นว่า การเลือกตั้งเป็นการเลือกรัฐบาลที่จะเข้ามาปกครองประเทศ (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2540, น. 217)

2. ความสำคัญของการเลือกตั้งในทางปฏิบัติ การเลือกตั้งในทางปฏิบัติ นั้น มีความสำคัญในฐานะที่เป็นสิทธิขั้นมูลฐานของมนุษย์ โดยเฉพาะในสังคมประชาธิปไตย อันเห็นได้เด่นชัดจากบทบัญญัติเชิงบังคับข้อ 21 (1) แห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) ซึ่งสรุปใจความสำคัญไว้ว่า “เจตจำนงของประชาชนย่อมเป็นมูลฐานแห่งอำนาจการปกครองของรัฐบาล เจตจำนงดังกล่าวต้องแสดงโดยการเลือกตั้งอันสุจริต ซึ่งจัดขึ้นเป็นครั้งคราวตามกำหนดเวลา ด้วยการลงคะแนนเสียงของชาย หญิง โดยถือหลักคนละหนึ่งเสียงเท่ากัน และกระทำเป็นการลับ ด้วยวิธีการอื่นใดที่รับประกันได้ว่า การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจะเป็นไปโดยเสรี”

ในแง่นี้ การเลือกตั้งจะเป็นกระบวนการทางปฏิบัติหรือขั้นตอนที่สำคัญของประเทศที่ปกครองด้วยระบอบเสรีประชาธิปไตย (Liberal Democracy) และในทางปฏิบัตินี้ อาจจัดแบ่งความสำคัญของการเลือกตั้งออกเป็น 6 ประการ ประกอบด้วย

ประการแรก การเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองที่เป็นการแสดงออกซึ่งเจตจำนง หรือความต้องการของประชาชนในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง การเลือกตั้งจึงเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความชอบธรรมให้เกิดขึ้นกับระบบการเมือง

ประการที่สอง การเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองที่มีผลต่อการจัดตั้งรัฐบาล และการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล โดยเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความเปลี่ยนแปลงทางการเมือง โดยสันติวิธีก่อให้เกิดการหมุนเวียนเปลี่ยนผ่านอำนาจ ห่วงกันการผูกขาดอำนาจและการฉ้อราษฎร์บังหลวง ในแง่นี้การเลือกตั้งเป็นการตัดสินใจของผู้มีสิทธิออกเสียงหรือประชาชนในรัฐในอันที่จะกำหนดรัฐบาลนั่นเอง

ประการที่สาม การเลือกตั้งเป็นกลไกสำคัญที่เชื่อมโยงระหว่างสถาบันทางการเมืองกับประชาชน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าเป็นกลไกที่สร้างความเชื่อมโยงระหว่างโครงสร้างส่วนบน (Super Structure) อันประกอบด้วยรัฐสภา รัฐบาลและศาล กับโครงสร้างส่วนล่าง (Infra Structure) ซึ่งก็คือ ประชาชน โดยผ่านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนั้นการเลือกตั้งจึงเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความคิด ความเชื่อ และทัศนคติของประชาชน ที่มีต่อการบริหารงานของรัฐบาลและเป็นพันธะสัญญาที่รัฐบาลจำเป็นต้องปฏิบัติตามนโยบายที่ให้ไว้ นโยบายของรัฐนี้นับเป็นสัญญาประชาคม (Social Contract) ที่เป็นผลมาจากการเลือกตั้งทั่วไปอันเป็นส่วนสำคัญต่อการตัดสินใจของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

ประการที่สี่ การเลือกตั้งเป็นกระบวนการ กลไก และขั้นตอนที่แสดงถึงความ เป็นประชาธิปไตย หรือเป็นสัญลักษณ์ของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งทำให้การเลือกตั้งเป็นเครื่องมือสำคัญในการป้องกันการใช้ความรุนแรงทางการเมือง การปฏิวัติ รัฐประหาร เมื่อการเมืองเกิดวิกฤตการณ์ การเลือกตั้งในแง่นี้จึงเป็นเครื่องมือประการหนึ่งที่จะใช้ลดความขัดแย้งลงได้

ประการที่ห้า การเลือกตั้งก่อให้เกิดบูรณาการทางสังคม (Societal Integration) และความรู้สึกในทางปฏิบัติที่ต่างต้องมีส่วนร่วมหรือหน้าที่ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การเลือกตั้งเป็นกลไกสำคัญทั้งในทางการเมืองและสังคมในการสร้างความรู้สึกร่วมกันในการเป็นเจ้าของอำนาจ อธิปไตย และการเป็นเจ้าของประเทศของประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง หรือเป็นกิจของพลเมือง (Civic Duty) ที่พลเมืองในประชาคมการเมืองจะต้องปฏิบัติ

ประการที่หก การเลือกตั้งก่อให้เกิดการกล่อมเกลารวมทางการเมือง (Political Socialization) ทั้งนี้เพราะมีกิจกรรมทางการเมืองหลายประการที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง โดยเฉพาะการรณรงค์หาเสียง (Vote - Gaining Campaign) ซึ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้ เกิดการสื่อสารถ่ายทอด

ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และสร้างเสริมการเรียนรู้ระหว่างกันจนนำไปสู่การสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture) ร่วมกันในที่สุด

Cohen (1971, p. 76) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการเลือกตั้งไว้ว่า การเลือกตั้งเป็นหลักการสำคัญของระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยโดยเริ่มแรก ซึ่งก็คือ การให้พลเมืองจำนวนมากที่สุดใช้อำนาจอธิปไตยในการปกครอง ซึ่งก็มิอาจทำได้ในทางปฏิบัติเนื่องจากพลเมืองมีจำนวนมากสุด วัสดุที่จะจัดการปกครองตนเอง นอกจากนี้พลเมืองบางคนยังขาดความรู้ความเข้าใจทางการเมือง การปกครองที่เพียงพอ ในขณะที่ประชาชนบางส่วนต้องมีภาระหน้าที่ในการประกอบอาชีพเพื่อหาเลี้ยงครอบครัว การปกครองแบบประชาธิปไตยโดยตรงจึงได้ถูกเปลี่ยนมาเป็นการให้ประชาชนได้ใช้อำนาจอธิปไตย (Sovereignty Power) 3 ผ่านทางผู้แทน กล่าวคือ ให้ประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้งบุคคลจำนวนหนึ่งไปทำหน้าที่เป็นผู้แทนที่เขาเห็นว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถให้ไปทำหน้าที่ในการอำนาจรัฐแทนเขา

Maisrikrod and McCargo (1997, pp. 132 - 133) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับระบบการเมืองไทยไว้ว่า ภายหลังจากการเสื่อมถอยในอำนาจของระบบถนอม - ประภาส - ณรงค์ ในปี พ.ศ. 2516 (ค.ศ. 1973) ได้ส่งผลการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญต่อกระบวนการเลือกตั้งของไทย การเลือกตั้งได้รับความสำคัญมากขึ้นในฐานะที่เป็นกลไกสำหรับจัดการการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง โดยเฉพาะการคืนสภาพความเป็นปกติทางการเมือง (Restoring Political Normalcy) และการคงความต่อเนื่องของระบอบประชาธิปไตยที่เรากำหนดไว้เป็นรูปแบบ / ระบอบการปกครองของประเทศ แต่กระนั้น ในระยะต้นอำนาจทางการเมืองยังคงตกอยู่ในมือชนชั้นนำเพียงไม่กี่คน โดยที่ประชาชนส่วนใหญ่ยังคงถูกกีดกันออกจากการใช้อำนาจทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ผ่านระบบการปกครองประเทศ ซึ่งพิจารณาได้จากการเลือกตั้ง 20 ครั้งนับแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อปี พ.ศ. 2475 จนถึงสิ้นสุดปี พ.ศ. 2539 ปรากฏว่า มีการเลือกตั้ง 7 ครั้ง ที่เกิดขึ้นภายหลังการยึดอำนาจของฝ่ายทหาร และอย่างน้อย 6 ครั้ง ที่จัดขึ้นจากภาวะจากภาวะวิกฤตการเมืองแบบอื่น อาทิเช่น ในสมัยนายกรัฐมนตรีชวน หลีกภัย ซึ่งได้จัดการเลือกตั้งขึ้นอีกครั้งหนึ่งในเดือนพฤษภาคม 2538 ภายหลังจากยุบสภาจากปัญหาการปฏิรูปที่ดิน หรือกรณี สปก. 4 - 01 และในระบบที่มีเสถียรภาพ การเลือกตั้งทั่วไปได้กลายเป็นปรากฏการณ์ธรรมดาสามัญที่เกิดขึ้นได้เป็นส่วนหนึ่งในลงจกรการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ซึ่งโดยปกติแล้วจะจัดให้มีขึ้นภายใต้เงื่อนไข อันได้แก่ การที่รัฐบาลเห็นว่าความนิยมในรัฐบาล (Government Popularity) มีอยู่ในระดับสูง หรือรัฐบาลมีความเชื่อว่าเป็นโอกาสดีที่สุดในที่สุดที่เปิดไว้สำหรับการเข้าเป็นรัฐบาลอีกครั้งหนึ่ง

ในที่นี้ขอก้าวสรุปความสำคัญของการเลือกตั้งโดยยกทัศนะของ กรมพล ทงธรรมชาติ (2514, น. 201) มาประกอบ กล่าวคือ การเลือกตั้งเป็นเงื่อนไขที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง และเป็นกระบวนการทางการเมืองที่มีอาจขาดไปได้ของการปกครองแบบประชาธิปไตย เนื่องจากเป็นการเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงการแสดงออก ซึ่งเจตนารมณ์ของประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศในอันที่จะมอบความไว้วางใจให้ตัวแทนของปวงชนได้ใช้อำนาจแทนตน

2.1.4 หลักเกณฑ์พื้นฐานของการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งจะมีความหมายและถือว่าเป็นที่มาของความชอบธรรมในอำนาจของรัฐบาลและผู้ปกครองนั้น มีหลักเกณฑ์ที่สำคัญซึ่งมักถูกกำหนดไว้แล้วในกฎหมายรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายที่มีฐานะเป็นบทบัญญัติสูงสุดแห่งรัฐ โดยมีสถานะเป็นบทรับรองสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน และใช้บังคับกับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง หรือลงมติทางการเมืองแทบทุกประเภท

พิจารณาจากข้อเขียนของ เมธา สุคบรรทัด (2517, น. 52 - 58) และบุญศรี มีวงศ์ โฆษ (2542, น. 21 - 29) หลักเกณฑ์พื้นฐานของการเลือกตั้ง สามารถจำแนกได้ในประการสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. หลักความอิสระแห่งการเลือกตั้ง (Freedom of Election) ข้อนี้ หมายถึง การจัดการดำเนินงานเลือกตั้งนั้น ต้องให้เกิดอิสระ เสรีแก่ผู้มีสิทธิออกเสียงในการเลือกตั้งอย่างเต็มที่ กล่าวคือ ทุกคนย่อมใช้สิทธิของตนได้โดยอิสระปราศจากการบังคับความกดดันทางจิตใจ หรือการกระทำใด ๆ รวมทั้งการหาทางป้องกันมิให้มีการกระทำได้กล่าว อันจะมีผลต่อการตัดสินใจออกเสียงเลือกตั้งและเป็นเหตุให้การเลือกตั้งถูกบิดเบือนไปจากเจตจำนงที่แท้จริงของผู้ออกเสียงเลือกตั้ง และยังรวมไปถึงความเป็นอิสระการไม่ไปออกเสียงเลือกตั้งด้วย ซึ่งหมายความว่า หากผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งไม่ประสงค์จะไปใช้สิทธิของตนรัฐบาลก็ไม่อาจที่จะนำมาตราการใด ๆ มาบังคับให้ต้องไปเลือกตั้งได้

หลักความเป็นอิสระของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งนี้ ในบางประเทศ เช่น สหพันธรัฐเยอรมัน ยังครอบคลุมไปถึงการเตรียมการเลือกตั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการหาเสียงเลือกตั้งด้วยเว้นแต่รัฐธรรมนูญของรัฐซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศจะมีบทบัญญัติระบุให้การไปออกเสียงเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประชาชน เช่น รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน (พ.ศ. 2540) ของประเทศไทย

2. หลักการเลือกตั้งตามกำหนดระยะเวลา (Periodic Election) หมายถึง การเลือกตั้งจะต้องกำหนดให้มีเวลาที่แน่นอน เช่น กำหนดการเลือกตั้งให้มีการเลือกตั้งโดยปกติทุก 4 ปี หรือ 6 ปี ด้วยเหตุที่ต้องการให้ผู้ใช้อำนาจทางการเมืองที่ได้รับมอบหมายจากประชาชนมีความรับผิดชอบมากขึ้นลดอำนาจการผูกขาดและเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นได้มีโอกาสเข้าสู่การใช้อำนาจการเมือง เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมด้วย

3. หลักการเลือกตั้งอย่างแท้จริงหรือการเลือกตั้งที่ยุติธรรม (Genuine Election) กล่าวคือ รัฐบาลมีหน้าที่สำคัญที่จะต้องดำเนินการให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยบริสุทธิ์ตามกฎหมาย และเป็นการสะท้อนการแสดงออก ซึ่งเจตจำนงที่แท้จริงของประชาชน ด้วยเหตุดังกล่าวจึงต้องจัดให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการดำเนินการเลือกตั้งของตนให้ได้มากที่สุด รวมทั้งเปิดโอกาสให้มีการคัดค้านการเลือกตั้งได้ เมื่อเห็นว่าการเลือกตั้งนั้นไม่เป็นไปโดยบริสุทธิ์อย่างแท้จริง

4. หลักการออกเสียงทั่วไป (Universal Suffrage) เป็นการเปิดโอกาสให้มีการออกเสียงเลือกตั้งอย่างทั่วถึง โดยไม่มีการกีดกันหรือจำกัดสิทธิของบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นพิเศษ โดยอาศัยข้อพิจารณาทางการเมือง เศรษฐกิจหรือสังคม ไม่ว่าจะเป็น เพศ เผ่าพันธุ์ ชาติพันธุ์ ศาสนา สถานะทางเศรษฐกิจ รายได้ จำนวนภาษีที่จ่าย การถือสิทธิ สถานะทางการศึกษา หรืออาชีพ ความคิดเห็นทางการเมือง หรือการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง เพื่อนำมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินบุคคลหนึ่งบุคคลใดว่ามีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งหรือไม่ (บุญศรี มีวงษ์อุโฆษ, 2542, น. 23) เว้นแต่บุคคลที่มีข้อจำกัดอันเป็นที่ยอมรับทั่วไป หรือที่เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายเฉพาะที่กำหนดไว้ เช่น ไม่ให้สิทธิเลือกตั้งแก่เด็ก และบุคคลที่จิตบกพร่องผู้ต้องขัง เป็นต้น

5. หลักการเลือกตั้งอย่างเสมอภาค (Equal Suffrage) หลักการเลือกตั้งอย่างเสมอภาคเป็นหลักการที่สำคัญอย่างหนึ่ง ซึ่งยอมรับในคุณค่าความเท่าเทียมกันของมนุษย์ ที่อาจกล่าวได้ว่าเป็นการปรับหลักการความเสมอภาคไปใช้ในบริบทของการเลือกตั้ง หลักการนี้มีสาระสำคัญอยู่ที่บุคคลมีความเสมอภาคกันที่จะได้รับความคุ้มครองได้รับการปฏิบัติจากรัฐอย่างเท่าเทียมกันในสาระสำคัญ มิใช่เลือกปฏิบัติเพราะเหตุความแตกต่างเรื่องเหล่ากำเนิดเพศ การนับถือศาสนา เป็นต้น

หลักการเลือกตั้งอย่างเสมอภาคนั้น นับเป็นหลักการขั้นพื้นฐานของการเลือกตั้งที่มีความสำคัญในทางปฏิบัติมากที่สุด โดยมีวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับหลักทั่วไปของการเลือกตั้ง และทำให้การเลือกตั้งมีความสมบูรณ์มากขึ้นในแง่ของการทำให้คะแนนเสียงแต่ละคะแนนของผู้มีสิทธิออกเสียง ได้มีโอกาสส่งผลในการเลือกตั้งอย่างเต็มที่ ซึ่งหมายความว่า บุคคลที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง มีสิทธิคนละหนึ่งเสียงและคะแนนเสียงทุกคะแนนมีน้ำหนักเท่ากัน พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2532, น. 203, อ้างถึงใน วัชรวิทย์ วัชรวิทย์, 2541, น. 10 - 11) และกำหนดออกมาเป็นหลักการที่เรียกกันว่า “One Man One Vote” เช่น การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภาตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาของประเทศไทยในปัจจุบัน นอกจากนี้หลักการเลือกตั้ง มิได้ใช้บังคับเฉพาะในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเท่านั้น จะพบว่า การเลือกตั้งโดยเสมอภาคยังกินความไปถึงการเลือกตั้งในทุกขั้นตอนรวมทั้งการสมัครรับเลือกตั้ง การเตรียมการเลือกตั้งทั้งหมด การหาเสียง และการนับคะแนน เป็นต้น

6. หลักการลงคะแนนลับ (Secret Election) หลักการนี้ เป็นสาระสำคัญหนึ่งของการเลือกตั้งในระบบประชาธิปไตยและเป็นตัวคุ้มกันหลักความเป็นเสรีของการเลือกตั้ง เนื่องจากหากการเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยทางลับแล้ว การเลือกตั้งก็จะไม่อาจเป็นไปได้ในเชิงหลักการ หลักการลงคะแนนลับ หมายถึง การให้สิทธิเสรีภาพที่จะลงคะแนน โดยไม่จำเป็นต้องไปบอกผู้อื่นหรือผู้อื่นได้ทราบว่าจะเลือกใคร ทั้งนี้เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยบริสุทธิ์ ป้องกันการใช้อิทธิพลข่มขู่หรือการให้สินจ้างรางวัลแก่ผู้ลงคะแนนเสียง

นอกจากนี้ ชัยอนันต์ สมุทรวณิช (2524, น. 11) ได้สรุปหลักเกณฑ์ในการเลือกตั้งไว้ซึ่งสามารถเข้าใจได้ง่ายว่า การเลือกตั้งนั้น ไม่ว่าจะระดับใดหรือที่ไหน ถ้าอยู่ภายใต้การปกครองในระบบประชาธิปไตยแล้วนั้น จะต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ดังนี้

1. มีบุคคลหลายคน หรือบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งหลายบัญชีในกรณีที่ให้ราษฎรเลือกตั้งตามบัญชีรายชื่อให้เลือก ถ้ามีเพียงบุคคลเดียว หรือมีบัญชีรายชื่อผู้รับสมัครเลือกตั้งเพียงบัญชีเดียวจะไม่ถือว่าเป็นการเลือกตั้ง

2. จะต้องให้เสรีภาพแก่ราษฎรที่จะเลือกหรือไม่เลือกก็ได้ โดยไม่มีการบังคับขู่เข็ญจากผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง หรือบัญชีใดบัญชีหนึ่งด้วยวิธีการใด ๆ ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะโดยตรง หรือโดยอ้อม

3. ราษฎรที่มีสิทธิเลือกตั้ง ต้องมีโอกาสที่จะได้รับทราบข้อคิดเห็น หรือนโยบายต่าง ๆ จากผู้สมัครรับเลือกตั้ง ไม่ว่าจะด้วยวิธีการใดก็ตาม ทั้งนี้เพื่อที่จะให้ตัวแทนตามต้องการ

4. ราษฎรที่มีสิทธิเลือกตั้ง ต้องมีสิทธิและเสรีภาพที่จะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้สมัครรับเลือกตั้งได้

2.1.5 ประเภทของการเลือกตั้ง

ชัยอนันต์ สมุทรวณิช (2524) แบ่งตามที่มาของการเลือกตั้ง เป็น 3 ประเภท คือ

1. การเลือกตั้งทั่วไป (General - Election) หมายถึง การเลือกตั้งที่ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งทั่วประเทศมาลงคะแนนเสียงพร้อม ๆ กัน การเลือกตั้งทั่วไปมี 2 กรณี คือ ครบวาระที่จะต้องมีการเลือกตั้ง และการยุบสภา ซึ่งการเลือกตั้งทั่วไปนี้จะเป็นเครื่องชี้วัดกระแสความคิดเห็นทางการเมืองของประชาชนได้เป็นอย่างดี แต่จะชี้วัดได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับระบบพรรคการเมืองของประเทสนั้น ๆ อาทิเช่น ประเทศในระบบสองพรรคการเมือง การเลือกตั้งทั่วไปจะเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่เป็นเครื่องชี้วัดว่า ประชาชนยังคงสนับสนุนรัฐบาลเดิมต่อไปอีกหรือไม่ สำหรับประเทศที่เป็นระบบหลายพรรคการเมือง ลักษณะการจัดตั้งรัฐบาลเป็นรัฐบาลผสม ผลการเลือกตั้งทั่วไปไม่อาจชี้วัดได้ชัดเจนว่า ประชาชนต้องการรัฐบาลเดิมหรือรัฐบาลใหม่ได้ เพราะการจัดตั้งรัฐบาลขึ้นอยู่กับการรวบรวมเสียงข้างมากของพรรคการเมืองต่าง ๆ หลังจากการเลือกตั้งได้หรือไม่ อย่างไรก็ตาม การเลือกตั้งทั่วไปก็ยังเป็นภาพสะท้อนความคิดเห็นวัฒนธรรมทางการเมือง และแนวโน้มของกระแสความคิดเห็นทางการเมือง

ของประชาชนในประเทศ หรือในเขตเลือกตั้งนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี เช่น ความแตกต่างของจำนวนผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งในเขตเมืองกับชนบทปริมาณ และลักษณะการซื้อสิทธิ ขายเสียงในเขตเลือกตั้งต่าง ๆ ความนิยมพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานครกับ ส่วนภูมิภาคอื่น ๆ เป็นต้น

2. การเลือกตั้งซ่อม (By - Election) ในกรณีที่ผู้แทนขาดจากสมาชิกภาพ เช่น ตาย ลาออก หรือเพราะเหตุอื่น ๆ ก็จะมีการเลือกตั้งซ่อมให้ได้ผู้แทนราษฎร การเลือกตั้งซ่อมนี้อาจมีความสำคัญไม่เท่ากับการเลือกตั้งทั่วไป อย่างไรก็ตามการเลือกตั้งซ่อมในเขตการเลือกตั้งที่ประชาชนมีความสนใจทางการเมืองอยู่บ้างแล้ว การเลือกตั้งซ่อมก็จะเป็นเครื่องมือในการวัดความนิยมพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งหรือรัฐบาลได้

3. การเลือกตั้งซ้ำ (Re - Election) หมายถึง การเลือกตั้งที่จัดให้มีขึ้นในเขตเลือกตั้งใดเลือกตั้งหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งอาจจะเกิดจากการฟ้องร้องต่อศาลว่ามีการเลือกตั้งโดยมิชอบ เพื่อขอให้ศาลสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ถ้าศาลมีคำพิพากษาว่าเขตการเลือกตั้งใดมีการเลือกตั้งที่มิชอบด้วยกฎหมายศาลจะมีคำสั่งให้การเลือกตั้งครั้งนั้นเป็นโมฆะ และให้มีการจัดการเลือกตั้งใหม่ในระยะเวลาที่ศาลกำหนด ผู้แทนคนใดได้รับเลือกตั้งก่อนศาลจะสั่งให้มีการเลือกตั้งนั้นเป็น โมฆะจะพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่ศาลสั่งให้การเลือกตั้ง

การสังกัดกลุ่มการเมืองของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ก็เป็นเกณฑ์อีกประการหนึ่งที่ใช้เพื่อจำแนกรูปแบบ หรือชนิดของการเลือกตั้ง ซึ่งใช้กันอยู่ในการเลือกตั้งในประเทศสหรัฐอเมริกา (Turner, et al., 1996, p. 214) ได้จำแนกประเภทของการเลือกตั้งตามเกณฑ์แบบนี้ไว้ 2 ประเภท คือ การเลือกตั้งแบบอิงสังกัด (Partisan Election) เป็นการเลือกตั้งที่ปรากฏในระดับชาติ หรือระดับประเทศ และการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นบางตำแหน่ง ได้แก่ การเลือกตั้งประธานาธิบดี วุฒิสมาชิก ผู้แทนราษฎร ผู้ว่าการรัฐ สมาชิกสภานิติบัญญัติ นายกเทศมนตรี และสมาชิกสภาเมือง เป็นต้น กับอีกประเภทหนึ่ง คือ การเลือกตั้งแบบไม่อิงสังกัด (Non - Partisan Election) เป็นแบบที่ผู้สมัครไม่ได้อิงสังกัด ซึ่งในบางรัฐใช้เป็นรูปแบบของการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี สมาชิกสภาเมือง หรือแม้แต่คณะกรรมการบริหารโรงเรียนในท้องถิ่นก็ใช้รูปแบบนี้ Turner กล่าวไว้ด้วยว่า มากกว่าหนึ่งในสามของรัฐและท้องถิ่นต่าง ๆ ของอเมริกา รวมทั้งการเลือกผู้พิพากษาศาลแห่งรัฐใช้ลักษณะการเลือกตั้งแบบไม่อิงสังกัด ทั้งนี้แต่ละประเภทของการเลือกตั้งดังกล่าวต่างก็มีข้อดีข้อเสียด้วยกันทั้งสิ้น กล่าวคือ การเลือกตั้งแบบไม่อิงสังกัดนั้นได้รับความนิยมจากประชาชนอย่างมากด้วยเหตุที่ว่าผู้ได้รับเลือกตั้งจะยังประโยชน์ให้แก่ท้องถิ่นและรัฐของตนได้มากกว่าการที่ผู้สมัครมีสังกัด โดยเฉพาะการสังกัดพรรคการเมือง ซึ่งจะได้รับการสนับสนุนทางการเงินในการณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง และการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในขณะที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบไม่อิงสังกัดจะมิได้รับความ

สนับสนุนและความช่วยเหลือทางการเงินจากรัฐแต่อย่างใด เมื่อพิจารณาการแบ่งประเภทของการเลือกตั้ง โดยอิงหรือไม่อิงสังกัดตามทัศนคติของ Turner และคณะดังกล่าวจะพบว่า การเลือกตั้งในระดับชาติของประเทศไทย ซึ่งได้แก่ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะเป็นการเลือกตั้งแบบอิงสังกัดพรรคการเมือง ในขณะที่การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา และการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น เช่น สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายเทศมนตรี เป็นต้น เป็นการเลือกตั้งแบบไม่อิงสังกัด แม้ในทางจริงแล้วเรามักจะได้ยินอยู่เสมอว่า การเลือกตั้งผู้แทนประชาชนดังกล่าวนี้ มักมีพรรคการเมืองหนุนหลังหรือให้การสนับสนุนไม่ทางหนึ่งก็ทางใด อันก็มักจะเป็นไปในทางลับ

2.1.6 ระบบการเลือกตั้ง

ระบบการเลือกตั้ง มีฐานะเป็นระบบการคิดคะแนนของผู้ที่มาลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เพื่อชี้ขาดว่าใครเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้งเข้าไปทำหน้าที่ในสภา หรือฝ่ายบริหารในกรณีที่มีเสียงข้างมากและได้รับการเลือกจากสภาผู้แทนราษฎร ไปเป็นรัฐบาลในประเทศที่ใช้รูปแบบการปกครองแบบรัฐสภา ระบบการเลือกตั้ง โดยทั่วไปที่ใช้กันอยู่สำหรับประเทศต่าง ๆ ในปัจจุบัน สามารถแยกประเภทออกได้ออกโดยพิจารณาจากความเห็นของ Neimi and Weisberg (1976, pp. 2 - 3) ที่กล่าวว่า วิธีการเลือกตั้งอาจกำหนดขึ้นโดยให้เลือกบุคคลหนึ่งจากบุคคลที่เป็นผู้สมัคร (Nominate) อีกหลายคน และผู้ที่ได้รับคะแนนเสียงมากที่สุดก็จะเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง ซึ่งเรียกวิธีการนี้ว่า “ระบบการเลือกตั้งโดยอาศัยเสียงข้างมาก (Majority System)” ซึ่งกล่าวได้ว่า เป็นระบบที่มีวิวัฒนาการไปตามขั้นตอนของประวัติศาสตร์ โดยเริ่มต้นจากประเทศอังกฤษ (บุญศรี มีวงษ์อุโฆษ, 2542, น. 93) หรืออาจใช้วิธีการเลือกผู้สมัครจากทั้งบัญชีผู้รับสมัครเลือกตั้ง ซึ่งพรรคการเมืองเป็นผู้จัดทำไว้ ที่มักเรียกกันว่า “ระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วน” (Proportional Representation)

Neimi and Weisberg (1976, pp. 2 - 3) ได้ขยายความวิธีการหรือระบบการเลือกตั้งไว้ว่า ระบบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมาก อาจมีวิธีดำเนินการแตกต่างกันไปหลากหลายรูปแบบ แต่ก็มีคุณลักษณะที่สำคัญ คือ กำหนดให้ผู้ที่ได้รับคะแนนสูงสุดได้รับเลือกเป็นผู้แทน ไม่ว่าจะคะแนนเสียงที่ได้มานั้น จะเป็นเสียงส่วนใหญ่หรือไม่ก็ตาม หรือที่เรียกกันว่า “First - Pass - the - Post” ในขณะที่ผู้ที่ได้รับคะแนนในลำดับรองลงมา หากเกินกว่าจำนวนที่กำหนดให้มีได้ในเขตเลือกตั้งนั้นก็จะเป็นคะแนนที่สูญเปล่า ไม่มีลักษณะของการขึ้นบัญชีไว้เพื่อรอทดแทนกรณีผู้ที่ได้รับเลือกในลำดับที่สูงขึ้นไปพ้นสภาพ ซึ่งก็ถือว่าเป็นวิธีหรือระบบการเลือกตั้งโดยอาศัยเสียงข้างมากอย่างเคร่งครัดจนเป็นที่กล่าวถึงว่าแท้จริงนั้น ระบบนี้มีได้ให้ความสนใจกับเสียงกลุ่มน้อยเลยประเทศที่ใช้ระบบนี้ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ สวีเดน และการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตของไทยในปัจจุบัน แต่อย่างไรก็ดีด้วยข้อเสียของระบบเสียงข้างมาก (Majoritarianism) ที่ทำให้เสียงส่วนน้อยที่ไม่ได้รับ

เลือกในกลุ่มจำนวนผู้แทนที่ต้องการต้องสูญเปล่าไป หลายประเทศในยุโรปตะวันตก เช่น ฝรั่งเศส และเบลเยียม จึงพัฒนารูปแบบการเลือกตั้งดังกล่าวมาเป็นวิธีการที่เรียกว่า “ระบบเสียงข้างมากสองรอบ” คือ ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งที่ได้คะแนนเสียงมากที่สุดนั้นจะต้องเกินกว่าครึ่งบวกหนึ่ง (หรือ 50% + 1 เสียง) ของคะแนนเสียงทั้งหมด (Absolute Majority) ด้วย ในกรณีที่ไม่มีผู้สมัครรายใดได้รับคะแนนเสียงถึงจำนวนดังกล่าวจะต้องมีการเลือกตั้งใหม่ในรอบที่สอง (Second Ballot) ซึ่งในครั้งที่สองนี้ ผู้ที่ได้รับคะแนนเสียงมากที่สุดและลำดับรองลงมา จะได้รับการเลือกตั้งจนครบตามจำนวนที่ต้องการ

อีกแบบหนึ่ง คือ ระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วน (Proportional Representation) เป็นการเลือกตั้ง โดยกำหนดให้ผู้ลงคะแนนเลือกจากบัญชีรายชื่อผู้สมัครที่พรรคการเมืองเสนอเป็นบัญชี ๆ ไป ผู้ที่ได้รับคะแนนเสียงตามส่วนแห่งคะแนนเสียงทั้งหมดจะเป็นผู้ที่ได้รับเลือกตั้งในรูปแบบนี้ ระบบการเลือกตั้งดังกล่าวเกิดขึ้นเพื่ออุดช่องว่างของการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมาก โดยคำนึงถึงโอกาสในการได้รับเลือกตั้งของคนที่มีเสียงข้างน้อย ซึ่งเท่ากับเป็นการสะท้อนความคิดเห็นของประชาชนทั่วทั้งหมดยังเป็นการบังคับทางอ้อมให้บุคคลกลุ่มต่าง ๆ จำเป็นต้องร่วมมือกันเพื่อจัดตั้งหรือรวมกลุ่มทางเป็นพรรคการเมือง ประเทศที่ใช้ระบบการเลือกตั้งแบบนี้ ได้แก่ นอร์เวย์ สวิตเซอร์แลนด์ และประเทศไทย ภายหลังจากประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน (พ.ศ. 2540) ซึ่งการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของไทยปัจจุบันได้กำหนดให้มีการเลือกตั้งแบบนี้ไว้ด้วย และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับ การเลือกตั้งแบบสัดส่วนของประเทศเยอรมันแล้ว จะพบว่าระบบสัดส่วนของไทยมีลักษณะที่ใกล้เคียงกันอย่างยิ่ง กล่าวคือ ระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วนจะเป็นแบบที่มีการเลือกตัวบุคคล โดยกำหนดให้ผู้ลงคะแนนทุกคนมีสิทธิลงคะแนนเสียงได้คนละ 2 คะแนน คะแนนแรก เป็นคะแนนที่ออกเสียงให้แก่ผู้รับสมัครจากเขตเลือกตั้ง (Apportionment) ซึ่งมีได้เขตเลือกตั้งละหนึ่งคน ส่วนอีกคะแนนหนึ่งใช้เลือกพรรคการเมือง ซึ่งจะมีความสำคัญมากเพราะเป็นส่วนที่ใช้ชี้ขาดต่อสถานภาพของพรรคการเมืองนั้นในท้ายที่สุดเมื่อมีการพิจารณาคะแนนตามสัดส่วนแล้วในกรณีประเทศไทย หากสัดส่วนเสียงจากระบบบัญชีรายชื่อได้ต่ำกว่าร้อยละ 5 จากคะแนนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งที่ได้ลงคะแนนเลือกบัญชีรายชื่อพรรคการเมือง ก็จะมีผลให้พรรคการเมืองนั้นถูกยุบไปในขั้นต้น คะแนนจากบัญชีรายชื่อ หรือที่เรียกกันว่าปาร์ตี้ลิสต์จะบอกว่า พรรคการเมืองได้ที่นั่งในสภาเป็นจำนวนเท่าใด และมีใครบ้างในบัญชีรายชื่อเรียงตามลำดับลงไปจะได้รับเลือกให้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นอกจากนี้ กฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งของประเทศไทย ยังกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากระบบบัญชีรายชื่อเท่านั้นจึงจะมีสิทธิ ทำหน้าที่ในตำแหน่งบริหารหรือรัฐมนตรีตำแหน่งต่าง ๆ ได้ โดยความเช่นนี้เท่ากับว่า หากผู้แทนราษฎรจากระบบแบ่งเขตเลือกตั้งรายใดต้องการจะไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี จะไม่สามารถกระทำได้เลยเว้นแต่จะต้องลาออกจากสภานั้น และจัดการเลือกตั้งซ่อม (By - Election) ทดแทนตำแหน่งที่ว่างลง ส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในระบบบัญชีรายชื่อที่ได้รับ

การดำเนินงานให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองฝ่ายบริหาร ก็จะต้องพ้นจากสมาชิกภาพสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรเช่นกัน แต่ไม่ต้องมีการเลือกตั้งใหม่ แต่ให้เลื่อนลำดับของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในบัญชีรายชื่อถัดไปขึ้นมาแทน

ระบบการเลือกตั้งอีกแบบหนึ่งที่ปรากฏให้เห็น คือ ระบบการเลือกตั้งแบบผสม ซึ่งเป็นการผสมระบบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากและการเลือกตั้งแบบสัดส่วนร่วมกัน ซึ่งก็สามารถแยกออกได้เป็น 2 รูปแบบหลัก คือ 1) ระบบการเลือกตั้งแบบผสมที่แยกการคิดคะแนนเสียงข้างมาก แต่สำหรับเขตเลือกตั้งใหญ่จะใช้วิธีการคิดแบบสัดส่วน ตัวอย่างประเทศที่ใช้ระบบการเลือกตั้งรูปแบบผสมลักษณะนี้ ได้แก่ ประเทศฝรั่งเศส ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งฉบับลงวันที่ 9 พฤษภาคม 1951 และ 2) ระบบที่ใช้วิธีการคิดคะแนนแบบเสียงข้างมากในเขตเลือกตั้งทั้งหมด แต่ในขณะเดียวกันก็ให้มีการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรอีกจำนวนหนึ่งตามระบบสัดส่วนควบคู่กันไป ระบบนี้ใช้อยู่ในประเทศเกาหลีใต้ ญี่ปุ่น และการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน (พ.ศ. 2540)

2.1.7 กระบวนการตัดสินใจเลือกตั้ง

สิ่งสำคัญก่อนที่จะมีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ก็คือ กระบวนการตัดสินใจเลือกตั้ง การทำความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจออกเสียงเลือกตั้งในบทความนี้ได้หยิบยกเอาผลการศึกษางานส่วนมานำเสนอ ได้แก่ กระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ปรากฏผลการศึกษาไว้จำนวนมากกระทั่งยากจะหยิบยกมากว่าถึงได้ทั้งหมด อย่างไรก็ตามผลงานการศึกษาแทบทั้งหมดชี้ให้เห็นว่ากระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งที่สามารถจำแนกออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้ง ซึ่งจะเริ่มจากการได้รับข่าวสารว่าจะมีการเลือกตั้ง ข่าวสารเกี่ยวกับการสมัครรับเลือกตั้ง ข่าวสารเกี่ยวกับตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง และข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายต่าง ๆ ของพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งในแง่ประเด็นของการศึกษากระบวนการออกเสียงเลือกตั้งในขั้นตอนนี้พบว่า มีหัวข้อที่แตกต่างกันไป เช่น การศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ผลการศึกษาจำนวนไม่น้อยช่วยให้เราเข้าใจได้ว่า ประชาชนในชนบทได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งโดยผ่านสื่อ หรือช่องทางใดบ้าง หรือเป็นการศึกษาในประเด็นว่าข่าวสารต่าง ๆ ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือเกี่ยวกับพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง ประชาชนเลือกรับในลักษณะใดและมีการนำข่าวสารนั้นไปเป็นหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งให้เหลือเท่ากับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ต้องการจะลงคะแนนเสียงหรือไม่เพียงใด เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 2 เป็นขั้นของการสร้างหลักเกณฑ์และให้นำหน้าของหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้ง ในขั้นตอนนี้เมื่อผู้ลงคะแนนเสียงยอมรับว่าจะต้องมีการตัดสินใจและได้รับข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือนโยบายของพรรคการเมืองที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดอยู่ หรือผู้ลงคะแนนเสียงที่ผูกพันกับพรรคการเมือง หรือผูกพันกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง ก็จะสร้างหลักเกณฑ์ในการที่จะคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ตนเองถูกใจมากที่สุดให้เหลือจำนวนเท่ากับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พึงมีได้ หรือเท่าที่ตนเองต้องการจะลงคะแนนเสียงได้ ผู้ลงคะแนนเสียงก็จะสามารถสร้างหลักเกณฑ์ของตนเองว่าในการลงคะแนนเสียงครั้งนี้ จะให้ความสำคัญกับพรรคการเมืองหรือให้ความสำคัญกับคุณสมบัติส่วนตัวของบุคคล กระนั้นการที่ผู้มีสิทธิออกเสียงจะลงคะแนนเลือกตั้งผู้ใด และโดยใช้หลักเกณฑ์ใดเป็นองค์ประกอบการตัดสินใจนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น ความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์ทั้งจากเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือแหล่งความรู้รอบตัว และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคคลอื่น กระบวนการออกเสียงเลือกตั้งของบุคคลในขั้นตอนนี้เกิดขึ้นต่อเนื่องมาจากการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งเพื่อให้ผู้ลงคะแนนเสียงเห็นชอบกับตัวผู้สมัครรับทราบข่าวสารต่าง ๆ ทั้งในด้านส่วนตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือนโยบายของพรรคการเมืองไปยังประชาชนผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ภายหลังจากนั้นประชาชนผู้ลงคะแนนเสียงก็จะเริ่มประเมินข่าวสารต่าง ๆ ที่ได้รับมานั้น สอดคล้องกับหลักเกณฑ์หรือจุดมุ่งหมายของผู้ลงคะแนนเสียงหรือไม่ ผู้ลงคะแนนเสียงบางคนอาจจะได้ให้ความสำคัญกับนโยบายของพรรคการเมือง บางคนให้ความสำคัญกับคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินและการจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้ง เมื่อได้กำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ และให้นำหน้าของหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการลงคะแนนเสียงตามที่ผู้ลงคะแนนเสียงใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งแล้ว จากนั้นจะเป็นการประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคน (หรือเท่าที่ผู้ลงคะแนนเสียงจะประเมิน) ว่าตามหลักเกณฑ์ที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคน ควรได้รับการประเมินตามการประเมินของผู้ลงคะแนนเสียงแต่ละคน

ขั้นตอนที่ 4 การตัดสินใจสุดท้ายที่จะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่งในช่วงตอนนี้ตามปกติแล้ว ผู้ลงคะแนนเสียงจะตัดสินใจลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครที่มีคะแนนรวมจากการประเมินมากที่สุด แต่ในช่วงตอนนี้อาจจะมีเหตุการณ์บางอย่างเข้ามาทำให้การตัดสินใจที่เกิดจากการประเมินผลครั้งแรกเปลี่ยนแปลงไป เช่น ผู้ลงคะแนนเสียงบางคนอาจจะลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตามอิทธิพลของอารมณ์สติน้าง คำมั่นสัญญา สิ่งของ หรือเงินทอง ที่ได้รับจากหัวหน้าผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือจากผู้สมัครรับเลือกตั้ง

2.1.8 หน้าที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งของคนไทย

การปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น เป็นการปกครองที่ยอมรับเรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชน และเป็นเรื่องที่ว่าพัฒนาการมาช้านาน มีข้อปลีกย่อยมากมาย เช่น ประเทศอังกฤษมีประกาศหลายฉบับ เริ่มแต่มหากฎบัตร (Magna Carta) 5 เมื่อปี ค.ศ. 1215 และประกาศสิทธิพลเมือง เมื่อปี ค.ศ. 1689 ส่วนประเทศสหรัฐอเมริกา และฝรั่งเศส มีประกาศสิทธิพลเมือง และสิทธิมนุษยชนมาไล่เลี่ยกันเมื่อปี ค.ศ. 1789 และที่สำคัญที่สุด ก็คือ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนขององค์การสหประชาชาติ ลงวันที่ 10 ธันวาคม 1948 ที่ใช้แม่แบบในการส่งเสริมการให้สิทธิแก่ประชาชนในประเทศต่าง ๆ

แม้หลักเกณฑ์พื้นฐานของการเลือกตั้งประการหนึ่ง คือ หลักความเป็นอิสระของการออกเสียงเลือกตั้ง ซึ่งวางหลักไว้ว่าการออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนจะต้องไม่เป็นไปโดยการถูกบังคับ หรือจากการกระทำในเชิงมีอำนาจอิทธิพล หรือการตัดสินใจ อันจะส่งผลให้การออกเสียงเลือกตั้งของผู้มีสิทธิไม่เป็นไปโดยอิสระ และกำหนดให้ประชาชนผู้มีสิทธิอาจจะไปหรือไม่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งก็ได้แต่ประเทศต่าง ๆ ก็อาจกำหนดให้การเลือกตั้งประเทศหน้าที่ที่ประชาชนจะต้องกระทำได้ เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ฉบับปัจจุบันได้ปรับเปลี่ยนให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประชาชน ดังที่ได้กล่าวไปแล้ว โดยบุคคลที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยไม่แจ้งเหตุอันสมควรที่ทำให้ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งจะต้องเสียสิทธิทางการเมืองบางประการ ดังที่ได้กล่าวต่อไป แต่การเสียสิทธิต่าง ๆ นั้น มีกำหนดเวลาตั้งแต่วันเลือกตั้งจนถึงวันเลือกตั้งครั้งที่ผู้นั้นไปใช้สิทธิเลือกตั้งครั้งใหม่ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 68 คือ

1. สิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น
2. สิทธิร้องคัดค้านการเลือกกำนัน และผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่
3. สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น
4. สิทธิสมัครรับเลือกเป็นกำนันผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่
5. สิทธิเข้าชื่อร้องขอเพื่อให้รัฐสภาพิจารณากฎหมายตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย
6. สิทธิเข้าชื่อร้องขอให้สภาท้องถิ่นพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่น ตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น

7. สิทธิเข้าซื้อร้องขอเพื่อให้วุฒิสภามีมติถอดถอนบุคคลตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

8. สิทธิเข้าซื้อร้องขอให้ถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนการลงคะแนนเสียง เพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น

2.1.9 การเลือกตั้ง : ปัจจัยหนึ่งสู่ความสำเร็จของระบอบประชาธิปไตย

แม้ประชาชนโดยทั่วไปจะเข้าใจไม่ผิดว่าการเลือกตั้ง เป็นภารกิจที่กฎหมายกำหนดให้ประชาชนต่อกระทำตามที่ได้กล่าวแล้วว่าการไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นหน้าที่ประการหนึ่งของคนไทยเพื่อให้ได้บุคลากรทางการเมืองจำนวนหนึ่งตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้แต่ในความเป็นจริงนั้น ก็ยังปรากฏว่าประชาชนจำนวนไม่น้อยที่มองไม่เห็นความสำคัญของการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง โดยพบว่าอาจเป็นผู้เฉยเมย เฉื่อยชา ขาดความสนใจ และขาดส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งนับเป็นปัญหาหนึ่งที่สังคมไทยประสบอยู่ โดยมีได้จำกัดอยู่เฉพาะสังคมของประเทศที่กำลังพัฒนาระบอบประชาธิปไตยหรือในสังคมที่จำกัดสิทธิทางการเมืองการปกครองของประชาชนเท่านั้น หากแต่ยังเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศที่ได้ชื่อว่าเป็นต้นแบบของประชาธิปไตยปัจจุบัน หรือเป็นประเทศที่มีความเป็นประชาธิปไตยในระดับสูงอีกด้วยปัญหาประการนี้กลายเป็นสิ่งที่ได้ส่งผลกระทบต่อความเข้มแข็งของกระบวนการทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอย่างเห็นได้ชัด ทั้งนี้เนื่องจากการเมืองการปกครองไม่ใช่เรื่องเฉพาะกลุ่มชนชั้นนำหรือผู้ปกครองเท่านั้น หากแต่เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับสมาชิกทุกคนในสังคมไม่มากก็น้อยด้วยไม่มีใครจะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมโดยปราศจากความยุ่งเกี่ยวกับเรื่องการเมืองการปกครอง จนอาจกล่าวได้ว่าความเฉยเมย เฉื่อยชา ขาดความสนใจและขาดส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนนี้เองที่ยังผลให้เกิดความเบี่ยงเบนของความเป็นประชาธิปไตยดังที่นักวิชาการบางท่านได้กล่าวไว้ว่า ความไม่สนใจมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนได้แสดงให้เห็นถึงช่องว่างระหว่างอุดมการณ์ทางการเมืองกับความเป็นจริงทางการเมืองประชาธิปไตย จึงมักจะเป็นคนชาติไทยทางปฏิบัติ โดยมีได้เกิดขึ้นมาเพราะความบกพร่องหละหลวมของโครงสร้างและสถาบันทางการเมืองในกระบวนการประชาธิปไตยเท่านั้น หากยังเป็นผลส่วนหนึ่งมาจากการที่บุคคลขาดการมีส่วนร่วมทางการเมือง และรูปธรรมหนึ่งที่สะท้อนถึงพฤติกรรมไม่สนใจต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองดังกล่าว ได้แก่ การนอนหลับทับสิทธิ์ไม่ไปออกเสียงเลือกตั้ง ทั้งที่รู้ว่าการเลือกตั้งเป็นหน้าที่และต้องเสียสิทธิหลายประการก็ตาม

ว่าไปแล้ว ปัญหาการขาดความสนใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนปรากฏออกมาให้เห็นในหลายลักษณะ ประการหนึ่งที่มีกล่าวถึง และทำการศึกษากันมากทางรัฐศาสตร์ก็คือ การพิจารณาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในแง่ของการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ซึ่งก็คือเป็นเพียงรูปแบบหนึ่งในบรรดาการมีส่วนร่วมหลายรูปแบบตามทัศนะของ (Myron Winner) ในบรรดา

ประเด็นของการศึกษาด้านนี้ เป็นต้นว่า การไม่สนใจเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น หรือกระทั่งรับฟัง เสนอความคิดเห็นในการประชุมนโยบายในประเด็นที่เขามีส่วนได้ส่วนเสียต่อการตัดสินใจดำเนิน นโยบาย หรือโครงการของภาครัฐ หรือความเมินเฉยไม่สนใจต่อการรวบรวมรายชื่อเสนอร่างกฎหมาย (Initiative) ตามที่รัฐธรรมนูญรับรองสิทธิไว้ แต่ประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจเป็นที่ศึกษาวิเคราะห์กันมา อย่างต่อเนื่อง ได้แก่ การค้นหาคำอธิบายสาเหตุของการที่ประชาชนเพิกเฉย ไม่ไปใช้สิทธิออกเสียง เลือกลง หรือถอนกลับทับสิทธิ์ ทั้งที่ในปัจจุบันรัฐธรรมนูญกำหนดให้เป็นหน้าที่ของประชาชน ที่จะต้องไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ตลอดจนข้ออธิบายต่อพฤติกรรมกรขายสิทธิขายเสียงของประชาชน ในแวดวงวิชาการรัฐศาสตร์ จึงได้มีการศึกษาเพื่อหาคำอธิบายต่อสาเหตุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแสดง พฤติกรรมไม่สนใจต่อการเมือง หรือจำเพาะลงมาที่พฤติกรรมกรขายเสียงของประชาชน หรือการ มีพฤติกรรมแบบที่เรียกขานกันติดปากว่า “เงินไม่มากก็ไม่เป็น” โดยการศึกษาว่าชาวบ้านเหล่านั้น เขามีความรู้สึกต่อการเมืองที่เป็นอยู่อย่างไรในทางทฤษฎีแล้ว หากชาวบ้านเหล่านี้มีความรู้ความเข้าใจ ทางการเมืองการปกครองในระดับหนึ่ง ย่อมเป็นที่คาดหมาย หรืออาจสรุปตามหลักเกณฑ์ทั่วไปได้ว่า เขาจะไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง หรือกระทั่งไม่ขายเสียงของตนเป็นแน่แท้ในทางตรงข้าม หากชาวบ้าน ทั้งที่มีความรู้ความเข้าใจต่อการเมืองแต่ก็ยังคงขายเสียงนั้นแสดงให้เห็นว่า น่าจะมีมูลเหตุจูงใจประการ อื่นที่ซับซ้อนขึ้น เป็นต้นว่า ชาวบ้านอาจไม่ค่อยให้ความสำคัญ หรือขาดความสำนึกที่ดีทางการเมือง เป็นต้น คำอธิบายในเชิงวิชาการภายใต้ต้องการความรู้ทางรัฐศาสตร์ จึงถูกคาดหมายว่าจะสามารถค้นหา คำอธิบายต่อพฤติกรรมทางการเมืองเช่นนี้ของประชาชน

หลากหลายผลงานการศึกษาวิจัย ต่างได้คำตอบต่อกรณีความไม่สนใจต่อการเมืองของ ชาวบ้านเป็นต้นว่า ชาวบ้านคิดว่าตนเองไม่ได้คาดหวังอะไรกับนโยบายสาธารณะ เพราะรู้ดีว่ารัฐบาล แต่ละรัฐบาลต่างสร้างฝันไปวัน ๆ เพื่อแลกกับอะไรบางอย่างในวันข้างหน้าในขณะที่ประชาชน อีกจำนวนไม่น้อยเห็นว่านักการเมืองทั้งหลาย ล้วนมุ่งหวังเข้ามาเป็นรัฐบาลเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ ส่วนตัว และพรรคพวก ด้วยการฉ้อราษฎร์บังหลวงงบประมาณแผ่นดินดังที่เป็นข่าวให้เห็นอยู่เนือง ๆ หรือโครงการพัฒนาต่าง ๆ ที่ภาครัฐจัดทำขึ้นมา ก็เพื่อแลกกับคะแนนนิยมทางการเมือง โดยไม่คำนึงถึง ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคตแต่อย่างใด และแม้ประชาชนจะมีส่วนร่วมเข้าร่วมประชุมนโยบาย หรือโครงการสาธารณะของรัฐบาล แต่การตัดสินใจดำเนินโครงการก็ยังเป็นอำนาจของฝ่ายรัฐบาล อยู่เช่นเดิม ซึ่งว่าไปแล้วก็มีใช้เฉพาะเพียงประเทศไทยเท่านั้นที่ประชาชนรู้สึกหรือบ่นว่านักการเมือง เลว เช่นนี้ นิธิ เอียวศรีวงศ์ ให้ทัศนะว่า ความจริงแล้ว โลกนี้มองเห็นนักการเมืองเลวลงหมด คนเชื่อว่า นักการเมืองทุกคนในโลกพูดโกหกซึ่งจริง ๆ แล้ว นักการเมืองจะพูดโกหกหรือไม่ก็ตามแต่นักการเมือง ทั้งโลกนี้ถูกคนเชื่อว่าเขาพูดโกหก นอกจากนี้ นิธิ ยังสำคัญให้เห็นว่า การขาดความเชื่อถือของชาวบ้าน ต่อนักการเมืองที่อาจพูดได้ว่า ชาวบ้านไม่เคยเชื่อถือนักการเมืองเลย หรือกระทั่งแท้จริงนั้น

ชาวบ้านขาดความเชื่อถือต่อกระบวนการประชาธิปไตย ถึงขนาดที่ว่าขายเสียงได้ (เน้นโดยผู้เขียน) ความไม่เชื่อถือขาดความศรัทธาต่อกระบวนการประชาธิปไตย หรือระบบการเมือง เช่นนี้ เป็นประเด็นเชิงพฤติกรรมทางการเมืองที่อาจอธิบายได้ด้วยการศึกษาความรู้สึกรับประสิทธิภาพทางการเมือง ความรู้สึกเชื่อถือไว้วางใจทางการเมืองนักวิชาการด้านสังคมศาสตร์ โดยเฉพาะนักรัฐศาสตร์ให้ความสนใจที่จะศึกษาหาคำอธิบายที่เป็นเหตุเป็นผลต่อปรากฏการณ์ถึงสาเหตุอันเป็นปฐมฐาน รวมทั้งปัจจัยต่าง ๆ ที่ก่อ หรือส่งเสริมให้ประชาชนแสดงออกซึ่งพฤติกรรม หรือมีความคิดความรู้สึกเช่นนั้นได้ กระนั้นก็ตาม การวัดความรู้สึกไม่เชื่อถือไว้วางใจก็ปรากฏงานการศึกษาให้เห็นอยู่ไม่น้อย และก็เป็นที่น่าสนใจว่าชาวบ้านที่ขายเสียงมีระดับระดับความรู้สึกต่อการเมืองเกินไปกว่าความรู้สึกไม่เชื่อถือไว้วางใจหรือไม่ ซึ่งหากเกินไปกว่าระดับเช่นนั้น เราก็จำเป็นต้องหากรอบความคิดอื่นที่จะมาใช้อธิบายพฤติกรรมทางการเมืองให้เห็นภาพได้ชัดเจนขึ้น โดยแนวความคิดหนึ่งซึ่งได้ถูกนำมาใช้อธิบายประเด็นความไม่สนใจต่อการเมือง หรือความรู้สึก / พฤติกรรมไม่เชื่อถือศรัทธาไว้วางใจต่อการเมืองการปกครอง ดังตัวอย่างที่กล่าวถึงไปข้างต้น คือ แนวคิดที่อธิบายถึงสาเหตุความไร้อำนาจของตนเองที่จะตัดสินใจทางการเมืองในบริบทของการเลือกตั้ง ผู้ที่มีความรู้สึกเช่นนั้นมักมองว่าการเลือกตั้ง มิได้เป็นเหตุที่จะให้ได้มาซึ่งตัวแทนที่เป็นไปตามเจตจำนงของตน รวมทั้งการที่ประชาชนขาดความเชื่อมั่นไว้วางใจในตัวแทนของประชาชนที่เป็นสัญลักษณ์ของระบอบประชาธิปไตยผ่านตัวแทน เช่นนี้ ในทางทฤษฎีรัฐศาสตร์ กล่าวได้ว่า เกิดเป็นภาวะที่ประชาชนมีความรู้สึกแปลกแยก (Alienate) ต่อระบบการเมืองที่เขาดำรงอยู่ โดยที่ยังประชาชนมีความรู้สึกแปลกแยกทางการเมืองมากเท่าใดความสัมพันธ์ระหว่างเขากับระบบการเมืองไม่ว่าจะพิจารณาในเชิงสถาบัน หรือมองการเมืองในเชิงกลุ่มผลประโยชน์ ก็จะตีวงห่างกว้างออกไปทุกที ภาวะดังกล่าวสะท้อนให้เห็นความไร้เสถียรภาพทางการเมืองในแง่ที่ระบบการเมือง (รัฐบาลหรือสถาบันทางการเมือง) ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นผลเสียต่อการพัฒนากระบวนการทางการเมือง อันสามารถโยงใยไปถึงความถดถอยของการพัฒนาประชาธิปไตยในประเทศไทยเป็นอย่างยิ่ง

พิจารณาในประเด็นหลักของบทความนี้ การใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนตามระบอบประชาธิปไตยนั้น ก่อให้เกิดผลและความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนมากมายหลายประการที่สำคัญและสมควรนำมาพิจารณา ได้แก่

1. การเลือกตั้งทำให้ได้บุคลากรทางการเมืองที่มีคุณภาพ เป็นความเข้าใจเบื้องต้นของผู้เลือกตั้งทั้งหลายที่ย่อมเข้าใจว่า ผลของการเลือกตั้งแต่ละครั้งจะทำให้ได้บุคลากรทางการเมืองในตำแหน่งต่าง ๆ เช่น ถ้าเป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา หรือการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น สังคมก็จะได้บุคลากรทางการเมืองในตำแหน่งนั้น ๆ ที่มีคุณภาพในระดับหนึ่ง แม้ไม่ว่าจะนับว่าดีสมบูรณ์แบบแต่ก็เป็นผู้แทนแห่งเจตจำนงของประชาชน

ในทางหนึ่งจึงมักมีคำกล่าวกันว่า บุคลากรทางการเมืองที่ประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาจะเป็นกระจกที่สะท้อนถึงมีคุณภาพของผู้เลือกตั้งเป็นสำคัญ หรือกล่าวง่าย ๆ คือ ผู้แทนเป็นอย่างไร ประชาชนผู้ออกเสียงเลือกตั้งก็เป็นอย่างนั้น กล่าวในแง่นี้ หากบุคลากรทางการเมืองที่ประชาชนเลือกตั้งมานั้น สร้างผลงานในอำนาจหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพเป็นคนดีมีอุดมการณ์ที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ยึดเอาประโยชน์ของประชาชนเป็นที่ตั้ง ก็ย่อมชี้ให้เห็นถึงวุฒิภาวะทางการเมืองของประชาชนได้ในระดับหนึ่งนั่นเอง

2. การเลือกตั้ง ช่วยสร้างมิติใหม่ของการเมืองตามแนวปฏิรูป (Political Reform) มิติใหม่ของการเมืองนี้ ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันจะเกิดขึ้นบนเงื่อนไขที่สำคัญได้แก่ การที่สังคมการเมืองนั้น จะต้องมีพรรคการเมืองน้อยพรรค (Few Parties) และประชาชนผู้เลือกตั้งจะต้องพิจารณาเลือกจากนโยบายและผลงานของนักการเมืองมากกว่าจะพิจารณาเลือกตัวผู้สมัคร รวมทั้งการเลือกตั้งแต่ละครั้งจะมีพรรคการเมืองพรรคใดพรรคหนึ่งชนะการเลือกตั้งมีที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎรเกินครึ่ง และสามารถจัดตั้งรัฐบาลได้โดยลำพัง ไม่ต้องมีพรรคการเมืองอื่นมาร่วมรัฐบาลที่เรียกว่ารัฐบาลผสม (Coalition Government) อันมีแนวโน้มก่อให้เกิดความวุ่นวายในการบริหารงาน เช่น ที่ปรากฏในหน้าประวัติศาสตร์การปกครองของไทย ความเป็นเอกภาพและความต่อเนื่องของการบริหารงานภายใต้ระบบพรรคการเมืองน้อยพรรค รวมทั้งคุณภาพในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนเช่นนี้เอง กล่าวได้ว่า เป็นมิติใหม่ของการเมืองในยุคแห่งการปฏิรูปการเมืองที่ดำเนินมาในประเทศไทยได้ราวทศวรรษนับจนปัจจุบัน

3. การเลือกตั้งจะส่งผลให้เห็นว่าประชาชนเป็นผู้เลือกนโยบายให้รัฐบาลใช้เป็นหลักในการดำเนินกิจการทางการเมือง และการบริหารราชการแผ่นดิน แต่ปรากฏการณ์ดังกล่าวจะสามารถเห็นเป็นรูปธรรมได้ ก็ต่อเมื่อพรรคการเมืองดำเนินกิจกรรมการเมืองบนฐานมวลชน หรือระดมการมีส่วนร่วม โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมอย่างสมัครใจ (Voluntary Participation) นอกเหนือไปจากการมีบทบาทในการให้ความรู้และการเรียนรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน ซึ่งสามารถเริ่มต้นได้จากพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งจะต้องยึดหลักสำคัญในการหาเสียงด้วยการชูนโยบายหลักที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวกับด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ให้เกิดประโยชน์ที่เป็นรูปธรรมต่อประชาชนได้อย่างไรเพื่อให้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของประชาชนในขณะที่ประชาชนผู้เลือกตั้งจะต้องร่วมใจกันปฏิบัติภารกิจในการเลือกตั้งอย่างแข็งขัน พิจารณาตัดสินใจออกเสียงเลือกตั้งโดยคำนึงถึงนโยบายหลัก หรือนโยบายสำคัญของพรรค มิใช่เลือกตั้งเพราะพอใจคำมั่นสัญญา หรือพอใจคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัคร ซึ่งเป็นสิ่งเลื่อนลอยและเปลี่ยนแปลงได้ง่าย ยังทำให้ผลการเลือกตั้งกระจัดกระจายไม่เป็นกลุ่มเป็นก้อนส่งผลให้เกิดรัฐบาลผสมที่ประกอบด้วยหลายพรรค รัฐบาลผสมจะเป็นรัฐบาลที่ขาดความชัดเจนในเรื่องนโยบายบริหารราชการ ซึ่งเป็นผลเสียแก่การสร้างผลงานการแก้ปัญหา

ที่ประชาชนรอความหวังจากรัฐบาล ข้อสำคัญพรรคการเมืองจะต้องมีสัจจะต่อประชาชนผู้เลือกตั้งด้วย กล่าวคือ จะต้องมีความมั่นคงที่จะบริหารราชการตามนโยบายที่ใช้ในการหาเสียงกับประชาชน เพราะถือว่าเป็นคำมั่นสัญญาที่พรรคให้ไว้กับประชาชน และเมื่อประชาชนนโยบายของพรรคจนพรรคชนะการเลือกตั้ง มีโอกาสจัดตั้งรัฐบาลบริหารราชการรับใช้ประชาชน จึงควรบริหารงานตามนโยบายที่ให้คำมั่นสัญญากับประชาชนและประชาชนให้ความเห็นชอบ โดยผ่านกระบวนการเลือกตั้ง

4. การเลือกตั้ง เป็นสิ่งยืนยันหลักการสำคัญของการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยประชาชนสามารถใช้อำนาจนี้ จัดตั้งหรือเปลี่ยนแปลงรัฐบาลได้ ส่วนการที่ประชาชนผู้เลือกตั้งจะมีอำนาจเปลี่ยนแปลงรัฐบาล หรือทางรัฐศาสตร์เรียกว่า “สิทธิคัดค้าน” นั้นหมายความว่า รัฐบาลที่ประชาชนเห็นชอบและเลือกมาบริหารราชการแล้วไม่ปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้แก่ประชาชนในคราวหาเสียงเลือกตั้ง หรือบริหารราชการโดยไม่มีผลงาน หรือไม่สามารถจะแก้ปัญหาให้แก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนย่อมมีสิทธิเรียกร้องให้รัฐบาลพิจารณาตัวเอง แต่ถ้ารัฐบาลยังคือที่จะดำรงสถานะ การเป็นรัฐบาลต่อไปจนครบวาระเมื่อมีการเลือกตั้งครั้งใหม่ ประชาชนย่อมมีสิทธิที่จะปฏิเสธในการเลือกพรรครัฐบาลเดิม โดยหันไปใช้สิทธิเลือกพรรคฝ่ายค้าน เพื่อลงโทษพรรครัฐบาลที่ทรยศต่อความไว้วางใจของประชาชนผู้เลือกตั้ง การใช้สิทธิของประชาชนดังกล่าว เป็นการแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าการเมืองระบอบประชาธิปไตยนั้น ประชาชนย่อมเป็นเจ้าของอำนาจสูงสุดในระบบการเมืองการปกครอง มิใช่ชนักการเมืองหรือพรรคการเมืองแต่อย่างใด

ความสำคัญของสิทธิเลือกตั้งของประชาชนดังข้างต้น จะเห็นได้ว่า หากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ย่อมจะทำให้ประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างระมัดระวัง รับผิดชอบ ใคร่ครวญอย่างรอบคอบ แทนการใช้สิทธิเลือกตั้งโดยขาดการพินิจพิจารณา หรือใช้สิทธิเลือกตั้งโดยเกรงกลัวต่ออำนาจอิทธิพลของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือเลือกตั้งโดยความโลภเห็นแก่อำมิสสินจ้างในรูปแบบต่าง ๆ ผลของการเลือกตั้งย่อมเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่ต้องการให้การเมืองเป็นการเมืองของพลเมือง (People Politics) ที่รับผิดชอบต่อสาธารณชนและชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในรัฐอย่างมีศักดิ์ภาพ

2.2 แนวคิดและทฤษฎีพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง

ในการศึกษาเพื่อให้ได้คำอธิบายต่อพฤติกรรมทางการเมือง หรือปรากฏการณ์ทางการเมือง อันใดอันหนึ่ง โดยอยู่บนหลักการแห่งเหตุผล นักรัฐศาสตร์มักจะอาศัยการอ้างอิงถึงองค์ความรู้ ซึ่งได้รับการพิสูจน์มาแล้วผ่านกระบวนการหรือระเบียบวิธีวิจัยว่าถูกต้องเที่ยงแท้ ที่เรียกว่า “ทฤษฎี (Theory)” ทฤษฎีนี้เอง อาจจะไปคาดการณ์พฤติกรรม หรือปรากฏการณ์ทางการเมืองได้ล่วงหน้า หากมีองค์ประกอบใดที่ชี้ให้เห็นแนวโน้มเป็นไปดังที่ว่านั้น

การศึกษาพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในระบบการเมืองต่าง ๆ นั้น มองในแง่หนึ่ง แล้วนับได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของความพยายามที่จะทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับกระบวนการปกครอง ได้รับการกล่าวถึงว่าเป็นหัวใจของกิจกรรมทางการเมืองทุกระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย การเลือกตั้งเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่มีปัจจัยเกี่ยวข้องอย่างซับซ้อนยิ่ง โดยเฉพาะภายใต้สภาพการณ์ที่การแข่งขันในการเลือกตั้ง หรือการแข่งขันทางการเมืองสูงแล้ว ก็ยังมีการใช้แนวโน้มของการใช้เทคนิคและกลยุทธ์ต่าง ๆ ในกิจกรรมเลือกตั้งที่ซับซ้อน เพื่อมุ่งหมายชัยชนะทางการเมืองมากขึ้นตามไปด้วยเกี่ยวกับเรื่องนี้ นักรัฐศาสตร์หลายท่านได้ให้ข้อสังเกตว่าการเลือกตั้งในปัจจุบัน นับวันแต่จะมีความซับซ้อนหรือมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องมากขึ้น มีการใช้นวัตกรรมทางการเมือง หรือมีการใช้เงินในการเลือกตั้งเป็นจำนวนมากสิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นปัจจัยต่อการสร้างรูปรอย

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งในฐานะที่เป็นกระทำทางสังคม โดยอิงทัศนะของ Weber (1966, อ้างถึงใน สุภารัตน์ พุทธรักษา, 2549) นักสังคมวิทยาที่ยึดถือแนวคิดเรื่องแบบในอุดมคติ (Ideal Type) ได้นำเสนอแนวคิดในอุดมคติของการกระทำทางสังคม ซึ่งแบ่งได้เป็น 4 ประเภท คือ

1. การกระทำตามเหตุผลอย่างมีเงื่อนไข (Instrumental or Means / Ends Rationality) เป็นการกระทำที่ผู้กระทำมีการคิดคำนวณวิธีการที่จะนำไปสู่บรรลุเป้าหมายบางอย่างเป็นการกระทำอยู่บนพื้นฐานของการมองเงื่อนไขความเป็นไปของโลกเป็นสำคัญเป็นการเลือกวิธีการกระทำที่จะมุ่งผลสำเร็จ ไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งการกระทำแบบนี้มีความสำคัญมากที่สุดในบรรดาการกระทำประเภทต่าง ๆ

2. การกระทำตามเหตุผลค่านิยม (Value - Rationality) เป็นการกระทำที่มีเป้าหมายในตัวเองเป็นการกระทำที่ขึ้นอยู่กับค่านิยมในเป้าหมายและวิธีการนั้น ๆ ในตัวของมันเอง ซึ่งบุคคลยึดถือนำมาปฏิบัติ บุคคลเห็นว่าการกระทำนั้นมีคุณค่าควรแก่การกระทำไม่ได้คำนึงถึงผลตอบแทนที่จะได้รับกลับมา การกระทำแบบเหตุผลอย่างมีเงื่อนไขเป็นการกระทำส่วนใหญ่ในเรื่องเศรษฐกิจ

(แบบทุนนิยม) ส่วนการกระทำตามค่านิยมมักจะเป็นการกระทำในเรื่องที่เกี่ยวกับศาสนา (Religions)

3. การกระทำตามอารมณ์ (Emotional Action) เป็นการกระทำที่เป็นผลมาจากแรงผลักดันทางความรู้สึก (Felling) ซึ่งอาจจะพบได้จากนักต่อต้านทางการเมือง หรือผู้คลั่งไคล้ศาสนา (ในที่นี้หมายถึง การกระทำทางสังคมประเภทหนึ่ง ซึ่งไม่ใช่เป็นการกระทำที่เกิดจากประสาทสัมผัส อาทิเช่น ไม่ได้หมายถึง การร้องของคนที่ได้รับความเจ็บปวด)

4. การกระทำตามประเพณี (Traditional Action) เป็นการกระทำตามลักษณะนิสัยความเคยชินที่ได้ปฏิบัติกันมา หรือเป็นการกระทำที่สืบทอดต่อ ๆ กันมาจากคนแต่ละรุ่น การกระทำตามประเพณีมีลักษณะใกล้เคียงกันกับตามอารมณ์ คือ ไม่มีใครจะมีความหมายภายในเท่าใดนัก (Meaningless) ไม่มีความสำคัญในแง่ที่เป็นการกระทำที่มีแก่นสารแท้จริงตามที่สนใจในทางสังคมวิทยาและเป็นการกระทำที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา

ความคิดในเรื่องเหตุผลถ้าหากจะวิเคราะห์ “พฤติกรรมทางเลือกตั้ง” ตามแนวคิด เรื่อง “การกระทำทางสังคม” ของ Weber อาจจะจำแนกลักษณะการกระทำได้ 4 ประเภท เช่นเดียวกัน คือ (บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ, 2542)

1. การไปเลือกตั้งเป็นได้ทั้งการกระทำที่มีเจตจำนงเชิงเหตุผล ได้แก่ ผู้เลือกตั้งมีการคิดคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะได้จากการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เช่น การมุ่งหวังที่จะเลือกคนที่ตนเองสนับสนุนให้เข้าไปมีอำนาจเพื่อที่จะกำหนดนโยบายให้สอดคล้องกับผลประโยชน์ของตนเอง กล่าวคือ การที่จะบรรลุเป้าหมายผลประโยชน์โดยการไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นวิธีการที่จะบรรลุเป้าหมายดังกล่าว

2. การเลือกตั้งเป็นการกระทำตามค่านิยม ได้แก่ ผู้ที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเห็นว่าการไปเลือกตั้งมีความหมายในแง่คุณค่าอยู่ในตัว ตัวอย่างเช่น คนที่มีความศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย จะเห็นว่าการไปเลือกตั้งมีคุณค่าในแง่ที่เป็นการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย จึงตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

3. การเลือกตั้งเป็นการกระทำตามอารมณ์ เช่น คนที่มีความรู้สึกรักใคร่ชอบพอดต่อกัน ผู้สมัครรับเลือกตั้งบางคน แล้วไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อแสดงความรักศรัทธาต่อบุคคลผู้นั้น เป็นต้น

4. การเลือกตั้งเป็นการกระทำตามประเพณี เช่น คนที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งบางคนไปใช้สิทธิ เพราะความเคยชินการเห็นคนอื่นปฏิบัติตาม เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม การพิจารณาแรงจูงใจในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่จะศึกษาต่อไปนี้ มุ่งที่จะพิจารณาในแง่ที่เป็นการกระทำในเชิงเหตุผล และการกระทำในเชิงค่านิยมเป็นด้านหลัก ส่วนการพิจารณาในแง่ที่เป็นการกระทำตามอารมณ์ และการกระทำตามประเพณีเป็นประเด็นที่ให้ความสนใจเป็นลำดับรองลงไป ทั้งนี้สอดคล้องกับการให้ความสนใจของ Weber ซึ่งให้ความสำคัญกับการกระทำในสองประเภทแรกมากกว่าการกระทำในสองประเภทหลังซึ่ง Weber เห็นว่าเหตุผลที่ให้ความสำคัญ

กับการกระทำสองประเภทหลัง (การกระทำตามอารมณ์ และการกระทำตามประเพณี) เป็นลำดับรอง ไม่ใช่เป็น เพราะเห็นว่า การกระทำจากปฏิกิริยาของจิตสำนึก แต่เพราะเห็นว่าเป็นการกระทำที่ไม่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเท่าใดนัก

แนวคิดความต้องการของมนุษย์ที่เป็นที่รู้จักกันกว้างขวางและเป็นที่น่าสนใจ คือ เรื่องความต้องการตามลำดับขั้น Needs (2009, อ้างถึงใน วิรัช นิภาวรรณ, 2546) ซึ่งอธิบายว่า มนุษย์มีความต้องการเป็นไปตามลำดับขั้น ดังต่อไปนี้

1. ความต้องการทางด้านสรีระร่างกาย (Physiological Needs) เช่น ความต้องการอาหาร ความต้องการทางเพศ ความต้องการขับถ่าย เป็นต้น

2. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety or Security Needs) เช่น ความต้องการอยู่อาศัยในที่ปลอดภัยจากโจรผู้ร้าย ปลอดภัยจากโรคภัยไข้เจ็บ ความต้องการมีงานทำมีรายได้ที่มั่นคง เป็นต้น

3. ความต้องการได้รับเกียรติและการยกย่อง (Esteem Needs) เช่น ความต้องการได้รับรางวัลจากการแข่งขัน ความต้องการมีชื่อเสียงในวงวิชาชีพ เป็นต้น

4. ความต้องการบรรลุถึงสัจจะแห่งตนเอง (Self - Actualization Needs) เช่น ความต้องการทำความเข้าใจต่อความหมายของชีวิต ความต้องการเข้าใจถึงหลักคำสอนของศาสนา เป็นต้น

ในบรรดาความต้องการทั้ง 4 ชั้น บุคคลทั่วไปส่วนใหญ่จะต้องการความต้องการในลำดับขั้นต้นก่อน เมื่อความต้องการระดับขั้นต้นได้รับการตอบสนองเพียงพอแล้วจึงจะแสวงหาความต้องการในลำดับขั้นที่สูงขึ้น ยกตัวอย่าง เช่น เมื่อคนได้รับปัจจัยสี่เพียงพอแล้วจะคิดถึงความมั่นคงในอาชีพการงาน ความต้องการคบค้าสมาคมกับคนรอบข้าง ความต้องการมีชื่อเสียงตามมา เป็นต้น

การกระทำของคนมีแนวโน้มที่จะเป็นไปเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง การเลือกตั้งก็เช่นเดียวกัน ย่อมมีนัยที่จะต้องตอบสนองความต้องการของคนได้จึงจะสามารถจูงใจให้คนเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวได้ คนตัดสินใจมาเลือกตั้ง จะคาดหวังให้กิจกรรมนั้นเป็นเครื่องมือในการตอบสนองความต้องการประเภทไหนในระดับขั้นใด เช่น คนที่มีความต้องการในระดับขั้นต้น (ความต้องการทางร่างกาย) อาจคาดหวังเงินหรือวัตถุสิ่งของเป็นค่าตอบแทนการมาใช้สิทธิเลือกตั้ง คนที่มีความต้องการในระดับขั้นสูงขึ้น เช่น คาดหวังการได้รับการยกย่องจากสังคม (ความต้องการในระดับขั้นที่สี่) อาจจะมาเลือกตั้งด้วยความคิดว่า การกระทำดังกล่าวเป็นสิ่งมีคุณค่าและจะได้รับการยกย่องชมเชยจากบุคคลอื่น (หรืออย่างน้อยก็จะไม่ถูกตำหนิจากคนอื่น)

นอกจากนี้ ยังมีแนวคิดของ Lane (1964, p. 102) ที่ได้อธิบายเกี่ยวกับความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ที่เป็นแรงจูงใจให้คนเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ดังต่อไปนี้

1. มนุษย์ต้องการผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ หรือทางวัตถุ เช่น รายได้ทรัพย์สิน ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ซึ่งคาดหมายว่าจะได้มาด้วยวิธีการทางการเมือง
2. มนุษย์มีความต้องการทางจิตใจอัน ได้แก่ ความต้องการในมิตรภาพความรัก ความผูกพันกับคนอื่นซึ่งคาดหมายได้ว่าจะได้มาด้วยวิธีการทางการเมือง
3. มนุษย์ต้องการทำความเข้าใจเกี่ยวกับโลกความรู้เกี่ยวกับที่มาของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อพวกเขา ซึ่งทำให้มีความต้องการมีการสังเกตและพูดคุยแลกเปลี่ยนในเรื่องการเมือง
4. มนุษย์ต้องการลดแรงกดดันภายในจิตใจ อัน ได้แก่ ความต้องการตอบสนองแรงขับเคลื่อนของความก้าวร้าว และความต้องการทางเพศภายใน จึงทำให้เกิดแรงกดดันที่จะแสดงออกด้วยวิธีการทางการเมือง
5. มนุษย์มีความต้องการแสวงหาอำนาจเหนือคนอื่น (เพื่อที่จะสร้างความพึงพอใจให้กับตนเอง) จึงทำให้มีการแสวงหาวิธีการต่าง ๆ ที่จะทำให้ได้มาซึ่งอำนาจ
6. มนุษย์ต้องการที่จะปกป้องรักษาและเพิ่มพูนความรู้สึกที่มีเกียรติให้กับตนเอง และการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองก็ทำให้ได้มาซึ่งความต้องการนั้น

เมื่อพิจารณาตามกรอบแนวคิดเรื่องความต้องการของมนุษย์แล้วอาจจะตั้งสมมติฐานได้ว่า

1. คนที่ใช้สิทธิเลือกตั้งมีความต้องการที่จะได้รับการตอบแทนในลักษณะที่หลากหลายแตกต่างกันขึ้นอยู่กับว่าบุคคลนั้นจะมีความต้องการที่จะได้รับการตอบแทนในลักษณะมีความต้องการประเภทใด อยู่ในระดับขั้นใด
2. การที่คนจะมาใช้สิทธิเลือกตั้งหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการประเมินว่าการเลือกตั้งจะสามารถตอบสนองความต้องการของเขาได้มากน้อยเพียงใด

2.2.1 พฤติกรรมการลงคะแนนเลือกตั้ง

เป็นพฤติกรรมทางการเมือง อันเป็นรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างหนึ่ง การศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในระบบการเมืองต่าง ๆ นั้น แง่มุมหนึ่งนับได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของความพยายามที่จะทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับการปกครองในระบบประชาธิปไตย เพราะความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับกระบวนการปกครองได้รับการกล่าวถึงว่าเป็นหัวใจของกิจกรรมทางการเมืองทุกระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย นักรัฐศาสตร์หลายท่านได้ให้ข้อสังเกตว่า การเลือกตั้งในปัจจุบันนับวันแต่จะมีความซับซ้อน หรือมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องมากขึ้น มีการใช้เทคนิคและกลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อมุ่งหมายชัยชนะทางการเมืองมากขึ้น รวมทั้งมีการใช้เงินในการเลือกตั้งเป็นจำนวนมาก นักรัฐศาสตร์ได้พยายามศึกษาว่าอะไร

เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ทั้งนี้เพื่อหาเหตุผลหรือปัจจัยที่อยู่เบื้องหลังพฤติกรรมการลงคะแนนของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และนำไปเสนอต่อสาธารณะ เพื่อให้ให้นักการเมืองประชาชน ผู้มีส่วนได้เสียทราบทั่วกันในเชิงแนวคิดทฤษฎี (สุจิต บุญบงการ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2527, น. 31 - 36) กล่าวไว้ว่า นักสังคมศาสตร์ ซึ่งโดยมาก ก็คือ กลุ่มนักสังคมวิทยาและนักรัฐศาสตร์ได้แบ่งทฤษฎีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

2.2.1.1 ทฤษฎีปัจจัยตัวกำหนด (Deterministic Theory) ความพยายามที่จะทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับการปกครองในระบบประชาธิปไตย โดยมุ่งไปที่พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ซึ่งนับวันจะมีความซับซ้อนหรือมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องมากขึ้น ทั้งนี้ได้พยายามศึกษาว่า อะไรเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อหาเหตุผลหรือปัจจัยที่อยู่เบื้องหลังพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและนำไปเสนอต่อสาธารณะ ปัจจัยด้านสถานภาพทางสังคมเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง หรืออีกนัยหนึ่งเป็นการเสนอเงื่อนไขที่กำหนดรูปแบบ (Pattern) ของพฤติกรรม ซึ่งไม่ได้มุ่งที่จะสรุปรวมเชิงนิรนัย (Deductive Generalization) หรือทำนายพฤติกรรมในอนาคต หากแต่ให้ประโยชน์อย่างสำคัญในด้านการจัดตัวแปรอันหลากหลายที่เกี่ยวข้องให้เป็นระเบียบ ปัจจัยทางสังคมที่กำหนดพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของบุคคล ได้แก่ เพศ อาชีพ รายได้ การศึกษา และที่อยู่อาศัย เป็นต้น

2.2.1.2 ทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผล (Consciously Rational Theory) ทฤษฎีนี้เป็นตัวแบบหนึ่งของการนำแนวคิดเชิงเศรษฐศาสตร์มาอธิบายเกี่ยวกับการตัดสินใจในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของบุคคล ซึ่งก็เป็นมุมมองหนึ่งที่นำมาใช้วิเคราะห์สาเหตุการตัดสินใจเลือกตั้งและได้รับความนิยมนับเป็นอันมากมุมมองหนึ่ง

การศึกษาพฤติกรรมการออกเสียงเลือกตั้งด้วยมุมมองเชิงเศรษฐศาสตร์นี้เป็นการพิจารณาพฤติกรรมบนพื้นฐานของความชอบด้วยเหตุและผลของมนุษย์กับการตัดสินใจทางการเมือง โดยเรียกตัวแบบทั่วไปที่ใช้เป็นกรอบในการศึกษาว่า “ตัวแบบการเลือกโดยเหตุและผล” (Rational Choice Model) Harrop and Miller (1987, pp. 145 - 146, อ้างถึงใน สุวัฒน์ ศรีพงษ์สุวรรณ, 2544, น. 16) กล่าวไว้ว่า ตามตัวแบบนี้ ผู้ลงคะแนนเสียงที่มีเหตุผล (Rational Voter) จะรู้ว่าผลประโยชน์ของเขาจากการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคืออะไร ทั้งจะสามารถประเมินได้ว่าผู้สมัครจะให้ประโยชน์แก่ตนได้มากน้อยเพียงใด และลงคะแนนเสียงตามผลการประเมินของเขานั้น รวมทั้งผู้ลงคะแนนจะลงคะแนนเมื่อการลงคะแนนนั้นให้ผลคุ้มค่ากับการลงทุนของเขา (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2529, น. 18) ตัวแบบการเลือกโดยเหตุและผลดังกล่าวไปแล้ว ตั้งอยู่บนฐานคติที่สำคัญ 3 ประการ

ประการแรก ถือว่าการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นเครื่องมือที่จะนำมาซึ่งผลประโยชน์ หรือเป้าหมายที่ประชาชนต้องการ ดังนั้นการตัดสินใจลงคะแนนเสียงของผู้ลงคะแนนจะพิจารณาจากผลประโยชน์ของตนเป็นที่ตั้ง

ประการที่สอง ให้ความสำคัญกับเป้าหมายทางการเมือง กล่าวคือ การลงคะแนนเสียงของผู้ลงคะแนนเสียงนั้น จุดสนใจมุ่งไปที่เป้าหมายทางการเมืองของผู้ลงคะแนนเสียง

ประการที่สาม ถือว่าการตัดสินใจลงคะแนนเสียง ผู้ลงคะแนนเสียงจะกระทำอย่างละเอียดรอบคอบ ระมัดระวัง โดยใช้ข่าวสารที่มากเพียงพอ

ทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผลเป็นแนวการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับการบริหาร การเลือกตั้งตัวผู้รับสมัครเลือกตั้ง พรรคการเมือง การรณรงค์หาเสียง นโยบายของพรรค การแจกจ่าย สิ่งของอันรวมถึงการใช้จ่ายเงินในการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำนึกตรึกตรองของผู้ไปใช้สิทธิลักษณะ เช่นนี้ คล้ายกับกรอบความคิดเชิงเหตุผล (Rational Framework) ของผู้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง หรือการตัดสินใจของผู้บริโภคทางเศรษฐศาสตร์งานที่สำคัญในด้านนี้ ได้แก่ “The Economic Theory of Democracy” ของ (Downs) และ “The Responsible Electorate” ของ (Key)

ปรัชญา เวสาร์ช (2527, น. 294 - 298) ได้อธิบายแนวคิดทฤษฎีของ Downs ดังกล่าว ไว้ในงานเขียนเรื่อง “การศึกษารัฐศาสตร์ แนวทางการตัดสินใจ และทฤษฎีเกม” ว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะไปลงคะแนนเสียงถ้าผลตอบแทนที่ได้รับคุ้มค่า ซึ่งเป็นการใช้แนวคิดว่าด้วยความชอบด้วยเหตุผลของมนุษย์เศรษฐกิจ (Economic Man) มาใช้ในการตัดสินใจทางการเมือง ส่วนกรณีการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้น เป้าหมายในการตัดสินใจของแต่ละคน คือ เป้าหมายทางการเมือง โดยไม่สนใจอารมณ์หรือค่านิยมส่วนตัวที่ไม่ใช่เรื่องเป้าหมายทางการเมือง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งกรณีเช่นนี้จึงเป็นมนุษย์การเมือง (Political Man) โดย Downs ได้ตั้งข้อสมมติฐานว่า มนุษย์การเมืองและพลเมืองธรรมดาที่มีเหตุผล ซึ่งพิจารณาจากสถานการณ์ทุกสถานการณ์จะดูที่ผลที่พึงจะได้และจะเสีย ทั้งนี้โดยเล็งเห็นเป้าหมายที่การเมือง คือ การจัดรัฐบาลในระบอบประชาธิปไตยที่สอดคล้องกับความต้องการของเขามากที่สุด ดังนั้นในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งแต่ละคนจะปฏิบัติตนอย่างสมเหตุสมผลในการแสวงหาเป้าหมายทางการเมืองเฉพาะตนคือคิดคำนวณ โดยยึดค่านิยมของตนเป็นด้านหลัก เช่น ในสถานการณ์ที่มีพรรคการเมือง 2 พรรค เขาจะตัดสินใจว่าต้องการให้พรรคใดชนะ โดยพิจารณาผลงานที่ผ่านมาในอดีต การที่บุคคลตัดสินใจเช่นนี้ก็โดยคาดหวังว่าเขาจะได้ประโยชน์จากการที่พรรคนั้นหากได้เป็นรัฐบาล

กนก วงษ์ตระหง่าน (2528, น. 177 - 179) ได้กล่าวถึง ทักษะของ Rouge (2001) ที่อธิบายเกี่ยวกับแบบแผนพฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนในประเทศโลกที่สาม ซึ่งประเทศไทย ก็ถูกจัดกลุ่มอยู่ในกลุ่มนี้ด้วยว่ารูปแบบการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนมักเป็นไปในแบบ อุปถัมภ์ (Client List Votes) กล่าวคือ ประชาชนจะไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งด้วยความรู้สึกร่วมกันเป็นหนึ่ง บัญชีคุณ การลงคะแนนเสียงแบบอุปถัมภ์นี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การไปลงคะแนนเสียงอย่างเป็นทางการ กลุ่มก้อน (Gregarious Votes) ซึ่งหมายถึง การที่ผู้ไปเลือกตั้งมุ่งไปใช้สิทธิ์โดยมีเหตุผลที่จะตอบแทน บุญคุณของผู้สมัคร โดยลักษณะความสำคัญของพฤติกรรมแบบนี้เกิดจากความรู้จักคุ้นเคยเป็นการ ส่วนตัว หรือได้รับการอุปถัมภ์กับมาแต่ในอดีต ส่วนประเภทที่สอง คือ การขายเสียง (Sold Votes) เป็นการที่ประชาชนไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยแลกกับการรับเงินหรือสิ่งมีค่าต่าง ๆ อันได้แก่ เสื้อผ้าอาหารและเครื่องใช้ เป็นต้น พิชัย เก้าสารอายุ (2529, น. 72, อ้างถึงใน รักฎา บรเรทธิงสุข, 2540, น. 13) ซึ่งเป็นคำกล่าวที่สอดคล้องกับความเป็นจริงที่ปรากฏอยู่ทุกวันนี้ในสังคมไทย ว่ามีการจ่ายเงิน ซื้อเสียงเป็นจำนวนมากในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง และหลายครั้งที่บรรดาผู้เชี่ยวชาญและสื่อมวลชน ต่างคาดประมาณให้เห็นว่ามีเงินที่ใช้ในการซื้อเสียงเลือกตั้งแต่ละครั้ง เมื่อรวมกันแล้วเป็นจำนวน ที่มหาศาลนับเป็นหลายพันล้านบาท ในกรณีประเทศไทย กนก วงษ์ตระหง่าน (2530, น. 62 - 69) กล่าวเพิ่มเติมไว้ว่า โดยทั่วไปพรรคการเมืองไทยจะมีนโยบายที่คล้ายคลึงกัน และไม่ค่อยให้ความสำคัญ กับนโยบายของพรรคเท่าใดนัก ดังนั้น คุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัคร จึงมีความสำคัญมากกว่านโยบาย ของพรรค จึงได้ปรากฏภาพว่าที่ผ่านมามากหลายคราวในการหาเสียงเลือกตั้งผู้สมัครจะมุ่งชูคุณสมบัติ ส่วนตัวมากกว่าจะพูดถึงนโยบายของพรรคการเมืองที่เขาสังกัด หรือใช้ยุทธวิธีการโจมตีเรื่องส่วนตัว ของคู่แข่งมากกว่าจะโจมตี หรือพูดถึงเรื่องนโยบายของพรรค และมักพูดแสดงให้ประชาชนเห็นว่า เขาจะทำอะไรให้กับชุมชนและประชาชนในเขตเลือกตั้งของเขาบ้างหากได้รับเลือก นอกจากนี้ ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งประชาชนจะพิจารณาคณะบุคคลของผู้สมัคร ซึ่งก็คือ ความพร้อมและ ความสามารถของผู้สมัครที่จะทำหน้าที่สนองความต้องการ หรือแก้ปัญหาความเดือดร้อนของชุมชน ได้มากน้อยเพียงใดเป็นเกณฑ์ใหญ่

ส่วนกรณีที่มีพรรคการเมืองหลายพรรค นักวิชาการจากกรมการปกครอง (รักฎา บันเทิงสุข, 2540, น. 11 - 12) ได้อธิบายทักษะของ Downs ไว้ว่า บุคคลจะพิจารณาลงคะแนนเสียง เลือกผู้ใดในเงื่อนไขต่าง ๆ ดังนี้

1. ถ้าพรรคการเมืองที่ผู้ลงคะแนนชอบมีทางชนะ เขาจะลงคะแนนให้พรรคนั้น
2. ถ้าพรรคการเมืองที่ผู้ลงคะแนนชอบไม่มีโอกาสชนะเลย เขาจะลงคะแนน ให้พรรคอื่นซึ่งดูจะมีทางชนะ ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้พรรคการเมืองที่เขาไม่ชอบเป็นผู้ชนะ

3. ถ้าผู้ลงคะแนนเป็นผู้ที่มุ่งอนาคต เขาจะลงคะแนนให้พรรคที่เขาชอบ ถึงแม้จะไม่มีโอกาสชนะ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเปิดทางไว้ให้พรรคการเมืองมีโอกาสชนะการเลือกตั้งในอนาคต

ตัวอย่างข้อเขียนของนักวิชาการต่างประเทศที่ใช้กรอบแนวคิดดังกล่าวที่น่าสนใจได้แก่งานของ (Hill and Luttbeg, 1980, p. 23) ที่สรุปจากการศึกษาในการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาว่า ผู้ที่เปลี่ยนใจสนับสนุนจากพรรคการเมืองหนึ่งไปเป็นอีกพรรคหนึ่ง หรือยืนยันทันับสนุนพรรคเดิมไม่เปลี่ยนแปลง ต่างก็ใช้ความพอใจในการดำเนินนโยบายของพรรคเป็นเหตุผลในการตัดสินใจทั้งสิ้น ส่วนอีกชิ้นหนึ่งได้แก่ผลงานของ (Neimi and Weisberg, 1984, p. 14) ที่สรุปไว้ว่า การที่ผู้ลงคะแนนเสียงจะตัดสินใจว่าจะไปลงคะแนนเสียงหรือไม่และจะเลือกใคร ผู้ลงคะแนนเสียงจะพิจารณาถึงผลประโยชน์ของผู้ลงคะแนนเสียงเอง ซึ่งตามปกติแล้วเขาก็จะเลือกหรือลงคะแนนให้ผู้รับสมัครที่มีนโยบายใกล้เคียงกับความคิดของเขามากที่สุด

2.2.1.3 ทฤษฎีระบบ (Systems Theory) เป็นแนวทางการศึกษาพฤติกรรมทางการเมือง ในเชิงระบบที่ได้ประยุกต์เอาทฤษฎีระบบการเมือง (Political Systems Theory) ของ (Easton) มาใช้เป็นกรอบแนวทางในการศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และถือว่าเป็นแนวการศึกษาวิเคราะห์หนึ่งที่ได้รับการนิยมนิยมโดยทั่วไปของนักรัฐศาสตร์

ทฤษฎีนี้พิจารณาว่า การลงคะแนนเสียงตามปกติ (Normal Votes) คือ ความสมดุลของความนิยมในพรรคการเมืองสองพรรคใหญ่ในการเลือกตั้งที่มีลักษณะของการเลือกพรรค หรือมีความนิยมในพรรคใดพรรคหนึ่งเป็นฐาน เช่น ในอเมริกา ความสมดุลของระบบการเมืองว่าการขึ้นลงของอัตราการลงคะแนนเสียงและการเลือกคนใดคนหนึ่งนั้นขึ้นอยู่กับส่วนผสมของปัจจัยแวดล้อมซึ่งผันแปรไปในช่วงสมัยที่มีการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีผลระยะสั้น (Short Term Forces) เช่น ความสนใจในตัวผู้สมัคร ความเห็นต่อนโยบาย และปัญหาทางการเมืองภาพพจน์ต่อการปฏิบัติงานของพรรคสถานการณ์ภายในและภายนอกประเทศ สภาพการแข่งขันของผู้สมัคร เป็นต้น เมื่อประมวลรวมกันแล้วจะมีผลต่อปัจจัยพื้นฐาน คือความนิยมพรรค ที่ถือว่าเป็นแรงผลักดันในระยะยาว (Long - Term Force) ซึ่งอาจทำให้ผู้ลงคะแนนเสียงเปลี่ยนความนิยมพรรคจากพรรคหนึ่ง เป็นการแกว่งออกจากสถานะสมดุล “ปกติ” และเมื่อถึงการเลือกตั้งคราวต่อไป ก็มักจะแกว่งกลับ โดยภาวะสมดุล (Equilibrium) เช่นนี้ไปเรื่อย ๆ ซึ่งก็คือ พิจารณาทำให้ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนด (Deterministic) และความสำนึกเชิงเหตุผลที่เกิดจากปัจจัยระยะสั้นเฉพาะช่วงสมัย (Short Term Forces) การใช้ทฤษฎีดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นตัวแทนเชิงการทำนาย (Predictive Mode)

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2529, น. 21) ได้ชี้ให้เห็นตัวอย่างงานการศึกษาพฤติกรรม การเลือกตั้งที่อิงแอบแนวคิดทฤษฎีเชิงระบบของ Campbell and Other (1976, อ้างถึงใน เจริญธรรม เสริมความ) ในหนังสือเรื่อง “The American Voter” ที่พิมพ์ในปี 1964 ว่า การแข่งขันของพรรคการเมือง ในสหรัฐอเมริกา มีลักษณะเป็นสภาพนิ่งที่เกิดภาวะสมดุลของระบบ (Homeostatic) ซึ่งอัตราการ ขึ้นลงของการคะแนนเสียงและเลือกพรรคการเมืองพรรคใดพรรคหนึ่ง เกิดจากส่วนผสมระหว่างปัจจัย พื้นฐานระยะยาว คือ ความนิยมในพรรคกับปัจจัยระยะสั้นคือความพอใจในผู้สมัครนโยบายที่เกี่ยวกับ ประเด็นปัญหาทางการเมืองภาพพจน์ที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของพรรคและสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง ทั้งภายในกับภายนอกประเทศ ซึ่งจะผันแปรไปในแต่ละช่วงสมัย เมื่อผู้ลงคะแนนเสียงนำปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ มารวมกันประกอบในการพิจารณาตัดสินใจก็จะก่อให้เกิดความชอบพรรคหนึ่งมากกว่าอีก พรรคหนึ่ง ซึ่งทำให้ความสมดุลในระบบเสียไป และเมื่อถึงการเลือกตั้งครั้งใหม่ ก็มักจะแกว่งตัว กลับมา เช่นนี้เรื่อยไป

นอกจากแนวความคิดและทฤษฎีที่กล่าวไปข้างต้นแล้ว ยังมีทฤษฎีที่อธิบาย ถึงการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน อีกหลากหลายทฤษฎี ดังนี้

1. ทฤษฎีประชาธิปไตย (Democracy) คือ การยอมรับสิทธิเสรีภาพของ ประชาชนและเป็นการปกครองที่ชอบธรรม ซึ่งมีนักทฤษฎีหลายท่านได้เน้นถึงการยอมรับสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค และการมีความรับผิดชอบในการบริหารประเทศชาติ โดยถือว่าอำนาจสูงสุดในการ ปกครองมาจากประชาชน โดยประชาชนเลือกผู้แทนเข้าไปดำเนินการบริหาร ซึ่งตามความคิดของ นักทฤษฎีประชาธิปไตย ระบบมีผู้แทน เช่น Locks and Jefferson ถือว่าประชาชนมีความเสมอภาคกัน และมีความสามารถที่จะเข้าร่วมบริหารงานปกครองประเทศชาติ แต่เมื่อประชากรมีมากจึงต้องมี การเลือกผู้แทนเป็นตัวแทนของประชาชนไปเป็นปากเสียงแทนประชาชน ผู้มีสิทธิเลือกตั้งต้องใช้สิทธิ อย่างอิสระปราศจากการใช้อิทธิพล หรืออามิสสินจ้างใด ๆ ดังนั้นประชาชนจึงต้องไปเลือกผู้แทน เพื่อให้ทำหน้าที่ต่าง ๆ แทนตน

2. ทฤษฎีการแลกเปลี่ยน (Exchange Theory) มีสาระสำคัญเบื้องต้น คือ ในการอยู่ร่วมกันในสังคมมนุษย์เราต้องมีปฏิสัมพันธ์ในเชิงการแลกเปลี่ยนต่อกัน (Homans, 1961) ได้พัฒนาทฤษฎีการแลกเปลี่ยนจากการทดลองของ (Skinner, 1971) ซึ่งได้ทดลองแสดงพฤติกรรมของ นกพิราบ โดยวางเงื่อนไขการให้รางวัล คือ เมล็ดข้าว ถ้านกพิราบไปจิกที่ปุ่มอื่นก็จะได้รับการลงโทษ โดยจะมีกระแสไฟฟ้าดูดอ่อน ๆ จนเกิดความเจ็บปวด และระยะเวลาดังกล่าวก็จะเกิดการเรียนรู้ ต่อพฤติกรรมของตนและจะแสดงออก ซึ่งพฤติกรรมที่ตนเองได้ประโยชน์ คือ จิกปุ่มที่ตัวมันจะได้ เมล็ดข้าวกินเมื่อมันต้องการอาหาร (Homans) ได้เปรียบเทียบกับพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งไม่แตกต่างจาก

สัตว์โลก คือ คนเราจะคบหาสมาคมกันอย่างใกล้ชิด หรือขึ้นอยู่กับการสนองตอบความต้องการและทำประโยชน์ ซึ่งเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของคนที่อยู่ร่วมกัน

3. ระบบอุปถัมภ์ (Patron - Client) เป็นแนวคิดที่กล่าวถึงความสัมพันธ์เชิงการแลกเปลี่ยนต่างตอบแทนกันของคนสองฝ่ายที่ไม่เท่าเทียมกัน (Reciprocities Relationship) ที่มีวิวัฒนาการมาจากระบบชนชั้น และสถานภาพทางสังคม (Class and Status) ตามแนวคิดของ (Weber) ต่อผู้มีฐานะสูงมีทรัพย์สินมากเป็นผู้อุปถัมภ์ เพื่อต้องการได้รับการยอมรับ หรือเมื่อมีความจำเป็นที่เรียกใช้ก็ได้รับการบริการสนองตอบ รวมถึงอดถึงความจงรักภักดีด้วย โดยเฉพาะประเทศไทยซึ่งเคยมีไพร่มีทาสมาก่อน ทำให้สถานภาพของคนที่มีฐานะยากจนและด้อยโอกาสมักแสวงหาที่พึ่งจากผู้มีฐานะร่ำรวย ส่วนหนึ่ง คือ นักการเมืองที่สมัครจะใช้วิธีการให้ความอุปการะในด้านต่าง ๆ เช่น เวลาเจ็บไข้ได้ป่วย หรือตาย ญาติก็จะไปขอความช่วยเหลือจากผู้มีฐานะดีกว่าตน เมื่อได้รับการช่วยเหลือหรือที่เรียกว่าอยู่ในความอุปถัมภ์ ก็จะไปลงคะแนนเสียงให้เป็นการตอบแทนบุญคุณที่ตนเคยได้รับอุปถัมภ์มาแต่เก่าก่อน

4. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Personal Relations) แนวคิดนี้มีสาระอยู่ว่า ในฐานะที่มนุษย์เป็นสัตว์สังคม มนุษย์จะต้องอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม (Human Group) สร้างความสัมพันธ์อันเกิดจากการคบหาสมาคมกันทำให้คนที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน เช่น กลุ่มญาติ กลุ่มนักศึกษา กลุ่มสถาบัน กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มอาชีพ สมาคม และกลุ่มการเมือง ทำในสิ่งที่จะสร้างความพึงพอใจแก่ผู้ที่ตนรู้จัก และหลีกเลี่ยงภาวะที่จะสร้างความไม่พอใจให้เกิดขึ้นกับสมาชิกอื่นที่อยู่ในกลุ่ม

บทสรุป ในสังคมประชาธิปไตยทั่วไป ถือเอาการเลือกตั้งเป็นกลไกเพื่อแสดงถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในฐานะที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยหรืออำนาจสูงสุดของการปกครองประเทศเป็นสิ่งที่กำหนดตัวบุคคลที่จะเข้ามาทำหน้าที่ทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นฝ่ายบริหารหรือฝ่ายนิติบัญญัติตามกรอบกติกาที่รัฐธรรมนูญของประเทศบัญญัติไว้ ประชาธิปไตยกับการเลือกตั้งจึงเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันทั้งในลักษณะที่การเลือกตั้งเป็นกลไกให้ได้มาซึ่งตัวแทนของประชาชนที่ได้รับการยอมรับทั่วไปขณะที่การปกครองแบบประชาธิปไตย ก็อาศัยการเลือกตั้งเป็นกลไก หรือเครื่องมือในการสร้างความชอบธรรมต่อการเข้าสู่อำนาจของฝ่ายการเมืองในสถานะแห่งตัวแทนของประชาชน นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ได้พยายามศึกษาพฤติกรรมการออกเสียงเลือกตั้งของปัจเจกบุคคลมานานแล้ว ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า การศึกษาพฤติกรรมการออกเสียงเลือกตั้งของคนนี้เป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจในการศึกษามากประเด็นหนึ่งในบรรดาพฤติกรรมทางการเมืองทั้งหลาย โดยเฉพาะนับแต่รัฐศาสตร์เริ่มหันมาใช้แนวการศึกษาเชิงพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) ในการศึกษาวิเคราะห์ปรากฏการณ์ทางการเมือง และมีอิทธิพลต่อการศึกษารัฐศาสตร์ต่อเนื่องมาจนกระทั่งปัจจุบัน แม้จะเปลี่ยนรูปแบบไปเป็นแนวการศึกษาวิเคราะห์แบบยุคหลังพฤติกรรมนิยม (Post - Behaviorism) แนวความคิด

และทฤษฎีประกอบผลงานการศึกษาวิจัยทั้งหลายที่ได้หยิบยกมากล่าวถึงในงานวิจัยชิ้นนี้ ช่วยให้เราสามารถทำความเข้าใจจากรากฐานแนวคิดที่ว่าเหตุใดคนจึงตัดสินใจไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง มีปัจจัยเงื่อนไขใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจไปออกเสียงเลือกตั้ง โดยเฉพาะผลงานการศึกษาวิจัยทั้งของนักวิชาการและวิทยานิพนธ์หลายชิ้น ได้ชี้ให้เห็นแบบแผนแห่งพฤติกรรมการออกเสียงเลือกตั้งของคนไทย การใช้แนวความคิดและทฤษฎีทั้งหลายประกอบตัวอย่างของงานวิจัยที่นำมากล่าวถึงย่อมมีประโยชน์ยิ่งหากผู้อ่านจะได้นำไปคิดต่อ และสามารถใช้อธิบายปรากฏการณ์ทางการเมืองที่รับทราบ หรือพบเห็นตามหน้าหนังสือพิมพ์และสื่อมวลชนอื่นทั่วไป เช่น การอธิบายพฤติกรรมการออกเสียงเลือกตั้งของคนไทยได้อย่างเป็นเหตุเป็นผลตามหลักวิชาการ ความที่กล่าวไปนี้อาจถือได้ว่าเป็นคุณค่าสำคัญที่บรรดาทฤษฎีต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นมาจากกระบวนการศึกษาเชิงพฤติกรรมจะให้อะไรที่ดีแก่สังคมอยู่บ้าง เช่นเดียวกับที่ผู้เขียนก็คาดหวังว่าผู้อ่านที่สนใจจะได้คิดต่อและติดตามได้นำองค์ความรู้ทั้งหลายที่ได้กล่าวถึงทั้งแนวความคิดทฤษฎีและผลงานเชิงประจักษ์ไปต่อยอดเพื่อเพิ่มความรู้ให้แก่ผู้อ่านและสังคมในยุคที่ความรู้เลื่อนไหลอย่างมีพลวัตสูงยิ่ง ต่อไป

2.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎร

คำว่า พฤติกรรมทางการเมือง (Political Behavior) หมายถึง การใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง (อันเป็นจุดเริ่มแรกของการที่จะแต่งตั้ง หรือยินยอมให้บุคคลเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย) การเข้ามีส่วนร่วมในกิจการหรือองค์การทางการเมืองการมีส่วนร่วมสัมพันธ์ติดต่อกับนักการเมือง การอภิปราย หรือการแสดงออก ซึ่งความคิดเห็นในปัญหาการเมืองตลอดจนความสนใจติดตามข่าวสารต่าง ๆ ในทางการเมืองเป็นต้นดังนั้นจะเห็นได้ว่าพฤติกรรมในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมทางการเมือง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า พฤติกรรมในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนเป็นส่วนที่มีความสำคัญของพฤติกรรมทางการเมือง (สุจิต บุญบงการ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2537, น. 16) การศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในระบบการเมืองต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นระบบการเมืองประเภทใด ๆ ก็ตามเป็นส่วนหนึ่งของความพยายามที่จะทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับการปกครองการศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเลือกตั้ง (Voting Behavior) ของนักรัฐศาสตร์ในประเทศตะวันตก โดยเน้นปัจจัยที่มีผลผลักดันให้เกิดมีพฤติกรรมในรูปแบบต่าง ๆ แบ่งเป็น 3 แนวทาง ดังนี้ (สุจิต บุญบงการ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2537, น. 16)

1. ปัจจัยส่วนบุคคลที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมกรรมการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยเฉพาะปัจจัยเกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคลเป็นแนวทางการศึกษาที่เน้นหนักไปในด้านสถานภาพของผู้ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
2. อิทธิพลของความสำนึกเชิงเหตุผลของบุคคลที่มีผลต่อการไปลงคะแนนเลือกตั้งเป็นแนวทางการศึกษาที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคการเมืองการรณรงค์หาเสียง การแถลงนโยบายรวมถึงการบริหารการเลือกตั้ง
3. ปัจจัยเชิงสถานการณ์ของระบบซึ่งเป็นภาพรวมทั้งแง่เวลา (ระยะเวลา) และขนาด (ทั้งระบบ) นั่นคือ เน้นอิทธิพลของปัจจัยที่อยู่ในระดับมหภาค เช่น อิทธิพลสถานการณ์ในแต่ละช่วงสมัยปัจจัยเกี่ยวกับนโยบายและประสิทธิภาพในการดำเนินงานตามนโยบายของพรรคสถานการณ์ภายในและภายนอกเป็นต้น

แนวความคิดดังกล่าวมองพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ในแง่ของระบบปัจจัยสำคัญในการศึกษา จึงได้แก่ ปัจจัยที่ก่อให้เกิดดุลภาวะ (Equilibrium) หรือปัจจัยที่ทำให้เกิดสภาพเสถียรภาวะในระบบ ซึ่งมีผลต่อการเลือกตั้งในประเทศไทย การศึกษาส่วนมากให้ความสนใจในด้านหลักกฎหมาย (Legal - Rational) ยิ่งกว่าด้านพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน ว่าใครเลือกใคร เมื่อไรและอย่างไร การศึกษาโดยยึดหลักกฎหมายดังกล่าว เน้นหลักการของการที่จะให้ประชาชนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรมและเสนอมาตรการแบบต่าง ๆ ที่เห็นว่าจะสร้างความบริสุทธิ์ยุติธรรมและมีความเหมาะสมสูงสุดของการเป็นตัวแทนยิ่งกว่าประเด็นอื่น ๆ ซึ่งส่วนมากก็มักจะไม่สามารถสร้างความบริสุทธิ์ยุติธรรมขึ้นมาอย่างจริงจังได้ ทั้งนี้เนื่องจากยังขาดความรู้เกี่ยวกับแบบแผนพฤติกรรมกรรมการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนความสนใจพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทย ได้เกิดขึ้นหลังจากที่มีนักสังคมศาสตร์ที่สนใจด้านพฤติกรรมศาสตร์สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศมากขึ้นในช่วงระยะเวลาที่ไม่ยาวนานนี้ แต่การศึกษาพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทยที่เป็นระบบและเน้นคุณภาพอย่างพิถีพิถันก็ยังมีอยู่ไม่มากนักในทางวิชาการ การศึกษาพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง พัฒนาขึ้นจากความสนใจของนักวิชาการ 2 สาขา คือ นักสังคมวิทยา และนักรัฐศาสตร์ กลุ่มพฤติกรรมนิยมนักวิชาการเหล่านี้ ได้ให้ความสนใจอิทธิพลของสถานภาพทางเศรษฐกิจ – สังคม ดังกล่าวบ่งชี้จากการศึกษาอาชีพกลุ่มชาติพันธุ์ หรือกลุ่มวัฒนธรรม และชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ รวมทั้งแบบแผนการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีด้วย ต่อมาได้ให้ความสนใจอิทธิพลของปัจจัยด้านจิตวิทยา หรือความรู้สึกลงทางการเมือง เช่น ความสนใจที่มีต่อการเมืองความไว้วางใจทางการเมือง (Political Trust) ความรู้สึกละเลยทางการเมือง (Political Alienation) การสังกัดกลุ่ม หรือการสังกัดพรรคทางการเมืองบางพรรค เป็นต้น การศึกษาดังกล่าวน่าจะนำมาพิจารณากำหนดเป็นแนวทางในการศึกษาพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของไทย

ที่เป็นระบบต่อไปในช่วงเวลาต่อมา Campbell, Gurin and Miller แห่งมหาวิทยาลัยมิชิแกนในสหรัฐอเมริกา ได้ศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ซึ่งพอสรุปสาระสำคัญ ได้ดังต่อไปนี้ (สุจิต บุญบงการ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2537, น. 17 - 18)

1. อิทธิพลของการสังกัดพรรคการเมือง หรือความนิยมพรรคการเมืองพรรคใดพรรคหนึ่ง การศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของการนิยมพรรคการเมืองของประชาชนทำให้ทราบ อัตราจำนวนของความนิยมพรรคเพราะการเปลี่ยนแปลงการนิยมพรรคการเมือง หรือกลุ่มการเมือง ถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งในพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

2. อิทธิพลของปัจจัยระยะสั้นเฉพาะช่วงสมัยที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงความนิยมพรรค การศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของนโยบายในประเทศและนโยบายต่างประเทศที่สำคัญในแต่ละช่วงสมัย ได้พบความเกี่ยวพันระหว่างพรรคการเมืองกับคนรุ่นต่าง ๆ กล่าวคือ บทบาทของพรรคมีลักษณะเสมือนเป็นผู้จัดการทางการเมืองการปกครองของคนรุ่นนั้น ๆ การเปลี่ยนแปลงความนิยมพรรคในแต่ละช่วงสมัยนั้น เกิดจากอิทธิพลของปัจจัยระยะสั้น และคนแต่ละวัยนั้น มีอุดมการณ์ทางการเมืองแตกต่างกัน เช่น จารีตนิยมเสรีนิยม ฯลฯ สำหรับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนี้ อาจรวมไปถึงการมีส่วนร่วมทางการเมือง ทศนคติ และวัฒนธรรมทางการเมืองด้วย ฯลฯ

การเลือกตั้งนอกจากจะเป็นกิจกรรมทางการเมืองแล้ว แนวความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม การออกเสียงเลือกตั้ง ยังถือว่าการเลือกตั้งเป็นเรื่องของสิทธิและหน้าที่ของประชาชนทุกคน กล่าวคือ ที่ว่าการเลือกตั้งเป็นเรื่องของสิทธิ หมายความว่า ทุกคนมีสิทธิในการเลือกตั้งอย่างถ้วนหน้าสิทธิ ดังกล่าว เป็นสิทธิในตัวเองมีต้องให้มีผู้ใดมามอบหมายและไม่มีผู้ใดจะมาเพิกถอนได้ในเมื่อเป็น สิทธิส่วนตัวของทุกคนเช่นนี้แล้ว การ ไปใช้สิทธิหรือ ไปลงคะแนนเลือกตั้งก็เป็นเรื่องของแต่ละ บุคคลไปด้วย กล่าวคือ ไม่มีผู้หนึ่งผู้ใดสามารถไปบีบบังคับให้ประชาชนคนหนึ่งคนใดไปลงคะแนน เสียงเลือกตั้งได้ หากว่าประชาชนผู้นั้นไม่ต้องการ และที่ว่าการเลือกตั้งเป็นเรื่องของหน้าที่มีพื้นฐาน อยู่บนหลักการที่ว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของชาติ เพราะฉะนั้นผู้ที่จะมีส่วนใช้อำนาจอธิปไตย จึงไม่จำเป็นต้องเป็นประชาชนทุกคน แต่เป็นเพียงประชาชนบางคนที่มีความสมบัติเหมาะสมไปทำหน้าที่ เป็นตัวแทนของชาติ ผู้ที่ได้รับหน้าที่ดังกล่าวจึงอาจถูกบังคับให้ไปลงคะแนนเสียงได้

2.3.1 ทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผล (Anthony Downs) เป็นแนวการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับการบริหารการเลือกตั้ง ตัวผู้รับสมัครเลือกตั้ง พรรคการเมือง การรณรงค์หาเสียง นโยบายของพรรค การแจกจ่ายสิ่งของอันรวมถึงการใช้เงินในการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำนึกตรึงตรอง ของผู้ไปใช้สิทธิ ลักษณะเช่นนี้คล้ายกับกรอบความคิดเชิงเหตุผล (Rational Framework) ของผู้ไป ใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งหรือการตัดสินใจของผู้บริโภครทางเศรษฐศาสตร์งานที่สำคัญในด้านนี้

ได้แก่ “The Economic Theory of Democracy” ของ (Downs) และ “The Responsible Electorate” ของ (Key)

2.3.2 การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง การศึกษาเรื่องการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองสามารถนำแนวคิด เรื่องการใช้และความพึงพอใจที่ผู้รับสารมีต่อสื่อมวลชน (Uses and Gratifications Model) เพื่อเป็นดัชนีชี้ถึงการเปิดรับข่าวสารตามความพอใจของผู้รับสาร โดยแนวคิดนี้เน้นที่ผู้รับสารว่ามีกระบวนการอย่างไรในการเปิดรับสื่อหนึ่ง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการและสร้างสรรค์ความพอใจให้กับตนเองโดยอาศัยสื่อ ซึ่งพฤติกรรมที่เกิดขึ้นนี้จะแตกต่างกันไปตามสภาพภูมิหลังด้านตัวแปรทางประชากรศาสตร์ จิตวิทยา และประสบการณ์ส่วนบุคคลของผู้รับสาร (สุรพงษ์ โสชนะเสถียร, 2533, น. 113 - 117) ในกระบวนการถ่ายทอดข่าวสารในสังคมนั้น จำเป็นต้องมีองค์ประกอบของการสื่อสารครบทั้ง 3 ประการ คือ มีแหล่งกำเนิด (Source) ข่าวสาร (Message) และจุดหมายปลายทาง (Destination) แหล่งกำเนิดของข่าวสารมีลักษณะเป็นนามธรรม คือ ที่มาของข่าวสารที่มีสื่อมวลชนทำหน้าที่บันทึกรหัส (Encode) หรือเป็นผู้นำเอาวัตถุดิบมาเปลี่ยนเป็นรูปของข่าวสารไปสู่จุดหมายปลายทาง คือ ผู้รับสาร เนื่องจากการสื่อสารมีลักษณะเป็นกระบวนการจึงสามารถพิจารณาได้เสมือนระบบหนึ่ง ดังนี้ (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2526, น. 13 - 14)

1. แหล่งสาร หรือผู้ส่งสาร (Source) เป็นจุดเริ่มต้นของการสื่อสาร หมายถึง แหล่งกำเนิดของสาร หรือผู้ที่เลือกสรรข่าวสารเกี่ยวกับความคิดเห็น หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแล้วส่งต่อไปยังผู้รับสาร บทบาทของผู้ส่งสารมี 3 ประการ คือ เลือกสรรความหมายที่ใช้ในการสื่อสาร สร้างรหัสจากความหมายให้อยู่ในรูปของสาร และส่งรหัสของสารนั้นออกไป

2. สาร (Message) หมายถึง สิ่งที่ทำหน้าที่กระตุ้นความหมายให้กับผู้รับเป็นเรื่องราวสารที่ส่งออกไปจากผู้สื่อสารถึงตัวผู้รับสารในการวิเคราะห์ตัวองค์ประกอบของสารมีข้อพิจารณา 3 ประการ คือ รหัส หรือสัญลักษณ์ของสาร (Message Code หรือ Symbol of Signal) เนื้อหาของสาร (Message Content) และการทำข่าวสาร (Message Treatment) แต่ในความหมายทั่วไปที่ใช้มัก หมายถึง “เนื้อหาของสาร” ซึ่งหมายถึง ข้อความที่ผู้ส่งสารใช้สื่อความหมายที่ต้องการ

3. ช่องทางสำหรับส่งสารหรือสื่อ (Channel or Medium) เป็นสิ่งที่พาสารจากผู้ส่งไปยังผู้รับสาร

4. ผู้รับสาร (Receiver) หมายถึง ผู้รับข่าวสารจากแหล่งสารบทบาทของผู้รับสาร มี 3 ประการ คือ รับสาร ถอดรหัสจากสาร เพื่อให้ได้ความหมายและตอบโต้ความหมาย

จากกระบวนการข้างต้นจะเห็นได้ว่า ความสัมพันธ์กับระหว่าง ผู้ส่งสาร ซึ่งได้แก่ สื่อมวลชนต่าง ๆ เนื้อหาข่าวสาร คือ “ข่าว” (News) ที่เป็นการรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและเป็นสิ่งที่น่าสนใจและผู้รับสาร คือ ผู้บริโภคข่าวสารจากสื่อตนเอง

2.3.3 วัฒนธรรมทางการเมือง (Almond and Verba, 1965, p. 398) เป็นผู้เริ่มใช้คำว่า “วัฒนธรรมทางการเมือง” (Political Culture) เป็นแนวทางในการอธิบายแบบแผนพฤติกรรมทางการเมือง โดยให้คำหมายของคำว่า วัฒนธรรมทางการเมือง หมายถึง แบบแผนของความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติของบุคคลต่อระบบการเมือง และส่วนอื่น ๆ ของระบบการเมือง สอดคล้องกับแนวคิดของ (Pye, 1968, p. 218) ที่ได้ให้ความหมายของ วัฒนธรรมทางการเมืองไว้ว่า แบบแผนของทัศนคติ ความเชื่อ สภาวะอารมณ์ ความรู้สึกซึ่งเป็นสิ่งที่สั่งการ และมีความหมายต่อกระบวนการทางการเมืองเป็นกรอบของพฤติกรรมในระบบการเมืองนั้น ๆ ส่วนประกอบของวัฒนธรรมทางการเมืองมีทั้งอุดมคติทางการเมืองและบรรทัดฐานในการดำเนินการของระบบการเมือง กล่าวอีกนัยหนึ่ง วัฒนธรรมทางการเมืองโดยระบบการเมืองแต่ละระบบจะปรากฏอยู่ในรูปแบบของมิติทางจิตวิทยา และอัตวิสัยของการเมือง ส่วน (Yinger, 1962, pp. 380 - 381) ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมทางการเมือง ไว้ว่าทัศนคติและการอบรมที่บุคคลแต่ละคนได้รับจากระบบการเมืองนั้น ๆ อันได้แก่ ความรู้สึก และค่านิยมต่อระบบการเมือง และการประเมินค่าต่อเหตุการณ์ทางการเมือง นอกจากนี้ยังมี (Dahl, 1966, pp. 352 - 355) ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมทางการเมืองไว้ว่า วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นปัจจัยในการอธิบายแบบแผนต่าง ๆ อันแตกต่างกันของความขัดแย้งทางการเมือง ซึ่งลักษณะทางวัฒนธรรมทางการเมืองที่เด่นชัด ได้แก่ ความรู้สึก หรือการอบรมกล่อมเกลามาก่อนของบุคคลที่มีต่อระบบการเมืองและบุคคลอื่น ๆ รวมถึง (Manheim, 1975, p. 30) ได้ให้ความหมายของคำว่า วัฒนธรรมทางการเมืองไว้ว่า แบบแผนของความเชื่อและทัศนคติที่เกี่ยวกับเป้าหมายทางการเมืองร่วมกัน ซึ่งปรากฏอยู่ในระบบการเมืองต่าง ๆ ซึ่งเป้าหมายที่ว่า นั่นคือ การมีผลประโยชน์ร่วมกันในขั้นมูลฐานและการประเมินค่าที่เหมือนกัน ตลอดจนการเห็นพ้องต้องกันจากการได้รับประสบการณ์ทางประวัติศาสตร์อย่างเดียวกัน และยังพบว่า มีนักวิชาการอีกหลายท่านได้ให้นิยามไว้เช่นเดียวกัน เช่น (Verba, 1965, p. 516) ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมทางการเมืองไว้ว่าระบบความเชื่อที่เกี่ยวกับแบบแผนของกิจกรรมทางการเมือง และสถาบันทางการเมืองไม่ได้หมายรวมสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในทางการเมืองแต่หมายถึงสิ่งที่ประชาชนเชื่อในสิ่งที่เกิดขึ้นซึ่งความเชื่อเหล่านี้อาจจะอยู่หลายลักษณะ เช่น ความเชื่อในแง่ประจักษ์ในวิถีชีวิตที่เป็นจริงทางการเมือง หรืออาจจะเป็นความเชื่อในเป้าหมาย หรือค่านิยมที่ควรจะนำมาปฏิบัติใช้ได้

ลิขิต ชีรเวทิน (2529, น. 116) ได้อธิบายถึง วัฒนธรรมทางการเมืองในหลายประเด็น ดังนี้

1. วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นแบบในการคิดเรื่องการเมือง หรืออำนาจของคนในสังคมหนึ่ง ซึ่งเป็นทั้งความรู้ ความเชื่อ อุดมการณ์ ค่านิยมทางการเมือง
2. เป็นแบบในการกระทำ หรือดำเนินการทางการเมือง

3. เป็นส่วนที่เป็นวัฒนธรรมทางสัญลักษณ์ และได้สรุปถึง วัฒนธรรมทางการเมืองว่า ความรู้ ความเชื่อ อุดมการณ์ ค่านิยม บรรทัดฐาน และสัญลักษณ์ รวมทั้งวัตถุประสงค์ของบุคคล กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หรือสังคมใดสังคมหนึ่ง

2.3.4 สภาพแวดล้อมทางการเมือง แนวคิดของ ชูเกียรติ ภัยลี (2536, น. 19 - 21) ที่ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่มีผลต่อการพฤติกรรมทางการเมือง แบ่งออกได้ 3 ปัจจัย คือ

1. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม (The Social Environment) เช่น ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ อายุ เชื้อชาติ เพศ ศาสนา และถิ่นที่อยู่อาศัย

2. ปัจจัยด้านจิตวิทยา (Psychological Variables) เช่น แรงจูงใจลักษณะบุคลิกภาพ และความต้องการ เป็นต้น

3. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางการเมือง (The Political Environment) เช่น ระบบการเมือง เหตุการณ์บ้านเมือง ลักษณะการรณรงค์หาเสียง และประเด็นทางการเมืองต่าง ๆ

2.3.5 ความรู้สึกจذب ออยกรู้อายกเห็น ออยกรกระทำสิ่งที่ตนสนใจนั้น ความสนใจเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียน หรือการทำงาน และเป็นความรู้สึกที่โน้มเอียงในการที่จะเลือกทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดเกี่ยวข้อง พร้อมที่จะเสาะหาสิ่งสนใจด้วยความตั้งใจ และยอมรับในคุณค่าของสิ่งนั้น ๆ

2.3.6 พฤติกรรมทางการเมือง นันทนา วรรณะภูติ (2539, น. 40) ได้สะท้อนแนวคิดเกี่ยวกับ พฤติกรรมทางการเมือง หมายถึง ลักษณะการแสดงออกในการกระทำ หรือการปฏิบัติที่มีผลก่อให้เกิด การพัฒนาร่วมมือหรือขัดแย้ง และวิถีทางที่ใช้ในการดำรงชีวิตในสังคม กลุ่มตนเอง และสังคมส่วนใหญ่ ซึ่งคนเราต้องมีการกระทำที่มีผลกระทบต่อตัวบุคคล สังคม และระบบการเมืองทางใดทางหนึ่งด้วย

2.3.7 ค่านิยมพื้นฐานทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ค่านิยมในทางการเมืองของแต่ละบุคคล ย่อมส่งผลต่อการดำเนินการทางการเมืองของบุคคลเหล่านั้นด้วย และค่านิยมในระบอบการปกครอง ประชาธิปไตย ก็ย่อมส่งผลต่อแนวคิดทัศนคติของคนในสังคมประชาธิปไตยด้วยเช่นกัน ดังที่ วัชริ ด่านกุล (2541, น. 31) ได้นำเสนอไว้ ได้แก่ ความเสมอภาค ความรักอิสระ เสรี โลกที่มีสันติสุข การช่วยเหลือผู้อื่น ความมั่นคงของประเทศ การบังคับตัวเอง การเป็นตัวของตัวเอง การมีความสามารถสูง การมีความสามารถสูง ความกล้า ความรับผิดชอบ การคิดสร้างสรรค์ ความมีน้ำใจเมตตาอารี และ ความมีแนวคิดกว้าง

2.3.8 อุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย แคน สว่างวัฒน์ (2546, น. 9) ได้สรุปคำว่า อุดมการณ์ทางการเมืองไว้ว่า อุดมการณ์ทางการเมืองเป็นระบบความเชื่อของกลุ่มคนในทางการเมือง ที่กลุ่มคนนั้นยอมรับและใช้เป็นหลักเกณฑ์ทางการเมือง เพื่อการอธิบาย ตัดสิน และยึดถือปฏิบัติ ในทางการเมืองร่วมกัน อุดมการณ์ทางการเมืองเป็นระบบความเชื่อที่มีลักษณะสำคัญ คือ เป็นที่ยอมรับ

ของกลุ่มคน เป็นสิ่งที่กลุ่มคนใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติและช่วยให้กลุ่มคนนำมาเป็นข้ออ้างในการทำกิจกรรมทางการเมือง

2.3.9 การเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นส่วนหนึ่งของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ตามแนวคิดของ (Milbrath, 1971, pp. 12 - 16) ซึ่งได้จำแนกรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ 6 รูปแบบด้วยกัน ได้แก่

1. การเลือกตั้ง (Voting) เป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สามารถแยกกิจกรรมที่เกี่ยวกับการณรงค์หาเสียงและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นเพียงการแสดงออกของประชาชนถึงความจงรักภักดีต่อระบอบการเมืองมากกว่าเป็นการกระทำตามความต้องการของตน เป็นการไปทำตามความสำนึกในหน้าที่พลเมืองดีมากกว่าที่จะเชื่อว่าการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้น จะมีผลทางการเมืองที่แตกต่างกันออกไป

2. การเป็นเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองและผู้รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง (Party and Campaign Workers) หมายถึง การเข้ามีส่วนร่วมในพรรคการเมืองทั้งในช่วงระหว่างการเลือกตั้งและการรณรงค์หาเสียง การบริจาคเงินช่วยเหลือผู้สมัครรับเลือกตั้ง การชักชวนประชาชนไปลงทะเบียนเพื่อสิทธิในการลงคะแนนการเข้าร่วมและสนับสนุนพรรคการเมือง การพยายามชักชวนให้ประชาชนลงคะแนนเสียงแก่พรรคหรือผู้สมัครที่ตนขอ การลงสมัครรับเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมทางการเมืองนี้เป็นแบบแผนของความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกชนกับรัฐ

3. การเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน (Community Activities) เป็นการก่อตั้งกลุ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาสังคม หรือร่วมมือกับกลุ่มต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้ว เพื่อเข้าไปมีบทบาทเกี่ยวกับกิจกรรมสาธารณะหรือติดต่อกับทางราชการในเรื่องปัญหาสังคม ผู้มีบทบาทในชุมชนจึงนับว่าเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นสูงตลอดจนมีระดับความผูกพันทางจิตใจกับชุมชน

4. การติดต่อกับทางราชการ (Contracting Officials) เป็นกิจกรรมที่เน้นเฉพาะของบุคคลซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อบุคคลนั้นเองเท่านั้น เช่น การติดต่อกับทางราชการในเรื่องการเสียภาษี โรงเรียน การทำถนน การติดต่อขอรับสวัสดิการ เป็นต้น

5. การเป็นผู้ประท้วง (Protestors) ขอบเขตของกิจกรรมในการมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบนี้ คือ การเข้าร่วมเดินขบวนตามถนนหรือก่อให้เกิดจลาจล (ถ้าจำเป็น) เพื่อบังคับให้รัฐแก้ไขบางสิ่งบางอย่าง ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเมืองให้ถูกต้อง การประท้วงที่เปิดเผยต่อสาธารณชน

6. การเป็นผู้สื่อข่าวสารทางการเมือง (Communicators) ได้แก่ การติดต่อข่าวสารทางการเมืองอยู่เสมอ การส่งข่าวสารแสดงการสนับสนุนให้แก่ผู้นำทางการเมือง เมื่อเขากระทำในสิ่งที่ถูกต้อง หรือส่งคำคัดค้านเมื่อเขากระทำในสิ่งที่เลวร้าย การร่วมอภิปรายปัญหาทางการเมือง การให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการเมืองแก่เพื่อนในชุมชน การให้ความสนใจแก่ทางราชการ และ

การเขียนจดหมาย หรือบทความถึงบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ ผู้เข้าร่วมลักษณะนี้มักจะเป็นคนที่มี การศึกษาสูง มีข้อมูลเกี่ยวกับการเมืองมาก และมีความสนใจทางการเมืองมากด้วย การเป็นผู้สื่อสาร ทางการเมืองเหล่านี้จะวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล มากกว่าเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง หรือผู้รักชาติแต่จะ ไม่แสดงออกด้วยการประท้วง

2.4 บริบททั่วไปในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

บริบททั่วไปในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ประกอบด้วย 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัด ร้อยเอ็ด จังหวัดขอนแก่น จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งทั้ง 4 จังหวัด ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางของประเทศไทย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.4.1 จังหวัดร้อยเอ็ด

ดินแดนในภาคอีสานที่เรียกว่า “ร้อยเอ็ด” นั้นแต่เดิมเป็นเมืองใหญ่เจริญรุ่งเรืองมาก มีประตู เข้าเมือง 11 ประตู มีเมืองขึ้น 11 เมือง เรียกว่า “เมืองสาเกตุนคร” หรืออาณาจักรกุนทนะนคร” เมือง ร้อยเอ็ด เคยเป็น แหล่งอารยธรรมยุคประวัติศาสตร์ ตามหลักฐาน โบราณคดี ตำนานอุรังธาคูได้เล่าว่า มีนครใหญ่แห่งหนึ่งชื่อ อาณาจักรกุนทนะนคร มีเมืองหลวงชื่อ สาเกตู เจริญรุ่งเรืองเป็นปึกแผ่น เจ้าผู้ครองนครชื่อพระเจ้ากุนทนะ เมืองนี้มี กุศโลบายทางประวัติศาสตร์ ที่แตกต่างจากเมืองอื่น ๆ คือ ขุดคูน้ำคันดินเป็นกำแพงสูงรอบเมือง ตลอดแนวตัด ถนน เจาะช่องทางเข้าเมืองเท่า ๆ กับจำนวนเมือง ขึ้นทั้ง 11 เมือง เป็น 11 ประตู (เดิมเขียน 10.1 หรือสิบหนึ่ง) กำหนดรหัสเข้าเมืองอย่างรัดกุม เมื่อเหตุร้าย ให้ใช้ปีซาววา (ปี 20 วา) และม้าเร็วชื่อแม่แลแจ้งเหตุนั้น ๆ การปกครองเต็มไปด้วยความร่วมมือกัน จนกระทั่ง ถึงสมัยพระเจ้าสุริยวงศัษรรมิกราช ประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากขอมคุกคาม จึงพาไพร่พลอพยพไปอยู่ในแหล่งใหม่หัวเมืองกระดังกระเดื่อง จึงถึงกาลวิบัติลงในปี พ.ศ. 2556 พระเจ้าสร้อยศรีสมุทรพุทธางกูร เจ้าผู้ครองนครจำปาศักดิ์ ได้ให้จารย์แก้วคุมไพร่พลได้กลุ่มหนึ่ง ประมาณ 3,000 คน มาสร้างเมืองทุ่ง (บ้านทุ่งอำเภอสุวรรณภูมิ) ขึ้นตรงต่อนครจำปาศักดิ์ จารย์แก้ว ลีนชีพ ท้าวมือบุตรชายโต ได้ขึ้นครองราชย์ และท้าวทนต์เป็นน้องชายเป็นอุปราชเมื่อท้าวมือลีนชีพ ท้าวทนต์ขึ้นครองราชย์แทน ยังเกิดความไม่พอใจแก่ท้าวเชียง และท้าวสุนย์บุตรชายท้าวมือเป็นอันมาก จึงแต่งเครื่องราชบรรณาการไป ขอพึ่งพระบรมโพธิสมภารพระเจ้าเอกทัศแห่งกรุงศรีอยุธยาทรงโปรด ให้พระยาพรหมกับพระยากรมท่ามาเจรจาอันสำเร็จ ท้าวทนต์เมื่อสละตำแหน่งให้แก่หลาน ทั้งสองแล้ว ก็เห็นว่าบ้านกุมร้างหรือเมืองสาเกตู มีชัยภูมิสมบูรณ์ดี จึงได้รวมไพร่พลอีกกลุ่มหนึ่ง เข้าไปฟื้นฟูเมืองสาเกตุนครให้เป็นเมืองที่พร้อมพร้อมสมบูรณ์อีกครั้ง เพราะเป็นเมืองที่มีประตูเข้าเมือง 11 ประตู คำกลอนบทหนึ่งกล่าวว่า “เมืองสิบเอ็ดฝักตู สิบแปดเอี่ยม ชาว แก้วแม่ขันใด”

ทั้งนี้ เพราะมีวิหาร 6 ชั้น กลางเมือง คือ บึงปลาญชัยมีบันได 29 ชั้น มีหน้าต่าง 18 ช่อง มีประตู 11 ช่อง (โบราณ เขียน 101) อ่านว่า สิบเอ็ด ซึ่งพระเจ้ากรุงธนบุรี ก็พระราชทานอนุญาตให้ตั้งได้เมืองร้อยเอ็ด ได้ปกครองตัวเองด้วยความด้วยความร่วมมือกัน จนกระทั่งในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดให้พระอมตยาธิบดีเดินทางมาเกณฑ์ไพร่พลในหัวเมืองภาคอีสานไปรบจีนฮ่อ เจ้าเมืองร้อยเอ็ดเข้าร่วมปฏิบัติการครั้งนั้นด้วยเจ้าเมืองร้อยเอ็ดหวาดกลัวความตาย จึงหนีกลับบ้านปล่อยให้นุตรชายต่อสู้ข้าศึกจนได้รับบาดเจ็บพระเจ้าอยู่หัวราชการที่ 5 ได้พระราชทานความดีความชอบ โปรดเกล้าแต่งตั้งให้เป็นพระยาขัติยะวงษา อันเป็นต้นตระกูลเจ้าเมืองร้อยเอ็ด ในสมัยต่อมาในราวปี พ.ศ. 2435 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวราชการที่ 5 โปรดให้มีการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่นอีสานขึ้น โดยแบ่งอีสานออกเป็นสองมณฑล คือ มณฑลลาวพวนกับมณฑลลาวท้าวโปรดให้ร้อยเอ็ด เป็นศูนย์กลางบริหารอีสานตอนล่างและตอนกลาง และในปี 2445 ในรัชสมัยรัชกาลที่ 5 ได้แยกมณฑลลาวท้าว ออกเป็นสองมณฑล คือ มณฑลอุบล และมณฑลร้อยเอ็ด การจัดระบบการปกครองหัวเมืองอีสานได้เปลี่ยนแปลง เพื่อความเหมาะสมเรื่อยมา จนกระทั่งช่วงหลังการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 มณฑลร้อยเอ็ด จึงถูกเปลี่ยนแปลงเป็นจังหวัดร้อยเอ็ดในปัจจุบัน

2.4.1.1 ข้อมูลทั่วไปจังหวัดร้อยเอ็ด ลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ และทรัพยากรธรรมชาติ ร้อยเอ็ด เป็นจังหวัดที่ตั้งกึ่งกลางของภาคอีสาน มานานกว่า 200 ปี อดีตเคยเป็นเมืองใหญ่ที่รุ่งเรืองมาก ชื่อว่า สาเกตุนคร มีประตูเข้าเมือง 11 ประตูเมืองขึ้น 11 เมือง แต่ปัจจุบันได้มีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ มากมาย เมืองร้อยเอ็ดเป็นเมืองแห่งบึงปลาญชัยและมีส่วนหนึ่ง ประวัติจังหวัดร้อยเอ็ดของทุ่งกุลาร้องไห้ ที่มีชื่อเสียง มีเนื้อที่กว้างใหญ่ถึงสองล้านไร่เศษ ซึ่งได้รับการพัฒนาเพื่อให้เป็นแผ่นดินแห่งความสมบูรณ์ จนแทบจะหาร่องรอยความแห้งแล้งในอดีตไม่พบสัญลักษณ์จังหวัดร้อยเอ็ดเป็นเกาะกลางบึงปลาญชัย มีธงปลิวไสวอยู่บนยอดเสาบ่งบอกถึงความเป็นเอกราชของชาติไทยพื้นน้ำใส เย็น ชุ่มฉ่ำเหมือนน้ำใจของชาวร้อยเอ็ด มีดอกบัวหลวงชูช่อกัน แสดงถึงความเป็นพุทธศาสนิกชนนับถือ ศาสนา พุทธ อันเป็นศาสนา ประจำชาติร้อยเอ็ด มีเนื้อที่ 8,299.4 ตารางกิโลเมตร และแบ่งออกการปกครองออกเป็น 20 อำเภอ และมีระยะทางจากอำเภอเมืองเดินทางโดยรถยนต์ไปยังอำเภอต่าง ๆ เป็นกิโลเมตร คือ อำเภอเกษตรวิสัย (47 กม.) อำเภอปทุมรัตน์ (85 กม.) อำเภอจตุรพักตรพิมาน (26 กม.) อำเภอธวัชบุรี (12 กม.) อำเภอพนมไพร (64 กม.) อำเภอโพนทอง (47 กม.) อำเภอเสลภูมิ (34 กม.) อำเภอสุวรรณภูมิ (52 กม.) อำเภออาจสามารถ (34 กม.) อำเภอหนองพอก (73 กม.) อำเภอเมืองสรวง (26 กม.) อำเภอโพธิ์ชัย (58 กม.) อำเภอโพนทราย (79 กม.) อำเภอเมยวดี (62 กม.) อำเภอศรีสมเด็จ (25 กม.) อำเภอจังหาร (10 กม.) อำเภอทุ่งเขาหลวง (34 กม.) อำเภอเชียงขวัญ (18 กม.) อำเภอหนองฮี (76 กม.)

2.4.1.2 การเดินทาง ตัวเมืองร้อยเอ็ดอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ไปตามทางรถยนต์ 512 กิโลเมตร ทางรถยนต์เส้นทางที่สะดวกและสั้นที่สุด คือ ใช้เส้นทางกรุงเทพ ผ่านสระบุรี - นครราชสีมา - บ้านไผ่ - มหาสารคาม - จังหวัดร้อยเอ็ด ใช้เวลาประมาณ 7 ชั่วโมง

เนื่องจากราษฎรขาดแคลนที่ดินทำกินปัจจุบันจังหวัดร้อยเอ็ด มีพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เหลือเพียง 137,289.50 ไร่ หรือร้อยละ 2.8 ของพื้นที่จังหวัด ซึ่งผลจากการที่จังหวัดมีพื้นที่ป่าเพียงร้อยละ 9 จากที่ควรจะต้องมีไม่น้อยกว่า ร้อยละ 40 ตามหลักวิชาการทำให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศวิทยา และก่อให้เกิดความแห้งแล้งในจังหวัด และนับเป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่งของจังหวัดร้อยเอ็ด

2.4.1.3 มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 1,307,982 คน แยกเป็นชาย 654,508 คน หญิง 655,751 คน โดยมีอำเภอที่มีประชากรมากที่สุด ได้แก่ อำเภอเมืองร้อยเอ็ด 118,789 คน รองลงมา ได้แก่ อำเภอเสลภูมิ มีจำนวน 108,063 คน และอำเภอสุวรรณภูมิ มีจำนวน 106,451 คน สำหรับอำเภอที่มีความหนาแน่นของประชากรมากที่สุด คือ อำเภอจังหาร โดยมีอัตราความหนาแน่น 295 คน / ตารางกิโลเมตร รองลงมา ได้แก่ อำเภอเมืองร้อยเอ็ด มีอัตราความหนาแน่น 240 คน / ตารางกิโลเมตร และอำเภอเชียงขวัญ มีอัตราความหนาแน่น 215 คน / ตารางกิโลเมตร โดยอัตราความหนาแน่นโดยเฉลี่ยของจังหวัดอยู่ในระดับ 158 คน / ตารางกิโลเมตร

2.4.1.4 จังหวัดร้อยเอ็ด แบ่งออกเป็น 20 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองร้อยเอ็ด, อำเภอเกษตรวิสัย, อำเภอปทุมรัตน์, อำเภอจตุรพักตรพิมาน, อำเภอธวัชบุรี, อำเภอพนมไพร, อำเภอโพนทอง, อำเภอหนองพอก, อำเภอเสลภูมิ, อำเภอสุวรรณภูมิ, อำเภอเมืองสรวง, อำเภอโพนทราย, อำเภออาจสามารถ, อำเภอเมยวดี, อำเภอศรีสมเด็จ, อำเภอจังหาร, อำเภอเชียงขวัญ, อำเภอหนองฮี และอำเภอทุ่งเขาหลวง

2.4.2 จังหวัดขอนแก่น

จังหวัดขอนแก่น ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่เหนือระดับน้ำทะเล 100 - 200 เมตร มีเนื้อที่ประมาณ 10,885.99 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 6.8 ล้านไร่ ห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 (ถนนมิตรภาพ) เป็นระยะทาง 445 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

1. ทิศเหนือ ติดกับจังหวัดอุดรธานี จังหวัดเลย และจังหวัดหนองบัวลำภู
2. ทิศใต้ ติดกับจังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดบุรีรัมย์
3. ทิศตะวันออก ติดกับจังหวัดกาฬสินธุ์ และจังหวัดมหาสารคาม
4. ทิศตะวันตก ติดกับจังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดเพชรบูรณ์

2.4.2.1 ทรัพยากรป่าไม้ จังหวัดขอนแก่น มีพื้นที่ป่า 1,296,400 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 11.91 ของพื้นที่จังหวัด มีอุทยานแห่งชาติ 4 แห่ง มีพื้นที่รวม 743,973 ไร่ วนอุทยาน 2 แห่ง มีพื้นที่รวม 6,200 ไร่ ป่าสงวนแห่งชาติ 22 ป่า มีพื้นที่รวม 1,697,052 ไร่ ป่าชุมชน 206 แห่ง มีพื้นที่รวม 49,316 ไร่ สภาพป่า ประกอบด้วย ป่าดิบเขา ป่าดิบแล้ง ป่าเบญจพรรณ และป่าเต็งรัง พรรณไม้ สำคัญ ได้แก่ ประดู่ มะค่าโมง ตะแบก เหียง พลวง แดง เต็ง รัง พรรณไม้พื้นล่างที่ขึ้นอยู่หนาแน่น ได้แก่ หวาน ไพร ชัน ข่าป่า เพ็ก หวาย กกล้วยไม้ป่า หญ้าคา แฝก

2.4.2.2 ทรัพยากรน้ำ จังหวัดขอนแก่นมีลำน้ำที่สำคัญไหลผ่าน 3 สาย ดังนี้

1) ลำน้ำพอง มีต้นกำเนิดจากภูกระดึงและเทือกเขาสันปันน้ำของกลุ่มน้ำป่า สักกับลุ่มน้ำชี ไหลผ่าน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย และอำเภออุบลรัตน์, อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น และไหลบรรจบแม่น้ำชีที่ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีการก่อสร้างเขื่อนอุบลรัตน์กั้นลำน้ำพอง ที่อำเภออุบลรัตน์ เพื่อผลิตกระแสไฟฟ้าและการชลประทาน มีพื้นที่ชลประทานประมาณ 258,000 ไร่ โดยการก่อสร้างฝายหนองหวายเพื่อทดน้ำ ที่อำเภอลำน้ำพอง ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาหนองหวาย ลำน้ำพองสามารถแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ 1) น้ำพองตอนบน ซึ่งอยู่เหนือเขื่อนอุบลรัตน์ ลำน้ำสาขาประกอบด้วย หนองโก ลำน้ำพวย ห้วยทรายขาว ลำน้ำมอ ห้วยแกน และห้วยซำจาน ซึ่งไหลลงเขื่อนอุบลรัตน์ และ 2) ลำน้ำพองตอนล่าง ซึ่งอยู่ที่ท้ายเขื่อนอุบลรัตน์ ลำน้ำสาขาประกอบด้วย ห้วยทราย ห้วยคุ่มมูม ห้วยยาง ห้วยโจด ห้วยเสือเต้น ห้วยเสียว ห้วยเก็ดคต ห้วยใหญ่ ห้วยสายบาตร และห้วยพร คือ

2) ลำน้ำเชิญ มีต้นกำเนิดจากสันปันน้ำของกลุ่มน้ำป่าสัก และลุ่มน้ำชี ในจังหวัดชัยภูมิ และอำเภอยุเมต จังหวัดขอนแก่น และไหลลงเขื่อนอุบลรัตน์ที่ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

3) ลำน้ำชี มีต้นกำเนิดจากสันปันน้ำของกลุ่มน้ำป่าสักและลุ่มน้ำชี ในจังหวัดชัยภูมิ ไหลเข้าสู่จังหวัดขอนแก่นบริเวณ อำเภอเวียงน้อย ไหลผ่านอำเภอเวียงใหญ่ อำเภอชนบท อำเภอ มัญจาคีรี อำเภอบ้านไผ่ และอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ไหลผ่านจังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดยโสธร และบรรจบแม่น้ำมูล ที่จังหวัดอุบลราชธานี ความยาว 900 กม. ในสภาพปัจจุบันน้ำท่าจากแม่น้ำชีไหลผ่านแม่น้ำมูลประมาณ 8.752 ล้าน ลบ.ม. / ปี ปริมาณน้ำท่า ในพื้นที่ลุ่มน้ำชี จากการรวบรวมข้อมูลปริมาณน้ำท่าจากสถานีวัดน้ำท่าที่อยู่ในลุ่มน้ำชีทั้งหมด 32 สถานี พบว่า ปริมาณน้ำท่าของแม่น้ำชีส่วนใหญ่จะมีมากในช่วงเดือนสิงหาคม - เดือนพฤศจิกายน และมีปริมาณน้อยในช่วงฤดูแล้ง โดยเดือนที่มีปริมาณน้ำท่าสูงสุด ได้แก่ ช่วงเดือนกันยายนและ ตุลาคม ส่วนลุ่มน้ำย่อยที่อยู่ในลุ่มน้ำมูลพื้นที่จังหวัดขอนแก่นจะมีปัญหาการขาดแคลนน้ำมาก

พอสสมควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงฤดูแล้ง เนื่องจากปริมาณน้ำท่าที่เกิดจากลุ่มน้ำมีน้อย และยังไม่มีความเหมาะสมแก่กักน้ำขนาดกลาง

2.4.2.3 แหล่งน้ำชลประทาน ในเขตจังหวัดขอนแก่น มีแหล่งน้ำ ประกอบด้วย โครงการแหล่งน้ำ จำนวน 462 โครงการ คือ โครงการขนาดใหญ่ จำนวน 2 แห่ง เก็บกักน้ำได้ 2,263.60 ล้านลูกบาศก์เมตร โครงการขนาดกลาง จำนวน 19 แห่ง เก็บกักน้ำได้ 81.44 ล้านลูกบาศก์เมตร โครงการขนาดเล็ก จำนวน 441 แห่ง สามารถเก็บกักน้ำได้ 37.13 ล้านลูกบาศก์เมตร และโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าจำนวน 109 แห่ง มีพื้นที่รับผลประโยชน์ทั้งหมด 553,461 ไร่

2.4.2.4 ทรัพยากรน้ำบาดาล จังหวัดขอนแก่น มีบ่อน้ำบาดาล จำนวน 6,462 บ่อ บ่อน้ำบาดาลส่วนใหญ่จะใช้ประโยชน์ เพื่อการผลิตน้ำประปาหมู่บ้านและเพื่อการอุปโภคบริโภค ในครัวเรือน ส่วนบ่อน้ำบาดาลที่ใช้สำหรับกิจกรรมอื่น ๆ เช่น เกษตรกรรม อุตสาหกรรม การประมง และการเลี้ยงสัตว์ มีอยู่บ้างแต่เป็นจำนวนไม่มากนัก

2.4.2.5 ทรัพยากรสัตว์ป่า จังหวัดขอนแก่น สัตว์ป่าส่วนใหญ่มักอาศัยอยู่ในป่าดิบแล้งบริเวณเทือกเขาภูเม็ง เพราะเป็นแหล่งหากินที่อุดมสมบูรณ์และถูกรบกวนจากมนุษย์น้อยมาก สัตว์ป่าที่พบเห็นเป็นสัตว์ขนาดกลาง และขนาดเล็ก อาทิ หมูป่า เก้ง สุนัขจิ้งจอก เม่น นิ่ม กระต่ายป่า ไก่ป่า งู และนกชนิดต่าง ๆ เป็นต้น

2.4.2.6 การสาธารณสุข ขอนแก่น มีสถานพยาบาล ประกอบด้วย โรงพยาบาล 32 แห่ง สังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น 23 แห่ง มหาวิทยาลัยขอนแก่น 2 แห่ง กระทรวงกลาโหม 1 แห่ง กรมอนามัย 1 แห่ง กรมสุขภาพจิต 1 แห่ง กรมการแพทย์ 1 แห่ง เอกชน 2 แห่ง และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล 248 แห่ง บุคลากรด้านสาธารณสุข ประกอบด้วย แพทย์ 426 คน ทันตแพทย์ 136 คน เภสัชกร 164 คน อัตราส่วนแพทย์ / จำนวนประชากรจังหวัดขอนแก่น เท่ากับ 1 / 4,149 คน

2.4.2.7 การศึกษา จังหวัดขอนแก่น มีโรงเรียนที่เปิดทำการสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1,138 แห่ง จำนวนนักเรียน 247,429 คน จำนวนครู 13,599 คน จำนวนห้องเรียน 11,440 ห้อง สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา 14 แห่ง โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน จำนวน 11 แห่ง

2.4.2.8 ประชากร แรงงาน และการจ้างงาน และแรงงานต่างด้าว จังหวัดขอนแก่น มีประชากร ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2557 ทั้งสิ้น 1,801,753 คน จำแนกเป็นชาย 884,822 คน และหญิง 905,227 คน

2.4.2.9 ข้อมูลด้านการบริหารจัดการ จังหวัดขอนแก่น มีวิสัยทัศน์การพัฒนา 4 ปี พ.ศ. 2557 - 2560 (ฉบับทบทวน) คือ ขอนแก่นเมืองน่าอยู่ มุ่งสู่มหานครแห่งอาเซียน โดยมียุทธศาสตร์การพัฒนาประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ (21 กลยุทธ์ 601 โครงการ งบประมาณทั้งสิ้น 72,132 ล้านบาท)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาเศรษฐกิจให้มีความมั่นคงและมีความพยายาม
ทางการแข่งขัน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาคุณภาพคนและสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน และความ
มั่นคง

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การเพิ่มศักยภาพของเมืองเพื่อเชื่อมโยงโอกาสจากกลุ่ม
ประเทศอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง และอาเซียน

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาการบริหารภาครัฐ

2.4.3 จังหวัดมหาสารคาม

ข้อมูลจังหวัดมหาสารคาม ข้อมูลทั่วไป จังหวัดมหาสารคาม เป็นจังหวัดหนึ่งทางภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย มีรูปร่างคล้ายนกอินทรีกลับหัว ตั้งอยู่บริเวณส่วน
กลางของ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่ในกลุ่มที่ราบสูงโคราช พื้นที่ 5,291.7 ตารางกิโลเมตร (อันดับที่
42 ของประเทศ) หรือประมาณ 3.38 ล้านไร่ พื้นที่คิดเป็นร้อยละ 3.45 ของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
จังหวัดมหาสารคาม ตั้งอยู่ระหว่าง เส้นรุ้งที่ 15 องศา 25 ลิปดา และ 16 องศา 40 ลิปดาเหนือกับเส้น
แวงที่ 102 องศา 50 ลิปดา และ 103 องศา 30 ลิปดาตะวันออก ห่างจากกรุงเทพมหานคร โดยทาง
รถยนต์ 470 กิโลเมตร จังหวัดมหาสารคามมีทิศเหนือติดกับจังหวัดกาฬสินธุ์ ทิศใต้ ติดกับจังหวัด
สุรินทร์ และจังหวัดบุรีรัมย์ ทิศตะวันออกติดกับจังหวัดร้อยเอ็ด และทิศตะวันตกติดกับจังหวัดขอนแก่น

ประวัติศาสตร์เมืองมหาสารคาม เมืองมหาสารคามถือว่าเป็นแหล่งโบราณคดีที่สำคัญ
และยาวนานมาหลายร้อยปี เพราะได้พบหลักฐานทางโบราณคดีที่ได้รับอิทธิพลทางพุทธศาสนาตั้งแต่
สมัยคุปตะตอนปลายและปัลลวะของอินเดียผ่านเมืองพุกามมาในรูปแบบของศิลปะสมัยทวารวดี เช่น
บริเวณเมืองกันทรวิชัย (โคกพระ) และเมืองนครจำปาศรี โดยพบหลักฐานเป็นพระยืนกันทรวิชัย
พระพิมพ์ดินเผา ตลอดจนพระบรมสารีริกธาตุ นอกจากนั้นแล้วยังได้รับอิทธิพลของศาสนาพราหมณ์
ผ่านทางชนชาติขอมในรูปแบบสมัยลพบุรี เช่น กู่สันตรัตน์ กู่บ้านเขวา กู่บ้านแดง และกู่ อื่น ๆ รวม
ไปจนถึงเทวรูปและเครื่องปั้นดินเผาของขอมอยู่ตามผิวดินทั่ว ๆ ไปในจังหวัดมหาสารคาม จังหวัด
มหาสารคาม ตั้งอยู่ตอนกลางของภาคอีสาน มีชนหลายเผ่า เช่น ชาวไทยพื้นเมืองพูดภาษาอีสาน
ชาวไทยย้อ และชาวผู้ไท ประชาชนส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา ปฏิบัติตามขนบธรรมเนียม
จารีตประเพณี “ฮีตสิบสอง” ประกอบอาชีพด้านกสิกรรมเป็นส่วนใหญ่ใช้ชีวิตอย่างเรียบง่ายมีการไปมา
หาสู่กันช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกันตามแบบของคนอีสานทั่วไป

2.4.3.4 การคมนาคมทางรถยนต์จากกรุงเทพมหานคร เส้นทางที่สะดวกและสั้นที่สุด คือ ใช้เส้นทางกรุงเทพฯ ผ่านสระบุรี - นครราชสีมา - บ้านไผ่ - มหาสารคาม

2.4.3.5 การคมนาคมทางรถโดยสารประจำทางจากกรุงเทพมหานคร โดยมีบริษัทขนส่ง จำกัดที่มีรถโดยสารประจำทางทั้งรถธรรมดา และรถปรับอากาศบริการวันละหลายเที่ยว

2.4.3.6 การคมนาคมทางรถไฟ และทางเครื่องบิน จะต้องลงที่จังหวัดขอนแก่น แล้วต่อรถยนต์มา จังหวัดมหาสารคามอีกประมาณ 72 กิโลเมตร

2.4.3.7 สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของมหาสารคาม อำเภอเมืองมหาสารคาม ได้แก่ ปรากฏ์ภูบ้านเขาว อ่างเก็บน้ำหนองแวง หมู่บ้านหัตถกรรมบ้านหนองเขื่อนช้าง แก่งเลิงจาน ศูนย์ศิลปะวัฒนธรรมอีสาน สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน หมู่บ้านปั้นหม้อ อุทยานมัจฉา โขงกุดหวาย อำเภอกันทรวิชัย ได้แก่ พระพุทธรูปยืนมงคล พระพุทธรู่มิ่งเมือง พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านวัดพุทธมงคล อำเภอบรบือ ได้แก่ ปรากฏ์ภูบัวมาศ หนองบ่อ อำเภอกะคำ ได้แก่ สะพานไม้แกดำ วัดหนองहुลิ่ง อ่างเก็บน้ำห้วยแอง อำเภอกอสมุฬิสัย ได้แก่ บึงบอน วนอุทยาน โกสัมพี อำเภอวาปีปทุม ได้แก่ ภูบ้านแดง อำเภอนาเชือก ได้แก่ อ่างเก็บน้ำห้วยค้อ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าคุนลำพัน อำเภอนาคู ได้แก่ พระบรมธาตุนาคู พุทธมณฑลอีสาน พิพิธภัณฑ์นครจำปาศรี พิพิธภัณฑ์บ้านอีสาน สถาบันวิจัยวลัยรุกขเวช บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ ภูสันดรรัตน์ ภูน้อย ศาลนางขาว ฮูปแต้มสิม วัดโพธาราม และอำเภอยักษ์ภูมิพิสัย ได้แก่ ศูนย์ศิลปาชีพดอนลี่

2.4.3.8 สถานศึกษาที่สำคัญของจังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม วิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมหาสารคาม วิทยาลัยสารพัดช่างมหาสารคาม วิทยาลัยการอาชีพวาปีปทุม และวิทยาลัยการอาชีพ พักคภูมิพิสัย

2.4.3.9 ข้อมูลประชากรจังหวัดมหาสารคาม

ตารางที่ 2.1

จำนวนตำบล หมู่บ้าน เทศบาล อบต. คริวเรือน และประชากร รายอำเภอของจังหวัดมหาสารคาม ปีงบประมาณ 2561

อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน / ชุมชน	เทศบาล	อบต.	คริวเรือน	ประชากร ณ วันที่ 1 กรกฎาคม 2560		
						ชาย	หญิง	รวม
เมือง	14	215	2	13	48,388	75,123	84,987	160,110
แกดำ	5	88	2	4	7,320	15,026	14,800	29,826
โกสุมพิสัย	17	233	1	17	32,158	59,407	60,740	120,147
กันทรวิชัย	10	183	3	8	23,912	40,235	44,699	84,934
เชียงยืน	8	116	2	7	17,643	30,388	31,027	61,415
บรบือ	15	209	1	15	31,849	54,360	54,634	108,994
นาเชือก	10	145	1	10	15,937	30,509	30,580	61,089
พยัคฆภูมิพิสัย	14	227	1	14	22,600	43,584	44,135	87,719
วาปีปทุม	15	241	1	15	29,423	56,906	57,422	114,328
นาคน	9	94	3	7	9,129	18,739	18,683	37,422
ยางสีสุราช	7	91	-	7	8,639	17,641	17,698	35,339
กุฉีกรัง	5	85	-	5	9,501	18,740	18,458	37,198
ชื่นชม	4	47	2	2	6,269	12,314	12,649	24,963
รวม	133	1,974	19	123	262,768	472,972	490,512	963,484

หมายเหตุ. ปรับปรุงจาก จำนวนตำบล หมู่บ้าน เทศบาล อบต. คริวเรือน และประชากร รายอำเภอของจังหวัดมหาสารคาม ปีงบประมาณ, โดย กลุ่มงานพัฒนายุทธศาสตร์สาธารณสุข, 2561, มหาสารคาม : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม.

2.4.4 จังหวัดกาฬสินธุ์

ที่ตั้งและอาณาเขต จังหวัดกาฬสินธุ์ ตั้งอยู่ตอนกลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระหว่างเส้นละติจูด (เส้นรุ้ง) ที่ 16 - 17 องศาเหนือ และ ลองติจูด (เส้นแวง) ที่ 103 - 104 องศาตะวันออก ห่างจากกรุงเทพมหานคร โดยทางรถยนต์ประมาณ 519 กิโลเมตร มีเนื้อที่ ประมาณ 6,946.746 ตร.กม. หรือ ประมาณ 4,341,716 ไร่ หรือ ร้อยละ 4.5 ของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดสกลนคร และจังหวัดอุดรธานี โดยมีลำน้ำป่าวและห้วยลำพันชาดเป็นแนวกันแบ่งเขต
- ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดร้อยเอ็ด และจังหวัดมหาสารคาม

3. ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดสกลนคร และจังหวัดมุกดาหาร โดยมีสันปันน้ำของเทือกเขาภูพานเป็นแนวแบ่งเขต

4. ทิศตะวันตก ติดต่อกับ จังหวัดมหาสารคาม โดยมีลำน้ำชีเป็นเส้นแบ่งเขตและบางส่วนติดต่อกับ จังหวัดขอนแก่น

2.4.4.1 ลักษณะภูมิประเทศ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาสูงจนถึงที่ราบลุ่มมีน้ำแข็ง ดังนั้นลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปของจังหวัดกาฬสินธุ์สามารถแบ่งลักษณะภูมิประเทศได้ 5 ลักษณะ ดังนี้

1) พื้นที่ที่เป็นภูเขา ได้แก่ เทือกเขาภูพาน ซึ่งมีระดับความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 200 - 500 เมตร อยู่ทางทิศตะวันออก และทิศเหนือของจังหวัดในพื้นที่ของอำเภอสมเด็จ อำเภอเขาวง อำเภอกุฉินารายณ์ อำเภอห้วยผึ้ง บริเวณนี้เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญ ได้แก่ ลำน้ำป่าว ลำน้ำพาน

2) สภาพที่เป็นหุบเขา อยู่ในเขตอำเภอเขาวง มีลักษณะเป็นที่ราบระหว่างหุบเขาสภาพเป็นลูกคลื่น สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 175 - 250 เมตร มีลักษณะเป็นพื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้น อยู่ในเขตอำเภอท่าคันโท อำเภอสหัสขันธ์ บริเวณทิศเหนือของอำเภอยางตลาด ทิศใต้ของอำเภอสมเด็จ และบางส่วนของอำเภอห้วยผึ้ง

3) สภาพเป็นลูกคลื่นสูงจากระดับน้ำปานกลาง 175 - 250 เมตร มีลักษณะเป็นลูกคลื่นลอนตื้น อยู่ในเขตอำเภอท่าคันโท อำเภอสหัสขันธ์ บริเวณทิศเหนือของอำเภอยางตลาด ทิศใต้ของอำเภอสมเด็จ และบางส่วนของอำเภอห้วยผึ้ง

4) สภาพค่อนข้างราบ มีระดับน้ำทะเลปานกลาง 150 - 170 เมตร อยู่ในบริเวณอำเภอเมือง อำเภอยางตลาด บางส่วนของทิศใต้ของอำเภอสหัสขันธ์ ทางทิศตะวันออกของอำเภอสมเด็จ และอำเภอห้วยผึ้ง

5) สภาพพื้นที่ราบลุ่มริมฝั่งน้ำ เป็นที่ราบริมฝั่งแม่น้ำชี ลำน้ำป่าว ลำน้ำพาน มีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 140 - 150 เมตร อยู่ในอำเภอกมลาไสย บางส่วนของอำเภอเมือง และอำเภอยางตลาด

2.4.4.2 ลักษณะภูมิอากาศและอุตุนิยมวิทยา ภูมิอากาศโดยทั่วไปของจังหวัดกาฬสินธุ์ จะมีลักษณะคล้ายคลึงกับจังหวัดอื่น ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ มีอากาศร้อน และค่อนข้างหนาวในฤดูหนาว ส่วนฤดูฝนจะมีฝนตกชุกในช่วงเดือน พฤษภาคม - เดือนตุลาคม จังหวัดกาฬสินธุ์ มีฝนตกเฉลี่ย 1398.4 มิลลิเมตร / ปี อุณหภูมิต่ำสุด 11.5 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิสูงสุด 42.3 องศาเซลเซียส

2.4.4.3 จังหวัดกาฬสินธุ์ แบ่งการปกครองออกเป็น 18 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอนามน อำเภอกมลาไสย อำเภอร่องคำ อำเภอกุฉินารายณ์ อำเภอเขาวง อำเภอขามเฒ่า อำเภอห้วยเม็ก อำเภอสหัสขันธ์ อำเภอลำม่วง อำเภอท่าคันโท อำเภอหนองกุงศรี อำเภอสมเด็จ อำเภอห้วยผึ้ง อำเภอสามชัย อำเภอนาคู อำเภอดอนจาน อำเภอฆ้องชัย

2.4.4.4 จังหวัดกาฬสินธุ์ มีประชากรทั้งหมด จำนวน 985,232 คน

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ผู้วิจัย ได้ทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

วัชรี คำนกุล (2541, น. 87 - 89) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนอายุ 18 - 20 ปี : ศึกษากรณี อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนส่วนใหญ่อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ โดยเน้นเฉพาะกิจกรรมการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชน ได้แก่ ความสนใจข่าวสารทางการเมือง ความรู้สึกรับรู้สมรรถนะทางการเมือง และความแตกต่างของสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม ส่วนปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนแก่ การยอมรับค่านิยมพื้นฐานทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และการยอมรับค่านิยมของสังคมไทยในเรื่องระบบอุปถัมภ์ พรรคพวก และเครือญาติ

สมพิศ คล้ายวงษ์ (2545, น. 68 - 72) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง อายุ 18 - 20 ปี ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมความสนใจในการมีส่วนร่วมทางการเมือง จำแนกได้ดังนี้ ส่วนใหญ่ติดตามข่าวสารทางการเมืองไม่สม่ำเสมอ ใช้โทรทัศน์ในการติดตามข่าวสาร มีการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นนาน ๆ ครั้ง ฟังคำปราศรัยของนักการเมืองติดตาม บ้างพอสมควร เคยชักชวนญาติพี่น้อง และผู้อื่น เคยตรวจดูบัญชีรายชื่อใช้สิทธิในการลงคะแนนเสียงครั้งนี้เป็นครั้งแรกเกิดความเบื่อหน่ายการเมืองเป็นเหตุผลสำคัญไม่ไปลงคะแนนเลือกตั้ง เป็นหน้าที่ของพลเมืองเป็นเหตุผลสำคัญที่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และเมื่ออายุครบ 18 ปี บริบูรณ์ไปใช้สิทธิเลือกตั้งแล้ว ๆ เพราะต้องการมีส่วนร่วมทางการเมือง ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และภูมิลำเนา

ภาวิณี โพธิ์มั่น (2545, น. 102 - 105) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลขุนคง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบที่แตกต่างกัน โดยประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบเป็นทางการมากกว่าแบบไม่เป็นทางการ ส่วนสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ การดำรงตำแหน่งที่สำคัญ หรือการเป็นคณะกรรมการหมู่บ้านการเข้าเป็นสมาชิกในองค์กร หรือกลุ่มจัดตั้งในชุมชน มีความสัมพันธ์ กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน หนึ่งประชาชนเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลในระดับต่ำเมื่อเทียบกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน ทั้งนี้้องค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นการปกครองท้องถิ่นที่เกิดขึ้นจากนโยบายการกระจายอำนาจของรัฐบาล ยังขาดความพร้อมในด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้ความเข้าใจของประชาชนที่มีต่อการปกครองท้องถิ่นรูปแบบ องค์การบริหารส่วนตำบลการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนั้นจึงเสนอแนะว่าควรสร้างความเข้าใจในเรื่องการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย การส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการปกครองท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล และต้องสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองกับองค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่มมากขึ้น

ถวิลาดี บุรีกุล และคณะ (2546, น. 6 - 7) ได้ทำการวิจัยเรื่อง โครงการการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนและความคิดเห็นต่อการทำงานของรัฐบาลและองค์กรอิสระ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง เรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง การอาศัยอยู่ในเขตเมือง - ชนบท สถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคม ข่าวสารและความสนใจทางการเมือง ความเชื่อมั่นต่อองค์กรอิสระ และประสิทธิภาพทางการเมือง โดยที่ความรู้เข้าใจทางการเมือง สถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคม การได้รับข่าวสาร และความสนใจทางการเมือง ความเชื่อมั่นต่อองค์กรอิสระ และประสิทธิภาพทางการเมืองมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง กล่าวได้ว่า ประชาชนที่ได้รับข่าวสาร สนใจ มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองมีความเชื่อมั่นต่อองค์กรอิสระ และคิดว่าพวกเขาสามารถมีอิทธิพลในทางการเมืองได้จะทำให้มีส่วนร่วมทางการเมืองมากด้วยในขณะที่ปัจจัยเกี่ยวกับความแตกต่างกันของที่อยู่อาศัย มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง แม้ว่าระดับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของคนเมืองจะสูงกว่าก็ตาม กล่าวคือ คนที่อาศัยอยู่ในชนบทจะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่า กลุ่มคนในเมืองส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อมั่นต่อองค์กรอิสระเรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่ ความพอใจต่อการทำงานของรัฐบาล การสนับสนุนต่อระบบการเมือง การอาศัยอยู่ในเมือง - ชนบท การมีค่านิยมแบบดั้งเดิม และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยที่ความพอใจต่อการทำงานของรัฐบาลการสนับสนุนต่อระบบการเมือง ค่านิยมแบบดั้งเดิม และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีความสัมพันธ์เชิงบวก

กับความเชื่อมั่นต่อองค์กรอิสระ ซึ่งกล่าวได้ว่า ประชาชนที่มีความพอใจต่อการทำงานของรัฐบาล มีทัศนคติที่สนับสนุนต่อระบบการเมืองที่เป็นอยู่มีค่านิยมแบบดั้งเดิม และเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองสูงขึ้นจะทำให้มีความเชื่อมั่นต่อองค์กรอิสระมากด้วย

กิจกัณส์ ษปัญญา (2547, น. 61) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณี ประชาชนในหมู่บ้านสินธนา 1 เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับต่ำ เมื่อพิจารณาทั้ง 5 กิจกรรมของการมีส่วนร่วมทางการเมืองแล้ว พบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมประท้วง การมีบทบาทในชุมชน และการเกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองอยู่ในระดับต่ำ ในขณะที่การสื่อสารทางการเมืองและการเลือกตั้งอยู่ในระดับสูง ความเข้าใจทางการเมืองของประชาชน โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้ว พบว่า ความเข้าใจทั้ง 5 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านรัฐธรรมนูญ ด้านการเลือกตั้ง ด้านผู้นำทางการเมือง ด้านนโยบายของรัฐ และด้านพรรคการเมือง อนึ่งยังพบว่า เพศ การศึกษา รายได้ และอาชีพมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ส่วนอายุ และความเข้าใจทางการเมือง ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแต่เป็นความสัมพันธ์ระดับสูง

เทวินทร์ ขอเหนี่ยวกลาง (2548, น. 144) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความตั้งใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง : กรณีศึกษา ประชาชนเขตเลือกตั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยของประชากรและสังคมที่มีผลต่อความตั้งใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่า เพศอายุสถานภาพสมรสการศึกษาอาชีพ รายได้ ระยะเวลาการอยู่อาศัยในชุมชนการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยเพศชายมีความตั้งใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งสูงกว่าเพศหญิงประชาชนที่อายุมากมีความตั้งใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งสูงกว่าประชาชนที่อายุน้อยประชาชนที่สมรสแล้วมีความตั้งใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งสูงกว่าคน โสดประชาชนที่มีการศึกษาสูง มีความตั้งใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งสูงกว่าประชาชนที่มีการศึกษาดำเนินประชาชนที่มีรายได้สูงมีความตั้งใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งสูงกว่าคนที่มิรายได้ต่ำประชาชนที่รับรู้ข่าวสารทางการเมืองมากมีความตั้งใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งสูงกว่าคนที่รับรู้ข่าวสารทางการเมืองน้อยและประชาชนที่เคยมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองมากมีความตั้งใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งสูงกว่าคนที่เคยมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อย

รชต จุฑาพิว (2548) ได้ทำการวิจัยเรื่อง เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดกาฬสินธุ์ เขต 1 โดยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ เขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดกาฬสินธุ์ เขต 1 จำนวน 407 ตัวอย่าง ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดกาฬสินธุ์ เขต 1 ได้แก่ ปัจจัยด้านตัวบุคคล หรือตัวผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปัจจัยด้านการแจกจ่ายทรัพย์สิน และเงิน ปัจจัยด้านพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมือง ปัจจัยด้านกลยุทธ์ และวิธีการหาเสียงของผู้สมัคร

ปัจจัยด้านการบริจาคน ทรัพย์สินแก่สาธารณะ ปัจจัยด้านกลไก การพนัน และติดสินบนเจ้าหน้าที่ และปัจจัยด้านระบบอุปถัมภ์และเครือญาติ

วารุณี ล้อมลิ้ม (2550, น. 175) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนภายหลังการปฏิรูปการเมือง พ.ศ. 2550 : ศึกษาเฉพาะพื้นที่เขตการปกครองของกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ในเรื่องบทบาทหน้าที่และกระบวนการจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง มีความรู้ในเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทน ด้านรัฐธรรมนูญอยู่ในระดับปานกลาง มีความรู้ด้านประชาธิปไตยแบบตัวแทนอยู่ในระดับมาก และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่าง ในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยด้านความรู้ในเรื่องบทบาท หน้าที่และกระบวนการจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ปัจจัยด้านความรู้ในเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง อย่างมีนัยสำคัญ

มนัสชัย บำรุงเขต (2550, น. 64 - 65) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลบางซ้าย อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลระดับมาก มีความสำนึกทางการเมืองระดับปานกลาง การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองระดับปานกลาง และมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยภาพรวมระดับน้อย ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนนั้น ได้แก่ ด้านอายุ สถานภาพครอบครัว ภูมิลำเนา อาชีพ รายได้ และเพศ ส่วนระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชน

สุรพล ศิวานนท์ (2551, น. 102) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนผู้มีอายุระหว่าง 18 - 19 ปี ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่กำลังศึกษาในระดับอุดมศึกษา มีพฤติกรรมในการเลือกตั้งที่กระตือรือร้นมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ส่วนเพศหญิงมีพฤติกรรมในการเลือกตั้งที่กระตือรือร้นมากกว่าเพศชาย ส่วนพฤติกรรมในการเลือกตั้งประเด็นต่าง ๆ เช่น การแนะนำบุคคลอื่นให้ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การชักชวนผู้อื่นให้ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การพบเห็นบุคคลอื่นนำเงิน หรือสิ่งของมาแจกมีความแตกต่างกันไปตามเพศ และสถานการศึกษา

สุรพล กระแสรัตน์ (2554, น. 154) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลปะดุง อำเภอสุไหงปาดี จังหวัดนราธิวาส มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจ และความสัมพันธ์เชิงปฏิสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปะดุงมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการไปและไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งร้อยละ 49.30 และ 50.70 ตามลำดับ นอกจากนี้

ยังพบอีกว่า ตัวแปร ด้านการศึกษา รายได้ อาชีพ ความรู้ในการด้านการเมือง การปกครองท้องถิ่น การเป็นเครือข่าย และเคยอยู่ร่วมในสถาบัน หรือสำนักเดียวกันไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สาเหตุของการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นเพราะติดภารกิจการทำงาน รองลงมา คือ ความรู้สีกว่านักการเมือง ไม่ทำตามสัญญาที่ให้ไว้กับประชาชน และประชาชนเบื่อหน่ายการเลือกตั้งส่วนสาเหตุที่ทำให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพราะไปเลือกผู้สมัครที่มีความรู้ความสามารถ รองลงมา คือ ไปเลือกกลุ่มคนของตน เข้ามาเป็นผู้บริหาร เพราะเป็นเครือข่าย และเคยอยู่ร่วมสถาบันหรือสำนักเดียวกันตามลำดับ นอกจากนี้ ยังได้ให้ข้อเสนอแนะสำหรับการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งมากขึ้น คือ จะต้องร่วมมือกันทั้งภาครัฐและประชาชน ผู้สมัคร และกลุ่มการเมือง โดยปรับปรุงระบบวิธีการเลือกตั้งข้อมูล ด้านทะเบียนราษฎรทำความเข้าใจ กระตุ้นเตือนประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบและเห็นความสำคัญ ของการเลือกตั้ง โดยใช้สื่อทุกรูปแบบ

สนุก สิงห์มาตร (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตย ของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมือง ตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด 3) เพื่อตรวจสอบรูปแบบสมการ โครงสร้างความสัมพันธ์พฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อศึกษา ระดับพฤติกรรมทางการเมือง และคัดสรรปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตย ของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่มีสิทธิ์เลือกตั้ง ซึ่งมีภูมิลำเนาและอาศัย อยู่จริงในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้สุตรการคำนวณของทาโร ยามาเน่ จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และการวิเคราะห์สมการ โครงสร้าง (Structural Equation Modeling = SEM) ระยะที่ 2 การตรวจสอบรูปแบบสมการ โครงสร้างความสัมพันธ์พฤติกรรมทางการเมือง ตามวิถีประชาธิปไตย ของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด เป็นการประเมินความสอดคล้องของโมเดล (Evaluating the Data-Model Fit) การประเมินความสอดคล้องของโมเดลองค์ประกอบ โดยพิจารณาค่าสถิติต่าง ๆ ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับพฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$) 2) ผลการศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมือง ตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าตัวแปรอิสระทั้ง 7 ตัว ได้แก่ อุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย วัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยการกล่อมเกลารวมถึงการเมือง การส่งเสริมจากภาครัฐ การส่งเสริมจากภาคประชาสังคม ความศรัทธาต่อนักการเมือง ความศรัทธา ต่อพรรคการเมือง มีความสัมพันธ์เชิงเส้นกับตัวแปรตาม (พฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตย

ของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด) และ 3) ผลการตรวจสอบรูปแบบโครงสร้างเชิงสาเหตุพฤติกรรมทางการเมือง ตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ค่าที่ได้จากการวิเคราะห์นั้น อยู่ในเกณฑ์ที่ต้องการแสดงถึงความกลมกลืนของสมการ โครงสร้างความสัมพันธ์พฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ดกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีความสอดคล้องกลมกลืนกัน สมการโครงสร้างความสัมพันธ์พฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เนื่องจากความกลมกลืนของโมเดลในภาพรวม พบว่าการทดสอบ ไคส์แควร์ (Chi - Square) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($P = 0.0000 ; < .05$) ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้เมื่อพิจารณาดัชนีกลุ่มที่กำหนดไว้ที่ระดับมากกว่า หรือเท่ากับ .90 พบว่า ดัชนีทุกตัว ได้แก่ CFI = 0.920, TLI = 0.957 ผ่านเกณฑ์ตามลำดับ ส่วนดัชนีที่กำหนดไว้ที่ระดับน้อยกว่า .05 พบว่า ดัชนี SRMR = 0.004, RMSEA = 0.039 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้เช่นเดียวกัน

2.6 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเลือกผู้แทนราษฎร ตลอดจนปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ผู้วิจัย ได้สรุปตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ที่ใช้ในการวิจัยรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในครั้งนี้ได้โดยมีรายละเอียดของกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

2.6.1 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ตัวแปรจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า ประกอบด้วยปัจจัย 3 กลุ่มปัจจัย ได้แก่ 1) กลุ่มปัจจัยด้านผู้สมัครผู้แทนราษฎร ประกอบด้วย ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร ปัจจัยด้านนโยบายของผู้สมัคร และปัจจัยด้านวิธีการหาเสียงของผู้สมัคร 2) กลุ่มปัจจัยด้านบริบททางการเมือง ประกอบด้วย ปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ปัจจัยด้านวัฒนธรรมทางการเมือง ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางการเมือง และปัจจัยด้านความสนใจทางการเมือง 3) กลุ่มปัจจัยด้านบทบาททางการเมือง ประกอบด้วย ปัจจัยด้านพฤติกรรมทางการเมือง ปัจจัยด้านค่านิยมพื้นฐานทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และปัจจัยด้านอุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย Downs (1962), พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2526), Almond (1956), ชูเกียรติ ภัยลี (2536), อติสร เหลลาแหว (2547), นันทนา วรรณระภูติ (2539), วัชรวิ ด่านกุล (2541) และแดน สว่างวัฒน์ (2546)

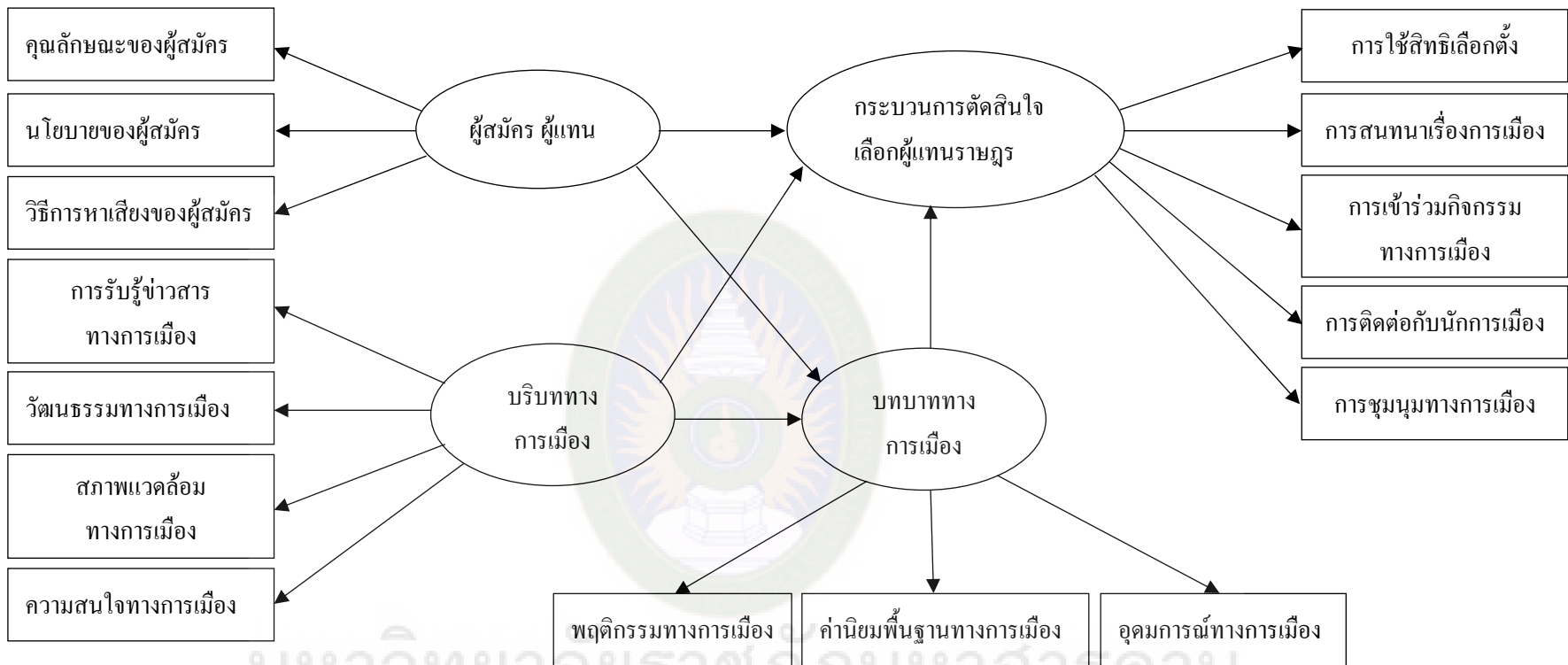
2.6.2 ตัวแปรตามที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรตามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กระบวนการตัดสินใจเลือกผู้แทนราษฎร ซึ่งผู้วิจัยได้จากการสังเคราะห์แนวคิดของ (Milbrath, 1971, pp. 12 - 16) จำนวน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง 2) ด้านการสนทนาเรื่องการเมือง 3) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองกับพรรคการเมือง และกลุ่มทางการเมืองต่าง ๆ 4) ด้านการติดต่อกับนักการเมือง 5) การชุมนุมทางการเมือง

ตารางที่ 2.2

การสังเคราะห์ตัวแปร

นักวิชาการ (แหล่งข้อมูล)	ตัวแปร							
	ผู้สมัคร ผู้แทน	บริบททาง การเมือง	บทบาททาง การเมือง	การใช้สิทธิ เลือกตั้ง	การสนทนา เรื่องการเมือง	การเข้าร่วมกิจกรรม ทางการเมือง	การติดต่อกับ นักการเมือง	การชุมนุม ทางการเมือง
Downs	√	-	√	-	-	-	-	-
Almond	-	√	√	-	-	-	-	-
พรศักดิ์ พ่องเื้อว	√	√	-	-	-	-	-	-
ซูเกียรติ ภัยสิทธิ์	√	√	-	-	-	-	-	-
อดิสร เหลาเนว	√	√	√	-	-	-	-	-
นันทนา วรณะภูติ	√	-	√	-	-	-	-	-
วัชร คำนกุล	√	-	√	-	-	-	-	-
แคน สว่างวัฒน์	-	√	√	-	-	-	-	-
Milbrath	-	-	-	√	√	√	√	√

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ผู้วิจัย แบ่งระยะของการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ โดยในระยะที่ 1 เป็นศึกษาระดับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 และเป็นการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด การวิจัยระยะที่ 2 เป็นการสร้างรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยการนำผลการวิจัยจากการวิจัยจากระยะที่ 1 มาสร้างเครื่องมือของการวิจัย โดยใช้แบบบันทึกข้อมูลและข้อสนทนา และใช้วิธีดำเนินการวิจัย โดยใช้การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ในการวิจัยระยะที่ 3 เป็นการยืนยันรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 โดยการนำผลการวิจัยจากระยะที่ 2 มาเป็นข้อมูลในการสร้างเครื่องมือวิจัย วิธีดำเนินการยืนยันโดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยใช้วิธีการเลือกแบบการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 คน โดยใช้แบบสอบถามเพื่อยืนยันความเหมาะสมของรูปแบบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ระยะที่ 1 ศึกษาระดับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้กำหนดขอบเขตด้านพื้นที่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ได้แก่ จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดขอนแก่น จังหวัดมหาสารคาม และจังหวัดกาฬสินธุ์

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง จำนวน 5,058,451 คน (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น มหาสารคาม และกาฬสินธุ์, 2561)

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง จำนวน 400 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane (1973, อ้างถึงใน ศัญญา เคนาภูมิ และเสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร, 2558, น. 124) โดยการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยออกแบบการสุ่มตัวอย่างแบบ 2 - Stage Sampling โดยทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random) เพื่อกระจายแบบสอบถามให้ครอบคลุมพื้นที่วิจัยในแต่ละจังหวัด และหลังจากนั้นจึงทำการสุ่มอย่างง่าย

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1 + Ne^2} \quad (3 - 1)$$

โดย n แทน จำนวนของขนาดตัวอย่าง

N แทน จำนวนรวมทั้งหมดของประชากรที่ใช้ในการศึกษา

e แทน ความผิดพลาดที่ยอมรับได้ (โดยในวิจัยครั้งนี้กำหนดให้ เท่ากับ .05)

แทนค่าในสูตร ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} n &= \frac{5,058,451}{1 + 5,058,451(.05)^2} \\ &= 399.99 \end{aligned}$$

เพื่อให้เป็นไปตามหลักการทางคณิตศาสตร์และสถิติ จึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวนเต็ม คือ 400 คน

2.3 การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยออกแบบการสุ่มตัวอย่างแบบ 2 - Stage Sampling เป็นวิธีที่ประชากรแต่ละหน่วยมีโอกาสถูกสุ่มมาเป็นกลุ่มตัวอย่างเท่า ๆ กัน เพื่อเป็นการกระจายกลุ่มตัวอย่างและครอบคลุมทุกจังหวัด ผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยการกำหนดสัดส่วนแล้วใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย โดยการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยออกแบบการสุ่มตัวอย่างแบบ 2 - Stage Sampling โดยทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random) เพื่อกระจายแบบสอบถามให้ครอบคลุมพื้นที่วิจัยในแต่ละจังหวัด และหลังจากนั้นจึงทำการสุ่มอย่างง่าย

ตารางที่ 3.1

สัดส่วนจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

จังหวัด	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ร้อยเอ็ด	1,307,982	103
ขอนแก่น	1,801,753	143
มหาสารคาม	963,484	76
กาฬสินธุ์	985,232	78
รวม	5,058,451	400

หมายเหตุ. ปรับปรุงจาก สัดส่วนจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง, โดย สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดร้อยเอ็ด, 2561, ขอนแก่น, มหาสารคาม และกาฬสินธุ์ : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดร้อยเอ็ด.

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาระยะนี้ ผู้วิจัย ใช้เครื่องมือของการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีเนื้อหาที่ศึกษาในระยะที่ 1 ดังนี้

3.1 ศึกษาระดับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

3.2 ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยระยะนี้ ระหว่างเดือนมีนาคม - เมษายน 2562

5. เครื่องมือในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ลักษณะเครื่องมือเป็นมาตรวัดแบบประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ลักษณะเครื่องมือเป็นมาตรวัดแบบประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด

6. การสร้างเครื่องมือ

รายละเอียดการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย มีดังนี้

6.1 ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องถึงหลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวัดตัวแปรในการวิจัย กำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ และ โครงสร้างของตัวแปรที่ต้องการศึกษา

6.2 หลังจากคัดเลือกตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการเลือกผู้แทนราษฎรที่เหมาะสมกับบริบทแล้ว หลังจากนั้น ผู้วิจัย จึงสร้างข้อคำถามเชิงปฏิบัติการเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นที่ต้องการวัด และให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงข้อคำถามให้ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น

6.3 นำแบบสอบถามฉบับร่าง พร้อมทั้งรายละเอียดเกี่ยวกับเค้าโครงวิทยานิพนธ์และแบบประเมินให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม เพื่อพิจารณาความตรงด้านเนื้อหา ด้านสถิติสถิติและประเมินผล และด้านภาษา เพื่อพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม ได้แก่

6.3.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ สิงห์เลิศ วุฒิกการศึกษา ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต (ปร.ค.) สาขาวิชาประชากรศาสตร์ ตำแหน่งประธานคณะกรรมการผู้รับผิดชอบหลักสูตร ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติและประเมินผล

6.3.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัลยา กุลสุวรรณ วุฒิกการศึกษา ศิลปศาสตรคุษฎีบัณฑิต (ศศ.ค.) สาขาวิชาภาษาไทย ตำแหน่งอาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

6.3.3 ดร.รุ่งเรือง แส่นโกษา วุฒิศึกศึกษา รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต (รป.ด.) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ตำแหน่งอาจารย์พิเศษ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

6.3.4 ดร.รณิดา มนต์ขลัง รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต (รป.ด.) สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์) ตำแหน่งหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนเกิดพระเกียรติทัยเมือง อำเภอเมือง จังหวัด นครพนม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

6.3.5 พ.ต.ท.ดร.ขวัญชัย อัดโน วุฒิ รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต (รป.ด.) สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์) ตำแหน่งสารวัตรปราบปราม สถานีตำรวจนครดอนหว่าน จังหวัดมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

7. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

7.1 นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบคุณภาพของข้อคำถาม ด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องและความเหมาะสมของ ข้อคำถามรายข้อกับนิยามเชิงปฏิบัติการ Index of Consistency : IOC (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543, น. 7) ที่ ใช้ในกรณีเครื่องมือเป็นแบบวัดที่เป็นสเกลระดับว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ รวมทั้งขอข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อคำถาม ซึ่งผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .60 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 101) ซึ่งสามารถตัดสินใจได้ว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องเหมาะสมกับนิยามเชิงปฏิบัติการ หลังจากนั้นได้ปรับปรุงข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปทดลองใช้ต่อไป โดยกำหนดค่า ดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

7.2 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ (Try - Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 52 คน แล้วนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ไปหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้ วิเคราะห์ความเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) โดยใช้วิธี ครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.998 และนำผลคุณภาพของเครื่องมือที่ทดลองใช้ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแบบสอบถามและข้อคำถามก่อนนำไปเก็บรวบรวม ข้อมูลเชิงประจักษ์ในขั้นตอนต่อไป

8. การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collection)

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

8.1 ผู้วิจัย ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยขอหนังสือความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจาก คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อแจ้งให้กลุ่มตัวอย่างทราบ และขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

8.2 ผู้วิจัย ลงพื้นที่ในการเก็บข้อมูลและชี้แจงวิธีการตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง

8.3 ตรวจสอบและคัดแยกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ เพื่อนำแบบสอบถามไปวิเคราะห์ข้อมูล และวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

9. การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)

การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์ เพื่อศึกษาลักษณะของแต่ละตัวแปร สถิติที่จะใช้วิเคราะห์ เพื่อตอบคำถามการวิจัย และการวิเคราะห์โดยสถิติเพื่อตรวจสอบอิทธิพลของตัวแปรที่สนใจ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

9.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม การวิเคราะห์ในขั้นนี้เป็นการวิเคราะห์ เพื่อให้ทราบลักษณะภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบคำอธิบาย

9.2 การวิเคราะห์ระดับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนกลาง สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในรูปตารางประกอบคำอธิบาย

9.2.1 คะแนนที่ได้จะนำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและแปลความหมายการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยนำคะแนนมาแบ่งเป็นช่วงเท่า ๆ กัน ตั้งแต่ 1 - 5 คะแนน จำนวน 5 ชั้น โดยมีความกว้างเท่ากับ 0.80 คะแนนเกณฑ์การแปลความหมาย ของค่าเฉลี่ยในแบบสอบถามผู้วิจัยยึดหลักเกณฑ์ ดังนี้ (รังสรรค์ สิงห์เลิศ, 2551, น. 186)

ระดับคะแนน 1.00 - 1.80 หมายถึง ระดับการเลือกผู้แทนราษฎรน้อยที่สุด

ระดับคะแนน 1.81 - 2.60 หมายถึง ระดับการเลือกผู้แทนราษฎรน้อย

ระดับคะแนน 2.61 - 3.40 หมายถึง ระดับการเลือกผู้แทนราษฎรปานกลาง

ระดับคะแนน 3.41 - 4.20 หมายถึง ระดับการเลือกผู้แทนราษฎรมาก

ระดับคะแนน 4.21 - 5.00 หมายถึง ระดับการเลือกผู้แทนราษฎรมากที่สุด

9.3 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างการเลือกผู้แทนราษฎร การวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้าง โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ และวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling : SEM) การเลือกผู้แทนราษฎร หรือการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลตามทฤษฎีและข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยการประมาณค่าพารามิเตอร์โดยวิธีโลกลีสูงสุดสูงสุด (Maximum Likelihood Estimate = ML) ขั้นตอนการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) ของตัวแปรอิสระเริ่มต้นที่การพัฒนาโมเดลที่เป็นกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี (Theoretical Model) หรือสมมติฐานการวิจัยก่อน จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์โมเดลเพื่อตรวจสอบความตรงของโมเดลที่สร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีขั้นตอนที่สำคัญในการวิเคราะห์ 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย การกำหนดข้อมูลเฉพาะของโมเดล การระบุค่าความเป็นไปได้ค่าเดียวของโมเดล การประมาณค่าพารามิเตอร์ของโมเดล การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล การปรับโมเดล (พุลพงษ์ สุขสว่าง, 2556) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

9.3.1 การตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดล รูปแบบการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) ดำเนินการ ดังนี้

9.3.1.1 การวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา ทดสอบความมีนัยสำคัญด้วยสถิติ เพื่อศึกษาโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของปัจจัยกับการเลือกผู้แทนราษฎร

9.3.1.2 การตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดล (Goodness - of Fit Measures) เพื่อศึกษาภาพรวมของโมเดลว่ากลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์เพียงใด ผู้วิจัยใช้ค่าสถิติที่จะตรวจสอบ ดังนี้

1) ค่า ไค - สแควร์ (Chi - Square Statistics) เป็นค่าสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานทางสถิติว่า ฟังก์ชันความกลมกลืนมีค่าเป็นศูนย์ ถ้าค่าไค - สแควร์ มีค่าต่ำมาก หรือยิ่งเข้าใกล้ศูนย์มากเท่าไร แสดงว่า โมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2548, น. 9 - 18)

2) ค่าสัดส่วน X^2 / df เนื่องจากเมื่อจำนวนกลุ่มตัวอย่างมาก ค่าไค - สแควร์ ก็จะยิ่งสูงมากจนอาจทำให้สรุปผลได้ไม่ถูกต้อง ดังนั้น จึงแก้ไขโดยพิจารณาค่า X^2 / df ซึ่งควรมีค่าไม่ควรเกิน 2.00 (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2548, น. 9 - 18)

3) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness - of Fit index : GFI) ซึ่งเป็นอัตราส่วนของผลต่างระหว่างฟังก์ชันความกลมกลืนจากโมเดลก่อน และหลังปรับโมเดลกับฟังก์ชัน ความกลมกลืนก่อนปรับโมเดล ค่า GFI หากมีค่าตั้งแต่ 0.90 - 1.00 แสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2548, น. 9 - 18)

4) คำนีความกลมกลืนที่ปรับแล้ว (Adjusted Goodness - of - Fit Index : AGFI) ซึ่งนำ GFI มาปรับแก้ โดยคำนึงถึงขนาดขององศาอิสระ (df) ซึ่งรวมทั้งจำนวนตัวแปรและขนาดกลุ่มตัวอย่าง หากค่า AGFI หากมีค่าตั้งแต่ 0.90 - 1.00 แสดงว่า โมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2548, น. 9 - 18)

5) คำนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index : CFI) ใช้เปรียบเทียบโมเดลเชิงสมมุติฐานการวิจัยว่ามีความกลมกลืนสูงกว่าข้อมูลเชิงประจักษ์ มากน้อยเพียงใด ค่าตั้งแต่ 0.90 - 1.00 แสดงว่า โมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2548, น. 9 - 18)

6) ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standardized Root Mean Squared Residual : Standardized SRMR) เป็นค่าบอกความคาดเคลื่อนของโมเดล มีค่าน้อยกว่า .05 แสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2548, น. 9 - 18)

7) ค่าความคาดเคลื่อนในการประมาณค่าตัวแปร (Root Mean Square of Approximation : RMSEA) เป็นค่าที่บ่งบอกถึงความไม่กลมกลืนของโมเดลที่สร้างขึ้นกับเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งค่า RMSEA ต่ำกว่า .05 แสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2548, น. 9 - 18)

8) ค่าขนาดตัวอย่างวิกฤต (Critical N : CN) เป็นดัชนีที่แสดงขนาดของตัวอย่างที่จะยอมรับดัชนีแสดงความกลมกลืนของโมเดลได้ และค่า CN ควรจะมีค่ามากกว่า 200 ของกลุ่มตัวอย่าง (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2548, น. 9 - 18)

9) เมทริกซ์ความคาดเคลื่อนในการเปรียบเทียบความกลมกลืน (Fitting Residuals Matrix) หมายถึง เมทริกซ์ที่มีผลต่างของเมทริกซ์ S และ Sigma ซึ่งประกอบไปด้วยค่าความคาดเคลื่อน ทั้งในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ค่าสูงสุดของเศษเหลือในรูปคะแนนมาตรฐาน (Largest Standardized Residual) ระหว่างเมทริกซ์สหสัมพันธ์ที่เข้าสู่การวิเคราะห์กับเมทริกซ์ที่ประมาณค่าได้ โดยค่าเศษเหลือเคลื่อนที่เข้าใกล้ศูนย์จะถือว่าโมเดลมีแนวโน้มกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ความพอดีเศษเหลือเหมาะสมอยู่ระหว่าง -2 - 2 (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2548, น. 9 - 18)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้เกณฑ์ในการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนระหว่างโมเดลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สรุปได้ตามตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2

ค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลสมการ โครงสร้างตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สถิติที่ใช้วัดความสอดคล้องกลมกลืน	ระดับการยอมรับ
1. X^2 / df (Relative Chi - Square)	มีค่าไม่ควรเกิน 2.00 หรือน้อยกว่า 5 (กรณี โมเดลซับซ้อน)
2. ค่า GFI(Comparative Fit Index)	มีค่าตั้งแต่ 0.90 หรือ 0.95 ขึ้นไปจะอยู่ในเกณฑ์ดีมาก แสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืน
3. TLI, NNFI (Tucker-Lewis Index, Non Norm Fit Index)	มีค่าตั้งแต่ 0.90 หรือ 0.95 ขึ้นไปจะอยู่ในเกณฑ์ดีมาก แสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืน
4. WRMR (Weighted Root Mean Square Residual เกิน 1 ได้)	น้อยกว่า 0.90 สอดคล้องดี ระหว่าง 0.90 - 1.00 สอดคล้องพอใช้
5. RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation)	มีค่าต่ำกว่า 0.05 สอดคล้องดีมาก ระหว่าง 0.05 - 0.08 สอดคล้องดี ระหว่าง 0.08 - 0.10 สอดคล้องพอใช้ มากกว่า 0.10 ไม่สอดคล้อง
6. SRMR (Standardized Root Mean Square Residual)	มีค่าต่ำกว่า 0.05 สอดคล้องดี ระหว่าง 0.05 - 0.08 สอดคล้องพอใช้ มากกว่า 0.08 ไม่สอดคล้อง

จากตารางที่ 3.2 สถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์นั้น ใช้พิจารณาโมเดลตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ หากค่าสถิติที่คำนวณได้ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ผู้วิจัยจะทำการปรับโมเดลใหม่ โดยการปรับ โมเดล (Model Modification Indexes : MI) ผู้วิจัย จะปรับโมเดลบนพื้นฐานของทฤษฎีและงานวิจัยเป็นหลัก โดยมีการดำเนินการ คือ จะดำเนินการตรวจสอบผลการประมาณค่าตัวแปรว่ามีความสมเหตุสมผลหรือไม่ มีค่าใดแปลกเกินความเป็นจริงหรือไม่ และพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงพหุคูณกำลังสอง (Squared Multiple Correlation) ให้มีความเหมาะสม รวมทั้งพิจารณาค่ากลมกลืนรวม (Overall Fit) ของโมเดลว่าโดยภาพรวมแล้วโมเดลกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์เพียงใด และจะหยุดปรับโมเดล เมื่อพบว่า ค่าสูงสุดของเศษเหลือในรูปคะแนนมาตรฐานต่ำกว่า 2.00 (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2548) และ โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์และได้ค่าสถิติตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

10. การแปรผลข้อมูล

10.1 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในปัจจัยด้วยตนเอง และระหว่างปัจจัย ที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎร ได้กำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้ (Wiersma, 1995)

0.71 - 1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันมาก

0.31 - 0.70 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันปานกลาง

0.01 - 0.30 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันน้อย

0.00 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์

10.2 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยใช้วิธีการจับกลุ่ม (Grouping) เนื้อหาและดำเนินการ ใช้การแจกแจงความถี่ และอภิปรายเนื้อหาเชิงพรรณนาความตามเนื้อหา

ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนกลาง

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้กำหนดขอบเขตด้านพื้นที่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ได้แก่ จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดขอนแก่น จังหวัดมหาสารคาม และจังหวัดกาฬสินธุ์

2. ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง นักการเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายแบบการ สุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) การคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้ ประสบการณ์ และเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ผู้วิจัย ได้กำหนดผู้เชี่ยวชาญ (Expertise Verify) ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการเลือกแบบการ สุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 15 คน ได้แก่บุคคล ดังต่อไปนี้

2.1 ประชาชน จำนวน 5 คน

2.2 นักการเมือง จำนวน 5 คน

2.3 ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการเลือกผู้แทนราษฎร จำนวน 5 คน

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาการสร้งรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยการวิเคราะห์ จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และนำผลการจากวิจัยระยะที่ 1 มาเป็นประเด็นในการสร้งรูปแบบ

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยระยะนี้ ระหว่าง เดือน เมษายน - พฤษภาคม 2562

5. เครื่องมือในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะนี้ ใช้เป็นแบบบันทึกข้อมูล และข้อสนเทศ

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยระยะนี้ ผู้วิจัย ได้ทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับบริบทของการวิจัย แล้วนำข้อมูลเชิงคุณภาพมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลเชิงปริมาณเปรียบเทียบตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุ และผลที่มีความสัมพันธ์กับการเลือกผู้แทนราษฎรเป็นสมการ โครงสร้างเชิงทฤษฎี โดยอาศัยหลักการเหตุผลสัมพันธ์ลำดับการเกิดก่อนหลัง (Birth Order) ของปัจจัยลักษณะที่มีอิทธิพลโดยตรง และโดยอ้อมต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง แล้วนำไปศึกษาเพื่อพิสูจน์สมมติฐานการวิจัยและใช้วิธีดำเนินการวิจัย โดยใช้การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion)

ระยะที่ 3 การยืนยันรูปแบบการเลือกตัวแทนทางการเมืองของประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้กำหนดขอบเขตด้านพื้นที่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ได้แก่ จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดขอนแก่น จังหวัดมหาสารคาม และจังหวัดกาฬสินธุ์

2. ขอบเขตด้านและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายแบบการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) การคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้ ประสบการณ์ และเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ผู้วิจัยได้กำหนดผู้เชี่ยวชาญ (Expertise Verify) ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการเลือกแบบการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 คน

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การยืนยันรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ผู้วิจัยนำผลจากการวิจัยระยะที่ 2 มาเป็นประเด็นในการสร้างเครื่องมือ โดยใช้แบบสอบถามเชิงปริมาณ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิธีดำเนินการโดยแบบสอบถามความเหมาะสมของรูปแบบ เพื่อยืนยันรูปแบบ

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยระยะนี้ ระหว่าง เดือน พฤษภาคม - มิถุนายน 2562

5. เครื่องมือในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะนี้ ใช้แบบสอบถามความเหมาะสมของรูปแบบประกอบการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับบริบทของการวิจัย แล้วนำข้อมูลเชิงคุณภาพมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลเชิงปริมาณเปรียบเทียบตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุและผลที่มีความสัมพันธ์กับการเลือกผู้แทนราษฎร เป็นสมการ โครงสร้างเชิงทฤษฎีโดยอาศัยหลักการเหตุผลสัมพันธ์ลำดับการเกิดก่อนหลัง (Birth Order) ของปัจจัยลักษณะที่มีอิทธิพลโดยตรง และ โดยอ้อมต่อการเลือกผู้แทนราษฎร แล้วนำไปศึกษาเพื่อพิสูจน์สมมติฐานการวิจัยและยืนยันสมการ โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงทฤษฎี รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎร ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ เพื่อยืนยันความถูกต้องเชื่อถือได้

การสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ โมเดลการสร้างรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ดำเนินการดังนี้

5.1 การร่างแบบสอบถาม เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามจากการกำหนดรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรเป็นประเด็นที่ไม่มีคำตอบถูกต้องและสามารถอาศัยมติจากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเกี่ยวข้องกับอนาคตในการสร้างรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎร เพื่อนำผลวิจัยไปใช้ในการวางแผนการตัดสินใจหรือวางแผนการดำเนินงาน

5.2 การสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิโดยใช้แบบสอบถาม จะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิออกความคิดเห็นในลักษณะของการจัดระดับความสำคัญในคำถามแต่ละข้อ รวมทั้งระบุเหตุผลที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ลงในช่องว่างท้ายคำถาม และนอกจากนี้ยังสามารถเขียนคำแนะนำเพิ่มเติมได้

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถามรอบนี้ จะหาค่าฐานนิยม ค่ามัธยฐาน หรือค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ หรือค่า IR (Interquartile Range) หลังจากได้คำตอบจากผู้เชี่ยวชาญที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันจากแบบสอบถาม โดยพิจารณาจากค่าฐานนิยม (Mode) ค่ามัธยฐาน (Median) พิสัยระหว่างควอไทล์ (Inter - Quartile Range) เป็นหลักแล้วผู้วิจัยสามารถสรุปคำตอบที่ได้ที่ละเอียดถี่ถ้วน จากแบบสอบถาม เพื่อสรุปการวิเคราะห์ข้อมูลและรายงานข้อค้นพบภาพในอนาคตของสร้างรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎร วิเคราะห์ความสอดคล้องของความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของโมเดลการสร้างรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรในเชิงสถิติ แล้วนำผลมาแปรผลตามหลักเกณฑ์ดังนี้

6.1 หลักเกณฑ์การแปลผลค่ามัธยฐาน (Median)

4.50 - 5.00 หมายความว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยมากที่สุด

3.50 - 4.49 หมายความว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยมาก

2.50 - 3.49 หมายความว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยปานกลาง

1.50 - 2.49 หมายความว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยน้อย

1.00 - 1.49 หมายความว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยน้อยที่สุด

6.2 หลักเกณฑ์แปลผลพิสัยระหว่างควอไทล์ (Inter - Quartile Range) มีเกณฑ์การแปลผล

ดังนี้

0.00 - 1.50 หมายความว่า ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญสอดคล้องกันมาก

มากกว่า 1.50 หมายความว่า ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญสอดคล้องกันน้อย

6.3 หลักเกณฑ์การตัดสินใจตัดสินความดี การสรุปจากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อการสร้างรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎร เพื่อนำไปปรับปรุงและจัดทำรูปแบบ ผู้วิจัยพิจารณาโดยใช้หลักเกณฑ์สำคัญ 2 ประการ คือ

6.3.1 มีค่ามัธยฐาน (Median) ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป

6.3.2 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Inter - Quartile Range) ไม่เกิน 1.50

7. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยเพื่อสร้างรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎร ผู้วิจัยใช้ค่าฐานนิยม (Mode) ค่ามัธยฐาน (Medium) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Inter - Quartile Range) เป็นสถิติในการวิเคราะห์ ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad \text{ค่ามัธยฐาน (Median)} = L + \frac{\left(\frac{N}{2} - F\right) \times i}{f} \quad (3 - 2)$$

Median (Mdn) คือ มัธยฐาน

L = ขีดจำกัดล่างที่แท้จริงของชั้นคะแนนที่มีมัธยฐานตกอยู่

F = ความถี่สะสมทั้งหมดของชั้นคะแนนที่ต่ำกว่าจากชั้นที่มีมัธยฐานตกอยู่

f = ความถี่ของช่วงคะแนนที่มีมัธยฐานตกอยู่

i = อัตรากวาระของคะแนน

N = จำนวนความถี่ทั้งหมด

ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Inter - Quartile Range) = Q3 - Q1

$$\text{สูตร} \quad Q1 = L + \frac{\left(\frac{N}{4} - F\right) \times i}{f} \quad (3 - 3)$$

Quartile 1 (Q1) คือ ควอไทล์ที่ 1

L = ขีดจำกัดล่างที่แท้จริงของชั้นคะแนนที่มีมัธยฐานตกอยู่

F = ความถี่สะสมทั้งหมดของชั้นคะแนนที่ต่ำกว่าจากชั้นที่มีมัธยฐานตกอยู่

f = ความถี่ของช่วงคะแนนที่มีมัธยฐานตกอยู่

i = อัตรากวาระของคะแนน

N = จำนวนความถี่ทั้งหมด

สูตร
$$Q3 = L + \frac{\left(\frac{3N}{4} - F\right) \times i}{f}$$
 (3 - 4)

Quartile 3 (Q3) คือ ควอไทล์ที่ 3

L = ขีดจำกัดล่างที่แท้จริงของชั้นคะแนนที่มีมัธยฐานตกอยู่

F = ความถี่สะสมทั้งหมดของชั้นคะแนนที่ต่ำกว่าจากชั้นที่มีมัธยฐานตกอยู่

f = ความถี่ของช่วงคะแนนที่มีมัธยฐานตกอยู่

i = อัตรากว้างของคะแนน

N = จำนวนความถี่ทั้งหมด

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 3.3

การสรุประเบียบวิธีวิจัยจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

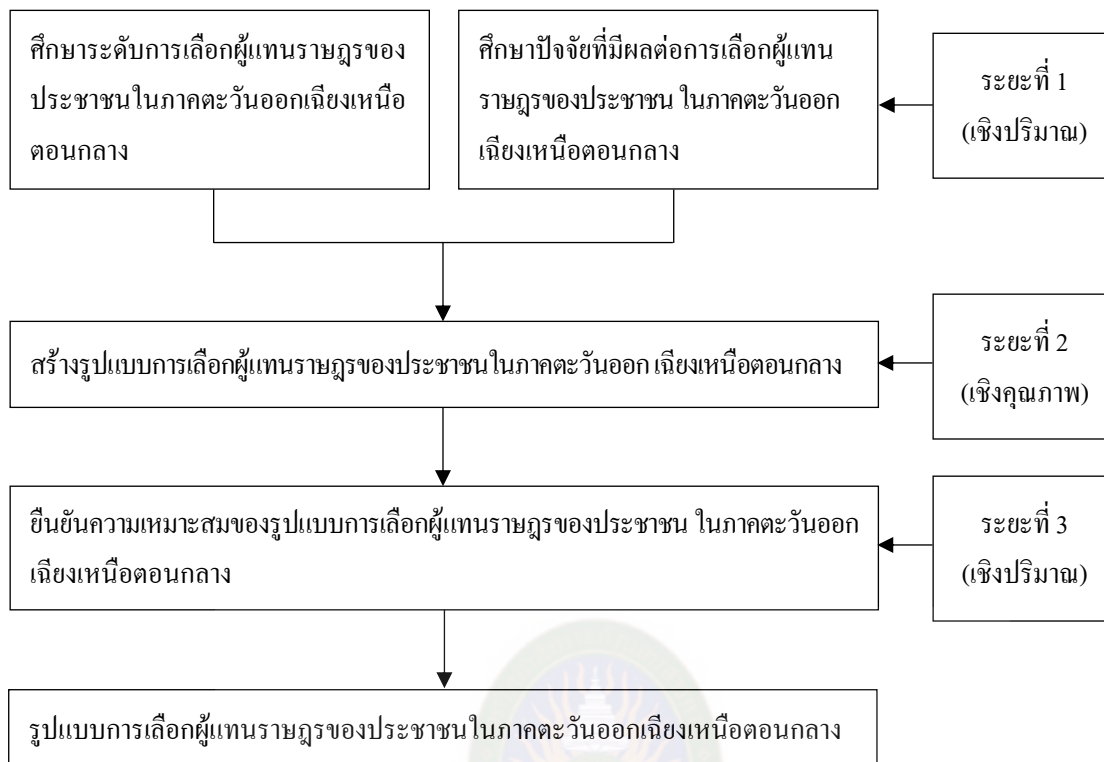
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	เทคนิค/วิธีดำเนินการวิจัย	ประชากรในการวิจัย	กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย		เครื่องมือการวิจัย	การทดสอบเครื่องมือการวิจัย	การวิเคราะห์ข้อมูล
			การกำหนดขนาด	การสุ่มตัวอย่าง			
1. เพื่อศึกษาระดับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง	1. เชงปริมาณ โดยการอธิบายถึงปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น	ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง	ใช้สูตร Yamane จำนวน 400 คน	แบ่งชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วนและการสุ่มแบบอย่างง่าย	แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ	1. ความตรง (IOC) 2. ความเชื่อมั่น : α - Cronbach)	1. วิธีทางสถิติ ได้แก่ 1.1 Frequency, Percent 1.2 Mean (\bar{X}), S.D. 1.3 Path Analysis and SEM
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง	1. เชงคุณภาพ (Focus Group)	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 15 คน	เลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง		แบบบันทึกข้อมูลการประชุม	ความตรง (IOC)	1. วิธีอุปนัย ได้แก่ 1.1 วิเคราะห์เนื้อหา 1.2 จัดกลุ่มข้อความ

(ต่อ)

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย	เทคนิค/วิธีดำเนินการวิจัย	ประชากรในการวิจัย	กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย		เครื่องมือการวิจัย	การทดสอบเครื่องมือการวิจัย	การวิเคราะห์ข้อมูล
			การกำหนดขนาด	การสุ่มตัวอย่าง			
4. เพื่อยืนยันความเหมาะสมของรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง	1. เชิงปริมาณเพื่อพัฒนาทฤษฎีที่ประยุกต์ได้ทั่วไป	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 คน	เลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง	แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ	ความตรง (IOC)	1. วิธีการทางสถิติ ได้แก่ 1.1 Median (Med) 1.2 Inter - Quartile Range (IQR)	1. เพื่อยืนยันความเหมาะสมของรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพที่ 3.1 กระบวนการวิจัยรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ ทั้งนี้ เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นไปตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัย ผู้ศึกษาวิจัยขอเสนอลำดับการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 การศึกษาระดับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

ระยะที่ 2 การศึกษารูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

ระยะที่ 3 การยืนยันความเหมาะสมรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นสัญลักษณ์ทางสถิติของการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการสื่อสารความหมายต่อสัญลักษณ์ที่ผู้วิจัยใช้เป็นตัวแทนของผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ผู้วิจัย ได้กำหนดเป็นสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีดังต่อไปนี้

- n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
- f แทน ค่าความถี่ (Frequency)
- \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)
- S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
- R^2 แทน ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ หรือสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (Coefficient of Prediction / Determination) ซึ่งแสดงถึงอำนาจการพยากรณ์ที่เกิดจากตัวแปร

DE	แทน	Direct Effect หรือค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของตัวแปรอิสระ ซึ่งเป็นค่านำหนักอิทธิพลค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของตัวแปรอิสระ ซึ่งสามารถทำนายการผันแปรของตัวแปรตามในทางตรง
IE	แทน	Indirect Effect หรือค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของตัวแปรอิสระ ซึ่งเป็นค่านำหนักอิทธิพลค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของตัวแปรอิสระ ซึ่งสามารถทำนายการผันแปรของตัวแปรตามในทางอ้อม
TE	แทน	Total Effect หรือค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของตัวแปรอิสระ ซึ่งเป็นค่านำหนัก อิทธิพลค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของตัวแปรอิสระ ซึ่งสามารถทำนายการผันแปรของตัวแปรตาม โดยรวม
χ^2	แทน	ค่าของการทดสอบแบบไคว - สแควร์ (Chi - Square Test)
χ^2 / df	แทน	ค่าไคว - สแควร์สัมพัทธ์ของการทดสอบไคว - สแควร์ (Chi - Square Test)
df	แทน	Degree of Freedom หรือค่าของชั้นแห่งความเป็นอิสระ
S.E.	แทน	ค่าความคาดเคลื่อนมาตรฐานของการประมาณค่าพารามิเตอร์
CFI, TLI	แทน	ดัชนีความเหมาะสมของการเปรียบเทียบ หรือ Comparative Fit Index ซึ่งใช้ในการวัดดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index : GFI) ของโมเดล
SRMR	แทน	ค่ารากกำลังสองเฉลี่ยของค่าความแตกต่างโดยประมาณในรูปของคะแนนมาตรฐาน หรือ Standardized Root Mean Square Residual ซึ่งใช้ในการวัดดัชนีวัดระดับความกลมกลืนแบบสมบูรณที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index : AGFI) ของโมเดล
RMSEA	แทน	Root Mean Square Error of Approximation หรือค่ารากกำลังสองเฉลี่ยของค่าความแตกต่างโดยประมาณของโมเดลที่มีการประมาณเส้นทางอิทธิพล
ELE	แทน	ตัวแปรด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง
DIS	แทน	ตัวแปรด้านการสนทนาเรื่องการเมือง
ACT	แทน	ตัวแปรด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองกับพรรคการเมือง และกลุ่มทางการเมืองต่าง ๆ
CON	แทน	ตัวแปรด้านการติดต่อกับนักการเมือง
GAT	แทน	ตัวแปรด้านการชุมนุมทางการเมือง
CHA	แทน	ตัวแปรด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร

POL	แทน	ตัวแปรด้านนโยบายของผู้สมัคร
MET	แทน	ตัวแปรด้านวิธีการหาเสียงของผู้สมัคร
NEW	แทน	ตัวแปรด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง
CUL	แทน	ตัวแปรด้านวัฒนธรรมทางการเมือง
ENV	แทน	ตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมทางการเมือง
INT	แทน	ตัวแปรด้านความสนใจทางการเมือง
BEH	แทน	ตัวแปรด้านพฤติกรรมทางการเมือง
VAL	แทน	ตัวแปรด้านค่านิยมพื้นฐานทางการเมืองแบบประชาธิปไตย
IDE	แทน	ตัวแปรด้านอุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย
F1	แทน	ตัวแปรด้านผู้สมัครผู้แทนราษฎร
F2	แทน	ตัวแปรด้านบริบททางการเมือง
F3	แทน	ตัวแปรด้านบทบาททางการเมือง
F4	แทน	ตัวแปรการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

4.2 ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยจำแนกตามระยะของการวิจัย ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระยะ โดยมีลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามระยะของการวิจัยทั้ง 3 ระยะ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยระยะที่ 1 ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยเป็นการศึกษาเพื่อศึกษาระดับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ซึ่งมีลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย จำนวน 3 ตอนย่อย ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ซึ่งใช้การวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) ของ โมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยระยะที่ 2 ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเป็นการศึกษารูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียง - เหนือตอนกลาง ซึ่งมีลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย จำนวน 3 ตอนย่อย ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านผู้สมัครผู้แทนราษฎร

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบริบททางการเมือง

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบทบาททางการเมือง

ขั้นตอนที่ 3 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยระยะที่ 3 ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยเป็นการศึกษาเพื่อยืนยันรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียง - เหนือตอนกลาง ที่ได้รับจากการวิจัยระยะที่ 2 อันจะนำไปสู่การสร้างรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ต่อไป ซึ่งมีลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย จำนวน 3 ตอนย่อย ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านผู้สมัครผู้แทนราษฎร

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบริบททางการเมือง

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบทบาททางการเมือง

ระยะที่ 1 การศึกษาระดับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียง - เหนือตอนกลาง และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชน ในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยระยะที่ 1 นี้ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยเป็น การศึกษาระดับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง และ ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ซึ่งมีลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย จำนวน 3 ตอนย่อย ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 ตัวอย่าง ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ข้อมูล สถานภาพทั่วไปดังแสดงในตารางที่ 4.1 - 4.3 ดังนี้

ตารางที่ 4.1

ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ของข้อมูลด้านเพศของกลุ่มตัวอย่าง

เพศ	กลุ่มตัวอย่าง (n) = 400	
	ค่าความถี่ (f)	ร้อยละ (p)
1. ชาย	279	69.80
2. หญิง	121	30.30
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.1 สามารถอธิบายผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 400 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากที่สุด ได้แก่ เพศชาย จำนวน 279 คน คิดเป็นร้อยละ 69.80 รองลงมา ได้แก่ เพศหญิง จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 30.30

ตารางที่ 4.2

ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ของข้อมูลด้านอายุของกลุ่มตัวอย่าง

อายุ	กลุ่มตัวอย่าง (n) = 400	
	ค่าความถี่ (f)	ร้อยละ (p)
1. 18 - 29 ปี	127	31.80
2. 30 - 39 ปี	198	49.50
3. 40 - 49 ปี	54	13.50
4. 50 - 59 ปี	12	3.00
5. 60 ปีขึ้นไป	9	2.20
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.2 สามารถอธิบายผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 400 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากที่สุด ได้แก่ อายุ 30 - 39 ปี จำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 49.50 รองลงมา ได้แก่ อายุ 18 - 29 ปี จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 31.80 อายุ 40 - 49 ปี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 13.50 อายุ 50 - 59 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.00 และน้อยที่สุด ได้แก่ อายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.20

ตารางที่ 4.3

ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ของข้อมูลด้านระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับการศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง (n) = 400	
	ค่าความถี่ (f)	ร้อยละ (p)
1. มัธยม	47	11.80
2. ปวช.	24	6.00
3. ปวส.	28	7.00
4.ปริญญาตรี	270	67.50
5.ปริญญาโท	25	6.20
6.ปริญญาเอก	6	1.50
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.3 สามารถอธิบายผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 400 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากที่สุด ได้แก่ ระดับ ปริญญาตรี จำนวน 270 คน คิดเป็นร้อยละ 67.50 รองลงมา ได้แก่ ระดับมัธยม จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 11.80 ระดับ ปวส. จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.00 ระดับ ปริญญาโท จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.20 ระดับ ปวช. จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.00 และน้อยที่สุด ได้แก่ ระดับ ปริญญาเอก จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.50

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียง -
เหนือตอนกลาง

ผลการวิเคราะห์ระดับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ตอนกลาง ทั้งโดยรวม และจำแนกเป็นรายด้าน สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 4.4 ดังนี้

ตารางที่ 4.4

ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียง -
เหนือตอนกลาง โดยรวม และจำแนกเป็นรายด้าน

การเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง	n = 400		ระดับการเลือก
	\bar{X}	S.D.	
1. ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง	3.80	.71	มาก
2. ด้านการสนทนาเรื่องการเมือง	3.50	.82	มาก
3. ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองกับพรรคการเมืองและ กลุ่มทางการเมืองต่าง ๆ	2.41	1.38	น้อย
4. ด้านการติดต่อกับนักการเมือง	2.59	1.20	น้อย
5. ด้านการชุมนุมทางการเมือง	2.65	1.19	ปานกลาง
รวม	2.99	.86	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ระดับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียง -
เหนือตอนกลาง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.99$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ระดับ
การเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน
ได้แก่ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.80$) ด้านการสนทนาเรื่องการเมือง ($\bar{X} = 3.50$) อยู่ในระดับ
ปานกลาง 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการชุมนุมทางการเมือง ($\bar{X} = 2.65$) และอยู่ในระดับน้อย 2 ด้าน ได้แก่
ด้านการติดต่อกับนักการเมือง ($\bar{X} = 2.59$) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองกับพรรคการเมือง
และกลุ่มทางการเมืองต่าง ๆ ($\bar{X} = 2.41$)

ผลการวิเคราะห์ระดับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในรายด้าน และจำแนกเป็นรายข้อ สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 4.5 - 4.9 ดังนี้

ตารางที่ 4.5

ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียง -
เหนือตอนกลาง ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยจำแนกเป็นรายข้อ

การเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง	n = 400		ระดับการเลือก
	\bar{X}	S.D.	
1. ท่านไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น	4.31	.85	มากที่สุด
2. ท่านไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งระดับชาติ	4.25	.92	มากที่สุด
3. ท่านได้ชักชวนเพื่อนบ้านไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง	3.89	.89	มาก
4. ท่านเคยเข้าร่วมการรณรงค์เลือกตั้งหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง	3.13	1.29	ปานกลาง
5. ท่านประชาสัมพันธ์หรือเผยแพร่ข่าวสารข้อมูล เพื่อกระตุ้นให้ผู้อื่นไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง	3.46	1.17	มาก
รวม	3.80	.71	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ระดับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า การเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ ได้แก่ ท่านไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.31$) ท่านไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งระดับชาติ ($\bar{X} = 4.25$) อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ ได้แก่ ท่านได้ชักชวนเพื่อนบ้านไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.89$) ท่านประชาสัมพันธ์หรือเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลเพื่อกระตุ้นให้ผู้อื่นไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.46$) และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ ได้แก่ ท่านเคยเข้าร่วมการรณรงค์เลือกตั้งหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.13$)

ตารางที่ 4.6

ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียง -
เหนือตอนกลาง ด้านการสนทนาเรื่องการเมือง โดยจำแนกเป็นรายข้อ

การเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ด้านการสนทนาเรื่องการเมือง	n = 400		ระดับการเลือก
	\bar{X}	S.D.	
1. ท่านพูดคุยเรื่องการเมือง ปัญหาบ้านเมืองกับคนในครอบครัว ญาติพี่น้อง	3.68	.99	มาก
2. ท่านพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลเรื่องการเมืองกับกลุ่มเพื่อน	3.65	.88	มาก
3. ท่านพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรื่องการเมืองกับบุคคลอื่น ๆ	3.51	.99	มาก
4. เมื่อท่านได้รับทราบข้อมูลที่สำคัญทางการเมือง ท่านได้ส่งไป ให้แก่กลุ่มเพื่อน และบุคคลอื่น ๆ ด้วยจดหมายและด้วยสื่ออื่น ๆ	3.38	1.10	ปานกลาง
5. ท่านเคยร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลกับเพื่อนบ้านเกี่ยวกับการ การวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของนักการเมืองท้องถิ่น	3.32	1.16	ปานกลาง
รวม	3.50	.82	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ระดับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านการสนทนาเรื่องการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า การเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง อยู่ในระดับมาก 3 ข้อ ได้แก่ ท่านพูดคุยเรื่องการเมือง ปัญหาบ้านเมืองกับคนในครอบครัว ญาติพี่น้อง ($\bar{X} = 3.68$) ท่านพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลเรื่องการเมืองกับกลุ่มเพื่อน ($\bar{X} = 3.65$) ท่านพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรื่องการเมืองกับบุคคลอื่น ๆ ($\bar{X} = 3.51$) อยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ ได้แก่ ส่งไปให้แก่กลุ่มเพื่อน และบุคคลอื่น ๆ ด้วยจดหมายและด้วยสื่ออื่น ๆ ($\bar{X} = 3.38$) ท่านเคยร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลกับเพื่อนบ้านเกี่ยวกับการวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของนักการเมืองท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.32$)

ตารางที่ 4.7

ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียง -
เหนือตอนกลาง ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองกับพรรคการเมืองและกลุ่มทางการเมืองต่าง ๆ
โดยจำแนกเป็นรายชื่อ

การเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม ทางการเมืองกับพรรคการเมืองและกลุ่มทางการเมืองต่าง ๆ	n = 400		ระดับการเลือก
	\bar{X}	S.D.	
1. ท่านสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองในช่วงระหว่างการรณรงค์ หาเสียงของนักการเมือง	2.49	1.46	น้อย
2. ท่านสมัครเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเมือง เช่น กลุ่ม พธม. (กลุ่มเสื้อเหลือง) หรือกลุ่ม นปช. (กลุ่มเสื้อแดง) หรือกลุ่มอื่น ๆ ในการชุมนุมประท้วง	2.44	1.47	น้อย
3. ท่านเคยร่วมหาเสียงให้กับนักการเมืองด้วยการติดป้ายหาเสียง ติดสติ๊กเกอร์	2.39	1.39	น้อย
4. ท่านบริจาคเงินช่วยเหลือพรรคการเมือง หรือกลุ่มทางการเมือง	2.37	1.42	น้อย
5. ท่านเข้าร่วมประชุมทางการเมืองของพรรคการเมือง และ กลุ่มทางการเมือง	2.38	1.43	น้อย
รวม	2.41	1.38	น้อย

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ระดับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ตอนกลาง ในด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองกับพรรคการเมือง และกลุ่มทางการเมืองต่าง ๆ
โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.41$) เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ พบว่า การเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชน
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง อยู่ในระดับน้อยทั้ง 5 ข้อ ได้แก่ ท่านสมัครเป็นสมาชิกพรรค
การเมืองในช่วงระหว่างการรณรงค์หาเสียงของนักการเมือง ($\bar{X} = 2.49$) ท่านสมัครเป็นสมาชิกกลุ่ม
ทางการเมือง เช่น กลุ่ม พธม. (กลุ่มเสื้อเหลือง) หรือกลุ่ม นปช. (กลุ่มเสื้อแดง) หรือกลุ่มอื่น ๆ
ในการชุมนุมประท้วง ($\bar{X} = 2.44$) ท่านเคยร่วมหาเสียงให้กับนักการเมือง ด้วยการติดป้ายหาเสียง
ติดสติ๊กเกอร์ ($\bar{X} = 2.39$) ท่านเข้าร่วมประชุมทางการเมืองของพรรคการเมืองและกลุ่มทางการเมือง
($\bar{X} = 2.38$) และท่านบริจาคเงินช่วยเหลือพรรคการเมือง หรือกลุ่มทางการเมือง ($\bar{X} = 2.37$)

ตารางที่ 4.8

ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียง -
เหนือตอนกลาง ด้านการติดต่อกับนักการเมือง โดยจำแนกเป็นรายชื่อ

การเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ด้านการติดต่อกับนักการเมือง	n = 400		ระดับการเลือก
	\bar{X}	S.D.	
1. ท่านเขียนเรื่องร้องทุกข์ เสนอปัญหาไปยังนักการเมืองท้องถิ่น	2.48	1.36	น้อย
2. ท่านโทรศัพท์ติดต่อกับกรรมการชุมชน หรือนักการเมืองท้องถิ่น เพื่อเสนอปัญหาภายในชุมชน	2.55	1.32	น้อย
3. ท่านติดต่อประสานงานไปยังพรรคการเมืองใด พรรคการเมือง หนึ่ง เพื่อเสนอปัญหา หรือร้องทุกข์ในแก้ปัญหาและขอความ ช่วยเหลือ	2.41	1.40	น้อย
4. ท่านให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือนักการเมืองท้องถิ่น ในการดำเนินงานนโยบายของรัฐบาล เช่น โครงการกองทุน หมู่บ้านฯ	2.89	1.29	ปานกลาง
5. ท่านมีโอกาสพบปะพูดคุยกับกรรมการชุมชน นักการเมือง ท้องถิ่นเสมอ	2.65	1.27	ปานกลาง
รวม	2.59	1.20	น้อย

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ระดับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ตอนกลาง ในด้านการติดต่อกับนักการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.59$) เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ
พบว่า การเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง อยู่ในระดับปาน
กลาง 2 ข้อ ได้แก่ ท่านให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือนักการเมืองท้องถิ่นในการดำเนิน
ตามนโยบายของรัฐบาล เช่น โครงการกองทุนหมู่บ้านฯ ($\bar{X} = 2.89$) ท่านมีโอกาสพบปะพูดคุยกับ
กรรมการชุมชน นักการเมืองท้องถิ่นเสมอ ($\bar{X} = 2.65$) และอยู่ในระดับน้อย 3 ข้อ ได้แก่ ท่านโทรศัพท์
ติดต่อกับกรรมการชุมชน หรือนักการเมืองท้องถิ่นเพื่อเสนอปัญหาภายในชุมชน ($\bar{X} = 2.55$)
ท่านเขียนเรื่องร้องทุกข์ เสนอปัญหาไปยังนักการเมืองท้องถิ่น ($\bar{X} = 2.48$) และท่านติดต่อประสานงาน
ไปยังพรรคการเมืองใด พรรคการเมืองหนึ่งเพื่อเสนอปัญหา หรือร้องทุกข์ในแก้ปัญหาและขอความ
ช่วยเหลือ ($\bar{X} = 2.41$)

ตารางที่ 4.9

ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียง -
เหนือตอนกลาง ด้านการชุมนุมทางการเมือง โดยจำแนกเป็นรายข้อ

การเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ด้านการชุมนุมทางการเมือง	n = 400		ระดับการเลือก
	\bar{X}	S.D.	
1. ท่านกับกลุ่มเพื่อนนัดพูดคุยกันเกี่ยวกับสถานการณ์ทางการเมือง ปัญหาสังคม	3.00	1.22	ปานกลาง
2. ท่านเข้าร่วมชุมนุมฟังการปราศรัยของนักการเมือง	2.84	1.33	ปานกลาง
3. ท่านเข้าร่วมชุมนุมประท้วงเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ ที่ทุจริต	2.54	1.37	น้อย
4. ท่านเข้าร่วมลงชื่อขับไล่การทำงานของนักการเมือง	2.52	1.36	น้อย
5. ท่านเข้าร่วมชุมนุม เดินขบวน ประท้วงขับไล่รัฐบาล	2.40	1.40	น้อย
รวม	2.65	1.19	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ระดับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านการชุมนุมทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.65$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า การเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง อยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ ได้แก่ ท่านกับกลุ่มเพื่อนนัดพูดคุยกันเกี่ยวกับสถานการณ์ทางการเมือง ปัญหาสังคม ($\bar{X} = 3.00$) ท่านเข้าร่วมชุมนุมฟังการปราศรัยของนักการเมือง ($\bar{X} = 2.84$) และอยู่ในระดับน้อย 3 ข้อ ได้แก่ ท่านเข้าร่วมชุมนุมประท้วงเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่ทุจริต ($\bar{X} = 2.54$) ท่านเข้าร่วมลงชื่อขับไล่การทำงานของนักการเมือง ($\bar{X} = 2.52$) และท่านเข้าร่วมชุมนุม เดินขบวน ประท้วงขับไล่รัฐบาล ($\bar{X} = 2.40$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ซึ่งใช้การวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) ของโมเดลสมการโครงสร้าง ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลโมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ได้นำไปสู่การสร้าง และยืนยันความสอดคล้องของโมเดล โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 4.10 -4.13 และภาพที่ 4.1 ดังนี้

ตารางที่ 4.10

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) ของโมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง (ก่อนการปรับ โมเดล ด้วยค่าดัชนีโมเดล ; MI)

ตัวแปรผล ปัจจัยที่มีผล	f3 (Path Factor)				f4			
	DE	IE	TE	R ²	DE	IE	TE	R ²
f1	.282	-	.282		-.051	-.014	-.037	
f2	.438	-	.438	.977	.444	.194	.638	.378
f3	-	-	-		-.425	-	-.425	

Goodness of Fit Indices

$\chi^2 = 1225.516, df = 84, p = 0.000, CFI = 0.733, TLI = 0.667, RMSEA = 0.184, SRMR = 0.185$

จากตารางที่ 4.10 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) ของ โมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง สามารถอธิบาย ได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R²) พบว่า ตัวแปรแฝงภายนอก (f1 - f2) ซึ่งได้แก่ ตัวแปรปัจจัยผู้สมัครผู้แทนราษฎร (f1) และตัวแปรปัจจัยบริบททางการเมือง (f2) เป็นตัวแปรที่สามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรส่งผ่าน (f3) และตัวแปรแฝงภายใน (f4) ซึ่งได้แก่ ตัวแปรปัจจัยบริบททางการเมือง (f3) และตัวแปรการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง (f4) โดยตัวแปรปัจจัยผู้สมัครผู้แทนราษฎร (f1) ตัวแปรปัจจัยบริบททางการเมือง (f2) และตัวแปรปัจจัยบริบททางการเมือง (f3) ทั้ง 3 ตัวแปรสามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง (f4) ได้อย่างถูกต้อง ร้อยละ 37.80 (R² = 0.378) นอกจากนี้ ตัวแปรปัจจัยผู้สมัครผู้แทนราษฎร (f1) และตัวแปรปัจจัยบริบท

ทางการเมือง (f2) ยังสามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรส่งผ่าน (Path Factor) ซึ่งได้แก่ ตัวแปร ปัจจัยบทบาททางการเมือง (f3) ได้อย่างถูกต้องร้อยละ 97.70 ($R^2 = 0.977$)

2. ผลการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) ของโมเดลสมการโครงสร้างปัจจัย ที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง พบว่า ตัวแปร ที่มีอิทธิพลทางตรงในเชิงบวกต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง (f4) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ตัวแปรปัจจัยบริบททางการเมือง (f2) และ ยังพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงในเชิงลบต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง (f4) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ตัวแปรปัจจัยผู้สมัครผู้แทนราษฎร (f1) และตัวแปรปัจจัยบทบาททางการเมือง (f3) ซึ่งสามารถอธิบายได้โดยเรียงลำดับตัวแปร ที่มีค่าขนาดอิทธิพลโดยรวม (Total Effect ; TE) จากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้

2.1 ตัวแปรปัจจัยบริบททางการเมือง (f2) เป็นตัวแปรที่มีค่าขนาดอิทธิพลโดยรวม (TE) สูงที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าขนาดอิทธิพลโดยรวม (TE) เท่ากับ .638 ซึ่งมีอิทธิพลในทางตรงต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง (f4) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าขนาดอิทธิพลทางตรง (DE) เท่ากับ .444 และมีอิทธิพลในทางตรงต่อตัวแปรปัจจัยบทบาททางการเมือง (f3) โดยมีค่าขนาดอิทธิพลทางตรง (DE) เท่ากับ .438 นอกจากนี้ยังพบว่า ตัวแปรปัจจัยบริบททางการเมือง (f2) เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง (f4) โดยส่งอิทธิพลผ่านตัวแปรปัจจัยการแสดงออกทางการเมือง (f3) ด้วยค่าขนาดอิทธิพลเท่ากับ .194

2.2 ตัวแปรปัจจัยบทบาททางการเมือง (f3) เป็นตัวแปรที่มีค่าขนาดอิทธิพลโดยรวม (TE) รองลงมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าขนาดอิทธิพลทางตรง (DE) และอิทธิพลโดยรวม (TE) เท่ากับ -.425 ซึ่งมีอิทธิพลในทางตรงในเชิงลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง (f4)

2.2 ตัวแปรปัจจัยผู้สมัครผู้แทนราษฎร (f1) เป็นตัวแปรที่มีค่าขนาดอิทธิพลโดยรวม (TE) เป็นลำดับสุดท้าย โดยมีค่าขนาดอิทธิพลโดยรวม (TE) เท่ากับ -.037 ซึ่งมีอิทธิพลในทางตรงต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง (f4) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าขนาดอิทธิพลทางตรง (DE) เท่ากับ -.051 และมีอิทธิพลในทางตรงต่อตัวแปรปัจจัยบทบาททางการเมือง (f3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าขนาดอิทธิพลทางตรง (DE) เท่ากับ .282 นอกจากนี้ยังพบว่า ตัวแปรปัจจัยผู้สมัครผู้แทนราษฎร (f1) เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของ

ประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง (f4) โดยส่งอิทธิพลผ่านตัวแปรปัจจัยบทบาททางการเมือง (f3) ด้วยค่าขนาดอิทธิพลเท่ากับ .014

2.3 ผลการวิเคราะห์ความกลมกลืนของโมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง พบว่า มีค่าต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องดังนี้

2.3.1 ค่า χ^2 ของโมเดลมีค่าเท่ากับ 1225.516 โดยมีค่า df เท่ากับ 84 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 ซึ่งเมื่อทำการคำนวณค่าไคแอสควร์สัมพัทธ์ (χ^2 / df) พบว่า มีค่าเท่ากับ 14.58 ซึ่งมีค่า > 2.00 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า โมเดลยังมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ไม่ดี

2.3.2 ค่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ มีค่า CFI เท่ากับ 0.733 และ TLI เท่ากับ 0.667 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโมเดลยังมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ไม่ดี

2.3.3 ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า มีค่า RMSEA เท่ากับ 0.184 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโมเดลยังมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ไม่ดี

2.3.4 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนในรูปความคลาดเคลื่อน มีค่า SRMR เท่ากับ 0.185 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโมเดลยังมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ไม่ดี

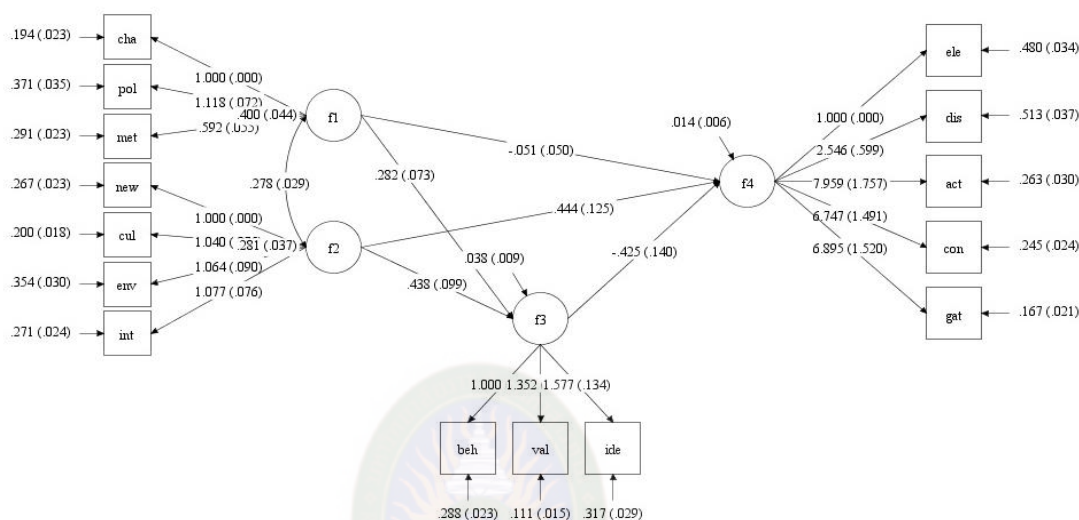
ทั้งนี้ สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความกลมกลืนของโมเดลที่ได้รับจากการวิเคราะห์ครั้งนี้ ดังตารางที่ 4.7 ดังนี้

ตารางที่ 4.11

การวิเคราะห์ค่าดัชนีความกลมกลืนของ โมเดลสมการ โครงสร้างปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

ดัชนีวัดความกลมกลืน	เกณฑ์พิจารณา	ค่าดัชนีที่วัดได้	ผลการพิจารณา
$\chi^2 / test$	P - Value > 0.05	0.000	ไม่ผ่านเกณฑ์
χ^2 / df	< 2.00	14.58	ไม่ผ่านเกณฑ์
CFI	≥ 0.95	0.733	ไม่ผ่านเกณฑ์
TLI	≥ 0.95	0.667	ไม่ผ่านเกณฑ์
RMSEA	< 0.05	0.184	ไม่ผ่านเกณฑ์
SRMR	< 0.05	0.185	ไม่ผ่านเกณฑ์

ทั้งนี้ จากตารางที่ 4.11 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าค่าดัชนีความกลมกลืนของโมเดลสมการ โครงสร้าง ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ที่ได้รับจากการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ยังไม่ผ่านเกณฑ์ของดัชนีวัดความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยสามารถแสดงให้เห็นถึงโครงสร้างของโมเดลดังกล่าว ได้ดังภาพที่ 4.1 ดังนี้

ภาพที่ 4.1 โมเดลสมการ โครงสร้างปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ก่อนการปรับแก้ด้วยค่าดัชนีปรับโมเดล (Before Modification)

ซึ่งจากภาพที่ 4.1 ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการปรับโมเดล (Model Modification) โดยใช้การพิจารณาจากคำแนะนำในการปรับพารามิเตอร์ในโมเดลด้วยค่าดัชนีโมเดล (Model Modification Indices : MI) จนกระทั่งค่าดัชนีความกลมกลืนมีความสอดคล้องกับข้อมูลประจักษ์ ดังตารางที่ 4.12 - 4.13 และภาพที่ 4.2 ดังนี้

ตารางที่ 4.12

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) ของโมเดลสมการ โครงสร้างปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง (หลังการปรับโมเดลด้วยค่าดัชนีโมเดล ; MI)

ตัวแปรผล ปัจจัยที่มีผล	f3 (Path Factor)				f4			
	DE	IE	TE	R ²	DE	IE	TE	R ²
f1	.510	-	.510		.013	.006	.019	
f2	.328	-	.328	.622	.301	.098	.399	.880
f3	-	-	-		-.288	-	-.288	

Goodness of Fit Indices

$\chi^2 = 79.182$, $df = 51$, $p = 0.069$, $CFI = 0.993$, $TLI = 0.986$, $RMSEA = 0.037$, $SRMR = 0.018$

จากตารางที่ 4.12 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) ของโมเดลสมการ โครงสร้างปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง สามารถอธิบาย ได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R²) พบว่า ตัวแปรแฝงภายนอก (f1 - f2) ซึ่งได้แก่ ตัวแปรปัจจัยผู้สมัครผู้แทนราษฎร (f1) และตัวแปรปัจจัยบริบททางการเมือง (f2) เป็นตัวแปร ซึ่งสามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรส่งผ่าน (f3) และตัวแปรแฝงภายใน (f4) ซึ่งได้แก่ ตัวแปร ปัจจัยบทบาททางการเมือง (f3) และตัวแปรการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียง - เียงเหนือตอนกลาง (f4) โดยตัวแปรปัจจัยผู้สมัครผู้แทนราษฎร (f1) ตัวแปรปัจจัยบริบททางการเมือง (f2) และตัวแปรปัจจัยบทบาททางการเมือง (f3) ทั้ง 3 ตัวแปรสามารถร่วมกันอธิบายความผันแปร ของการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง (f4) ได้อย่างถูกต้อง ร้อยละ 88.80 (R² = 0.880) นอกจากนี้ ตัวแปรปัจจัยผู้สมัครผู้แทนราษฎร (f1) และตัวแปรปัจจัยบริบท การเมือง (f2) ยังสามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรส่งผ่าน (Path Factor) ซึ่งได้แก่ ตัวแปร ปัจจัยบทบาททางการเมือง (f3) ได้อย่างถูกต้องร้อยละ 62.20 (R² = 0.622)

2. ผลการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) ของโมเดลสมการ โครงสร้างปัจจัย ที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง พบว่า ตัวแปร ที่มีอิทธิพลทางตรงในเชิงบวกต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนกลาง (f4) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ตัวแปรปัจจัยบริบททางการเมือง (f2) และ ตัวแปรปัจจัยผู้สมัครผู้แทนราษฎร (f1) และยังพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงในเชิงลบต่อการ

เลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง (f4) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ และตัวแปรปัจจัยบทบาททางการเมือง (f3) ซึ่งสามารถอธิบายได้โดยเรียงลำดับตัวแปรที่มีค่าขนาดอิทธิพลโดยรวม (Total Effect ; TE) จากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้

2.1 ตัวแปรปัจจัยบริบททางการเมือง (f2) เป็นตัวแปรที่มีค่าขนาดอิทธิพลโดยรวม (TE) สูงที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าขนาดอิทธิพลโดยรวม (TE) เท่ากับ .399 ซึ่งมีอิทธิพลในทางตรงต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง (f4) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าขนาดอิทธิพลทางตรง (DE) เท่ากับ .301 และมีอิทธิพลในทางตรงต่อตัวแปรปัจจัยบทบาททางการเมือง (f3) โดยมีค่าขนาดอิทธิพลทางตรง (DE) เท่ากับ .328 นอกจากนี้ยังพบว่า ตัวแปรปัจจัยบริบททางการเมือง (f2) เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง (f4) โดยส่งอิทธิพลผ่านตัวแปรปัจจัยบทบาททางการเมือง (f3) ด้วยค่าขนาดอิทธิพลเท่ากับ .098

2.2 ตัวแปรปัจจัยผู้สมัครผู้แทนราษฎร (f1) เป็นตัวแปรที่มีค่าขนาดอิทธิพลโดยรวม (TE) เป็นลำดับสุดท้าย โดยมีค่าขนาดอิทธิพลโดยรวม (TE) เท่ากับ .019 ซึ่งมีอิทธิพลในทางตรงต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง (f4) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าขนาดอิทธิพลทางตรง (DE) เท่ากับ .013 และมีอิทธิพลในทางตรงต่อตัวแปรปัจจัยบทบาททางการเมือง (f3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าขนาดอิทธิพลทางตรง (DE) เท่ากับ .510 นอกจากนี้ยังพบว่า ตัวแปรปัจจัยผู้สมัครผู้แทนราษฎร (f1) เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง (f4) โดยส่งอิทธิพลผ่านตัวแปรปัจจัยบทบาททางการเมือง (f3) ด้วยค่าขนาดอิทธิพลเท่ากับ .006

2.3 ตัวแปรปัจจัยบทบาททางการเมือง (f3) เป็นตัวแปรที่มีค่าขนาดอิทธิพลโดยรวม (TE) รองลงมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าขนาดอิทธิพลทางตรง (DE) และอิทธิพลโดยรวม (TE) เท่ากับ -.288 ซึ่งมีอิทธิพลในทางตรงในเชิงลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง (f4)

3. ผลการวิเคราะห์ความกลมกลืนของโมเดลสมการ โครงสร้างปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง พบว่า มีค่าต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

3.1 ค่า χ^2 ของโมเดลมีค่าเท่ากับ 79.182 โดยมีค่า df เท่ากับ 51 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.069 ซึ่งเมื่อทำการคำนวณค่าไคแอสควร์สัมพัทธ์ (χ^2 / df) พบว่า มีค่าเท่ากับ 1.552 ซึ่งมีค่า < 2.00 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า โมเดลยังมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับที่ดี

3.2 ค่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ มีค่า CFI เท่ากับ 0.993 และ TLI เท่ากับ 0.986 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า โมเดลยังมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับที่ดี

3.3 ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า มีค่า RMSEA เท่ากับ 0.037 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า โมเดลยังมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับที่ดี

3.4 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนในรูปความคลาดเคลื่อน มีค่า SRMR เท่ากับ 0.018 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า โมเดลยังมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับที่ดี

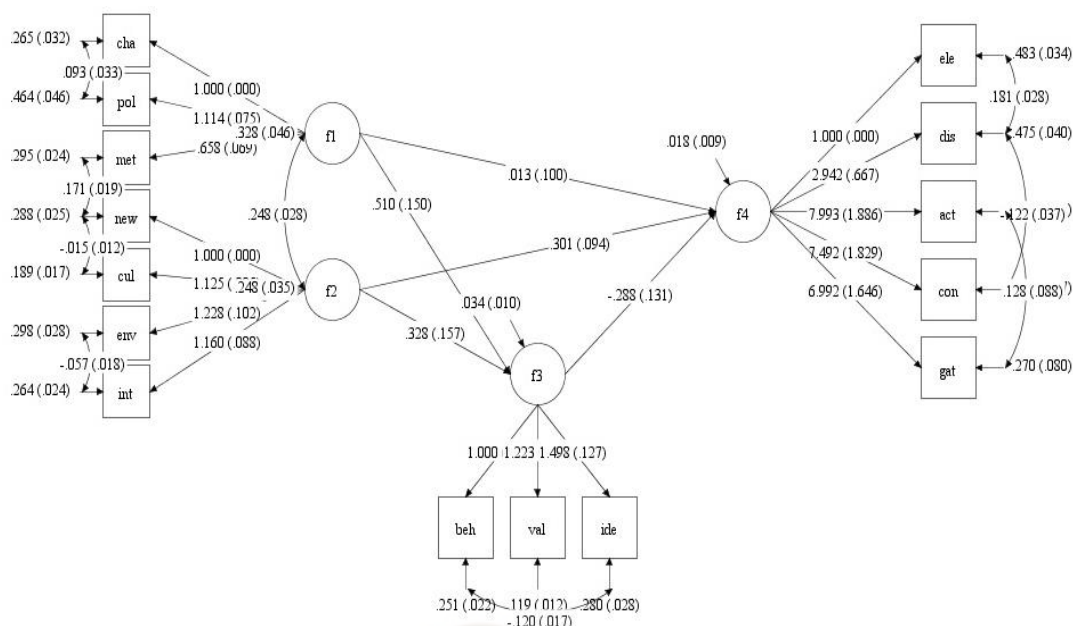
ทั้งนี้ สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความกลมกลืนของโมเดลที่ได้รับจากการวิเคราะห์ ภายหลังจากปรับแก้ด้วยค่าดัชนีปรับโมเดล ดังตารางที่ 4.13 ดังนี้

ตารางที่ 4.13

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความกลมกลืนของโมเดลสมการ โครงสร้างปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ภายหลังจากปรับแก้ด้วยค่าดัชนีปรับโมเดล

ดัชนีวัดความกลมกลืน	เกณฑ์พิจารณา	ค่าดัชนีที่วัดได้	ผลการพิจารณา
χ^2 / test	P - Value > 0.05	0.069	ผ่านเกณฑ์ / ดี
χ^2 / df	< 2.00	1.552	ผ่านเกณฑ์ / ดี
CFI	≥ 0.95	0.993	ผ่านเกณฑ์ / ดี
TLI	≥ 0.95	0.986	ผ่านเกณฑ์ / ดี
RMSEA	< 0.05	0.037	ผ่านเกณฑ์ / ดี
SRMR	< 0.05	0.018	ผ่านเกณฑ์ / ดี

ทั้งนี้ จากตารางที่ 4.13 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าค่าดัชนีความกลมกลืนของโมเดลสมการ โครงสร้าง ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ที่ได้รับจากการวิเคราะห์ข้อมูลภายหลังจากปรับแก้ด้วยค่าดัชนีปรับโมเดล มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับที่ดี จึงสามารถแสดงให้เห็นถึงโครงสร้างของโมเดล ดังภาพที่ 4.2 ดังนี้

ภาพที่ 4.2 โมเดลสมการ โครงสร้างปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ภายหลังจากปรับแก้ด้วยค่าดัชนีปรับโมเดล (After Modification)

ระยะที่ 2 การศึกษารูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยระยะที่ 2 นี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเป็นการศึกษารูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยการจัดประชุมระดมความคิดเห็น (Focus Group Discussion) ร่วมกับกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวนทั้งสิ้น 15 คน เพื่อร่วมกันค้นหารูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ซึ่งมีลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง (ก่อน Focus Group)

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านผู้สมัครผู้แทนราษฎร

รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านผู้สมัครผู้แทนราษฎร ประกอบด้วย

1. ผู้สมัครผู้แทนราษฎรควรมีการพัฒนาความรู้ ความสามารถในด้านต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ

2. ผู้สมัครผู้แทนราษฎรควรเป็นคนพื้นที่โดยกำเนิด
3. ผู้สมัครผู้แทนราษฎรควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความเสียสละ ช่วยเหลืองานส่วนรวมอยู่เป็นประจำ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ผลการวิเคราะห์รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบริบททางการเมือง

รูปแบบการพัฒนาการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบริบททางการเมือง ประกอบด้วย

1. ควรพัฒนาช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพื่อให้ประชาชนได้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารมากยิ่งขึ้น โดยใช้สื่อออนไลน์ เช่น Facebook Fanpage, Application LINE
2. สร้างการรับรู้และตระหนักถึงผลกระทบของนโยบายและปัญหาการเมืองที่จะมีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ละปากท้องของประชาชน
3. ควรจัดให้มีการรณรงค์ในเรื่องการซื้อสิทธิ ขายเสียงของประชาชน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบทบาททางการเมือง

รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบทบาททางการเมือง ประกอบด้วย

1. ควรจัดให้มีการรณรงค์ในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพื่อรักษาอำนาจอธิปไตย ซึ่งถือเป็นหัวใจของประชาชน
2. ควรปลูกฝังค่านิยมในการเคารพสิทธิเสรีภาพและยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น
3. ควรแนะนำให้ประชาชนสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

2. รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง (หลัง Focus Group)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านผู้สมัครผู้แทนราษฎร

ผลการวิเคราะห์รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านผู้สมัครผู้แทนราษฎรนั้น กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวนทั้งสิ้น 15 คน ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านผู้สมัครผู้แทนราษฎร จากการประชุมระดมความคิดเห็น (Focus Group Discussion) ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านผู้สมัครผู้แทนราษฎรนั้น ประกอบด้วย

1. ผู้สมัครผู้แทนราษฎรควรมีการพัฒนาความรู้ ความสามารถในด้านต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ
2. ผู้สมัครผู้แทนราษฎรควรเป็นคนพื้นที่โดยกำเนิด
3. ผู้สมัครผู้แทนราษฎรควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความเสียสละ ช่วยเหลืองานส่วนรวมอยู่เป็นประจำ
4. ผู้สมัครผู้แทนราษฎรควรเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงในทางที่ดีและเป็นที่ยอมรับในสังคม มีความเป็นกันเองต่อประชาชนและง่ายต่อการเข้าถึง
5. ผู้สมัครผู้แทนราษฎรควรจัดให้มีผู้ช่วยในการลงพื้นที่ประสานงานประจำหมู่บ้านและประจำตำบล

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ผลการวิเคราะห์รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบริบททางการเมือง

ผลการวิเคราะห์รูปแบบการพัฒนาการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบริบททางการเมืองนั้น กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวนทั้งสิ้น 15 คน ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบริบททางการเมือง จากการประชุมระดมความคิดเห็น (Focus Group Discussion) ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบริบททางการเมืองนั้น ประกอบด้วย

1. ควรพัฒนาช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพื่อให้ประชาชนได้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารมากยิ่งขึ้น โดยใช้สื่อออนไลน์ เช่น Facebook Fanpage, Application LINE
2. สร้างการรับรู้และตระหนักถึงผลกระทบของนโยบายและปัญหาการเมืองที่จะมีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ละปากท้องของประชาชน
3. ควรจัดให้มีการรณรงค์ในเรื่องการซื้อสิทธิ ขายเสียงของประชาชน
4. สร้างเครือข่ายประชาสัมพันธ์ประจำหมู่บ้านและประจำตำบล เพื่อจะได้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง
5. ควรฝึกให้ประชาชนเป็นผู้เผยแพร่และส่งต่อข้อมูลข่าวสารทางการเมือง

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบทบาททางการเมือง

ผลการวิเคราะห์รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบทบาททางการเมืองนั้น กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวนทั้งสิ้น 15 คน ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบทบาททางการเมือง จากการประชุมระดมความคิดเห็น (Focus Group Discussion) ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบทบาททางการเมืองนั้น ประกอบด้วย

1. ควรจัดให้มีการณรงค์ในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพื่อรักษาอำนาจอธิปไตย ซึ่งถือเป็นหัวใจของประชาชน
2. ควรปลูกฝังค่านิยมในการเคารพสิทธิเสรีภาพและยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น
3. ควรแนะนำให้ประชาชนสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง
4. ควรมีการรณรงค์ให้ประชาชนมาร่วมรับฟังการปราศรัยของผู้สมัคร หรือติดตามนโยบายของผู้สมัครในช่องทางสื่อสารต่าง ๆ
5. สร้างจิตสำนึกให้ตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพและบทบาทของประชาชนในการเลือกตั้ง

จากนั้น ผู้วิจัย จึงทำการนำรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง มาจัดทำให้เป็นแบบข้อคำถามเชิงปริมาณ เพื่อเสนอต่อกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบยืนยันความเหมาะสมของรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในการวิจัยระยะที่ 3 ต่อไป

ระยะที่ 3 การยืนยันความเหมาะสมรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยระยะที่ 3 นี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยเป็นการยืนยันความเหมาะสมรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางที่ได้รับจากการวิจัยระยะที่ 2 โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายให้ข้อมูลสำคัญจำนวนทั้งสิ้น 5 คน โดยใช้การวิเคราะห์ทางสถิติด้วยค่ามัธยฐาน (Med) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR) ซึ่งมีลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมของรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านผู้สมัครผู้แทนราษฎร ปรากฏดังตารางที่ 4.14 ดังนี้

ตารางที่ 4.14

ระดับความคิดเห็น และความสอดคล้องรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านผู้สมัครผู้แทนราษฎร

รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านผู้สมัครผู้แทนราษฎร	n = 5		การแปลผล
	Med	IQR	
1. ผู้สมัครผู้แทนราษฎรควรมีการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ในด้านต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ	4.51	0.50	มากที่สุด สูงมาก
2. ผู้สมัครผู้แทนราษฎรควรเป็นคนพื้นที่โดยกำเนิด	4.38	0.50	มากที่สุด สูงมาก
3. ผู้สมัครผู้แทนราษฎรควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความเสียสละ ช่วยเหลืองานส่วนรวมอยู่เป็นประจำ	4.43	0.50	มากที่สุด สูงมาก
4. ผู้สมัครผู้แทนราษฎรควรเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงในทางที่ดีและเป็นที่ยอมรับในสังคม มีความเป็นกันเองต่อประชาชนและง่ายต่อการเข้าถึง	4.50	0.50	มากที่สุด สูงมาก

(ต่อ)

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านผู้สมัครผู้แทนราษฎร	n = 5		การแปลผล
	Med	IQR	
5. ผู้สมัครผู้แทนราษฎรควรจัดให้มีผู้ช่วยในการลงพื้นที่ประสานงาน ประจำหมู่บ้านและประจำตำบล	4.44	0.50	มากที่สุด สูงมาก
รวม	4.44	0.50	มากที่สุด สูงมาก

จากตารางที่ 4.14 พบว่า กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มีความคิดเห็นต่อแนวทางการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านผู้สมัครผู้แทนราษฎร โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด (Mdn. = 4.44) และความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มีความสอดคล้องระหว่างกันในระดับสูงมาก (IQR = 0.50) ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มีความเห็นว่า รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านผู้สมัครผู้แทนราษฎร โดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านผู้สมัครผู้แทนราษฎร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 แนวทาง โดยรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านผู้สมัครผู้แทนราษฎร ทั้ง 5 แนวทาง มีค่าระดับความคิดเห็นมากกว่า 3.41 ขึ้นไป และมีค่าความสอดคล้องระหว่างควอไทล์ น้อยกว่า 1.5 ทุกแนวทาง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านผู้สมัครผู้แทนราษฎร โดยรวมมีความเหมาะสมต่อการนำไปสร้างเป็นรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านผู้สมัครผู้แทนราษฎร ต่อไป

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบริบททางการเมือง ปรากฏดังตารางที่ 4.15 ดังนี้

ตารางที่ 4.15

ระดับความคิดเห็นและความสอดคล้องของรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบริบททางการเมือง

รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบริบททางการเมือง	n = 5		การแปลผล
	Med	IQR	
1. ควรพัฒนาช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพื่อให้ประชาชนได้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารมากยิ่งขึ้น โดยใช้สื่อออนไลน์ เช่น Facebook Fanpage, Application LINE	4.57	0.50	มากที่สุด สูงมาก
2. สร้างการรับรู้และตระหนักถึงผลกระทบของนโยบายและปัญหาการเมืองที่จะมีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ละปากท้องของประชาชน	4.49	0.50	มากที่สุด สูงมาก
3. ควรจัดให้มีการณรงค์ในเรื่องการซื้อสิทธิ์ ขายเสียงของประชาชน	4.35	0.50	มากที่สุด สูงมาก
4. สร้างเครือข่ายประชาสัมพันธ์ประจำหมู่บ้านและประจำตำบล เพื่อจะได้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง	4.54	0.50	มากที่สุด สูงมาก
5. ควรฝึกให้ประชาชนเป็นผู้เผยแพร่และส่งต่อข้อมูลข่าวสารทางการเมือง	4.48	0.50	มากที่สุด สูงมาก
รวม	4.48	0.50	มากที่สุด สูงมาก

จากตารางที่ 4.15 พบว่า กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มีความคิดเห็นต่อรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบริบททางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด (Med. = 4.48) และความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มีความสอดคล้องระหว่างกันในระดับสูงมาก (IQR = 0.50) ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มีความเห็นว่า รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบริบททางการเมือง โดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบริบททางการเมือง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 แนวทาง โดยรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎร

ของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบริบททางการเมืองทั้ง 5 แนวทาง มีค่าระดับความคิดเห็นมากกว่า 3.41 ขึ้นไป และมีค่าความสอดคล้องระหว่างควอไทล์ น้อยกว่า 1.5 ทุกแนวทาง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบริบททางการเมือง โดยรวม มีความเหมาะสมต่อการนำไปสร้างเป็นรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบริบททางการเมืองต่อไป

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบริบททางการเมือง ปรากฏดังตารางที่ 4.16 ดังนี้

ตารางที่ 4.16

ระดับความคิดเห็นและความสอดคล้องของรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบริบททางการเมือง

รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบริบททางการเมือง	n = 5		การแปลผล
	Med	IQR	
1. ควรจัดให้มีการรณรงค์ในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพื่อรักษาอำนาจธิปไตยซึ่งถือเป็นหัวใจของประชาชน	4.31	0.50	มากที่สุด สูงมาก
2. ควรปลูกฝังค่านิยมในการเคารพสิทธิเสรีภาพและยอมรับฟัง ความคิดเห็นของคนอื่น	4.61	0.50	มากที่สุด สูงมาก
3. ควรแนะนำให้ประชาชนสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง	4.51	0.50	มากที่สุด สูงมาก
4. ควรมีการรณรงค์ให้ประชาชนมาร่วมรับฟังการปราศรัยของผู้สมัคร หรือติดตามนโยบายของผู้สมัครในช่องทางสื่อสารต่าง ๆ	4.55	0.50	มากที่สุด สูงมาก
5. สร้างจิตสำนึกให้ตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพและบทบาทของประชาชน ในการเลือกตั้ง	4.58	0.50	มากที่สุด สูงมาก
รวม	4.51	0.50	มากที่สุด สูงมาก

จากตารางที่ 4.16 พบว่า กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มีความคิดเห็นต่อรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบทบาททางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด (Med. = 4.51) และความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มีความสอดคล้องระหว่างกันในระดับสูงมาก (IQR = 0.50) ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มีความเห็นว่า รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบทบาททางการเมือง โดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบทบาททางการเมือง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 แนวทาง โดยรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบทบาททางการเมือง ทั้ง 5 แนวทาง มีค่าระดับความคิดเห็นมากกว่า 3.41 ขึ้นไป และมีค่าความสอดคล้องระหว่างควอไทล์ น้อยกว่า 1.5 ทุกแนวทาง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบทบาททางการเมือง โดยรวมมีความเหมาะสมต่อการนำไปสร้างเป็นรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบทบาททางการเมือง ต่อไป

ทั้งนี้ จากผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง สามารถนำไปสู่การสร้างรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ได้ดังภาพที่ 4.3 ดังนี้

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง มีวัตถุประสงค์การวิจัย 1) เพื่อศึกษาระดับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง 3) เพื่อสร้างรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง 4) เพื่อยืนยันรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยใช้วิธีการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยกำหนดวิธีการวิจัยเป็น 3 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1 เป็นการศึกษาระดับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยทำการสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง จำนวน 400 คน ซึ่งได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ และทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random) เพื่อกระจายแบบสอบถามให้ครอบคลุมพื้นที่วิจัยในแต่ละจังหวัด

ระยะที่ 2 เป็นการสร้างรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาระดับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง เพื่อจัดการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ซึ่งประกอบไปด้วยตัวแทนประชาชน ตัวแทนนักการเมือง ตัวแทนผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 15 คน โดยอาศัยแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงมาสร้างเป็นรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

ระยะที่ 3 เป็นการศึกษาเพื่อยืนยันความเหมาะสมของรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยระยะที่ 2 มาทำการตรวจสอบเพื่อยืนยันความเหมาะสมของรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวนทั้งสิ้น 5 คน

โดยในบทที่ 5 นี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอถึงการสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะของการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

5.1 สรุปผล

จากการวิจัยรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ตามลำดับของการศึกษา ดังนี้

5.1.1 การศึกษาระดับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง สามารถสรุปได้ว่า ระดับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.99$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ระดับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.80$) ด้านการสนทนาเรื่องการเมือง ($\bar{X} = 3.50$) อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการชุมนุมทางการเมือง ($\bar{X} = 2.65$) และอยู่ในระดับน้อย 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการติดต่อกับนักการเมือง ($\bar{X} = 2.59$) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองกับพรรคการเมืองและกลุ่มทางการเมืองต่าง ๆ ($\bar{X} = 2.41$)

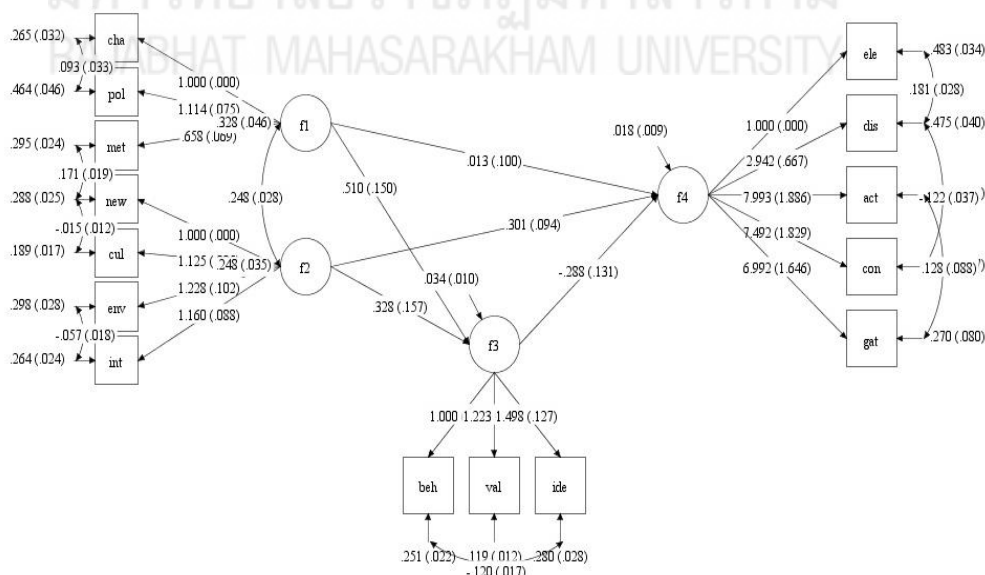
5.1.2 การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

5.1.2.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง หรือผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) พบว่า ตัวแปรแฝงภายนอก ($f1 - f2$) ซึ่งได้แก่ ตัวแปรปัจจัยผู้สมัครผู้แทนราษฎร ($f1$) และตัวแปรปัจจัยบริบททางการเมือง ($f2$) เป็นตัวแปรซึ่งสามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรส่งผ่าน ($f3$) และตัวแปรแฝงภายใน ($f4$) ซึ่งได้แก่ ตัวแปรปัจจัยบริบททางการเมือง ($f3$) และตัวแปรการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ($f4$) โดยตัวแปรปัจจัยผู้สมัครผู้แทนราษฎร ($f1$) ตัวแปรปัจจัยบริบททางการเมือง ($f2$) และตัวแปรปัจจัยบริบททางการเมือง ($f3$) ทั้ง 3 ตัวแปรสามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ($f4$) ได้อย่างถูกต้องร้อยละ 88.80 ($R^2 = 0.880$) นอกจากนี้ ตัวแปรปัจจัยผู้สมัครผู้แทนราษฎร ($f1$) และตัวแปรปัจจัยบริบททางการเมือง ($f2$) ยังสามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรส่งผ่าน (Path Factor) ซึ่งได้แก่ ตัวแปรปัจจัยบริบททางการเมือง ($f3$) ได้อย่างถูกต้องร้อยละ 62.20 ($R^2 = 0.622$)

5.1.2.2 ผลการวิเคราะห์ความกลมกลืนของโมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง พบว่ามีค่าต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 1) ค่า χ^2 ของโมเดลมีค่าเท่ากับ 79.182 โดยมีค่า df เท่ากับ 51 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.069 ซึ่งเมื่อทำการคำนวณค่าไควแสดควร์สัมพัทธ์ (χ^2 / df) พบว่ามีค่าเท่ากับ 1.552 ซึ่งมีค่า < 2.00 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า โมเดลยังมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับที่ดี
- 2) ค่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ มีค่า CFI เท่ากับ 0.993 และ TLI เท่ากับ 0.986 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโมเดลยังมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับที่ดี
- 3) ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า มีค่า RMSEA เท่ากับ 0.037 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า โมเดลยังมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับที่ดี
- 4) ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนในรูปความคลาดเคลื่อน มีค่า SRMR เท่ากับ 0.018 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า โมเดลยังมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับที่ดี

โดยโมเดลสมการ โครงสร้างปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง สามารถแสดงได้ดังภาพที่ 5.1 ดังนี้

ภาพที่ 5.1 โมเดลสมการ โครงสร้างปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

5.1.2.3 ผลการวิเคราะห์รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยแบ่งเป็นด้านปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

1) รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านผู้สมัครผู้แทนราษฎร ประกอบด้วย

1.1) ผู้สมัครผู้แทนราษฎร ควรมีการพัฒนาความรู้ ความสามารถในด้านต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ

1.2) ผู้สมัครผู้แทนราษฎรควรเป็นคนพื้นที่โดยกำเนิด

1.3) ผู้สมัครผู้แทนราษฎรควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความเสียสละช่วยเหลืองานส่วนรวมอยู่เป็นประจำ

1.4) ผู้สมัครผู้แทนราษฎร ควรเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงในทางที่ดีและเป็นที่ยอมรับในสังคม มีความเป็นกันเองต่อประชาชนและง่ายต่อการเข้าถึง

1.5) ผู้สมัครผู้แทนราษฎร ควรจัดให้มีผู้ช่วยในการลงพื้นที่ประสานงานประจำหมู่บ้านและประจำตำบล

2) รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบริบททางการเมือง ประกอบด้วย

2.1) ควรพัฒนาช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพื่อให้ประชาชนได้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารมากยิ่งขึ้น โดยใช้สื่อออนไลน์ เช่น Facebook Fanpage, Application LINE

2.2) สร้างการรับรู้และตระหนักถึงผลกระทบของนโยบายและปัญหาการเมืองที่จะมีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ละปากท้องของประชาชน

2.3) ควรจัดให้มีการณรงค์ในเรื่องการซื้อสิทธิ ขายเสียงของประชาชน

2.4) สร้างเครือข่ายประชาสัมพันธ์ประจำหมู่บ้านและประจำตำบล เพื่อจะได้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

2.5) ควรฝึกให้ประชาชนเป็นผู้เผยแพร่และส่งต่อข้อมูลข่าวสารทางการเมือง

3) รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบทบาททางการเมือง ประกอบด้วย

2.1) ควรจัดให้มีการณรงค์ในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพื่อรักษาอำนาจอธิปไตย ซึ่งถือเป็นหัวใจของประชาชน

2.2) ควรปลูกฝังค่านิยมในการเคารพสิทธิเสรีภาพและยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น

2.3) ควรแนะนำให้ประชาชนสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

2.4) ควรมีการรณรงค์ให้ประชาชนมาร่วมรับฟังการปราศรัยของผู้สมัคร หรือติดตามนโยบายของผู้สมัครในช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ

2.5) สร้างจิตสำนึกให้ตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพและบทบาทของประชาชน ในการเลือกตั้ง

5.1.2.4 ผลการวิเคราะห์การขึ้นย่นความเหมาะสมของรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎร ของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ดังนี้

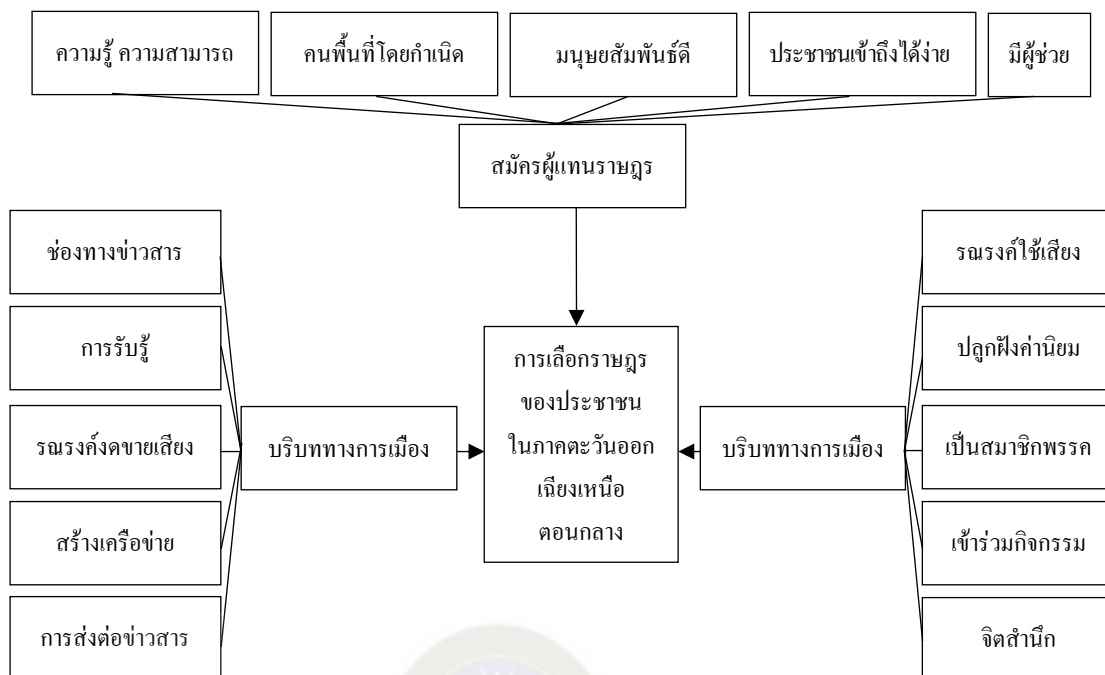
1) ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของ ประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านผู้สมัครผู้แทนราษฎร พบว่า กลุ่มเป้าหมาย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มีความคิดเห็นต่อรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียง เหนือตอนกลาง ในด้านผู้สมัครผู้แทนราษฎร โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด (Mdn. = 4.44) และความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มีความสอดคล้องระหว่างกันในระดับสูงมาก (IQR = 0.50) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีความเห็นว่า รูปแบบการเลือกผู้แทน ราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านผู้สมัครผู้แทนราษฎร โดยรวม มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎร ของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านผู้สมัครผู้แทนราษฎรมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 แนวทาง โดยรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียง - เหนือตอนกลาง ในด้านผู้สมัครผู้แทนราษฎร ทั้ง 5 แนวทาง มีค่าระดับความคิดเห็นมากกว่า 3.41 ขึ้นไป และมีค่าความสอดคล้องระหว่างควอไทล์ น้อยกว่า 1.5 ทุกแนวทาง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านผู้สมัคร ผู้แทนราษฎร โดยรวม มีความเหมาะสมต่อการนำไปสร้างเป็นรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของ ประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านผู้สมัครผู้แทนราษฎร ต่อไป

2) ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของ ประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบริบททางการเมือง พบว่า กลุ่มเป้าหมาย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มีความคิดเห็นต่อรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียง - เหนือตอนกลาง ในด้านบริบททางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด (Med. = 4.48) และความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มีความสอดคล้องระหว่างกันในระดับสูงมาก (IQR = 0.50) ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มีความเห็นว่า รูปแบบการเลือกผู้แทน ราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบริบททางการเมือง โดยรวมมี ความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎร

ของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบริบททางการเมือง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 แนวทาง โดยรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบริบททางการเมืองทั้ง 5 แนวทาง มีค่าระดับความคิดเห็นมากกว่า 3.41 ขึ้นไป และมีค่าความสอดคล้องระหว่างควอไทล์ น้อยกว่า 1.5 ทุกแนวทาง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบริบททางการเมืองโดยรวม มีความเหมาะสมต่อการนำไปสร้างเป็นรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบริบททางการเมือง ต่อไป

3) ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบริบททางการเมือง พบว่า กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มีความคิดเห็นต่อรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบริบททางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด (Med. = 4.51) และความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มีความสอดคล้องระหว่างกันในระดับสูงมาก (IQR = 0.50) ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มีความเห็นว่า รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบริบททางการเมือง โดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบริบททางการเมือง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 แนวทาง โดยรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบริบททางการเมืองทั้ง 5 แนวทาง มีค่าระดับความคิดเห็นมากกว่า 3.14 ขึ้นไป และมีค่าความสอดคล้องระหว่างควอไทล์ น้อยกว่า 1.5 ทุกแนวทาง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบริบททางการเมืองโดยรวม มีความเหมาะสมต่อการนำไปสร้างเป็นรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในด้านบริบททางการเมือง ต่อไป

ทั้งนี้ จากผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง สามารถนำไปสร้างรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ได้ดังภาพที่ 5.2

ภาพที่ 5.2 รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

5.2 อภิปรายผล

จากการศึกษารูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

5.2.1 ผลการศึกษาระดับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

จากผลจากการศึกษาระดับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ซึ่งพบว่า ระดับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.99$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ระดับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.80$) ด้านการสนทนาเรื่องการเมือง ($\bar{X} = 3.50$) อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการชุมนุมทางการเมือง ($\bar{X} = 2.65$) และอยู่ในระดับน้อย 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการติดต่อกับนักการเมือง ($\bar{X} = 2.59$) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองกับพรรคการเมืองและกลุ่มทางการเมืองต่าง ๆ ($\bar{X} = 2.41$) โดยผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สนุก สิงห์มาตร (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมทางการเมือง ตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมือง

ในจังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมือง ตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด 3) เพื่อตรวจสอบรูปแบบสมการ โครงสร้างความสัมพันธ์พฤติกรรมทางการเมือง ตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมทางการเมือง และคัดสรรปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่มีสิทธิ์เลือกตั้ง ซึ่งมีภูมิลำเนาและอาศัยอยู่จริงในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้สูตรการคำนวณของทาโร ยามาเน่ จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling = SEM) ระยะที่ 2 การตรวจสอบรูปแบบสมการ โครงสร้าง ความสัมพันธ์พฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด เป็นการประเมินความสอดคล้องของโมเดล (Evaluating the Data – Model Fit) การประเมินความสอดคล้องของโมเดลองค์ประกอบ โดยพิจารณาค่าสถิติต่าง ๆ ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับพฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$) 2) ผลการศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมือง ตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 7 ตัว ได้แก่ อุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย วัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตย การกล่อมเกลารวมถึงการเมือง การส่งเสริมจากภาครัฐ การส่งเสริมจากภาคประชาสังคม ความศรัทธาต่อนักการเมือง ความศรัทธาต่อพรรคการเมือง มีความสัมพันธ์เชิงเส้นกับตัวแปรตาม (พฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด) และ 3) ผลการตรวจสอบรูปแบบ โครงสร้างเชิงสาเหตุพฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ค่าที่ได้จากการวิเคราะห์นั้นอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องการแสดงถึงความกลมกลืนของสมการ โครงสร้างความสัมพันธ์พฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ดกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีความสอดคล้องกลมกลืนกัน

5.2.2 ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

จากผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง หรือผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) พบว่า ตัวแปรแฝงภายนอก (f1 – f2) ซึ่งได้แก่ ตัวแปรปัจจัยผู้สมัครผู้แทนราษฎร (f1) และตัวแปรปัจจัยบริบททางการเมือง (f2) เป็นตัวแปร ซึ่งสามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรส่งผ่าน (f3) และตัวแปรแฝงภายใน (f4) ซึ่งได้แก่ ตัวแปรปัจจัยบทบาททางการเมือง (f3) และตัวแปรการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง (f4) โดยตัวแปรปัจจัยผู้สมัครผู้แทนราษฎร (f1) ตัวแปรปัจจัย

บริบททางการเมือง (f2) และตัวแปรปัจจัยบทบาททางการเมือง (f3) ทั้ง 3 ตัวแปรสามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง (f4) ได้อย่างถูกต้องร้อยละ 88.80 ($R^2 = 0.880$) นอกจากนี้ ตัวแปรปัจจัยผู้สมัครผู้แทนราษฎร (f1) และตัวแปรปัจจัยบริบททางการเมือง (f2) ยังสามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรส่งผ่าน (Path Factor) ซึ่งได้แก่ ตัวแปรปัจจัยบทบาททางการเมือง (f3) ได้อย่างถูกต้องร้อยละ 62.20 ($R^2 = 0.622$) โดยผลการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้เป็นเพราะปัจจัยทั้ง 3 ปัจจัย เป็นปัจจัยหรือตัวแปรที่ก่อให้เกิดการเลือกผู้แทนราษฎร โดยเฉพาะการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ส่งผลให้ปัจจัยดังกล่าวทั้ง 4 ตัวแปรเป็นปัจจัยมีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รชต จุฑาพิว (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดกาฬสินธุ์ เขต 1 โดยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ เขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดกาฬสินธุ์ เขต 1 จำนวน 407 ตัวอย่าง ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดกาฬสินธุ์ เขต 1 ได้แก่ ปัจจัยด้านตัวบุคคลหรือตัวผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปัจจัยด้านการแจกจ่ายทรัพย์สิน และเงิน ปัจจัยด้านพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมือง ปัจจัยด้านกลยุทธ์ และวิธีการหาเสียงของผู้สมัคร ปัจจัยด้านการบริจาค ทรัพย์สินแก่สาธารณะ ปัจจัยด้านกลไก การพนัน และติดสินบนเจ้าหน้าที่ และปัจจัยด้านระบบอุปถัมภ์และเครือข่าย

5.2.3 ผลการศึกษาความกลมกลืนของโมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

จากผลการศึกษาความกลมกลืนของโมเดลสมการ โครงสร้างปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับที่ดี สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้วิจัย ได้มีการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเลือกผู้แทนราษฎร ตลอดจนปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ซึ่งส่งผลให้โมเดลสมการ โครงสร้างปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับที่ดี สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สนุก สิงห์มาตร (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมทางการเมือง ตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมทางการเมือง ตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด 3) เพื่อตรวจสอบ

รูปแบบสมการ โครงสร้างความสัมพันธ์พฤติกรรมทางการเมือง ตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมือง ในจังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมทางการเมือง และคัดสรรปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมทางการเมือง ตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่มีสิทธิ์เลือกตั้ง ซึ่งมีภูมิลำเนาและอาศัยอยู่จริงในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้สูตรการคำนวณของทาโร ยามาเน่ จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling = SEM) ระยะที่ 2 การตรวจสอบรูปแบบสมการโครงสร้างความสัมพันธ์พฤติกรรมทางการเมือง ตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด เป็นการประเมินความสอดคล้องของโมเดล (Evaluating the Data - Model Fit) การประเมินความสอดคล้องของโมเดลองค์ประกอบ โดยพิจารณา ค่าสถิติต่าง ๆ ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับพฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมือง ในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$) 2) ผลการศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมทางการเมือง ตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าตัวแปรอิสระ ทั้ง 7 ตัว ได้แก่ อุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย วัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตย การกล่อมเกลางานทางการเมือง การส่งเสริมจากภาครัฐ การส่งเสริมจากภาคประชาสังคม ความศรัทธาต่อนักการเมือง ความศรัทธาต่อพรรคการเมือง มีความสัมพันธ์เชิงเส้นกับตัวแปรตาม (พฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด) และ 3) ผลการตรวจสอบรูปแบบ โครงสร้างเชิงสาเหตุพฤติกรรมทางการเมือง ตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าค่าที่ได้จากการวิเคราะห์นั้นอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องการ แสดงถึงมีความกลมกลืนของสมการ โครงสร้าง ความสัมพันธ์พฤติกรรมทางการเมือง ตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ดกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีความสอดคล้องกลมกลืนกัน สมการ โครงสร้างความสัมพันธ์พฤติกรรมทางการเมือง ตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เนื่องจาก ความกลมกลืนของโมเดลในภาพรวม พบว่า การทดสอบ ไคว้สแควร์ (Chi - Square) มีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($P = 0.0000 ; < 0.05$) ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้เมื่อพิจารณา ดัชนีกลุ่ม ที่กำหนดไว้ที่ระดับมากกว่า หรือเท่ากับ 0.90 พบว่า ดัชนีทุกตัว ได้แก่ CFI = 0.920, TLI = 0.957, ผ่านเกณฑ์ตามลำดับ ส่วนดัชนีที่กำหนดไว้ที่ระดับน้อยกว่า 0.05 พบว่า ดัชนี SRMR = 0.004, RMSEA = 0.039 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้เช่นเดียวกัน

5.2.4 ผลการยืนยันความเหมาะสมของรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

จากผลการยืนยันความเหมาะสมของรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง พบว่า กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มีความคิดเห็นต่อรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในปัจจัยด้านผู้สมัครผู้แทนราษฎร ปัจจัยด้านบริบททางการเมือง และปัจจัยด้านบทบาททางการเมือง อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด และมีค่าความสอดคล้องระหว่างควอไทล์ น้อยกว่า 1.5 ทุกแนวทาง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในปัจจัยด้านผู้สมัครผู้แทนราษฎร ปัจจัยด้านบริบททางการเมือง และปัจจัยด้านบทบาททางการเมืองนั้น มีความเหมาะสมต่อการนำไปสร้างเป็นรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในระดับมาก เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย ทั้งนี้เป็นเพราะรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางนั้น ประกอบด้วย แนวคิดหลักเกี่ยวกับการสร้างการรับรู้และตระหนักผลกระทบของนโยบายและปัญหาการเมืองที่จะมีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ละปากท้องของประชาชน รมรณรงค์ในเรื่องการซื้อสิทธิ ขายเสียงของประชาชน สร้างเครือข่ายประชาสัมพันธ์ ประจำหมู่บ้านและประจำตำบล เพื่อจะได้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง พัฒนาช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพื่อให้ประชาชนได้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารมากยิ่งขึ้น โดยใช้สื่อออนไลน์ เช่น Facebook Fanpage, Application LINE และฝึกให้ประชาชนเป็นผู้เผยแพร่และส่งต่อข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ปลุกฝังค่านิยมในการเคารพสิทธิเสรีภาพและยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น รมรณรงค์ในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพื่อรักษาอำนาจอธิปไตยซึ่งถือเป็นหัวใจของประชาชน แนะนำให้ประชาชนสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง รมรณรงค์ให้ประชาชนมาร่วมรับฟังการปราศรัยของผู้สมัครหรือติดตามนโยบายของผู้สมัครในช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ และการสร้างจิตสำนึกให้ตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพและบทบาทของประชาชนในการเลือกตั้ง ในส่วนของผู้สมัครผู้แทนราษฎรนั้น ผู้สมัครผู้แทนราษฎรควรมีการพัฒนาความรู้ ความสามารถในด้านต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ ควรเป็นคนพื้นที่ โดยกำเนิด ควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความเสียสละ ช่วยเหลืองานส่วนรวมอยู่เป็นประจำ ควรเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงในทางที่ดีและเป็นที่ยอมรับในสังคม มีความเป็นกันเองต่อประชาชนและง่ายต่อการเข้าถึง และผู้สมัครผู้แทนราษฎรควรจัดให้มีผู้ช่วยในการลงพื้นที่ประสานงานประจำหมู่บ้านและประจำตำบล โดยผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุนุก สิงห์มาตร (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า การยืนยันความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด จากกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มีความคิดเห็นต่อรูปแบบการพัฒนาการเลือก

ผู้แทนราษฎรของประชาชนในเขตร้อยแก่นสารสินธุ์ ในปัจจัยด้านผู้สมัครผู้แทนราษฎร ปัจจัยด้านบริบททางการเมือง และปัจจัยด้านบทบาททางการเมือง อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด และมีค่าความสอดคล้องระหว่างควอไทล์ น้อยกว่า 1.5 ทุกแนวทาง

5.3 ข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่องรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

5.3.1.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ ได้แก่ ปัจจัยด้านบริบททางการเมืองนั้น ภาครัฐควรส่งเสริมให้ประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางได้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางการเมืองมากยิ่งขึ้น โดยเน้นให้หน่วยงานของภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดเลือกตั้งได้จัดอบรมหรือประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง หรือความรู้ต่าง ๆ ทางการเมืองเพื่อให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และความรู้เกี่ยวกับการเมืองมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นเหตุผลประกอบการตัดสินใจในการเลือกผู้แทนราษฎรในครั้งต่อไป หรือในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ในส่วนของปัจจัยด้านผู้สมัครผู้แทนราษฎรนั้น ตัวผู้แทนเองควรมีการบริหารจัดการเกี่ยวกับการหาเสียงในพื้นที่ของตนเอง โดยตั้งตัวแทนในการประชาสัมพันธ์ประจำตำบล หรือประจำหมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารเพิ่มมากขึ้น และที่สำคัญควรชี้แจงนโยบายของผู้สมัครผู้แทนราษฎร และนโยบายของพรรคการเมืองต้นสังกัด เพื่อให้ประชาชนได้ทราบและเข้าใจถึงนโยบายของผู้สมัครผู้แทนราษฎรและนโยบายของพรรคการเมืองต้นสังกัด เพื่อเป็นประกอบการตัดสินใจในการเลือกตั้งในครั้งต่อไป และในปัจจัยด้านบทบาททางการเมืองนั้น ประชาชนควรมีความรู้เกี่ยวกับการเมือง การเลือกตั้ง ควรสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองเมื่อมีโอกาส และควรแสวงหาข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเมือง การเลือกตั้ง และควรส่งต่อข้อมูลที่เป็นประโยชน์ให้แก่เพื่อนฝูง หรือญาติพี่น้อง เพื่อให้ทุกคนได้รับทราบถึงข้อมูล และความเคลื่อนไหวทางการเมือง

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรทำการศึกษาดูตัวแปรด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากตัวแปรที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในครั้งนี้

5.3.2.2 ควรทำการศึกษาในแต่ละตำบลและแต่ละอำเภอ เพราะโดยบริบทของแต่ละตำบล แต่ละอำเภอ และจังหวัดแต่ละจังหวัดแตกต่างกัน จึงควรมีการศึกษาย่างเจาะลึก เพื่อให้ได้ข้อสังเกตและแนวทางในการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางที่มีความเหมาะสมสำหรับแต่ละตำบล แต่ละอำเภอ และจังหวัด ต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กนก วงษ์ตระหง่าน. (2528). *การเมืองในระบอบประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กระมล ทองธรรมชาติ. (2514). *พรรคการเมืองต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กระมล ทองธรรมชาติ. (2525). *การเลือกตั้ง พรรคการเมือง และเสถียรภาพของรัฐบาล*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กระมล ทองธรรมชาติและคณะ. (2531). *การเมืองและการปกครองไทย (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- กิจกัญจน์ ศกปัญญา. (2547). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณี ประชาชนในหมู่บ้านสีนลินา 1 เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กิจปติ ก้องเบญจกุล. (2557). *กฎหมายรัฐธรรมนูญและสถาบันการเมืองชั้นสูง*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชัยพร วิชาวุธ. (2530). *จริยธรรมกับการศึกษา*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยอนันต์ สมุทรวณิช. (2524). *วัฒนธรรมทางการเมืองกับระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ : แสงรุ่งการพิมพ์.
- ชูเกียรติ ภัคดี. (2536). *การศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมระหว่างเขตพื้นที่ที่มีการปฏิบัติงานกับเขตพื้นที่ที่ไม่มีการปฏิบัติงานของตำรวจชุมชน และมวลชนสัมพันธ์ในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- แดน สว่างวัฒน์. (2546). *อุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดพิษณุโลก*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ. (2546). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนและความคิดเห็นต่อการทำงานของรัฐบาลและองค์การอิสระ*. (รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์). กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และสถาบันพระปกเกล้า.
- ทินพันธุ์ นาคะตะ. (2546). *ทฤษฎีแนวความคิด ปัญหาสำคัญและแนวทางการศึกษา วิเคราะห์การเมืองกรุงเทพมหานคร*. โครงการเอกสารและตำรา สมาคมรัฐประศาสนศาสตร์นิค้ำ.
- เทวินทร์ ขอเหนี่ยวกลาง. (2548). *ความตั้งใจไปเลือกตั้ง : กรณีศึกษา ประชาชนเขตเลือกตั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- ชโศธร ตู๋ทองคำ. (2545). กระบวนการการเลือกตั้ง ในเอกสารการสอนชุดวิชาสถาบัน และกระบวนการ
ทางการเมืองไทย. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ชานินทร์ กรัยวิเชียร. (2520). ระบอบประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ : คุรุสภา.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2548). สถิติชวนใช้. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นภค บำรุงกิจ. (2544). พฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์ของข้าราชการ
ทหารอากาศชั้นประทวน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นันทนา วรรณะภูติ. (2539). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการ ศึกษาเฉพาะกรณี สำนักงาน
สาธารณสุขสุพรรณบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2544). การสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย. กรุงเทพฯ : วิญญูชน.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ. (2542). การเลือกตั้งและพรรคการเมือง บทเรียนจากเยอรมัน. กรุงเทพฯ :
สถาบันนโยบายศึกษา.
- ประทีป บินชัย. (2546). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำ ตามแนวภาวะผู้นำ พิสัย สมบูรณ์ของผู้บริหาร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารมหาวิทยาลัยนเรศวร, 12(1), 63 - 77.
- ประพนธ์ ผาสุขยี่ด. (2541). ทางเลือกทางรอด. กรุงเทพฯ : เออาร์ อินฟอร์เมชั่น.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2526). การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนา
พานิช.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2527). พรรคกับเสถียรภาพทางการเมือง. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.
- พรรคดี ผ่องแผ้ว (2529). แบบแผนการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของชาวกรุงเทพมหานคร : ศึกษาจาก
การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2526 และเลือกตั้งซ่อม 2528.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรรคดี ผ่องแผ้ว. (2537). การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดมุกดาหาร แทนตำแหน่งที่ว่าง
14 สิงหาคม 2526 (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ : กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย.
- พรรคดี ผ่องแผ้ว. (2540). หลักการกำหนดที่พิจารณาการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ :
สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พัฒนา เรือนใจดี. (2553). กฎหมายว่าด้วยพรรคการเมือง. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- พิชัย แก้วสำราญ. (2529). *การเลือกตั้งปัดตานี ปี 2529 : ศึกษากรณี กระบวนการหาเสียงและระบบห้วคะแนน*.
กรุงเทพฯ : มูลนิธิเพื่อการศึกษาประชาธิปไตย และการพัฒนา.
- พิชาย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต. (2552). *องค์การและการบริหารจัดการ*. นนทบุรี : ซิงค์บียอนด์บุ๊กส์.
- พิมลจรรย์ นามวัฒน์. (2546). *การเลือกตั้ง ในเอกสารการสอนชุดวิชาสถาบันและกระบวนการ
ทางการเมืองไทย*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พลพงษ์ สุขสว่าง. (2556). *โมเดลสมการ โครงสร้าง*. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- ภาวิณี โพธิ์มัน. (2545). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล :
ศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลขุนกง อำเภอบางบาล จังหวัดเชียงใหม่*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตร
มหาบัณฑิต). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มนัสชัย บำรุงเขต. (2550). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชน
ในองค์การบริหารส่วนตำบลบางซ้าย อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. (วิทยานิพนธ์
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เมธา สุกบรรทัด. (2517). *ประชาธิปไตยและหน้าที่ของผู้แทนราษฎร*. กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์.
- รชต จุฑาผิว. (2559). *ปัจจัยที่มีผลต่อการได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
จังหวัดกาฬสินธุ์ เขต 1*. *วารสารราชชนก*, 10(2), 193.
- รภัฏา บันเทิงสุข. (2540). *พฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งของผู้มีอายุ 18 - 19 ปี ในการเลือกตั้งสมาชิกสภา
ผู้แทนราษฎร วันที่ 2 กรกฎาคม 2538 ศึกษากรณี อำเภอมือง จังหวัดเชียงใหม่*. (วิทยานิพนธ์
ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รังสรรค์ สิงห์เลิศ. (2551). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม.
- ลักขณา สริวัฒน์. (2544). *การคิด*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาธรรม.
- ลิขิต ชีร์เวคิน. (2529). *ขอบข่ายและวิธีการศึกษารัฐศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ : สามศาสตร์.
- วัชรรา ไชยสาร. (2541). *ระบบการเลือกตั้งกับการเมืองไทยยุคใหม่*. กรุงเทพฯ : นิติธรรม.
- วัชรวิ ด่านกุล. (2541). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชน อายุ 18 - 20 ปี :
ศึกษากรณี อำเภอสีกี้ จังหวัดนครราชสีมา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพัฒนศาสตรมหาบัณฑิต).
กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วารุณี ล้อมลิ้ม. (2550). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนภายหลังการปฏิรูป
การเมือง พ.ศ. 2540 : ศึกษาเฉพาะพื้นที่เขตการปกครองของกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์
ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต). นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- วิทยา สุจริตชนารักษ์ (2529). ลักษณะเด่นของความคิดทางการเมืองของไทย ข้อสังเกตเบื้องต้น. *รัฐศาสตร์สาร*, 12(3), 215.
- วิรัช นิภาวรรณ. (2546). *การบริหารและการจัดการเทศบาลในยุคปฏิรูปการเมือง*. กรุงเทพฯ : บี เจ เพลท โปรเซสเซอร์.
- วิไลวัจน์ กฤษณะภูติ. (2557, พฤษภาคม - สิงหาคม). แนวทางการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียง ในการเลือกตั้งตามความคิดเห็นของประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารวิชาการ แพรวกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์*, 1(2).
- วิสุทธิ์ โพธิ์แท่น. (2524). *ประชาธิปไตยแนวความคิด และตัวแบบประเทศประชาธิปไตยในอุดมคติ*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิสุทธิ์ โพธิ์แท่น. (2554). *แนวคิดพื้นฐานของประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะรัฐมนตรี และราชกิจจานุเบกษา.
- สถิตย์ ศรีชมชื่น. (2550). *การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลวังชัย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สนุก สิงห์มาตร. (2561). พฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด*, 12(1), 154 - 158.
- สมพิศ คล้ายวงษ์. (2545). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองผู้มีสิทธิเลือกตั้ง อายุ 18 - 20 ปี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สัญญา เคนาภูมิ และเสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร. (2558). *การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุจิต บุญบงการ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. (2527). *พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทย*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุจิต บุญบงการ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. (2537). *รายงานการวิจัยเรื่องพฤติกรรมการเลือกตั้งของคนไทย : ศึกษาจากการเลือกตั้ง ส.ส. 2522*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2545). *ภาวะผู้นำ ทฤษฎี และปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : บุ๊คลิงค์.
- สุภารัตน์ พุทธรักษา. (2549). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชลบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุรพงษ์ โสธนะเสถียร. (2533). *แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ ทักษะคติและพฤติกรรม*. สืบค้นจาก <http://www.novabizz.com/NovaAce/Attitude.htm>.

- สุรพล กระแสรัตน์. (2554). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลปะลู่ อำเภอสู่ไหงป่าดี จังหวัดนครราชสีมา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สุรพล พรหมกุล. (2559). พฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2557 ในจังหวัดขอนแก่น. *วารสารธรรมทรรศน์*, 15(3).
- สุรพล พะยอมเยี่ยม. (2545). *ปฏิบัติการทางจิตวิทยาในงานชุมชน*. กรุงเทพฯ : สหภาพพัฒนาการพิมพ์.
- สุรพล ศิวานนท์. (2551). *พฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนผู้มีอายุระหว่าง 18 - 19 ปี ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์*. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุวัฒน์ ศรีพงษ์สุวรรณ. (2544). *ความคิดเห็นของประชาชนต่อการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา : ศึกษากรณีประชาชนในเขตบางนา ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2543*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อนุก เหล่าธรรมทัศน์. (2545). *วิสัยทัศน์การปกครองท้องถิ่นและแผนกระจายอำนาจ*. กรุงเทพฯ : ดีแอลเอส.
- อภิชาติ นาคสุข. (2536). *พฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนในพื้นที่เขตบางรักและเขตมีนบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อานนท์ อากาศิรม. (2545). *รัฐศาสตร์เบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- Almond, G.A. and Verba, S. (1965). *The Civic Culture*. Boston : Little, Brown and Company Inc.
- Bloom, B. (1976). *Human Characteristics and School Learning*. New York : McGraw - Hill Book Company.
- Butler, P. and Renny, eds. (1981). *Democracy at the Polls: A Comprehensive Study of Competitive National Election*. London : The Macmillan Company.
- Cohen, C. (1971). *Democracy*. New York : Free Press.
- David, E. (1960). *The Political System*. New York : Alfred A. Knoff.
- Dye, T.R. (1978). *Understanding Public Policy*. (3rd ed.). New Jersey : Prentice Hall.
- Eisner, E. (1976). Educational connoisseurship and criticism : Their form and function in education evaluation. *Journal of Aesthetic Evaluation or Education*, 10(3 - 4), 135 - 150.
- Harold, D.L. (1970). *Power and Society*. New haven : Yale University Press.
- Herbert, M.L. (1982). *Organization Decline and Cutback Management*. Managing Fiscal Stress : The Crisis in the Public Sector. Chatham, New Jersey : Chatham House.

- Marthin, H. and William, L.M. (1987). *Elections and Voters : a Comparative*. Introductory London : Macmillan Education.
- Milbrath, L.W. (1971). *Political Participation*. New York : University of Buffalo Press.
- Neimi, R.G. and Herbert, F.W. (1984). *Controversies in Voting Behavior*. Washington D.C. : Congressional Quarterly.
- Homans, G.C. (1961). *Social Behaviors : Its Elementary Forms*. New York : Harcourt, Brace and World.
- Niemi, R.G. and Herbert, F.W. (1976). *Controversies in Voting Behavior*. Washington D.C. : Congressional Quarterly.
- Pye, L.W. (1968). *Politics, Personality and Nation - Building*. Newhaven and Longdo : Yale University Press.
- Robert, A.D. (1966). *A Political opposition in Western Democracies*. New Haven : Yale University Press.
- Robert, E.L. (1964). *Cooperative learning : theory, research and practice*. (2nd ed.). Massachusetts : Needham Heights.
- Rouge, C.L. (2001). Self - Esteem : Moderator between role stress fit and satisfaction and commitment. In M. Serva (Ed). *Proceeding of the 2001 ACM SIGCPR Conference*, (pp. 74 - 77). New York : ACM.
- Skinner, B.F. (1971). *Beyond Freedom and Dignity*. New York, Alfred a Knopt.
- Surin, M. and McCargo, D. (1997). Electoral politics : commercialization and exclusion. In K. Hewison (Ed.). *Political change in Thailand : democracy and participation*, (pp. 132 - 148). London, NY : Routledge.
- Turner, J.A. and Other. (1996). Educational and behavioral interventions for back pain in primary care. *Spine*, 21(24), 2851 - 2859.
- Verba, S. (1965). *The Civic Culture : Political Attitudes and Democracy in Five Nations*. Boston : Little, Brown and company.
- Wiersma, W. (1995). *Research methods in education : An introduction*. Boston : Allyn and Bacon.
- Wolin, S.S. (1960). *Politics and Vision : Continuity and Innovation in Western Political Thought*. Boston : Little, Brown and Company.

Yamane, T. (1973). *Statistics : An Introductory Analysis*. (3 ed.). New York : Harper and Row
Publication.

Yinger, M. (1962). *Religion Society and The Individual*. New York : The Macmillan.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

เครื่องมือการวิจัย ระยะที่ 1

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยเชิงปริมาณ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง รูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง
คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบระดับการเลือกผู้แทนราษฎรของท่าน และเพื่อต้องการทราบปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง จึงไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด คำตอบจะเป็นความคิดเห็นตามความรู้สึกของแต่ละบุคคล ซึ่งย่อมแตกต่างกันได้

2. แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

3. เมื่อท่านตอบแบบสอบถามแล้วกรุณาตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งว่าท่านได้ตอบแบบสอบถามครบทุกข้อแล้ว ข้อมูลที่ท่านแสดงความคิดเห็นในครั้งนี้จะเป็นความลับและจะนำผลมาใช้ในการวิจัยเท่านั้น จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านได้ให้คำตอบในการตอบแบบสอบถามให้ครบถ้วนทุกข้อตามข้อเท็จจริงเพื่อเป็นประโยชน์ในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามครั้งนี้เป็นอย่างสูง

นายจิรวัดน์ ศิริพานิชย์

นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อที่ตรงกับข้อมูลที่เป็นจริงของท่าน

1. เพศ

1.1 ชาย

1.2 หญิง

2. อายุ

2.1 18 - 29 ปี

2.2 30 - 39 ปี

2.3 40 - 49 ปี

2.4 50 - 59 ปี

2.5 60 ขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

3.1 ประถมศึกษา

3.2 มัธยมศึกษา

3.3 ปวช.

3.4 ปวศ.

3.5 ปริญญาตรี

3.6 ปริญญาโท

3.7 ปริญญาเอก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตอนที่ 2 ระดับการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง หน้าข้อที่ตรงกับข้อมูลที่เป็นจริงของท่านในช่อง
ระดับการเลือกเพียงช่องเดียวเท่านั้น และขอความกรุณาตอบทุกข้อ

การเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง	ระดับการเลือก					คำสำหรับผู้วิจัย
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
1. ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง	5	4	3	2	1	A
1.1 ท่านไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น						A1
1.2 ท่านไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งระดับชาติ						A2
1.3 ท่านได้ชักชวนเพื่อนบ้านไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง						A3
1.4 ท่านเคยเข้าร่วมการรณรงค์เลือกตั้งหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง						A4
1.5 ท่านประชาสัมพันธ์หรือเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลเพื่อกระตุ้นให้ผู้อื่นไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง						A5
2. ด้านการสนทนาเรื่องการเมือง	5	4	3	2	1	B
2.1 ท่านพูดคุยเรื่องการเมือง ปัญหาบ้านเมืองกับคนในครอบครัวญาติพี่น้อง						B1
2.2 ท่านพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลเรื่องการเมืองกับกลุ่มเพื่อน						B2
2.3 ท่านพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรื่องการเมืองกับบุคคลอื่น ๆ						B3
2.4 เมื่อท่านได้รับทราบข้อมูลที่สำคัญทางการเมือง ท่านได้ส่งไปให้แก่กลุ่มเพื่อน และบุคคลอื่น ๆ ด้วยจดหมายและด้วยสื่ออื่น ๆ						B4
2.5 ท่านเคยร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลกับเพื่อนบ้านเกี่ยวกับการวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของนักการเมืองท้องถิ่น						B5
3. ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองกับพรรคการเมืองและกลุ่มทางการเมืองต่าง ๆ	5	4	3	2	1	C
3.1 ท่านสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองในช่วงระหว่างการรณรงค์หาเสียงของนักการเมือง						C1

การเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง	ระดับการเลือก					สำหรับผู้วิจัย
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
3.2 ท่านสมัครเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเมือง เช่น กลุ่ม พธม. (กลุ่มเสื้อเหลือง) หรือกลุ่ม นปช. (กลุ่มเสื้อแดง) หรือกลุ่มอื่น ๆ ในการชุมนุมประท้วง						C2
3.3 ท่านเคยร่วมหาเสียงให้กับนักการเมือง ด้วยการติดป้ายหาเสียง ติดสติ๊กเกอร์						C3
3.4 ท่านบริจาคเงินช่วยเหลือพรรคการเมือง หรือกลุ่มทางการเมือง						C4
3.5 ท่านเข้าร่วมประชุมทางการเมืองของพรรคการเมืองและกลุ่ม ทางการเมือง						C5
4. ด้านการติดต่อกับนักการเมือง	5	4	3	2	1	D
4.1 ท่านเขียนเรื่องร้องทุกข์ เสนอปัญหาไปยังนักการเมืองท้องถิ่น						D1
4.2 ท่านโทรศัพท์ติดต่อกับกรรมการชุมชน หรือนักการเมืองท้องถิ่น เพื่อเสนอปัญหาภายในชุมชน						D2
4.3 ท่านติดต่อประสานงานไปยังพรรคการเมืองใด พรรคการเมือง หนึ่ง เพื่อเสนอปัญหา หรือร้องทุกข์ ในแก้ปัญหาและ ขอความช่วยเหลือ						D3
4.4 ท่านให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือนักการเมือง ท้องถิ่นในการดำเนินตามนโยบายของรัฐบาล เช่น โครงการ กองทุนหมู่บ้านฯ						D4
4.5 ท่านมีโอกาสพบปะพูดคุยกับกรรมการชุมชน นักการเมือง ท้องถิ่นเสมอ						D5
5. ด้านการชุมนุมทางการเมือง	5	4	3	2	1	E
5.1 ท่านกับกลุ่มเพื่อนนัดพูดคุยกันเกี่ยวกับสถานการณ์ทางการเมือง ปัญหาสังคม						E1
5.2 ท่านเข้าร่วมชุมนุมฟังการปราศรัยของนักการเมือง						E2
5.3 ท่านเข้าร่วมชุมนุมประท้วงเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่ทุจริต						E3
5.4 ท่านเข้าร่วมลงชื่อขับไล่การทำงานของนักการเมือง						E4

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง
 คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อที่ตรงกับข้อมูลที่เป็นจริงของท่านในช่อง
 ระดับความคิดเห็นเพียงช่องเดียวเท่านั้น และขอความกรุณาตอบทุกข้อ

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
5.5 ท่านเข้าร่วมชุมนุม เดินขบวน ประท้วงจับได้รัฐบาล						E5
1. ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร	5	4	3	2	1	F
1.1 มีความรู้ความสามารถ						F1
1.2 มีความซื่อสัตย์สุจริต						F2
1.3 มีความเสียสละชอบช่วยเหลืองานส่วนรวม						F3
1.4 เป็นคนพื้นที่โดยกำเนิด						F4
1.5 มีประสบการณ์การทำงาน						F5
1.6 มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับในสังคม						F6
1.7 มีมนุษยสัมพันธ์ดี						F7
1.8 มีฐานะทางเศรษฐกิจดี						F8
2. ด้านนโยบายของผู้สมัคร	5	4	3	2	1	G
2.1 นโยบายสามารถปฏิบัติได้จริง						G1
2.2 นโยบายตรงกับปัญหาและความต้องการของประชาชน						G2
2.3 นโยบายมุ่งก่อให้เกิดประโยชน์กับส่วนรวม						G3
2.4 นโยบายมีความชัดเจน เข้าใจง่าย						G4
2.5 นโยบายมีความแปลกใหม่						G5
3. ด้านวิธีการหาเสียงของผู้สมัคร	5	4	3	2	1	H
3.1 เดินหาเสียง						H1
3.2 ปราศรัย						H2
3.3 ใบปลิว						H3
3.4 รถโฆษณา						H4
3.5 บัตรแนะนำตัว						H5

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง	ระดับความคิดเห็น					ค่าสำหรับผู้วิจัย
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
3.6 วิทยุ						H6
3.7 สื่อออนไลน์						H7
3.8 หัวคะแนนแนะนำ						H8
3.9 ชื่อเสียง						H9
3.10 แจกสิ่งของ						H10
4. ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง	5	4	3	2	1	I
4.1 ท่านรับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากการอ่านหนังสือพิมพ์						I1
4.2 ท่านรับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากการฟังวิทยุ						I2
4.3 ท่านรับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากการดูโทรทัศน์						I3
4.4 ท่านรับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากสื่อออนไลน์						I4
4.5 ท่านมีความกระตือรือร้นในการติดตามข่าวสารทางการเมือง						I5
5. ด้านวัฒนธรรมทางการเมือง	5	4	3	2	1	J
5.1 ท่านมีความเชื่อมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ที่จะสามารถแก้ปัญหาของชาติให้มั่นคงยั่งยืน						J1
5.2 ท่านเชื่อว่าระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยสามารถ สร้างความกลมเกลียวเหนียวแน่นให้กับคนในชาติได้ อย่างเหมาะสม						J2
5.3 ผู้นำรัฐบาลเปรียบเสมือนหัวหน้าครอบครัวใหญ่ ฉะนั้นเราควรจะทำตามการ ตัดสินใจของเขา						J3
5.4 เป็นเรื่องธรรมดาที่คนรวยจะได้รับอภิสิทธิ์จากกฎหมายมากกว่า คนจน คนรากหญ้า						J4
5.5 ระบบพรรคพวก เครือญาตินั้นถือเป็นค่านิยมที่มีความสำคัญ ทางการเมืองในสังคมปัจจุบัน						J5
5.6 การช่วยเหลือเกื้อกูลกันหรือระบบอุปถัมภ์นั้นยังเป็นพฤติกรรม ที่ปฏิบัติกันอยู่ในสังคมไทย						J6

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง	ระดับความคิดเห็น					ค่าสำหรับผู้วิจัย
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
5.7 กฎกติกา กฎหมายในปัจจุบันไม่สามารถแก้ปัญหาสถานการณ์ ทางการเมืองได้						J7
6. ด้านสภาพแวดล้อมทางการเมือง	5	4	3	2	1	K
6.1 ปัญหาเศรษฐกิจเรื่องปากท้องของประชาชนมีผลต่อเสถียรภาพ ทางการเมืองของรัฐบาล						K1
6.2 เมื่อเศรษฐกิจของโลกผันผวนมักจะทำให้การเมืองของประเทศไทย ผันผวนไปด้วย						K2
6.3 เมื่อรัฐบาลใดรัฐบาลหนึ่งมีพรรคร่วมหลายพรรค มักมีการ ต่อรองผลประโยชน์กันมากส่งผลต่อเสถียรภาพของรัฐบาล นั้น ๆ						K3
6.4 การชุมนุมประท้วงของประชาชนในกลุ่มการเมืองต่าง ๆ มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและเสถียรภาพของรัฐบาล						K4
6.5 ทหารมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการเมืองไทย						K5
7. ด้านความสนใจทางการเมือง	5	4	3	2	1	L
7.1 ท่านพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองภายใน ครอบครัวเสมอ						L1
7.2 ท่านติดตามข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ สื่อออนไลน์เป็นประจำ						L2
7.3 เหตุการณ์ทางการเมืองไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อการดำรงชีวิต ประจำวันของท่าน						L3
7.4 เมื่อมีการเลือกตั้ง ท่านเฝ้าติดตามข่าวสารผลการเลือกตั้งเสมอ						L4
7.5 ท่านติดตามรายการ “คืนความสุขให้คนในชาติ” เป็นประจำ						L5
8. ด้านพฤติกรรมทางการเมือง	5	4	3	2	1	M
8.1 ท่านมีความเชื่อที่ว่าการเมืองไทยเป็นเรื่องของชนชั้นนำ ทหาร นักธุรกิจ ผู้มีการศึกษาสูงเท่านั้น						M1

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง	ระดับความคิดเห็น					ค่าสำหรับผู้วิจัย
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
8.2 ท่านคิดว่าปัจจุบันคนไทยยังมีค่านิยมเคารพนับถือคนที่มีเงินฐานะ ชนชั้นสูง ทางสังคม ตำแหน่งหน้าที่การงานระดับสูง อย่างเช่นเดิม						M2
8.3 ปัญหาทางเศรษฐกิจ ความเป็นอยู่เรื่องปากท้องของประชาชน ไม่ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน						M3
8.4 การทุจริตคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่รัฐ นักการเมืองทำให้ประชาชน แสดงพฤติกรรมทางการเมืองออกมา						M4
8.5 การแสดงออกซึ่งความไม่เป็นธรรม หรือการมี 2 มาตรฐาน ในสังคมไทยก่อให้เกิดการแสดงพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนออกมาเสมอ						M5
9. ด้านค่านิยมพื้นฐานทางการเมืองแบบประชาธิปไตย	5	4	3	2	1	N
9.1 การเคารพสิทธิและเสรีภาพของตนเองและผู้อื่นนับเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง						N1
9.2 ท่านปฏิเสธความคิดเห็นของผู้อื่นถึงที่แตกต่างจากตนหรือพวกของตน						N2
9.3 ทุกคนมีความเสมอภาคกันตามกฎหมายไม่ว่าจะอยู่ในฐานะแตกต่างกันอย่างไร						N3
9.4 ท่านเชื่อในหลักการปกครองอย่างมีส่วนร่วมของประชาชน ยึดมั่นในเสียงส่วนใหญ่เคารพเสียงส่วนน้อย						N4
9.5 ท่านยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น ๆ เสมอแม้ว่าจะแตกต่างจากตนเอง						N5
10. ด้านอุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย	5	4	3	2	1	O
10.1 อำนาจอธิปไตยถือเป็นอำนาจสูงสุดของประชาชน อันเป็นหัวใจของประชาธิปไตย						O1
10.2 การเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ยุติธรรมทำให้ได้ผู้แทนที่ถูกต้องตามแนวคิดของประชาธิปไตย						O2

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง	ระดับความคิดเห็น					
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	ค่ารับผู้วิจัย
10.3 ประชาธิปไตยต้องคำนึงถึงเสียงส่วนใหญ่ของประชาชน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมมากที่สุด						O3
10.4 รัฐบาลที่มีการบริหารประเทศที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ เป็นสิ่งสำคัญในระบอบประชาธิปไตย						O4
10.5 การใช้อำนาจในการตัดสินใจเด็ดขาด รวดเร็วมีความจำเป็น ในการแก้ไขปัญหาบ้านเมืองในปัจจุบัน						O5

ขอขอบพระคุณอย่างยิ่งที่ท่านได้กรุณาตอบแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

การเผยแพร่ผลงานวิจัย

จิรวัดน์ สิริพานิชย์, เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร และสัญญา เคนาภูมิ. (2563, กรกฎาคม - ธันวาคม).
ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง.
วารสารครุศาสตร์, 17(2), 33. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ข

เครื่องมือการวิจัย ระยะที่ 2

แบบบันทึกการประชุมกลุ่ม การวิจัยเชิงคุณภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

**แบบบันทึกการประชุมกลุ่ม การระดมความคิดเห็นเพื่อหาแนวทาง
ในการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง**

1. ชื่อ - นามสกุล.....
2. ตำแหน่ง.....
3. ประสบการณ์ / ระยะเวลาในการทำงาน.....
.....
.....
4. แนวทางในการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง
 - 4.2 ด้านผู้สมัครผู้แทนราษฎร.....
.....
.....
.....
 - 4.3 ด้านบริบททางการเมือง.....
.....
.....
.....
 - 4.4 ด้านบทบาททางการเมือง.....
.....
.....
.....
5. ข้อเสนอแนะอื่นๆ.....
.....
.....
.....

ภาคผนวก ก

เครื่องมือการวิจัย ระยะที่ 3

แบบสอบถาม การวิจัยเชิงปริมาณ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

**แบบสอบถามเพื่อยืนยันความเหมาะสมของรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎร
ของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง**

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1. ชื่อ - นามสกุล.....
 2. ตำแหน่ง.....
 3. ประสบการณ์ / ระยะเวลาในการทำงาน.....
-
-

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเพื่อยืนยันความเหมาะสมของรูปแบบการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชน
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

การเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง	ระดับคะแนนความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ด้านผู้สมัครผู้แทนราษฎร	5	4	3	2	1
1.1 ผู้สมัครผู้แทนราษฎรควรมีการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ในด้านต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ					
1.2 ผู้สมัครผู้แทนราษฎรควรเป็นคนพื้นที่โดยกำเนิด					
1.3 ผู้สมัครผู้แทนราษฎรควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความเสียสละ ช่วยเหลืองานส่วนรวมอยู่เป็นประจำ					
1.4 ผู้สมัครผู้แทนราษฎรควรเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงในทางที่ดีและ เป็นที่ยอมรับในสังคม มีความเป็นกันเองต่อประชาชนและ ง่ายต่อการเข้าถึง					
1.5 ผู้สมัครผู้แทนราษฎรควรจัดให้มีผู้ช่วยในการลงพื้นที่ประสาน งานประจำหมู่บ้านและประจำตำบล					

การเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง	ระดับคะแนนความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2. ด้านบริบททางการเมือง	5	4	3	2	1
2.1 ควรพัฒนาช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพื่อให้ ประชาชนได้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารมากยิ่งขึ้น โดยใช้สื่อออนไลน์ เช่น Facebook Fanpage, Application LINE					
2.2 สร้างการรับรู้และตระหนักถึงผลกระทบของนโยบายและ ปัญหาการเมืองที่จะมีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ละปากท้อง ของประชาชน					
2.3 ควรจัดให้มีการรณรงค์ในเรื่องการซื้อสิทธิ ขายเสียงของ ประชาชน					
2.4 สร้างเครือข่ายประชาสัมพันธ์ประจำหมู่บ้านและประจำตำบล เพื่อจะได้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง					
2.5 ควรฝึกให้ประชาชนเป็นผู้เผยแพร่และส่งต่อข้อมูลข่าวสาร ทางการเมือง					
3. ด้านบทบาททางการเมือง	5	4	3	2	1
3.1 ควรจัดให้มีการรณรงค์ในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพื่อรักษาอำนาจอธิปไตยซึ่งถือเป็นหัวใจของประชาชน					
3.2 ควรปลูกฝังค่านิยมในการเคารพสิทธิเสรีภาพและยอมรับฟัง ความคิดเห็นของคนอื่น					
3.3 ควรแนะนำให้ประชาชนสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง					
3.4 ควรมีการรณรงค์ให้ประชาชนมาร่วมรับฟังการปราศรัยของ ผู้สมัคร หรือติดตามนโยบายของผู้สมัครในช่องทางการ สื่อสารต่าง ๆ					
3.5 สร้างจิตสำนึกให้ตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพและบทบาทของ ประชาชนในการเลือกตั้ง					

ภาคผนวก ง

แบบตรวจสอบความสอดคล้องของเครื่องมือ
(Index of Congruence; IOC)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ ง.1

การวิเคราะห์ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

ข้อคำถาม	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ					รวมค่า IOC	ค่าเฉลี่ย IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ข้อที่ 1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 4	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8
ข้อที่ 5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 19	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 20	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 21	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 22	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 23	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 24	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 25	+1	+1	+1	+1	+1	5	1

(ต่อ)

ตารางที่ ง.1 (ต่อ)

ข้อคำถาม	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ					รวมค่า IOC	ค่าเฉลี่ย IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ข้อที่ 26	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 27	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 28	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 29	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8
ข้อที่ 30	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 31	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 32	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 33	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 34	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 35	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 36	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 37	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 38	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 39	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 40	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 41	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 42	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 43	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 44	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 45	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 46	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8
ข้อที่ 47	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 48	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 49	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 50	+1	+1	+1	+1	+1	5	1

(ต่อ)

ตารางที่ ง.1 (ต่อ)

ข้อคำถาม	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ					รวมค่า IOC	ค่าเฉลี่ย IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ข้อที่ 51	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 52	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 53	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 54	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 55	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 56	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 57	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 58	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 59	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 60	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 61	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 62	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 63	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8
ข้อที่ 64	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8
ข้อที่ 65	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 66	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 67	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 68	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 69	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 70	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 70	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 71	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8
ข้อที่ 72	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 73	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8
ข้อที่ 74	+1	+1	+1	+1	+1	5	1

(ต่อ)

ตารางที่ ง.1 (ต่อ)

ข้อคำถาม	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ					รวมค่า IOC	ค่าเฉลี่ย IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ข้อที่ 75	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 76	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 77	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8
ข้อที่ 78	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8
ข้อที่ 79	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8
ข้อที่ 80	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 81	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อที่ 82	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8
ข้อที่ 83	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8
ข้อที่ 84	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8
ข้อที่ 85	+1	+1	+1	+1	+1	5	1

ภาคผนวก จ

ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ จ.1

ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

Items	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item - Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a1	292.38	5292.398	.956	.998
a2	292.35	5295.956	.949	.998
a3	292.35	5296.897	.987	.998
a4	292.29	5302.288	.946	.998
a5	292.25	5306.936	.891	.998
b1	292.31	5308.256	.922	.998
b2	292.33	5298.656	.998	.998
b3	292.37	5295.178	.955	.998
b4	292.35	5296.897	.987	.998
b5	292.37	5295.178	.955	.998
c1	292.35	5296.897	.987	.998
c2	292.35	5296.897	.987	.998
c3	292.33	5298.656	.998	.998
c4	292.29	5302.288	.946	.998
c5	292.48	5317.431	.722	.999
d1	292.33	5298.656	.998	.998
d2	292.35	5296.897	.987	.998
d3	292.35	5296.897	.987	.998
d4	292.52	5310.882	.756	.999
d5	292.37	5295.178	.955	.998
e1	292.37	5295.178	.955	.998
e2	292.35	5296.897	.987	.998
e3	292.33	5298.656	.998	.998
e4	292.50	5296.882	.804	.999
e5	292.33	5298.656	.998	.998

(ต่อ)

ตารางที่ จ.1 (ต่อ)

Items	Scale Mean if	Scale Variance if	Corrected Item -	Cronbach's Alpha
	Item Deleted	Item Deleted	Total Correlation	
f1	292.29	5302.288	.946	.998
f2	292.44	5293.546	.895	.998
f3	292.40	5317.265	.794	.999
f4	292.38	5298.084	.860	.999
f5	292.29	5302.288	.946	.998
f6	292.33	5298.656	.998	.998
f7	292.29	5302.288	.946	.998
f8	292.35	5296.897	.987	.998
g1	292.31	5300.452	.984	.998
g2	292.29	5302.288	.946	.998
g3	292.35	5296.897	.987	.998
g4	292.37	5295.178	.955	.998
g5	292.37	5295.178	.955	.998
h1	292.35	5296.897	.987	.998
h2	292.29	5302.288	.946	.998
h3	292.29	5302.288	.946	.998
h4	292.29	5302.288	.946	.998
h5	292.35	5296.897	.987	.998
h6	292.33	5298.656	.998	.998
h7	292.38	5292.398	.956	.998
h8	292.35	5295.956	.949	.998
h9	292.35	5296.897	.987	.998
h10	292.29	5302.288	.946	.998
i1	292.25	5306.936	.891	.998
i2	292.31	5308.256	.922	.998
i3	292.33	5298.656	.998	.998

(ต่อ)

ตารางที่ จ.1 (ต่อ)

Items	Scale Mean if	Scale Variance if	Corrected Item -	Cronbach's Alpha
	Item Deleted	Item Deleted	Total Correlation	
i4	292.37	5295.178	.955	.998
i5	292.35	5296.897	.987	.998
j1	292.37	5295.178	.955	.998
j2	292.35	5296.897	.987	.998
j3	292.35	5296.897	.987	.998
j4	292.33	5298.656	.998	.998
j5	292.29	5302.288	.946	.998
j6	292.48	5317.431	.722	.999
j7	292.33	5298.656	.998	.998
k1	292.35	5296.897	.987	.998
k2	292.35	5296.897	.987	.998
k3	292.52	5310.882	.756	.999
k4	292.37	5295.178	.955	.998
k5	292.37	5295.178	.955	.998
L1	292.35	5296.897	.987	.998
L2	292.33	5298.656	.998	.998
L3	292.50	5296.882	.804	.999
L4	292.33	5298.656	.998	.998
L5	292.29	5302.288	.946	.998
m1	292.44	5293.546	.895	.998
m2	292.40	5317.265	.794	.999
m3	292.38	5298.084	.860	.999
m4	292.29	5302.288	.946	.998
m5	292.33	5298.656	.998	.998
n1	292.29	5302.288	.946	.998
n2	292.35	5296.897	.987	.998

(ต่อ)

ตารางที่ จ.1 (ต่อ)

Items	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item - Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
n3	292.31	5300.452	.984	.998
n4	292.29	5302.288	.946	.998
n5	292.35	5296.897	.987	.998
o1	292.37	5295.178	.955	.998
o2	292.37	5295.178	.955	.998
o3	292.35	5296.897	.987	.998
o4	292.29	5302.288	.946	.998
o5	292.29	5302.288	.946	.998

Reliability Coefficients

Cronbach's Alpha = .998

N of Items = 85

N of Cases = 52

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก จ

หนังสือแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

**หนังสือเสนอแต่งตั้ง ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเพื่อการวิจัย
หนังสือขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือ และขออนุญาตเก็บข้อมูลวิจัย**

1. ผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วยบุคคล ตามรายชื่อต่อไปนี้

1.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รังสรรค์ สิงห์เลิศ ตำแหน่ง ประธานคณะกรรมการผู้รับผิดชอบหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม วุฒิกิจการศึกษาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาประชากรศาสตร์ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล

1.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กัลยา กุลสุวรรณ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม วุฒิกิจการศึกษาศึกษาสาสตรดุษฎีบัณฑิต (ศศ.ด.) สาขาวิชาภาษาไทย เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

1.3 ดร.รุ่งเรือง แสนโกษา ตำแหน่ง อาจารย์พิเศษ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม วุฒิกิจการศึกษารัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต (รป.ด.) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

1.4 ดร.รณิดามนต์ขลัง ตำแหน่ง หัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนเกิดพระเกียรติท้ายเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม วุฒิกิจการศึกษารัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต (รป.ด.) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

1.5 พันตำรวจโท ดร. ขวัญชัย อัดโน ตำแหน่ง สารวัตรปราบปราม สถานีตำรวจภูธรดอนหวาน จังหวัดมหาสารคาม วุฒิกิจการศึกษารัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต (รป.ด.) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

ที่ รศรป. ว ๐๐๑๙/๒๕๖๒

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๕ มีนาคม ๒๕๖๒

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์รังสรรค์ สิงห์เลิศ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายจิรวัดน์ ศิริพานิชย์ รหัสประจำตัว ๒๐๙๒๒๒๐๙๐๑๐๖ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการพัฒนาการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในเขตร้อยแก่นสารสินธุ์" เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา
 ตรวจสอบความถูกต้องด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบความเหมาะสมด้านภาษา
 อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โภคสิทธิ์อัมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๓๕๕๕
โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๗๓๑

ที่ รศรป. ว ๐๐๑๙/๒๕๖๒

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๔ มีนาคม ๒๕๖๒

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์กัลยา กุลสุวรรณ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการวิจัย จำนวน ๓ ชุด

ด้วย นายจิรวัดน์ สิริพานิชย์ รหัสประจำตัว ๖๐๙๒๖๒๐๙๐๑๐๖ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการพัฒนาการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในเขตร้อยแก่นสารสินธุ์" เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

เพื่อ	☐	ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา
	☐	ตรวจสอบความถูกต้องด้านการวัดและประเมินผล
	☒	ตรวจสอบความเหมาะสมด้านภาษา
	☐	อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สาวลักษณ์ โทศลกิตติอมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๓๕๕๕
โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๗๓๑

ที่ รศรป. ว ๐๐๑๙/๒๕๖๒

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๔ มีนาคม ๒๕๖๒

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.รุ่งเรือง แสนโกษา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายจิรวัดน์ ศิริพานิชย์ รหัสประจำตัว ๖๐๙๒๖๒๐๙๐๑๐๖ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการพัฒนาการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในเขตร้อยแก่นสารสินธุ์” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

เพื่อ	☒	ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา
	☐	ตรวจสอบความถูกต้องด้านการวัดและประเมินผล
	☐	ตรวจสอบความเหมาะสมด้านภาษา
	☐	อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๓๕๕๕

โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๗๓๓๑

ที่ รศรป. ๖ ๐๐๑๙/๒๕๖๒

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๔ มีนาคม ๒๕๖๒

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.รณิตา มนต์ขลัง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการวิจัย จำนวน ๓ ชุด

ด้วย นายจิรวัดน์ สิริพานิชย์ รหัสประจำตัว ๖๐๙๒๒๒๐๙๐๑๐๖ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการพัฒนาการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในเขตร้อยแก่นสารสินธุ์" เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

เพื่อ	☒	ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา
	☐	ตรวจสอบความถูกต้องด้านการวัดและประเมินผล
	☐	ตรวจสอบความเหมาะสมด้านภาษา
	☐	อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โกศลกิตติฉิมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๓๕๕๕

โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๗๓๑

ที่ รศรป. ว ๐๐๑๘/๒๕๖๒

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๔ มีนาคม ๒๕๖๒

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน พันตำรวจโท ดร.ขวัญชัย อัครโณ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายจิรวัดน์ ศิริพานิชย์ รหัสประจำตัว ๖๐๙๒๒๒๐๙๐๑๐๖ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการพัฒนาการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในเขตร้อยแก่นสารสินธุ์" เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

เพื่อ	☒	ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา
	☐	ตรวจสอบความถูกต้องด้านการวัดและประเมินผล
	☐	ตรวจสอบความเหมาะสมด้านภาษา
	☐	อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๓๕๕๕
โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๗๓๓

ที่ รศรป. ๐๐๖๑/๒๕๖๒

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๔ มีนาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

เรียน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ใน อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

ด้วย นายจิรวีวัฒน์ สิริพานิชย์ รหัสประจำตัว ๖๐๙๒๖๒๐๙๐๑๐๖ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการพัฒนาการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในเขตร้อยแก่นสารสินธุ์" เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY
(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โกศลกิตติธัมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๓๕๕๕
โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๗๓๑

ที่ รศรป. ๐๐๒๐/๒๕๖๒

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๔ มีนาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

เรียน ประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งใน อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

ด้วย นายจิรวีวัฒน์ สิริพานิชย์ รหัสประจำตัว ๖๐๕๒๖๒๐๕๐๑๐๖ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการพัฒนาการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในเขตร้อยแก่นสารสินธุ์" เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY
(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๓๕๕๕
โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๗๓๑

ที่ รศรป. ๐๐๒๐/๒๕๖๒

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๔ มีนาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย
เรียน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ด้วย นายจิรวัดน์ สิริพานิชย์ รหัสประจำตัว ๒๐๙๒๒๒๐๙๐๑๐๖ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการพัฒนาการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในเขตร้อยแก่นสารสินธุ์" เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ขอแสดงความนับถือ
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

(รองศาสตราจารย์สาวลักษณ์ โกศลกิตติอมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๓๕๕๕
โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๗๓๑

ที่ รศรป. ๐๐๒๐/๒๕๖๒

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๔ มีนาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

เรียน ประธานผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งใน อื่นนอกกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

ด้วย นายจิรวัดณ์ สิริพานิชย์ รหัสประจำตัว ๖๐๕๒๖๒๐๕๐๑๐๖ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการพัฒนาการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในเขตร้อยแก่นสารสินธุ์" เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๓๕๕๕
โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๗๓๑

ที่ รศรป. ๐๐๒๐/๒๕๖๒

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๔ มีนาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

เรียน ประไพพรรณ มีศักดิ์เกิดกั้ง ใน อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดกาฬสินธุ์

ด้วย นายจิรวุฒิ สิริพานิชย์ รหัสประจำตัว ๖๐๔๒๖๒๐๔๐๑๐๖ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการพัฒนาการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในเขตร้อยแก่นสารสินธุ์" เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ขอแสดงความนับถือ
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๓๕๕๕
โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๗๓๑

ภาคผนวก ช

รายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุมการระดมความคิดเห็น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

รายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุมระดมความคิดเห็น

1. ตัวแทนประชาชน
 - 1.1 นายจำเนียร บุตร โคตร
 - 1.2 นายสุนทร เฟื่องคุณ
 - 1.3 นายสุนทร ศรีจันทร์ชัย
 - 1.4 นายบุญธรรม แคนนอก
 - 1.5 นางสาวนริศรา กิตตินนท์
2. ตัวแทนนักการเมือง
 - 2.1 นายประยูร ดวงทองมา
 - 2.2 นายสราวุฒิ เลิศวิชากุล
 - 2.3 นายทองเพชร ศรีอุดม
 - 2.4 นายทวี เหล่าทองสาร
 - 2.5 นายอุดมศิลป์ กาหลง
3. ตัวแทนผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 - 3.1 นายทรงชัย สาระไชย
 - 3.2 นายมนตรี หวานขม
 - 3.3 นายมบุญ ภูคลัง
 - 3.4 ร.ต.อ.จักรภพ กล้าณรงค์
 - 3.5 ร.ต.อ.คมสันต์ บุพตา

ภาคผนวก ซ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญยืนยันรูปแบบ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญยื่นยันรูปแบบ

1. ท่าน ประยุทธ์ ศิริพานิชย์ (อดีตรัฐมนตรีหลายกระทรวง)
2. ท่าน พงศกร อรรณพพร (อดีตรัฐมนตรีช่วยกระทรวงศึกษา)
3. ส.ส.ประเสริฐ บุญเรือง (สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดกาฬสินธุ์)
4. ส.ส.พีระเพชร ศิริกุล (สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดกาฬสินธุ์)
5. ส.ส.ศักดิ์ดา คงเพชร (สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดร้อยเอ็ด)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ฅ

ภาพประกอบการประชุมระดมความคิดเห็น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพที่ ๓.1 ผู้วิจัยร่วมถ่ายภาพกับผู้เชี่ยวชาญที่มาร่วมการประชุมระดมความคิดเห็น (Focus Group Discussion) เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในเขตร้อยแก่นสารสินธุ์

ภาพที่ ๓.2 ผู้วิจัยร่วมถ่ายภาพกับผู้เชี่ยวชาญที่มาร่วมการประชุมระดมความคิดเห็น (Focus Group Discussion) เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในเขตร้อยแก่นสารสินธุ์ ในด้านผู้สมัครผู้แทนราษฎร

ภาพที่ ๓.3 ผู้วิจัยร่วมถ่ายภาพกับผู้เชี่ยวชาญที่มาร่วมการประชุมระดมความคิดเห็น (Focus Group Discussion) เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในเขตร้อยแก่นสารสินธุ์ ในด้านบริบททางการเมือง

ภาพที่ ๓.4 ผู้วิจัยร่วมถ่ายภาพกับผู้เชี่ยวชาญที่มาร่วมการประชุมระดมความคิดเห็น (Focus Group Discussion) เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาการเลือกผู้แทนราษฎรของประชาชนในเขตร้อยแก่นสารสินธุ์ ในด้านบทบาททางการเมือง

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นายจิรวัดน์ ศิริพานิชย์
วันเกิด 28 มีนาคม 2515
สถานที่เกิด เลขที่ 253 หมู่ 24 ตำบลหัวขวาง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม 44140
ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่ 253 หมู่ 24 ตำบลหัวขวาง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม 44140
สถานที่ทำงาน อาคารรัฐสภาแห่งใหม่ สัปปายะ สถานาน พื้นที่ราชพัสดุ ถนนทหาร (แยกกาย)
แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพฯ
ตำแหน่ง นักการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดมหาสารคาม

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2537 บริหารธุรกิจบัณฑิต (บธ.บ.)
สาขาวิชาการตลาด
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
พ.ศ. 2539 Master of Business Administration (M.B.A.)
Branch Finance
Mercer University, Atlanta, Georgia, USA.
พ.ศ. 2562 รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต (รป.ด.)
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม